

Sammanfattning av betänkandet Hållbar socialtjänst – En ny socialtjänstlag (SOU 2020:47)

Prop. 2024/25:89
Bilaga 1

Utredningens uppdrag och arbete

Regeringen beslutade den 6 april 2017 att tillsätta en särskild utredare att göra en översyn av socialtjänstlagen (2001:453), förkortad SoL, och vissa av socialtjänstens uppgifter. Syftet med uppdraget är att utforma en socialtjänst som bidrar till social hållbarhet med individen i fokus och som med ett förebyggande perspektiv ger människor lika möjligheter och rättigheter. Vidare ska socialtjänsten erbjuda behovsanpassade insatser med ett förebyggande och kunskapsbaserat perspektiv. Utredaren ska bl.a. se över och lämna förslag beträffande socialtjänstlagens struktur och konstruktion, tillgången till en jämlik, jämställd och likvärdig socialtjänst, en hållbar socialtjänst som främjar långsiktigt strukturellt förebyggande arbete och minskar behovet av individuella insatser samt socialtjänstens uppdrag. Översynen ska resultera i en lagstiftning som främjar effektiva och kunskapsbaserade insatser av god kvalitet inom befintliga ramar. Lagstiftningen ska ge utrymme att ta tillvara medarbetarnas kompetens för att utveckla verksamheten och att fokusera på kärnverksamheten. De förslag som utredaren lämnar ska bidra till ökad kvalitet utan att leda till ökade kostnader för stat eller kommun. Utredningen antog namnet Framtidens socialtjänst.

Utredningen överlämnade den 24 april 2018, på eget initiativ, delbetänkandet *Ju förr desto bättre – vägar till en förebyggande socialtjänst* (SOU 2018:32).

Genom tilläggsdirektiv (dir. 2018:69), beslutade den 19 juli 2018, fick utredningen i uppdrag att se över barnrättsperspektivet i socialtjänstlagen, analysera huruvida en särslagstiftning för äldre är motiverat samt att se över socialnämndens möjlighet att delegera beslutanderätt i ärenden som rör lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU) och lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall (LVM).

Genom tilläggsdirektiv (dir. 2020:46), beslutade den 30 april 2020, fick utredningen ytterligare utredningstid till den 3 augusti 2020.

Utredningen har under sitt arbete haft en kontinuerlig dialog med för uppdraget relevanta myndigheter och organisationer. Utredningen har även haft löpande kontakter och samtal med andra pågående utredningar. Utöver den av regeringen beslutade och förordnade parlamentariska referensgruppen, har utredningen lagt stor vikt vid att inhämta synpunkter från organisationer som företräder de brukare som i många fall kommer i kontakt med socialtjänstens verksamhet. Utredningen har därför valt att på eget initiativ upprätta ett samtalsforum med ett tvärsnitt av civilsamhällets organisationer som i ett eller annat avseende är intressenter inom frågeområdet. Av de organisationer utredningen bjudit in har drygt 30 organisationer valt att delta i referensgruppen.

Utredningens utgångspunkter

Utredningen har som utgångspunkt för sitt arbete haft såväl ett individ- som verksamhetsperspektiv. Båda perspektiven hänger tätt samman och utredningens mål har varit att åstadkomma förbättringar i lagstiftningen som påverkar människor och kommuner positivt. Det handlar om möjligheten att ge och rätten att få behov tillgodosedda. Det handlar om att kunna lyssna på och bli lyssnad till och tillsammans skapa delaktighet i vård, omsorg och behandling. Det handlar om att kunna ge och kunna få stöd och hjälp tidigt och när någon behöver det. Och det handlar om att kunna erbjuda och ta del av stöd och hjälp på ett enkelt sätt och nära till hands.

Av direktiven framgår att de förslag som utredningen lägger fram ska åstadkomma en hållbar socialtjänst. En av utredningens utgångspunkter har varit att få till stånd långsiktiga förändringar som påverkar både människor och kommuner positivt och ger förutsättningar för en hållbar socialtjänst. En annan utgångspunkt har varit att utredningen inte får lägga förslag som är kostnadsdrivande eller ambitionshöjande. Utredningen har därför utgått från och analyserat hur socialtjänsten kan ges möjlighet att utföra sitt uppdrag på ett bättre och mer effektivt sätt. Utifrån dessa utgångspunkter har utredningen identifierat några områden som bedömts vara särskilt viktiga för att åstadkomma en hållbar socialtjänst och som säkerställer att samhällets resurser används till största möjliga nytta för medborgarna och på ett effektivt sätt. Med detta för ögonen har utredningen lämnat förslag som tillsammans skapar förutsättningar för en hållbar socialtjänst. De större förslag som utredningen presenterar i betänkandet handlar om en förebyggande och lätt tillgänglig socialtjänst, om övergripande planering och planering av insatser, en kunskapsbaserad socialtjänst och om möjligheten att tillhandahålla insatser utan föregående behovsprövning. Förslagen bildar tillsammans en helhet i vilken de olika delarna är beroende av och förutsätter varandra.

Utredningen har lämnat några frågor utan ställningstaganden eller utredningsunderlag. Det gäller bl.a. uppdraget att se över om det finns behov av att införa ett krav på socialt ansvarig samordnare. Utredningen har också avgränsat sig från frågan om samverkan mellan huvudmän. Detta då utredningen tidigt kunnat konstatera att problemen med samverkan är svåra att lösa genom reglering. Att kommuner, regioner och andra huvudmän ska samverka framgår redan av lagen i dag. På vilket sätt, och hur det ska gå till, har utredningen inte ansett vara en fråga att lösa inom ramen för lagstiftningen. Därmed har utredningen inte heller tagit sig an bestämmelserna om individuella planer.

En ny socialtjänstlag

Lagens struktur och konstruktion

Utredningen föreslår att en ny socialtjänstlag ska ersätta den nuvarande lagen. För att göra lagen mer pedagogisk och överblickbar har lagen delats in i avdelningar. Eftersom socialtjänstlagen är en lag som ändras relativt

ofta underlättar dessutom indelningen i avdelningar införandet av nya bestämmelser utan att den befintliga strukturen går förlorad.

De senaste årens utveckling mot en alltmer detaljreglerad socialtjänstlag talar, enligt utredningen, för att det framöver kan vara svårt att upprätthålla lagens karaktär av ramlag. Samtidigt är det angeläget att socialtjänstlagen är flexibel och möjliggör individuella anpassningar. Utredningens ambition har därför varit att lagen i större utsträckning ska återfå karaktären av ramlag och därmed även lämna större utrymme för helhetssyn på individen. Som ett led i detta arbete har utredningen övervägt att ta bort de bestämmelser för olika grupper som finns i nuvarande 5 kap. socialtjänstlagen. Detta har emellertid inte bedömts vara praktiskt genomförbart och i stället föreslår utredningen att lagen i stället ska strukturerats så att nuvarande gruppindelning tonas ner. För att skapa en ökad jämlighet mellan grupper och samtidigt minska lagens detaljeringsgrad föreslår utredningen att vissa bestämmelser som i dag enbart gäller för särskilda grupper ska gälla alla.

Lagens tillämpningsområde

Varje kommun svarar enligt socialtjänstlagen för socialtjänsten inom sitt område. Av socialtjänstlagen framgår emellertid inte vad som avses med socialtjänst. Detta trots att begreppet förekommer i flera bestämmelser samt även är centralt för att avgränsa lagens tillämpningsområde. För att tydliggöra vilka verksamheter som omfattas av socialtjänstlagens tillämpningsområde föreslår utredningen att det i socialtjänstlagen införs en bestämmelse som anger vad som avses med socialtjänst i lagen. Detta är relevant dels för att ringa in de verksamheter som ska omfattas av lagen, bl.a. vad gäller vetenskap och beprövad erfarenhet, kvalitet och uppföljning samt handläggning och dokumentation, dels för att göra den nya socialtjänstlagen lättare att förstå.

Med socialtjänst avses i lagen verksamhet som bedrivs med stöd av socialtjänstlagen, LVU eller LVM samt annan verksamhet som enligt lag eller förordning ska bedrivas av socialnämnd eller Statens institutionsstyrelse. Som socialtjänst ska däremot inte räknas sådan verksamhet som Statens institutionsstyrelse bedriver med stöd av skollagen (2010:800) eller förordningen (1983:28) om undervisning av barn och ungdomar som vistas vid särskilda ungdomshem. Som socialtjänst räknas inte heller tillsyn som Inspektionen för vård och omsorg utövar med stöd av socialtjänstlagen. Skulle det i annan lag eller förordning finnas avvikande bestämmelser för sådan verksamhet i socialtjänstlagen definieras som socialtjänst så tillämpas de avvikande bestämmelserna.

En mer enhetlig begreppsanvändning

Utredningen har gått igenom begreppsanvändningen i lagen och kan konstatera att den i flera delar inte är stringent. Det bidrar till att lagen kan vara svår att förstå. Utredningen har därför försökt att göra begreppsanvändningen i den nya lagen mer enhetlig. Flera begrepp används t.ex. med samma innebörd varför dessa ersatts med ett begrepp.

För att göra begreppsanvändningen mer enhetlig i föreslår utredningen att begreppet insatser användas genomgående i lagen. Begreppet ”stöd och hjälp” och ”sociala tjänster” har därför ersatts med begreppet insatser. Begreppet ”öppna insatser” i 3 kap. 6 a § SoL förs inte över till den nya lagen. För att innebörden av begreppet insatser ska var tydligt föreslår utredningen att det i lagen ska anges att socialnämnden ska erbjuda insatser i form av rådgivning, omsorg, vård, stöd och annan hjälp till enskilda som behöver det.

Begreppet service har inte förts över till den nya lagen. Det innebär bl.a. att särskilda boendeformer för service och omvårdnad för äldre som behöver särskilt stöd i den nya lagen i stället benämns ”särskilda boendeformer för äldre personer som behöver omvårdnad och särskilt stöd”. Bostäder med särskild service för personer med funktionsnedsättningar benämns i den nya lagen ”bostäder med särskilt stöd” för personer med funktionsnedsättning.

För att begreppsanvändningen ska blir mer enhetlig har utredningen även övervägt om begreppet kommun eller socialnämnd skulle kunna användas i stort sett genomgående i lagen men har bedömt att det inte är lämpligt. Utredningen föreslår däremot att ansvarigt organ för att fullgöra uppgifter inom socialtjänsten i några bestämmelser ändras från kommunen till socialnämnden.

Socialtjänsten mål

Socialtjänstlagen har utformats med syftet att den ska vara en målinriktad ramlag, och de mål som anges i lagen har stor betydelse för hur socialtjänstens verksamhet inriktas och utformas. I socialtjänstlagens inledande målbestämmelse anges att samhällets socialtjänst på demokratins och solidaritetens grund ska främja människornas ekonomiska och sociala trygghet, jämlikhet i levnadsvillkor och aktiva deltagande i samhällslivet. Under hänsynstagande till människans ansvar för sin och andras sociala situation ska socialtjänsten inriktas på att frigöra och utveckla enskildas och grupperns egna resurser. Verksamheten ska bygga på respekt för människornas självbestämmanderätt och integritet.

Dessa mål är övergripande i meningen att de avser alla verksamheter inom socialtjänsten oavsett om det gäller arbete på samhälls-, grupp- eller individnivå. Det är angeläget att betona vikten av att de principer och mål som gäller för socialtjänsten måste kopplas till hur verksamheten sammantaget kan säkerställa jämlikhet, jämställdhet och likvärdighet. Arbetet med att följa principerna och uppnå målen förutsätter enligt utredningen ett systematiskt kvalitetsarbete med uppföljning, användning av vetenskap och beprövad erfarenhet samt reflektion över normer och värderingar som kan påverka bemötandet av den enskilde.

Jämställdhet som mål

Utredningen anser att socialtjänsten ska främja både jämlika och jämställda levnadsvillkor. Jämlikhet och jämställdhet hänger nära samman, men är inte samma sak. Jämlikhet handlar om rättvisa villkor

mellan individer och grupper i samhället medan jämställdhet gäller förhållandet mellan kvinnor och män, flickor och pojkar. Utredningen föreslår därför att socialtjänstlagens nuvarande målbestämmelser kompletteras med att socialtjänsten, utöver jämlika, även ska främja människornas jämställda levnadsvillkor. Genom att ange både jämlikhet och jämställdhet i de övergripande målen blir det tydligt att socialtjänsten särskilt måste arbeta med jämställdhet.

För att det nya målet ska nå förändring även i det dagliga mötet mellan den enskilde och professionella inom socialtjänsten behövs en fördjupad beskrivning och analys av vad som definierar genusbias utifrån socialtjänstens uppdrag, ansvar och förutsättningar. Utredningen föreslår därför att regeringen bör ge lämplig myndighet i uppdrag att göra en fördjupad beskrivning och analys av aspekter av genusbias inom socialtjänstens område.

Ett förebyggande perspektiv

Det finns i dag ett stort antal människor i utanförskap i samhället, vilket leder till mänskligt lidande och ohälsa. Det leder dessutom till en ineffektiv användning av offentliga resurser. Även sociala problem orsakar mänskligt lidande och stora kostnader för samhället. För att motverka detta och minska framtida behov av insatser till enskilda anser utredningen att socialtjänsten behöver lägga större fokus på förebyggande arbete. Tidiga och förebyggande insatser kan bidra till att tidpunkten för mer ingripande vård- och omsorgsinsatser skjuts fram eller i bästa fall förhindras. Genom att uppmärksamma risker och även behovet av tidiga, förebyggande och rehabiliterande insatser kan socialtjänstens arbete ge positiva effekter för såväl de personer som berörs som för kommunens resurser.

Utredningen kan inte nog understryka vikten av att socialtjänsten har ett förebyggande perspektiv och arbetar förebyggande oavsett om det handlar om övergripande arbete, i samverkan med andra, kommunens planering, insatser till grupper eller insatser till enskilda.

I syfte att skapa förutsättningar för ett långsiktigt förebyggande arbete inom socialtjänsten föreslår utredningen att det i socialtjänstlagen ska anges att socialtjänsten ska ha ett förebyggande perspektiv. Målet är att perspektivet ska genomsyra hela socialtjänstens verksamhetsområde och på samtliga nivåer; samhälls-, grupp- och individnivå och tillämpas av beslutsfattare och yrkesverksamma inom alla socialtjänstens verksamheter.

En lätt tillgänglig socialtjänst

Det förebyggande arbetet hänger nära samman med att enskilda har kunskap om socialtjänsten och enkelt kan kontakta den. Utöver att ha ett förebyggande perspektiv behöver socialtjänsten också särskilt arbeta med hur personer enkelt ska kunna ha kontakt med socialtjänsten. En lätt tillgänglig socialtjänst gör det enkelt för människor att få information om verksamheten – inklusive egna rättigheter – samt att ta och ha kontakt med den.

De regler som redan avser tillgänglighet inom socialtjänsten gäller viktiga områden såsom god förvaltning och fysisk tillgänglighet till lokaler. Utöver dessa regler föreslår utredningen en bestämmelse som ger tillgänglighetsbegreppet en generell betydelse för socialtjänstens verksamhet. Inriktningen ska regleras tillsammans med det förebyggandet perspektivet. Socialtjänstens ska således ha ett förebyggande perspektiv och inriktas på att vara lätt tillgänglig. Bestämmelsen anger en övergripande inriktning för hur socialtjänsten ska planeras och utformas när det gäller den enskildes möjligheter till kontakt med verksamheten.

Lagens indelning i olika grupper

Den ursprungliga ambitionen med socialtjänstlagen, att precisera lagens övergripande mål och inriktningar inom vissa ”huvudfunktioner” har med tiden etablerat ett mönster i lagstiftningsarbetet. Enligt det mönstret formuleras ny kunskap om behov av stöd, omsorg och vård snarare i form av nya målgrupper för socialtjänsten än som arbetsuppgifter som redan omfattas av socialtjänstens ansvar. Resultatet har blivit en allt längre lista med olika grupper, vilken aldrig kan bli uttömmande.

Utredningen har övervägt att ta bort merparten av de särskilda bestämmelser som gäller för olika grupper. Detta för att tydligare framhålla individperspektivet och lagens karaktär av ramlag med förutsättningar att möta nya behov i ett föränderligt samhälle. Principiellt har intresset för en sådan förändring varit stort från flera av de aktörer som utredningen haft kontakt med under sitt arbete. Samtidigt har det framkommit betydande oro och farhågor för hur en sådan förändring skulle påverka den enskildes möjligheter att hävda sina rättigheter och förstå vilka skyldigheter socialtjänsten har. Oron och farhågorna gäller också möjligheterna att upprätthålla och utveckla en tillräckligt specialiserad kompetens för att möta olika behov av stöd, omsorg och vård.

Utredningen har därför i stället valt att huvudsakligen låta de särskilda bestämmelserna finnas kvar, men struktureras på ett sätt som tydliggör vikten av helhetssyn och inriktningen på personers individuella behov och förutsättningar i stället för deras grupptillhörighet. Undantag görs dock för det relativt sett stora antalet särskilda bestämmelserna om barn, som samlas i en egen avdelning. Den enda tydliga indelning som kan göras av de personer som socialtjänsten möter är den mellan barn och vuxna. Gränsen mellan barn och vuxna är kronologisk och bunden till myndighetsåldern i Sverige.

Denna strukturella förändring innebär att målgruppsindelningen tonas ned på följande sätt:

- nuvarande 5 kap. SoL där bestämmelser som avser olika grupper samlats, utgår ur lagen,
- vissa bestämmelser som avser grupper görs generellt tillämpliga för alla personer som exempelvis har en viss typ av insats,
- andra bestämmelser formuleras som preciserade uppgifter för socialtjänsten och inte som särskilda bestämmelser för vissa grupper,
- några bestämmelser kvarstår i nuvarande lydelse men placeras i kapitel med inriktning på socialtjänstens verksamhet, och

- bestämmelser som avser barn och unga samlas i en egen avdelning.

Vidare föreslår utredningen vissa språkliga förändringar när det gäller benämningar av enskilda. Bland annat utgår den kategoriserande termen ”missbrukare” ur socialtjänstlagen. I stället ska det i relevanta bestämmelser hänvisas till missbruks- och beroendevård.

Övergripande planering

Samhällsplanering

Av socialtjänstlagen framgår att socialnämnden ska göra sig väl förtrogen med levnadsförhållandena i kommunen, medverka i samhällsplaneringen och i samarbete med andra samhällsorgan, organisationer, föreningar och enskilda främja goda miljöer i kommunen. Socialtjänstens medverkan i samhällsplaneringen handlar främst om att påverka den platsspecifika stadsplaneringen av befintliga eller nya områden där samhällsplanerare och socialtjänst kan samarbeta för att nå bästa resultat. Kunskapen om hur förändringar i bebyggelsemiljö påverkar de sociala förutsättningarna är ganska välkända i dag. Den fysiska miljön påverkar den sociala miljön som i sin tur påverkar de människor som bor där. Egenskaper i miljöerna kan till exempel främja eller motverka ungdoms- och gängkriminalitet eller påverka ungas möjligheter till goda skolresultat.

Bestämmelserna om socialtjänstens medverkan i samhällsplaneringen är ett viktigt inslag i socialtjänstlagen. Genom dessa bestämmelser ska socialtjänsten ges möjlighet att förebygga sociala problem och svårigheter på en övergripande nivå. Tanken är också att samhällsplaneringen ska utformas utifrån kunskapen om sociala villkor. Ofta kan socialtjänsten i ett tidigt skede se problem som om de inte åtgärdas kan accelerera och leda till såväl stora sociala förluster som höga samhälleliga kostnader. Socialtjänsten kan till viss del själv hantera dessa problem genom insatser till enskilda och grupper, inte minst genom förebyggande och tidiga insatser. Men ibland är de problem som socialtjänsten uppmärksammar av sådan karaktär att sådana insatser inte är tillräckliga. Lösningen kan i stället ligga i strukturinriktade åtgärder, dvs. åtgärder på samhälls- och fysisk planering.

En förutsättning för en mer socialt inriktad samhällsplanering och stadsutveckling är att socialtjänstens kunskaper tas till vara. För att detta ska vara möjligt och för att kunskaperna ska få genomslag behöver den fysiska planeringen kompletteras med sociala kunskaper och perspektiv.

Utredningen föreslår därför att plan- och bygglagen kompletteras med en bestämmelse som tar sikte på de sociala aspekterna i planläggningen. Den föreslagna bestämmelsen är ett komplement till den bestämmelse i socialtjänstlagen som reglerar socialnämndens medverkan i samhällsplaneringen. Avsikten med regleringen är att tillföra social sakkunskap och underlag till samhällsplaneringen.

För att tydliggöra kommunens ansvar och förstärka socialnämndens medverkan i samhällsplaneringen föreslår utredningen därtill att det i plan- och bygglagen regleras att översiktsplanen ska ange inriktningen för den långsiktiga utvecklingen av den sociala miljön.

Planering av insatser

Kommunen ska planera sina insatser

Kommunen har i nuvarande socialtjänstlag ett ansvar för att planera sina insatser för äldre och personer med funktionsnedsättning. Genom övergripande planering och god framförhållning skapas bättre förutsättningar för socialtjänsten att anpassa verksamheten efter ändrade förhållanden. Därmed kan resurserna användas mer effektivt. Kommunens ansvar att planera sina insatser inom socialtjänsten bör emellertid inte vara begränsat till äldre personer och personer med funktionsnedsättning utan i stället avse alla enskilda. Utredningen föreslår därför att ansvaret vidgas.

Syftet med att vidga ansvaret för planeringen är att tydliggöra att kommunens ansvar omfattar ett aktivt arbete med förutsättningar för att, i god tid, kunna tillgodose behoven av insatser. Ett grundläggande syfte med kommunens planering ska vara att tillgodose enskildas behov av insatser och på så sätt även förhindra att väntetider och oskäligt långa tider mellan beslut och verkställighet av beslut uppstår. Kommunernas planering av insatser är en förutsättning för att enskilda ska kunna få de insatser de har rätt till och därmed också viktig ur rättssäkerhetssynpunkt. Planeringen ska avse kommunens behov av insatser, dvs. det övergripande behovet av olika insatser och inte planering av insatser i det enskilda fallet.

Planeringen av insatser bör knytas nära annan planering i kommunen, bl.a. bostadsförsörjningsplanering. Det är också angeläget att planeringen knyts an till socialtjänstens förebyggande perspektiv, målet om en lätt tillgänglig socialtjänst och till en förbättrad tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning. Vid planering bör kommunen alltid överväga hur insatserna ska tillhandahållas och om det kan finnas fördelar med att tillhandahålla insatserna utan föregående behovsprövning.

Förebyggande arbete kräver en långsiktig kommunal planering av kommunens insatser till grupper och enskilda. I detta ingår också att beakta behovet av just förebyggande och tidiga insatser. Utredningen föreslår därför att kommunen vid planeringen särskilt ska beakta behovet av tidiga och förebyggande insatser. I planeringen ska kommunen, vid behov, samverka med regionen samt andra samhällsorgan och organisationer.

Bestämmelserna om särskild avgift upphävs

Det finns ett flertal orsaker till att beslut av kommuner inte verkställs. Tillgång och efterfrågan är naturligtvis en avgörande faktor i sammanhanget. Den enklaste förklaringen till varför beslut inte verkställs inom skälig tid är att den beslutade insatsen inte finns att tillgå. Det kan handla om en plats i särskilt boende, en kontaktperson för en person med funktionsnedsättning, ett familjehem för barn eller en behandlingsinsats till någon med beroendeproblematik. Av utvärderingar som genomförts framkommer att de grundläggande problemen och bakomliggande orsakerna till de långa väntetiderna inte är ett ”kommunalt beteendeproblem” eller ett utslag av att kommunerna trotsar lagstiftningen. I stället bottnar väntetiderna i problem med resurser och bristande planering.

Enligt utredningens uppfattning bör den statliga styrningen av kommuner och regioner ske på någorlunda likvärdigt sätt. Styrningen påverkar bilden av förtroendet för huvudmännen.

Utredningen anser att problemet med ej verkställda beslut kan lösas på ett bättre sätt än med sanktionsavgifter. I stället kan kommunernas ansvar för planering utvidgas och tillsynsmyndigheten med stöd av det vanliga granskningsinstitutet granska och ingripa mot de kommuner som inte planerar sina insatser eller verkställer beslut inom skälig tid. Eftersom tillsynsmyndigheten, oavsett den särskilda avgiften, har möjlighet att ingripa mot kommuner som inte verkställer beslut i tid eller erbjuder de insatser som kommunen är skyldig att tillhandahålla anser utredningen att systemet med sanktionsavgifter bör tas bort.

Socialnämnden rapporteringsskyldigheten är emellertid i sig en viktig förutsättning för kommunens planering av insatser och för tillsynsmyndighetens möjlighet till kontroll. Ett syfte med kommunernas rapportering av ej verkställda beslut är att den ska bidra till kunskap, uppföljning och underlag för planering. Rapporteringen ska också underlätta och möjliggöra tillsyn och ge tillsynsmyndigheten en överblick över situationen och kommunernas arbete med ej verkställda beslut. Utredningen anser att rapporteringsskyldigheten utgör ett viktigt underlag för tillsyn av såväl kommunernas planering som kontroll av eventuella väntetider. Rapporteringsskyldigheten tar emellertid mycket tid i anspråk för många socialnämnder. Utredningen föreslår därför att skyldigheten att inrapportera ej verkställda beslut förlängs från var tredje månad till var sjätte månad. De beslut som inrapporteras ska fortsatt avse beslut som inte verkställts inom tre månader från beslutet. Utredningen bedömer att en sådan förändring inte påverkar eller försämrar rättssäkerheten för den enskilde, men frigör tid för socialtjänsten.

Kvalitet inom socialtjänsten

Krav på god kvalitet

Av nuvarande 3 kap. 3 § första stycket SoL framgår att insatser inom socialtjänsten ska vara av god kvalitet. Utredningen föreslår att begreppet insatser i den nya lagen ska vara ett övergripande begrepp som tar sikte på de insatser som socialnämnden ska erbjuda i form av rådgivning, omsorg, vård, stöd och annan hjälp till enskilda som behöver det. Begreppet ska användas genomgående i lagen med denna betydelse.

Med denna tydligt definierade betydelse av begreppet insatser kommer nuvarande reglering av kravet på kvalitet att bli snävare än vad som avses med bestämmelsen. Nämligen att garantera kvaliteten i den verksamhet som bedrivs och de insatser som ges. För att bibehålla bestämmelsens omfattning föreslår utredningen därför att begreppet insatser ändras till verksamhet. Med verksamhet avses alla åtgärder och aktiviteter som socialnämnden genomför, däribland insatser. Ett fungerande system för riskhantering är enligt utredningen en förutsättning för att kunna säkerställa god kvalitet i socialtjänsten. Risker och missförhållanden kan vara generella till sin natur och kan uppkomma i förhållande till olika grupper. Socialnämndens arbete med att förebygga, upptäcka och åtgärda

missförhållanden och risker för missförhållanden är därför viktigt och en del av socialnämndens kvalitetsarbete oavsett om det anges i lag eller inte. Om detta arbete ska lyftas fram i socialtjänstlagen bör bestämmelsen, enligt utredningens mening, emellertid inte begränsas till vissa grupper, utan bör gälla hela verksamheten. Utredningen föreslår därför att nuvarande begränsning till verksamhet som rör barn och unga ska tas bort i nuvarande 3 kap. 3 a § SoL och att bestämmelsen i stället ska ta sikte på socialtjänsten verksamhet.

Personalen är avgörande för en socialtjänst av god kvalitet. I dag finns i socialtjänstlagen bestämmelser om att det ska finnas personal med lämplig utbildning och erfarenhet samt att var och en som fullgör uppgifter inom socialtjänsten eller vid Statens institutionsstyrelse ska medverka till en verksamhet som bedrivs och de insatser som genomförs är av god kvalitet. Utredningen föreslår att dessa bestämmelser förs samma i socialtjänstlagen kapitel om kvalitet och den senare bestämmelsen omformuleras till att personalen ska medverka till att verksamheten är av god kvalitet.

God kvalitet förutsätter uppföljning

Uppföljning är en nödvändig förutsättning för att säkerställa god kvalitet i socialtjänsten. Det är även en förutsättning för att få underlag till kunskaps- och verksamhetsutveckling. Inspektionen för vård och omsorg (IVO) tillsyn visar emellertid att det fortfarande finns brister i uppföljningen och att det finns starka indikationer på att kvalitetsarbetet inte fungerar tillfredställande i socialtjänsten i dag. Det framgår även av öppna jämförelser att uppföljning inte används för att utveckla och förbättra verksamheten i särskilt stor utsträckning. I syfte att tydliggöra vikten av uppföljning och skapa bättre förutsättningar för god kvalitet inom socialtjänsten, föreslår utredningen att bestämmelsen i nuvarande 3 kap. 3 § tredje stycket SoL uttryckligen ska omfatta uppföljning. Således ska kvaliteten i verksamheten systematiskt och fortlöpande följas upp, utvecklas och säkras. Bestämmelsen kommer på detta sätt att tydligare ge uttryck för lagstiftarens intentioner.

Utredningen föreslår även att regeringen ger Socialstyrelsen i uppdrag att ta fram ett förslag på hur myndigheten kan utveckla stödet till kommuner för systematisk uppföljning, som en del i arbetet med att säkerställa och utveckla kvaliteten i verksamheten. Socialstyrelsen föreslås ta fram förslaget i nära samarbete med kommunernas regionala samverkans- och stödstrukturer och Sveriges Kommuner och Regioner (SKR).

Betydelsen av ett gott bemötande

Mötet med den enskilde är en av de viktigaste faktorerna för god kvalitet i socialtjänsten. Att den enskildes kontakter med socialtjänsten som myndighet, enligt förvaltningslagen, ska vara smidiga och enkla, och att den enskilde ska få sådan hjälp att han eller hon kan ta till vara sina intressen, är inte tillräckligt för att socialtjänsten ska beakta bemötande

som en central kvalitetsaspekt i alla delar av sitt arbete. Inte heller ger diskrimineringslagen och minoritetslagen en tillräcklig grund för detta.

Bemötandet har avgörande betydelse för socialtjänstens kvalitet och för den enskildes upplevelse av den. Utan ett väl fungerande bemötande vill och vågar människor inte söka stöd och hjälp vid behov. Socialtjänsten riskerar också att inte få ta del av den enskildes erfarenheter och önskemål om inte den enskilde uppfattar att bemötandet är respektfullt. I syfte att markera betydelsen av ett respektfullt bemötande och kopplingen mellan bemötande och god kvalitet, föreslår utredningen att det i socialtjänstlagen ska anges att enskilda ska bemötas på ett respektfullt sätt utifrån sina förutsättningar och behov.

En kunskapsbaserad socialtjänst

Krav på vetenskap och beprövad erfarenhet

Den fortsatta utvecklingen av en kunskapsbaserad socialtjänst behöver enligt utredningen bedömning stärkas. I syfte att skapa långsiktiga och stabila förutsättningar för en sådan utveckling ska det i socialtjänstlagen införas ett krav på att socialtjänsten ska bygga sin verksamhet på bästa tillgängliga kunskap.

Behovet av ett långsiktigt utvecklingsarbete i kombination med att det visat sig att intresse för frågan bland ansvariga nämndpolitiker är lågt talar för att det inte är tillräckligt med exempelvis överenskommelser och specialdestinerade statsbidrag för att uppnå en hållbar kunskapsbaserad socialtjänst. I de dialoger utredningen fört med förtroendevalda, SKR och andra intresseorganisationer, professioner och forskare har det också framkommit att statliga stimulansmedel och specialdestinerade statsbidrag inte anses vara tillräckliga verktyg för att stödja det målmedvetna och långsiktiga utvecklingsarbete som krävs för att utveckla en kunskapsbaserad socialtjänst. I stället efterfrågas en tydligare lagstiftning.

I nuvarande 3 kap. 3 § SoL anges tre typer av kvalitetskrav för socialtjänstens verksamhet: insatsernas kvalitet, personalens utbildning och erfarenhet samt att kvaliteten systematiskt och fortlöpande ska säkras. Däremot ställs inget uttryckligt krav på att verksamheten ska baseras på kunskap. Det är enligt utredningen en brist. Även bästa tillgängliga kunskap bör utgöra ett kvalitetskrav för socialtjänstens verksamhet. Utredningen föreslår därför att det införs ett krav på att verksamhet inom socialtjänsten ska bedrivas i överensstämmelse med vetenskap och beprövad erfarenhet.

En fungerande kunskapsstyrning är enligt utredningen en förutsättning för god kvalitet och för att utveckla och upprätthålla en kunskapsbaserad socialtjänst. En fungerande och effektiv kunskapsstyrning fordrar samarbete mellan kommunerna och mellan kommunerna och staten. Utredningen föreslår därför att regeringen tillsätter en utredning med uppdrag att utreda hur man kan säkerställa en fungerande och effektiv kunskapsstyrning som säkerställer samarbete mellan kommunerna och mellan kommunerna och staten.

Professionens roll

Under arbetets gång har utredningen återkommande uppmärksammats på frågan om professionens begränsade handlingsutrymme och vem som lämpligen bör ha beslutanderätt i individärenden – förtroendevalda eller tjänstemän. Denna utredning har emellertid inte haft ett uttalat uppdrag att se över beslutsordningen och det har inte heller varit möjligt att inom ramen för utredning göra någon mer ingående bedömning av nuvarande regelverk och föreslå eventuella förändringar. Samtidigt kan konstateras att beslutsordningen är långt ifrån oviktig när det gäller frågor om kvalitetsutveckling och rättssäkerhet i socialtjänsten och utredningen ser att det finns ett behov av att detta belyses ytterligare. Utredningen föreslår därför att regeringen tillsätter en utredning som ges i uppdrag att se över professionens roll och den nuvarande beslutsordningen inom socialtjänstens område. I en sådan översyn bör även ingå att ta ställning till vilken behörighet som eventuellt ska krävas för att fatta olika beslut inom socialtjänsten.

Ny lag om socialtjänstdataregister

Ett viktigt underlag för en kunskapsbaserad socialtjänst är bästa möjliga kunskap i form av data. Data kan användas som underlag för beslut som är av betydelse för enskilda individer i behov av insatser inom socialtjänsten, men är också betydelsefull för beslut om socialtjänstens inriktning och planering på nationell nivå.

En kunskapsbaserad socialtjänst förutsätter tillgång till relevanta analyser, statistik och forskning. Utan tillgång till sådan kunskap är det svårt för socialtjänsten att bedriva en verksamhet förenlig med kravet på vetenskap och beprövad erfarenhet. För att utveckla en kunskapsbaserad socialtjänst är kommunerna i behov av nationellt stöd. Redan i dag framställer Socialstyrelsen nationell statistik, ofta i dialog och samverkan med SKR, som ger stöd till beslutfattare och professioner.

Utredningens bedömning är emellertid att den nationella statistiken för socialtjänsten brister i många hänseenden, vilket bekräftas av Socialstyrelsen i ett flertal rapporter och skrivelser till regeringen. Det är inte tillräckligt att enbart registrera insatser inom olika områden, varmed avses både socialnämndens beslut om insatser och utförda aktiviteter. För att kunna bedöma vilka utfall olika insatser har, krävs att Socialstyrelsen får samla in bl.a. uppgifter om orsak till insats eller utebliven insats, aktivitet, samt resultat utöver insatsen/åtgärden som sådan. Först då kan statistiken läggas till grund för en kunskapsbaserad socialtjänst. Utredningen anser att den fortsatta utvecklingen av en kunskapsbaserad socialtjänst behöver stärkas. I syfte att skapa långsiktiga och stabila förutsättningar för en sådan utveckling behöver den nationella officiella statistiken inom socialtjänsten stärkas och utökas till att i större utsträckning motsvara de förutsättningar som finns inom hälso- och sjukvården. Socialstyrelsens möjlighet att behandla personuppgifter för nationell statistik ska därför utökas.

Utredningen föreslår en ny lag om socialtjänstdataregister. Den nya lagen om socialtjänstdataregister innehåller bestämmelser om dataregister över socialtjänsten och sådan verksamhet som bedrivs med stöd av lagen

(1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Socialstyrelsen får med stöd av lagen utföra automatiserad behandling av personuppgifter i socialtjänstdataregister. Det primära ändamålet för socialtjänstdataregister ska vara behandling för framställning av statistik. Den som bedriver verksamhet inom socialtjänsten eller enligt LSS ska lämna uppgifter till socialtjänstdataregister för framställning av statistik (uppgiftsskyldighet).

Prop. 2024/25:89
Bilaga 1

Insatser till enskilda

Insatser efter behovsprövning – rätten till bistånd

För att göra lagstiftningen tydligare och lättare att förstå, bättre anpassad efter förutsättningarna för olika typer av bistånd och lättare att ändra vid kommande översyner anser utredningen att den nuvarande biståndsbestämelsen behöver delas. Delningen ska göras så att de regler som är kopplade till de olika huvudtyperna av bistånd skiljs åt. Dessa typer ska benämnas bistånd för livsföringen och ekonomiskt bistånd. De insatser som ingår i bistånd för livsföringen är av en mängd olika slag, men förenas av att de avser individuella behov av stöd, omsorg och vård i den dagliga livsföringen till den enskilde. Det gäller också när insatserna omfattar ett materiellt stöd med exempelvis välfärdsteknik. En delad biståndsbestämmelse är förenlig med den helhetssyn som också fortsättningsvis ska vara utmärkande för socialtjänstens arbete.

Vid bistånd för livsföringen anser utredningen att ”levnadsförhållanden” är ett mer ändamålsenligt begrepp än ”levnadsnivå”. Levnadsförhållanden syftar på sådana förhållanden som är viktiga för den enskildes sammantagna livssituation i stället för en viss nivå som kan mätas och jämföras. Begreppet ”skäliga levnadsförhållanden” ska därför ersätta ”skälig levnadsnivå” i den bestämmelse som reglerar rätten till bistånd för livsföringen. Därmed tydliggörs vikten av att biståndet ges utifrån individuella behov och inte utifrån uppfattningar om generella behov hos personer i olika grupper.

Bistånd för livsföringen borde, enligt utredningen, tillförsäkra den enskilde goda levnadsförhållanden. Med hänsyn till direktiven kan utredningen dock inte föreslå en sådan ändring.

Insatser utan behovsprövning

För att nå enskilda som annars är svåra att nå måste socialtjänsten kunna erbjuda insatser på ett sätt som ur den enskildes perspektiv är attraktivt och tillgängligt. Det är därför viktigt att kommunen planerar sina insatser för enskilda. Utgångspunkten bör vara att hjälpen ska vara tillgänglig när den enskilde vill ta del av den. Genom lättillgängliga insatser och låga trösklar kan den enskildes egna initiativ tas till vara när motivationen finns där.

Det angeläget att kommunerna kan erbjuda insatser på ett så enkelt och effektivt sätt som möjligt. Framtida utmaningar, såsom den demografiska utvecklingen, oförutsedda händelser i Sverige och omvärlden samt begränsade resurser, förutsätter att kommunerna kan anpassa

verksamheten efter ändrade förhållanden. Socialtjänsten regelverk bör därför vara flexibelt och lämna utrymme för socialnämnden att i större utsträckning än i dag anpassa verksamheten efter lokala förutsättningar och behov. Ett flexibelt regelverk ger även större handlingsutrymme att utveckla nya verksamheter och samarbetsformer, vilket ytterst är till nytta för den enskilde. Dagens regelverk är inte tillräckligt flexibelt då det lämnar mycket litet utrymme att tillhandahålla insatser på något annat sätt än efter utredning och behovsprövning.

Inom flera verksamheter är det dessutom viktigt att socialtjänsten når den enskilde just när han eller hon är motiverad att ta emot hjälp. Det gäller inte minst grupper som är svåra att nå, t.ex. barn och unga som utsätts för våld eller hedersförtryck, kvinnor som utsätts för mäns våld liksom män som slår kvinnor. Ett annat exempel är personer med missbruk. Ytterligare ett exempel är personer som vill lämna en kriminell livsstil eller personer med en psykisk funktionsnedsättning. Ett system som underlättar delaktighet och självbestämmande kan därför öka förutsättningarna för bra resultat.

Många kommuner vill vid sidan av myndighetsutövningen även kunna erbjuda insatser på ett mer lättillgängligt sätt än i dag. Drivkraften är huvudsakligen att skapa en effektivare organisation med ökad tillgänglighet och självbestämmande samt att kunna fokusera mer på förebyggande och stödjande arbete. Enskilda ska kunna få vissa insatser utan att först bli föremål för utredning och bedömning. För att åstadkomma detta behöver socialnämnderna enligt utredningens bedömning kunna tillhandahålla insatser även utan behovsprövning. Det är inte möjligt i dag.

Utredningen föreslår därför en befogenhet som innebär att socialnämnden kan besluta att en eller flera insatser ska tillhandahållas utan föregående individuell behovsprövning. Bestämmelsen är ett komplement till rätten till bistånd enligt nuvarande 4 kap. 1 § SoL och den enskilde kan alltid ansöka om motsvarande insats. För att den enskilde säkert ska känna till rätten att ansöka om bistånd ska den utförande verksamhet som den enskilde kommer i kontakt med informera om möjligheten att ansöka om bistånd.

En av utredningens utgångspunkter har varit att det ska vara möjligt för kommunerna att anpassa utbudet av insatser efter lokala förutsättningar och behov. Såväl förutsättningar som behov kan förändras över tid och regelverket bör därför vara så flexibelt som möjligt. På så sätt ökar möjligheterna för kommunen att hantera oförutsedda händelser och att följa med i utvecklingen. Utredningen strävar därför efter att ställa upp så få begränsningar som möjligt i fråga om vilka insatser som ska kunna tillhandahållas utan behovsprövning. Utredningen har emellertid bedömt att vissa insatser ska undantas från möjligheten att tillhandahålla insatser utan föregående individuell behovsprövning. Följande insatser får inte tillhandahållas utan behovsprövning:

- kontaktperson, kontaktfamilj eller kvalificerad kontaktperson,
- vård i familjehem,
- vård i sådana hem som avses i 12 § LVU samt 22 och 23 §§ LVM
- vård av barn i jourhem, stödboende eller andra hem för vård eller boende än sådana som avses i 3,

- stadigvarande plats i sådant boende som avses i 8 kap. 4 eller 7 § nya socialtjänstlagen, eller
- ekonomisk hjälp.

Utredningen föreslår även att socialnämnden ska få tillhandahålla insatser utan behovsprövning till barn som fyllt 15 år oberoende av vårdnadshavarens samtycke.

Genomförande av insatser utan behovsprövning omfattas av socialtjänstlagens krav på dokumentation. Undantag från dokumentation i fråga om enskilds personliga förhållanden ska emellertid kunna beslutas av socialnämnden i fråga om specifika insatser om det finns särskilda skäl, t.ex. om anonymitet är en förutsättning för att insatsen ska nå sin målgrupp.

Befogenheten att erbjuda insatser utan behovsprövning bör följas upp och utvärderas på nationell nivå. Utredningen föreslår därför att regeringen ger lämplig myndighet i uppdrag att följa upp och utvärdera arbetet med den föreslagna bestämmelsen.

Utformning av insatser

Att främja möjligheter till ett självständigt liv är ett centralt värde för socialtjänsten i olika sammanhang. Det kan handla om möjligheter att klara sin försörjning eller andra ekonomiska behov i livsföringen, men också om att ha kontroll över sin dagliga tillvaro vid långvariga och kanske omfattande omsorgsbehov. Enligt utredningens mening ska alla insatser till enskilda utformas så att de ger henne eller honom möjligheter till ett självständigt liv. Sådana bestämmelser finns i dag för biståndsinsatser, men är motiverade också för insatser till enskilda som ges utan föregående individuell behovsprövning.

Ett självständigt liv är emellertid inte det enda värde som är viktigt vid utformningen av insatser till enskilda. Utredningen föreslår därför en kompletterande bestämmelse om andra värden som också ska vara vägledande vid utformningen av sådana insatser.

Utredningen föreslår att insatser för enskildas personliga behov utformas så att de stärker den enskildes möjligheter till ett värdigt liv och till att känna välbefinnande. Det gäller oavsett om insatsen ges som bistånd eller utan behovsprövning. Möjligheterna att leva ett värdigt liv och känna välbefinnande ingår i dag äldreomsorgens värdegrund i nuvarande 5 kap. 4 § första stycket SoL. Med utredningens förslag utvidgas bestämmelsen till att omfatta alla enskilda, inte bara äldre. Således ska insatser som syftar till att tillgodose den enskildes personliga behov utformas så att de stärker den enskildes möjligheter att leva ett värdigt liv och känna välbefinnande.

Att den enskilde ska vara delaktig och ges möjlighet att uttrycka sina önskemål om insatsernas utformning ligger redan i dag i socialtjänstens uppdrag. Socialtjänstens verksamhet ska bygga på respekt för människors självbestämmande och integritet (nuvarande 1 kap. 1 § SoL). Det innebär att beslut ska tas i samförstånd med den enskilde. Även om den enskilde inte har rätt att kräva när och hur en insats ska ges, får bestämmelsen anses förutsätta att socialtjänsten så långt det är möjligt tar hänsyn till hans eller hennes önskemål. Av lagen framgår också att socialnämndens insatser för

den enskilde ska utformas och genomföras tillsammans med honom eller henne (nuvarande 3 kap. 5 §). Ett förtydligande av äldre personers inflytande över insatsernas utformning och genomförande gjordes i socialtjänstlagen i samband med att bestämmelsen om äldreomsorgens värdegrund infördes. Genom regleringen förtydligas att den enskildes önskemål ska beaktas. Däremot innebär den inte att önskemålen alltid ska vara utslagsgivande.

Utredningen föreslår att en mer generell bestämmelse ska införas om att den enskilde så långt det är möjligt ska kunna välja när och hur stöd och hjälp i boendet ska ges. Även inom andra delar av socialtjänsten än äldreomsorgen behöver den enskildes inflytande över insatser underlättas. Den enskildes delaktighet behövs för att kunna bedöma vilka åtgärder som är relevanta för honom eller henne. Delaktighet är även en förutsättning för att kunna anpassa utförandet till den enskildes individuella behov. Bestämmelsen i nuvarande 5 kap. 5 § fjärde stycket SoL ska därför utvidgas till att gälla alla enskilda, inte bara äldre personer. Således ska den enskilde, så långt det är möjligt, kunna välja när och hur insatser i boendet ska ges.

Förtydligt barnrättsperspektiv

Barnets rättigheter enligt barnkonventionen

Sedan den 1 januari 2020 är barnkonventionen lag i Sverige, men ratificering av FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen) skedde år 1990. I och med ratificeringen har riksdag och regering förbundit sig att se till att den nationella lagstiftningen stämmer överens med de åtaganden som följer av konventionen. Barnkonventionen har i vissa delar införlivats i svensk rätt genom transformering. I andra delar har detta inte varit nödvändigt, eftersom det ansetts råda normharmoni. Transformering som metod för att anpassa svensk rätt till barnkonventionen kräver successiv och kontinuerlig anpassning av nationell lagstiftning allteftersom konventionen behöver tolkas i ljuset av ändrade samhällsförhållanden.

Barnets bästa

I den nya översättningen av artikel 3 i barnkonventionen lyfts bedömningen av barnets bästa fram tydligare än tidigare. Att det ska göras en bedömning framgår även uttryckligen av barnrättskommitténs allmänna kommentarer om hur konventionen ska tolkas. Vidare framgår det av förarbetena till socialtjänstlagens reglering av barnets bästa att en bedömning ska göras. Utredningen anser att socialtjänstlagens bestämmelse om barnets bästa ska anpassas till barnkonventionens lydelse. Nuvarande bestämmelse om barnets bästa omformuleras därför till att ange att vid alla åtgärder som rör barn ska i första hand beaktas vad som bedöms vara barnets bästa. Utredningen föreslår även en kompletterande bestämmelse som anger att vid bedömningen av barnets bästa ska hänsyn tas till barnets åsikter.

Barnets rätt till information

Barnets rätt till information är en förutsättning för att han eller hon ska kunna uttrycka sina åsikter. Detta är i sin tur en förutsättning för att barnet ska kunna vara delaktigt och få inflytande. Trots att det framgår av förarbetena till nuvarande 11 kap. 10 § första stycket SoL – som reglerar barnets rätt till information – att hänsyn ska tas till barnets ålder, mognad och individuella förutsättningar när informationen lämnas, visar flera rapporter och studier på området att barn ändå inte är fullt delaktiga vid förhandsbedömningar, utredningar och under insatser.

För att det inte ska råda någon tvekan om att barn alltid har rätt till relevant information i åtgärder som rör barnet samt att denna information ska vara anpassad till barnets ålder, mognad och individuella förutsättningar, föreslår utredningen att detta bör komma till uttryck i socialtjänstlagen. För att barnet ska kunna ha nytta av den information som lämnas och kunna ta ställning till densamma är det en förutsättning att barnet förstår informationen. Först då kan artikel 3 och 12, om barnets bästa och barnets rätt att komma till tals, få genomslag i praktiken. Utredningen föreslår därför att det anges i socialtjänstlagen att den som lämnar informationen till barnet så långt det är möjligt ska försäkra sig om att barnet har förstått informationen.

Barnets rätt att framföra sina åsikter

Av nuvarande 11 kap. 10 § första stycket tredje meningen SoL följer att om ett barn inte vill framföra sina åsikter så ska dess barnets åsikter klarläggas på annat sätt. Någon motsvarande bestämmelse finns inte i barnkonventionen. Däremot följer det av artikel 12 i barnkonventionen att barn har rätt att uttrycka sin mening och höras i alla frågor som rör barnet och att hänsyn ska tas till barnets åsikter, utifrån barnets ålder och mognad.

Utredningen menar att om barnet inte har förmåga att framföra några åsikter bör dessa klarläggas på annat sätt. Om barnet däremot väljer att inte framföra några åsikter ska detta respekteras och inte klarläggas på annat sätt. Utredningen föreslår därför att bestämmelsen i nuvarande 11 kap. 10 § första stycket tredje meningen SoL – ska upphävas.

Samtal med barn

I artikel 12 i barnkonventionen anges att ett barn ska beredas möjlighet att höras i alla domstolsförfaranden och administrativa förfaranden som rör barnet. Det finns ingen nedre åldersgräns för när ett barn ska få komma till tals och uttrycka sina åsikter. Utifrån gällande regelverk kan ett barn emellertid förhindras av sina vårdnadshavare att tala med socialtjänsten under förhandsbedömningen. Utredningen anser att det är av stor vikt att stärka barns rätt att komma till tals i alla frågor som rör barnet, även under förhandsbedömningen. Därutöver är det angeläget att skapa bättre förutsättningar för socialtjänsten att skydda och stödja barn som far illa eller riskerar att fara illa. Utredningen föreslår därför att det i socialtjänstlagen ska införas en möjlighet för socialnämnden att tala med ett barn utan vårdnadshavarens samtycke och utan att vårdnadshavaren är närvarande även inför ett beslut om en utredning ska inledas eller inte. Ett

sådant samtal syftar enbart till att socialnämnden ska kunna bedöma en utredning ska inledas eller inte. Barnets vårdnadshavare ska, om inte särskilda skäl talar mot det, efter samtalet genast underrättas om att barnet har hörts.

Barnets kontakt med föräldrar och syskon och andra närstående

Att barn har rätt till samhörighet med föräldrar, anhöriga och andra närstående innebär att det är barnets rätt till kontakt som står i centrum. Kontakten är i första hand till för barnet och det är barnets bästa som ska vara avgörande.

Kontakten mellan syskon kan ha stor betydelse för placerade barn genom att skapa kontinuitet i en instabil situation. Kontakten kan också vara ett stöd när placeringen upphör och barnet ska klara sig på egen hand. Många placerade barn vill dessutom ha mer syskonkontakt. Tidigare utredningar har även pekat på att det behövs ett förtydligande vad gäller det placerade barnets rättigheter till kontakt med syskon, men även vad gäller kontakt med föräldrarna. Mot bakgrund av den kunskap och medvetenhet som numera finns om betydelsen av att placerade barn får möjlighet till kontakt med sina syskon, anser utredningen att socialtjänsten bör arbeta mer aktivt med frågan och att detta bör synliggöras i socialtjänstlagen.

I fråga om föräldrar så anges i artikel 9.3 i barnkonventionen att konventionsstaterna ska respektera rätten för det barn som är skilt från den ena eller båda föräldrarna att regelbundet upprätthålla ett personligt förhållande till och direkt kontakt med båda föräldrarna, utom då detta strider mot barnets bästa. Det finns mycket positivt med att placerade barn har kontakt med sina föräldrar.

Det är viktigt att socialtjänsten arbetar för att det placerade barnet ges möjlighet till kontakt med föräldrar och syskon och utredningen föreslår därför att det i den nya socialtjänstlagen ska anges att socialnämnden särskilt ska uppmärksamma barnets eller den unges relationer till föräldrar, syskon och andra närstående och arbeta för att placerade barn ges möjlighet till kontakt med föräldrar, syskon och andra närstående.

Uppföljning av ett barns situation

Socialnämnden får enligt nuvarande 11 kap. 4 a–b §§ SoL besluta om uppföljning av ett barns situation i vissa fall. Det gäller dels när en utredning som gäller barnets behov av stöd eller skydd avslutas utan beslut om insats, dels efter det att en placering i ett familjehem eller hem för vård eller boende har upphört. En förutsättning är dock att barnet, utan att förhållanden som kan föranleda ett beslut om tvångsvård enligt LVU föreligger, bedöms vara i särskilt behov av nämndens stöd eller skydd men samtycke till en sådan åtgärd saknas.

Det är ur ett barnrättsperspektiv angeläget att det finns en möjlighet att kunna följa utvecklingen under en tydligt angiven tidsperiod. Detta för att kunna motivera vårdnadshavaren, samt ett barn över 15 år, att ta emot en föreslagen insats samtidigt som socialtjänsten har en möjlighet att följa

utvecklingen för barnet genom att ta behövliga kontakter utan att det behöver inledas en ny utredning.

Vid ett beslut om uppföljning av ett barns situation avgör nämnden hur länge uppföljningen ska pågå och hur den bäst ska genomföras. Uppföljningen måste dock avslutas senast två månader från det att den utredning som gäller barnets behov av stöd och skydd har avslutats. På motsvarande sätt ska uppföljningen avslutas senast två månader från det att placeringen i familjehem eller hem för vård eller boende har upphört. Uppföljningen ska i annat fall avslutas när nämnden dessförinnan finner skäl att inleda ny utredning.

Nuvarande bestämmelser syftar till att socialnämnden ska kunna följa utvecklingen för barnet. Det förutsätter enligt utredningen att det finns tillräcklig tid för att en förändring ska komma till stånd. Ur det perspektivet är två månader förhållandevis kort tid. Även om barnets situation kan förändras under denna tid, är det inte säkert att förändringarna är bestående. För att säkerställa att barnet får det stöd och skydd som han eller hon behöver, anser utredningen att nämnden bör kunna informera sig om utvecklingen under ytterligare en tid. Det gäller inte minst genom återkommande samtal med barnet, men även med vårdnadshavaren för att motivera denne till att ta emot en föreslagen insats. Tiden för uppföljning ska därför förlängas från två månader till sex månader.

Frågan om barnombud bör utredas vidare

Barn som befinner sig i en utsatt situation kan vara helt beroende av att den myndighet de har kontakt med säkerställer hans eller hennes rättigheter i sin verksamhet. I praktiken kan det dock vila på barnet självt att ta till vara sina rättigheter. Flera barnrättsorganisationer och tidigare utredningar har pekat på behovet av att barn ges möjlighet att ha ett oberoende barnombud som stöd vid sin kontakt med socialtjänsten. Det saknas emellertid utvärderingar på nationell nivå av barnombud och liknande verksamheter. Dessutom finns det vad utredningen känner till mycket lite svensk forskning om både barnombud och barnrättsbyråer.

De beskrivningar och slutsatser som har gjorts i tidigare utredningar och de kontakter som denna utredning haft med bl.a. Barnrättsbyrå och Maskrosbarn ger emellertid vid handen att befintliga verksamheter fyller en viktig funktion i barnets kontakter med socialtjänsten.

Utredningen anser att det som lyfts fram av barnrättsorganisationerna både i rapporter och samtal med utredningen samt vad som framkommit i tidigare statliga utredningar pekar på att det finns ett behov av att utreda om ett barnombud skulle kunna bidra till att barn i kontakten med socialtjänsten känner sig mer delaktiga, väl bemötta, trygga och lyssnade på. Utredningens förslår därför att regeringen ska tillsätta en utredning med uppdraget att utreda behovet av och förutsättningarna för oberoende barnombud.

Tiden för gallring och sekretess för barnakter bör ses över

I ärenden som rör barn har gallringsreglerna kommit att uppmärksammas och ifrågasättas, inte minst med anledning av Vanvårdsutredningen (SOU 2011:61). Frågan är vems integritet som ska skyddas och hur detta ska göras på bästa sätt. Nuvarande gallringsregler innebär att barn senare i livet inte har någon möjlighet att få insyn i de kontakter som varit med socialtjänsten under uppväxten. Endast om barnet varit placerat utanför det egna hemmet samt i ärenden om adoption och faderskap finns handlingarna bevarade. För många av de som sökt sig till arkiven för att få svar på frågor om sin uppväxt och vars akter inte gått att finna har det blivit en besvikelse. För vissa har den gallrade akten upplevts som en kränkning i sig. Enligt representanter för arkivsektorn har barnakterna ett stort värde för individen och bör därför bevaras.

Enligt utredningens mening kan diskuteras om gällande gallringsbestämmelser är förenliga med principen om barnets bästa, då de kan försvåra för barn att få information om sin uppväxt. Gällande gallringsbestämmelser kan även göra det svårt för socialtjänsten att, vid utredning av barn, få en helhetsbild av dess tidigare förhållanden.

Det finns därtill en motsägelse i att barn, som tack vare och med hjälp av tidiga, förebyggande insatser inte behövt placeras, får sämre insyn senare i livet eftersom deras akter gallrats. Gallring kan även försvåra kvalitativ forskning, vilket kan bidra till bättre åtgärder för barn i framtiden. Utredningens föreslår därför att regeringen tillsätter en utredning med uppdrag att se över nuvarande bestämmelser om gallring, i fråga om barnakter. Vid en sådan översyn bör möjligheten och lämpligheten av ändrad tid för gallring eller ytterligare bevarande av barnakter övervägas. Vidare bör övervägas om tiden för sekretess bör förlängas.

Äldreomsorgens reglering

Utredningen har haft i uppdrag att se över och analysera om en särreglering av äldreomsorgen och övriga insatser inom socialtjänsten som är riktade till äldre är motiverad.

Avgörande för en god vård och omsorg om äldre personer är emellertid rätt förutsättningar för både sociala insatser och att en sammanhållen vård och omsorg också omfattar hälso- och sjukvård. Omsorgen och vården ska utgå från den äldre personens behov, förutsättningar och önskemål.

För den socialt inriktade äldreomsorgen finns det enligt utredningen flera fördelar med en fortsatt reglering i socialtjänstlagen, det bör därför vara grunden för det fortsatta arbetet med äldreomsorgens reglering. Vad en särlagstiftning för äldreomsorgen skulle innebära för äldre personer och deras närstående beror på hur lagen utformas, t.ex. när det gäller vilka personer och insatser som lagen skulle omfatta. En äldreomsorgslag som avgränsas till socialtjänstområdet kommer till stora delar att dubblera socialtjänstlagen. En sådan lag kommer inte att förändra förutsättningarna för en sammanhållen vård och omsorg om den inte också omfattar bestämmelser för hälso- och sjukvården.

Utredningen bedömer därför att det behövs ett fortsatt arbete för att se över hur lagstiftningen kan stärka både den sociala omsorgen för äldre personer och deras tillgång till en sammanhållen vård och omsorg med utgångspunkt i socialtjänstlagen och lagstiftningen för hälso- och sjukvården. Det gäller särskilt kontinuitet, personalens förutsättningar, likvärdighet och konkreta förutsättningar för samverkan mellan huvudmän och verksamheter.

Samverkan och ansvarsfördelning

Samverkan mellan kommuner

I utredningens uppdrag har ingått att lämna förslag som underlättar samverkan mellan kommuner. När utredningen fick sitt uppdrag år 2017 fanns en bestämmelse i 2 kap. 5 § SoL som reglerade avtalssamverkan inom socialtjänsten. I bestämmelsen angavs att kommunen fick sluta avtal med någon annan om att utföra kommunens uppgifter inom socialtjänsten. Genom ett sådant avtal fick en kommun tillhandahålla tjänster åt en annan kommun. Uppgifter som innefattar myndighetsutövning fick dock inte med stöd av denna bestämmelse överlämnas till andra juridiska personer eller enskild individ.

Bestämmelsen gav upphov till viss osäkerhet. Framför allt ansågs det otydligt hur den skulle tillämpas vid avtalssamverkan mellan kommuner, särskilt i fråga om ärenden som omfattade myndighetsutövning. Den 1 juli 2018 infördes en generell rätt till avtalssamverkan mellan kommuner i 9 kap. 37 § kommunallagen (2017:725), förkortad KL. Enligt bestämmelsen får kommuner och regioner ingå avtal om att någon av dess uppgifter helt eller delvis ska utföras av en annan kommun eller en annan region (avtalssamverkan). I samma bestämmelse infördes en möjlighet för kommunerna att vid sådan avtalssamverkan också delegera beslutsfattande till en anställd i den andra kommunen. I och med detta ändrades även lydelsen av 2 kap. 5 § SoL till att ange att utöver avtalssamverkan enligt 9 kap. 37 § KL får en kommun sluta avtal med en enskild person (fysisk eller juridisk) om att utföra kommunens uppgifter inom socialtjänsten. Uppgifter som innefattar myndighetsutövning får dock inte överlämnas. Möjligheten och förutsättningarna för kommuner att samarbeta och samverka har stärkts genom den nya regleringen i 9 kap. 37 § KL och utredningen föreslår därför inga ytterligare ändringar i denna del.

Ansvarsfördelning

Ansvarsfördelning mellan kommuner

I 2 a kap. SoL finns bestämmelser om vilken kommun som är ansvarig för att erbjuda en enskild insatser. I de allra flesta fall finns det en kommun där den enskilde är stadigvarande bosatt eller annars har sin starkaste anknytning (bosättningskommun). Det innebär att bosättningskommunen ofta kommer att ansvara för insatser till den enskilde. I andra fall kan ansvaret vila på den kommun som har beslutat om placering i en annan kommun m.m. eller på den kommun där den enskilde är folkbokförd.

Frågan om vistelsekommunens ansvar blir därför aktuell främst i akuta situationer eller när det inte är klarlagt vilken kommun som är ansvarig för insatser till den enskilde. I praktiken är vistelsekommunens ansvar därmed snarare att betrakta som ett undantag än en huvudregel.

Bestämmelserna i 2 a kap. SoL om ansvarsfördelning mellan kommuner kan mot denna bakgrund uppfattas som svåra att förstå. I syfte att underlätta förståelsen föreslår utredningen att bestämmelsernas inbördes ordningsföljd ska ändras. Bosättningskommunens ansvar ska anges som inledande huvudregel medan vistelsekommunens ansvar ska utgöra ett undantag från huvudregeln. Ändringen syftar enbart till att underlätta förståelsen av den ansvarsfördelning som redan gäller i dag. Någon inskränkning i vistelsekommunens ansvar avses inte. Den enskilde ska alltså, liksom i dag, alltid vara garanterad omedelbar hjälp oavsett i vilken kommun han eller hon befinner sig när hjälpen behövs.

Ansvarsfördelningen mellan kommunfullmäktige och socialnämnden

Kommunens uppgifter inom socialtjänsten fullgörs av den eller de nämnder som kommunfullmäktige bestämmer (nuvarande 2 kap. 4 § första stycket SoL). Kommunfullmäktige beslutar även om nämndernas verksamhetsområden och inbördes förhållanden (nuvarande 6 kap. 2 § kommunallagen (2017:725), förkortad KL). Även om en nämnd tilldelats ett visst verksamhetsområde innebär det inte att nämnden därvid kan besluta i alla frågor som rör nämndens verksamhet. Vissa typer av beslut är nämligen förbehållna kommunfullmäktige. Bestämmelsen i nuvarande 2 kap. 4 § SoL kan emellertid ge intryck av att alla uppgifter inom socialtjänsten alltid ska fullgöras av socialnämnden. Detta trots de begränsningar som uppställs i kommunallagen. För att markera ansvarsfördelningen mellan kommunfullmäktige och socialnämnden anser utredningen att bestämmelsen bör omformuleras så att den i stället anger att kommunfullmäktige bestämmer vilken eller vilka nämnder som ska fullgöra kommunens uppgifter inom socialtjänsten. Denna formulering utesluter inte att även kommunfullmäktige kan fullgöra vissa uppgifter inom socialtjänsten. Omformuleringen innebär ingen ändring i sak utan är ett förtydligande av nuvarande bestämmelsen.

Ansvarsfördelningen för personer med missbruk och beroende

Många personer med missbruk eller beroende behöver insatser från både socialtjänsten och hälso- och sjukvården. I den praktiska tillämpningen av lagstiftningen upplevs emellertid gränsen för vad som är respektive huvudmans ansvar som oklar. De övergripande reglerna gör att kommuner och regioner tolkar uppdraget mycket olika och den faktiska ansvarsfördelningen styrs ofta av hur regionerna har valt att tolka eller prioritera sitt ansvar.

De olika formella möjligheter kommunen och regionen har att erbjuda behandling, i kombination med olikheterna i hur kommunerna och regionerna definierar sitt faktiska ansvar, har lett till att vårdbehov bedöms enligt olika principer och insatser erbjuds enligt olika lagstiftningar

beroende på var i landet en person är bosatt. Så länge varje individ får tillgång till ett attraktivt utbud av insatser av god kvalitet utifrån sina behov utgör detta nödvändigtvis inte ett problem. Men om det gemensamma ansvaret i praktiken innebär att ingen tar ansvar för vissa insatser och dessa inte kommer till stånd på grund av oenighet om finansieringen är det inte acceptabelt.

Missbruks- och beroendevården är och har länge varit ett snårigt område ifråga om ansvarsfördelningen mellan kommuner och regioner. Trots kravet på överenskommelser inom missbruks- och beroendevården visar erfarenheter från både SKR och IVO att det inte är tillräckligt för att få samverkan att fungera. Samtidigt bedömer Socialstyrelsen att myndigheten inte har möjlighet att närmare precisera ansvarsfördelningen mellan kommunerna och regionerna utan att detta måste göras i ett lagstiftningsärende. Svårigheterna att i dag precisera ansvarsfördelningen och därmed den kommunala kompetensen medför att det finns risk för att enskilda i behov av insatser faller mellan stolarna.

Utredningens bedömer är att det bör göras en samlad översyn av huvudmannaskapet för missbruks- och beroendevården för att kunna ta ställning till behovet av eventuella förändringar i lagstiftningen. En tydligare ansvarsfördelning skulle ge bättre förutsättningar för en effektiv, kunskapsbaserad, jämlik och likvärdig missbruks- och beroendevård.

Förhållandet mellan socialtjänstlagen och annan lagstiftning

Socialtjänstlagen och förvaltningslagen

Det är i nuvarande socialtjänstlag otydligt hur förhållandet mellan socialtjänstlagen och förvaltningslagen ska förstås. Det gäller särskilt regleringen i nuvarande 11 kap. 8 § SoL. För att tydliggöra syftet med nuvarande 11 kap. 8 § första stycket SoL och göra bestämmelsen lättare att förstå, föreslår utredningen därför att det av bestämmelsen ska framgå att den gäller vid handläggning av ärenden där besluten kan laglighetsprövas. Vid handläggning av övriga ärenden är förvaltningslagen tillämplig utan någon särskild föreskrift i socialtjänstlagen. För att tydligare det senare kompletteras socialtjänstlagen även med en upplysningsbestämmelse om förvaltningslagen.

Utredningen föreslår även att nuvarande 11 kap. 8 § andra stycket SoL upphävs då bestämmelsen inte längre fyller någon funktion samt att regleringen om rätten till företräde inför socialnämnden i nuvarande 11 kap. 9 § SoL omformuleras för att behålla sin nuvarande omfattning. I och med att den nya förvaltningslagen har det även uppstått oklarheter kring praxis som rör socialnämndens möjlighet att i vissa fall ändra gynnande beslut. Enligt utredningens mening bör ett gynnande beslut om fortlöpande insatser kunna ändras om de förhållanden som legat till grund för beslutet väsentligen har förändrats. Det finns annars risk för en ökad användning av tidsbegränsade beslut och olika typer av återkallelseförbehåll, vilket i förlängningen kan skapa försämrade förutsägbarhet och ökad otrygghet för den enskilde.

Utredningen föreslår därför att socialnämnden, utöver vad som följer av 37 § andra stycket förvaltningslagen (2017:900), förkortad FL, ska kunna ändra ett beslut om fortlöpande insatser vid väsentligt ändrade förhållanden som är hänförliga till den enskilde. Syftet är att kodifiera det som tidigare enligt praxis gällt i fråga om möjligheten att ändra ett gynnande beslut när förhållandena väsentligt förändrats.

Socialtjänstlagen och kommunallagen

Högsta förvaltningsdomstolens avgörande den 8 november 2016 (HFD 2016 ref. 74) har inneburit att förutsättningarna för att delegera beslutanderätt förändrats i förhållande till hur socialtjänstlagen tidigare tillämpats. Avgörandet har enligt utredningen fått oönskade konsekvenser för integriteten och effektiviteten inom socialtjänstens verksamhet då det innebär att vissa individärenden ska beslutas av den faktiska socialnämnden. Det är emellertid angeläget att vissa ärenden kan hållas i en trängre krets och därmed kan delegeras till utskott i stället för att beslutsfattandet ska vara förbehållet socialnämnden.

I syfte att klargöra förhållandet mellan kommunallagens och socialtjänstlagens delegationsbestämmelser föreslår utredningen att det förtydligas i socialtjänstlagen att delegationsbestämmelserna i socialtjänstlagen har företräde framför delegationsbestämmelserna i kommunallagen. Vidare föreslår utredningen att det införs en uttrycklig rätt för socialnämnden att till utskott delegera sådana ärendetyper som räknas upp i nuvarande 10 kap. 4 § och 5 § sjätte strecksatsen SoL. Utredningen föreslår även att uppräkningsen i nuvarande 10 kap. 4 § SoL kompletteras med beslut i ärenden om umgängesbegränsning och hemlighållande av vistelseort. Vidare tydliggörs genom ett tillägg i nuvarande 10 kap. 4 § SoL att beslutanderätt i fråga om ansökan om fortsatt omhändertagande för tillfällig vård enligt 9 a § LVU kan delegeras till utskott.

Handläggning och dokumentation

Socialtjänstlagen respektive förvaltningslagen är de lagar som huvudsakligen reglerar omfattningen av socialtjänstens handläggning och dokumentation. Reglerna är allmänt hållna och ger utrymme för anpassning av omfattningen av såväl utredning som dokumentation utifrån omständigheterna i det enskilda fallet.

Under senare tid har administrationen ökat och kommuner lägger mycket resurser på det. Men även om dokumentationskraven har ökat så visar IVO granskning att formella brister är förhållandevis vanliga i kommunernas ärendehantering och i dokumentationen hos utförande verksamheter. Tillsynsmyndighetens rapportering av dokumentationsbrister kan i sin tur ha en styrande inverkan på lagstiftaren. De resultat och den problembild som redovisas till regeringen är grunden för eventuella beslut om behov av lagändring eller myndighetsuppdrag.

En betydande del av professionens arbetstid läggs på administration eller annat arbete som inte är direkt relaterat till brukarna. För mycket administration och en alltför detaljerad styrning minskar

handlingsutrymmet för professionen. Det påverkar och riskerar att minska värdet i mötet med brukaren.

Prop. 2024/25:89
Bilaga 1

Utredningen kan inte se att den ökade administrationen och detaljregleringen kommer från socialtjänstlagen. Utredningen har därför inte föreslagit några regellättnader. Utredningen föreslår i stället att regeringen ger Socialstyrelsen i uppdrag att se över myndighetens föreskrifter om handläggning och dokumentation samt den handbok om handläggning och dokumentation som myndigheten ger ut. Socialstyrelsen bör säkerställa att föreskrifter och systematiska bedömningsinstrument samordnas på så sätt att en rättssäker och effektiv handläggning och dokumentation uppnås.

Stimulansmedel

Förslagen om att socialtjänsten ska ha ett förebyggande perspektiv och vara lätt tillgänglig är grundläggande för en hållbar socialtjänst. Flera andra förslag i detta slutbetänkande har också en avgörande betydelse för arbetet med en hållbar socialtjänst. Det gäller förslagen att verksamheten ska bedrivas i överensstämmelse med vetenskap och beprövad erfarenhet, att kommunen ska planera sina insatser för enskilda samt att insatser får tillhandahållas utan föregående individuell behovsprövning. Även förslaget om att det ska höra till socialtjänstens övergripande mål att främja jämställdhet i levnadsvillkor hör till de förändringar som krävs för en hållbar socialtjänst. Utredningen vill understryka att dessa förslag bildar en helhet i vilken de olika delarna är beroende av och förutsätter varandra. För att förslagen ska ha avsedd effekt och leda till varaktig förändring krävs att kommunerna utvecklar nya arbetssätt och metoder, som systematiskt följs upp och ger underlag för en kunskapsbaserad och mer hållbar socialtjänst. En förutsättning för det är samordning och erfarenhetsutbyte mellan kommunerna.

Utredningen bedömer att kommunerna behöver stöd i denna omställning och föreslår att regeringen bör ingå en överenskommelse med SKR i syfte att stödja kommunerna att utveckla nya arbetssätt och metoder med anledning av utredningens förslag om en hållbar socialtjänst.

Betänkandets lagförslag

Förslag till socialtjänstlag

Härigenom föreskrivs följande.

AVDELNING I. INLEDANDE BESTÄMMELSER

1 kap. Innehåll

Lagens innehåll och tillämpningsområde

1 § Denna lag innehåller bestämmelser om samhällets socialtjänst.

Med socialtjänst avses i denna lag

1. verksamhet som bedrivs med stöd av denna lag,
2. verksamhet som bedrivs med stöd av lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga och lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall, och
3. annan verksamhet som enligt lag eller förordning ska bedrivas av socialnämnd eller Statens institutionsstyrelse.

Som socialtjänst räknas dock inte sådan verksamhet som Statens institutionsstyrelse bedriver med stöd av skollagen (2010:800) eller förordningen (1983:28) om undervisning av barn och ungdomar som vistas vid särskilda ungdomshem. Som socialtjänst räknas inte heller tillsyn eller andra uppgifter som Inspektionen för vård och omsorg utför med stöd av denna lag.

2 § Om det i annan lag eller förordning finns avvikande bestämmelser för sådan verksamhet som avses i 1 § andra stycket 2 och 3, tillämpas de bestämmelserna.

Lagens disposition

3 § Lagen består av sju avdelningar:

Avdelning I innehåller inledande bestämmelser (1–5 kap.).

Avdelning II innehåller bestämmelser om övergripande uppgifter (6–9 kap.).

Avdelning III innehåller bestämmelser om insatser till enskilda (10–13 kap.).

Avdelning IV innehåller bestämmelser om handläggning, dokumentation och behandling av uppgifter (14–17 kap.).

Avdelning V innehåller bestämmelser om skydd och stöd för barn och unga (18–23 kap.).

Avdelning VI innehåller bestämmelser om tillstånd, tillsyn och missförhållanden (24–26 kap.).

Avdelning VII innehåller övriga bestämmelser (27–32 kap.).

2 kap. Socialtjänstens mål

Övergripande mål och principer

1 § Socialtjänsten ska på demokratins och solidaritetens grund främja människornas

- ekonomiska och sociala trygghet,
- jämlika och jämställda levnadsvillkor, och
- aktiva deltagande i samhällslivet.

Verksamheten ska bygga på respekt för människornas självbestämmanderätt och integritet.

Verksamhetens inriktning

2 § Socialtjänsten ska under hänsynstagande till människans ansvar för sin och andras sociala situation inriktas på att frigöra och utveckla enskildas och grupperns egna resurser.

3 § Socialtjänsten ska ha ett förebyggande perspektiv och inriktas på att vara lätt tillgänglig.

3 kap. Kommunens ansvar

Kommunens yttersta ansvar

1 § Varje kommun ansvarar för socialtjänsten inom sitt område och har det yttersta ansvaret för att enskilda får de insatser som de behöver. Detta innebär ingen inskränkning i det ansvar som vilar på andra huvudmän.

Bestämmelser om ansvarsfördelningen mellan kommuner i fråga om insatser enligt denna lag finns i 27 kap.

Socialnämnden

2 § Kommunfullmäktige bestämmer vilken eller vilka nämnder som ska fullgöra kommunens uppgifter inom socialtjänsten.

Vad som i denna lag eller annan författning sägs om socialnämnd gäller i förekommande fall den eller de nämnder som utses enligt första stycket.

Andra utförare

3 § Bestämmelser om att en kommun får ingå avtal om att någon av dess uppgifter helt eller delvis ska utföras av en annan kommun eller en annan region (avtalsamverkan) finns i 9 kap. 37 § kommunallagen (2017:725).

Utöver avtalsamverkan får en kommun sluta avtal med en enskild person om att utföra kommunens uppgifter inom socialtjänsten. Uppgifter som innefattar myndighetsutövning får dock inte överlämnas.

4 kap. Kvalitet

God kvalitet

1 § Verksamhet inom socialtjänsten ska vara av god kvalitet. Verksamheten ska bedrivas i överensstämmelse med vetenskap och beprövad erfarenhet.

Kvaliteten i verksamheten ska systematiskt och fortlöpande följas upp, utvecklas och säkras.

Personal

2 § För utförande av uppgifter inom socialtjänsten ska det finnas personal med lämplig utbildning och erfarenhet.

Personalen ska medverka till att verksamheten är av god kvalitet.

Behörighet att utföra vissa uppgifter

3 § Endast den som har avlagt svensk socionomexamen eller annan relevant examen på minst grundnivå i högskolan får utföra sådana uppgifter inom socialtjänsten rörande barn och unga som innefattar

1. bedömning av om utredning ska inledas,

2. utredning och bedömning av behovet av insatser eller andra åtgärder, eller

3. uppföljning av beslutade insatser.

Socialnämnden ansvarar för att den som självständigt utför arbetsuppgifter som avses i första stycket har tillräcklig erfarenhet för uppgiften.

4 § Bestämmelser om tillfällig yrkesutövning och erkännande av yrkeskvalifikationer som har förvärvats eller erkänts i en annan stat än Sverige inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller i Schweiz finns i lagen (2016:145) om erkännande av yrkeskvalifikationer och i de föreskrifter som meddelas i anslutning till den lagen.

5 § Den som har annan utländsk utbildning än sådan som avses i 4 § får utföra de uppgifter som anges i 3 § första stycket, om utbildningen ensam eller tillsammans med yrkeslivserfarenhet motsvarar svensk socionomexamen eller annan relevant examen på minst grundnivå i högskolan.

Den myndighet som regeringen bestämmer får i enskilda fall bedöma om kraven enligt första stycket är uppfyllda.

Bemötande

6 § Enskilda ska bemötas på ett respektfullt sätt utifrån sina förutsättningar och behov.

5 kap. Barns rättigheter

Barnets bästa

1 § Vid alla åtgärder som rör barn ska i första hand beaktas vad som bedöms vara barnets bästa. Vid bedömningen av barnets bästa ska hänsyn tas till barnets åsikter i enlighet med vad som föreskrivs i 3 §.

Vid beslut eller andra åtgärder som rör vård- eller behandlingsinsatser för ett barn ska vad som är bäst för barnet vara avgörande.

Rätt till information

2 § När en åtgärd rör ett barn ska barnet få relevant information. Informationen ska anpassas till barnets ålder, mognad och hans eller hennes individuella förutsättningar. Den som lämnar informationen ska så långt det är möjligt försäkra sig om att barnet har förstått informationen.

Rätt att framföra sina åsikter

3 § Ett barn ska ges möjlighet att framföra sina åsikter i frågor som rör barnet. Barnets åsikter ska tillmätas betydelse i förhållande till hans eller hennes ålder och mognad.

Rätt att föra sin egen talan

4 § Ett barn som har fyllt 15 år har rätt att föra sin egen talan i mål och ärenden enligt denna lag. Ett barn som är yngre får höras i domstol, om barnet inte kan antas ta skada av det.

AVDELNING II. ÖVERGRIPANDE UPPGIFTER

6 kap. Allmänt förebyggande arbete

Levnadsförhållandena i kommunen

1 § Socialnämnden ska göra sig väl förtrogen med levnadsförhållandena i kommunen.

Medverkan i samhällsplaneringen

2 § Socialnämnden ska medverka i samhällsplaneringen och i samverkan med andra samhällsorgan, organisationer, föreningar och enskilda, främja goda miljöer i kommunen.

Socialnämndens medverkan i samhällsplaneringen ska bygga på nämndens sociala erfarenheter och särskilt syfta till att påverka utformningen av nya och äldre bostadsområden i kommunen. Nämnden ska också arbeta för att offentliga lokaler och allmänna kommunikationer utformas så att de blir lätt tillgängliga för alla.

3 § Socialnämnden ska ta initiativ till och bevaka att åtgärder vidtas för att skapa en god samhällsmiljö och goda förhållanden för barn och unga, äldre och andra grupper som har behov av samhällets särskilda stöd.

Socialnämnden ska i sin verksamhet främja den enskildes rätt till arbete, bostad och utbildning.

Information och uppsökande verksamhet

4 § Socialnämnden ska informera om socialtjänsten i kommunen.

5 § Socialnämnden ska genom uppsökande verksamhet och på annat sätt främja förutsättningarna för goda levnadsförhållanden.

Socialnämnden ska i den uppsökande verksamheten upplysa om socialtjänsten och erbjuda grupper och enskilda sin hjälp. När det är lämpligt ska nämnden samverka med andra samhällsorgan och med organisationer och andra föreningar.

Förebyggande arbete mot missbruk och beroende

6 § Socialnämnden ska arbeta för att förebygga och motverka missbruk och beroende av alkohol och andra beroendeframkallande medel. Detsamma gäller missbruk och beroende av spel om pengar.

7 § Socialnämnden ska genom information till myndigheter, grupper och enskilda och genom uppsökande verksamhet sprida kunskap om skadeverkningar av missbruk och beroende och om de hjälpmöjligheter som finns.

7 kap. Planering av insatser och samverkan

1 § Kommunen ska planera sina insatser för enskilda. Kommunen ska då särskilt beakta behovet av tidiga och förebyggande insatser.

I planeringen ska kommunen, vid behov, samverka med regionen samt andra samhällsorgan och organisationer.

Överenskommelse i fråga om vissa grupper

2 § Kommunen ska ingå en överenskommelse med regionen om att samverka i fråga om

- barn och unga som vårdas utanför det egna hemmet,
- personer med psykisk funktionsnedsättning, och
- personer som missbrukar eller är beroende av alkohol, narkotika, andra beroendeframkallande medel, läkemedel, dopningsmedel eller spel om pengar.

Om det är möjligt bör organisationer som företräder dessa personer eller deras närstående ges möjlighet att lämna synpunkter på innehållet i överenskommelsen.

Överenskommelse i fråga om effektivare användning av resurser

3 § Kommunen får träffa överenskommelse med regionen, Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen om att, inom ramen för socialtjänstens uppgifter, samverka i syfte att uppnå en effektivare användning av tillgängliga resurser. Kommunen ska bidra till finansieringen av sådan verksamhet som bedrivs i samverkan. Enligt

bestämmelser i lagen (2003:1210) om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser får kommunen delta i finansiell samordning inom rehabiliteringsområdet.

Prop. 2024/25:89
Bilaga 2

Riksrevisionen får granska sådan verksamhet som bedrivits i samverkan med och delvis finansierats av Försäkringskassan eller Arbetsförmedlingen. Vid en sådan granskning har Riksrevisionen rätt att ta del av de uppgifter som behövs för att granska verksamheten.

8 kap. Boende och vissa andra insatser

1 § Socialnämnden bör genom hemtjänst, dagverksamheter eller andra liknande insatser underlätta för enskilda att bo hemma och att ha kontakt med andra.

Äldre personer

2 § Socialnämnden ska arbeta för att äldre personer får möjlighet att leva och bo självständigt under trygga förhållanden och ha en aktiv och meningsfull tillvaro i gemenskap med andra.

3 § Socialnämnden ska arbeta för att äldre personer får goda bostäder och tillgång till lättåtkomliga tjänster. Nämnden ska därutöver ge dem som behöver det insatser i hemmet.

Särskilda boendeformer för äldre personer

4 § Kommunen ska inrätta särskilda boendeformer för äldre personer som behöver omvårdnad och särskilt stöd.

Kommunen får även inrätta särskilda boendeformer för äldre personer som främst behöver insatser i boendet och andra lättåtkomliga tjänster och som därutöver har behov av att bryta oönskad isolering.

5 § Kommunen ska arbeta för att det finns tillgång till personal med kunskaper i finska, jiddisch, meänkieli, romani chib eller samiska där detta behövs i omvårdnaden om äldre personer.

Personer med funktionsnedsättning

6 § Socialnämnden ska arbeta för att personer som av fysiska, psykiska eller andra skäl möter betydande svårigheter i sin livsföring får möjlighet att delta i samhällets gemenskap och att leva som andra.

Socialnämnden ska medverka till att dessa personer får en meningsfull sysselsättning och får bo på ett sätt som är anpassat efter deras individuella behov av särskilt stöd.

Bostäder med särskilt stöd för personer med funktionsnedsättning

7 § Kommunen ska inrätta bostäder med särskilt stöd för dem som till följd av sådana svårigheter som avses i 6 § första stycket behöver ett sådant boende.

9 kap. Vård utanför det egna hemmet

1 § Socialnämnden ansvarar för att enskilda som behöver vårdas eller bo i ett annat hem än det egna tas emot i ett

- familjehem,
- hem för vård eller boende, eller
- stödboende för barn och unga i åldern 16–20 år (stödboende).

Barn i åldern 16–17 år får tas emot i ett stödboende endast om det finns särskilda skäl.

Tillgång till hem och boenden

2 § Varje kommun ansvarar för att det finns tillgång till familjehem, hem för vård eller boende och stödboenden. Enligt 3 § ska dock behovet av vissa hem tillgodoses av staten.

Särskilda ungdomshem och LVM-hem

3 § Behovet av sådana hem som avses i 12 § lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga samt 22 och 23 §§ lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall ska tillgodoses av staten.

För vård i ett sådant hem som avses i första stycket får staten ta ut avgift av den kommun som begärt placeringen.

4 § Statens institutionsstyrelse leder verksamheten vid sådana hem som avses i 3 §. Bestämmelser om tillsyn m.m. över verksamheten vid hemmen finns i 25 kap.

Statens institutionsstyrelse får, om det finns särskilda skäl för det, genom avtal uppdra åt en region eller en kommun att inrätta och driva ett sådant hem som avses i 3 §.

Vården

5 § Socialnämnden ansvarar för att den som genom nämndens försorg har tagits emot i ett annat hem än det egna får god vård.

Vården bör utformas så att den främjar den enskildes samhörighet med närstående samt kontakt med hemmiljön.

6 § Vård i familjehem, hem för vård eller boende och stödboende ska bedrivas i samråd med socialnämnden. Detta gäller även sådana hem som avses i 3 §.

AVDELNING III. INSATSER TILL ENSKILDA

10 kap. Socialnämndens ansvar att erbjuda insatser

1 § Socialnämnden ska erbjuda insatser i form av rådgivning, omsorg, vård, stöd och annan hjälp till enskilda som behöver det.

Insatserna kan ges efter individuell behovsprövning enligt vad som föreskrivs i 11 kap. eller utan föregående individuell behovsprövning enligt vad som föreskrivs i 12 kap.

2 § I fråga om den som omfattas av lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. finns det särskilda bestämmelser om bistånd i den lagen.

Särskilt om vissa insatser

Brottsofferstöd

3 § Socialnämnden ska erbjuda brottsofferstöd i syfte att stödja och hjälpa den som har utsatts för brott och dennes närstående.

Socialnämnden ska särskilt beakta att personer som är eller har varit utsatta för våld eller andra övergrepp av närstående kan vara i behov av insatser för att förändra sin situation. Detta gäller i synnerhet kvinnor som är eller har varit utsatta för mäns våld.

Socialnämnden ska även särskilt beakta att personer som är eller har varit utsatta för våld eller förtryck som syftar till att bevara eller återupprätta en persons eller familjs, släkts eller annan liknande grupps heder kan vara i behov av insatser för att förändra sin situation.

Budget- och skuldrådgivning

4 § Socialnämnden ska erbjuda budget- och skuldrådgivning i syfte att stödja och hjälpa den som är skuldsatt att hantera sin ekonomi och sina skulder.

Socialnämnden ska erbjuda budget- och skuldrådgivning även under ett skuldsaneringsförfarande och till dess att en beviljad skuldsanering eller F-skuldsanering är helt avslutad.

5 § Konsumentverket ska stödja och ge vägledning för den budget- och skuldrådgivning som socialnämnden ansvarar för.

Familjerådgivning och samarbetsamtal

6 § Socialnämnden ska erbjuda familjerådgivning i syfte att, genom samtal, bearbeta samlevnadskonflikter i parförhållanden och familjer. Familjerådgivning ska erbjudas till den som begär det.

7 § Socialnämnden ska erbjuda samarbetsamtal i syfte att föräldrar, under sakkunnig ledning, når enighet i frågor som gäller vårdnad, boende, umgänge och frågor som gäller barnets försörjning.

Socialnämnden ska även erbjuda föräldrar hjälp att träffa avtal enligt 6 kap. 6 §, 14 a § andra stycket eller 15 a § tredje stycket föräldrabalken.

Missbruks- och beroendevård

8 § Socialnämnden ska erbjuda missbruks- och beroendevård i syfte att stödja och hjälpa den som har ett missbruk eller beroende av alkohol, narkotika, andra beroendeframkallande medel, läkemedel, dopningsmedel eller spel om pengar att komma ifrån missbruket eller beroendet.

Socialnämnden ska i samförstånd med den enskilde planera insatserna och noga bevaka att planen fullföljs.

9 § Socialnämnden ska erbjuda närståendestöd i syfte att stödja och hjälpa den som vårdar en närstående som är långvarigt sjuk eller äldre eller som stödjer en närstående med funktionsnedsättning.

11 kap. Insatser efter individuell behovsprövning – bistånd

Bistånd för livsföringen

1 § Den som inte själv kan tillgodose sina personliga behov eller kan få dem tillgodosedda på annat sätt har rätt till bistånd av socialnämnden för sin livsföring.

Den enskilde ska genom biståndet tillförsäkras skäligen levnadsförhållanden.

2 § Vid prövningen av behovet av bistånd för livsföringen får hän- syn inte tas till den enskildes ekonomiska förhållanden om rätten att ta ut avgifter för biståndet regleras i 29 kap.

3 § För den som har beviljats eller beviljas bistånd i form av boende i en sådan särskild boendeform som avses i 8 kap. 4 §, ska det ingå i skäligen levnadsförhållanden att kunna sammanbo med make eller sambo. Detta gäller under förutsättning att paret varaktigt har sammanbott eller, om den ena parten redan bor i ett sådant boende, att paret dessförinnan varaktigt har sammanbott.

Första stycket gäller oavsett om maken eller sambon har behov av boende i särskild boendeform.

4 § Socialnämnden får, även utan vårdnadshavarens samtycke, besluta om bistånd för livsföringen till barn som har fyllt 15 år om

- det är lämpligt och barnet begär eller samtycker till det, och
- biståndet inte avser vård i familjehem, jourhem, hem för vård eller boende eller stödboende.

I 5 och 6 §§ finns särskilda bestämmelser om kontaktperson och kontaktfamilj.

Kontaktperson och kontaktfamilj

5 § Socialnämnden får utse en särskild person (kontaktperson) eller en familj (kontaktfamilj) med uppgift att hjälpa den enskilde och hans eller hennes närmaste i personliga angelägenheter, om den enskilde begär eller samtycker till det. För barn som inte har fyllt 15 år får kontaktperson utses endast om barnets vårdnadshavare begär eller samtycker till det. Har barnet fyllt 15 år får kontaktperson utses endast om barnet självt begär eller samtycker till det.

6 § Om en person som inte har fyllt 21 år har behov av särskilt stöd och särskild vägledning för att motverka en risk för missbruk av beroendeframkallande medel, för brottslig verksamhet eller för något annat socialt nedbrytande beteende, får socialnämnden utse en särskilt kvalificerad kontaktperson för den unge om denne begär eller samtycker

till det. För barn som inte har fyllt 15 år får en sådan kontaktperson utses endast om barnets vårdnadshavare begär eller samtycker till det. Har barnet fyllt 15 år får en särskilt kvalificerad kontaktperson utses endast om barnet självt begär eller samtycker till det.

7 § Socialnämnden ska kontinuerligt följa hur insatser som avses i 5 och 6 §§ genomförs när dessa har beviljats barn och unga.

Ekonomiskt bistånd

8 § Den som inte själv kan tillgodose sina ekonomiska behov eller kan få dem tillgodosedda på annat sätt har rätt till ekonomiskt bistånd av socialnämnden för sin försörjning (försörjningsstöd) och för sina levnadskostnader i övrigt.

Den enskilde ska genom biståndet tillförsäkras en skälig levnadsnivå.

9 § Följande inkomster ska inte beaktas vid bedömningen av rätten till ekonomiskt bistånd

- hemmavarande barns inkomster av eget arbete,
- hemmavarande skolungdomars inkomster av eget arbete, om skolungdomarna är under 21 år.

Till skolgång räknas studier i grundskolan eller gymnasieskolan eller annan jämförlig grundutbildning.

Inkomster som avses i första stycket får dock beaktas vid tillämpning av 8 § till den del de överstiger ett prisbasbelopp per kalenderår enligt 2 kap. 6 och 7 §§ socialförsäkringsbalken.

Försörjningsstöd

10 § Den som inte kan försörja sig men som kan arbeta har rätt till försörjningsstöd enligt 8 § om han eller hon står till arbetsmarknadens förfogande. Om det finns godtagbara skäl har den enskilde rätt till försörjningsstöd även om han eller hon inte står till arbetsmarknadens förfogande.

11 § För den som har fått försörjningsstöd under sex månader i följd ska 25 procent av inkomsterna av anställning inte beaktas vid bedömningen av rätten till ekonomiskt bistånd (särskild beräkningsregel).

Den särskilda beräkningsregeln gäller under två år. Därefter måste kravet på att försörjningsstöd ska ha lämnats under sex månader i följd uppfyllas på nytt för att den särskilda beräkningsregeln ska gälla igen. Den särskilda beräkningsregeln gäller inte inkomster som anges i 9 §.

12 § Försörjningsstöd lämnas för skäliga kostnader för

1. livsmedel, kläder och skor, lek och fritid, förbrukningsvaror, hälsa och hygien samt dagstidning och telefon,
2. boende, hushållsel, arbetsresor, hemförsäkring samt medlemskap i fackförening och arbetslöshetskassa.

Skäliga kostnader enligt första stycket 1 ska i enlighet med vad regeringen närmare föreskriver beräknas enligt en för hela riket gällande norm (riksnorm) på grundval av officiella prisundersökningar av olika hushållstypers baskonsumtion. Om det i ett enskilt fall finns särskilda skäl,

ska socialnämnden dock beräkna dessa kostnader till en högre nivå. Nämnden får också i ett enskilt fall beräkna kostnaderna till en lägre nivå, om det finns särskilda skäl för detta.

13 § Socialnämnden får begära att den som får försörjningsstöd under viss tid ska delta i av nämnden anvisad praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet om den enskilde inte har kunnat erbjudas någon lämplig arbetsmarknadspolitisk åtgärd.

Den praktik eller kompetenshöjande verksamhet som avses i första stycket ska syfta till att utveckla den enskildes möjligheter att i framtiden försörja sig själv. Verksamheten ska stärka den enskildes möjligheter att komma in på arbetsmarknaden eller, där så är lämpligt, på en fortsatt utbildning. Den ska utformas med skälig hänsyn till den enskildes individuella önskemål och förutsättningar.

Socialnämnden ska samråda med Arbetsförmedlingen innan beslut fattas enligt första stycket.

14 § Om den enskilde utan godtagbart skäl avböjer att delta i praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet som anvisats enligt 13 §, får fortsatt försörjningsstöd vägras eller nedsättas. Detsamma gäller om han eller hon utan godtagbart skäl uteblir från praktiken eller den kompetenshöjande verksamheten.

15 § Den som deltar i praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet enligt 13 § ska i det sammanhanget inte anses som arbetstagare. I den utsträckning den enskilde utför uppgifter som stämmer överens med eller till sin art liknar sådant som vanligen utförs vid förvärvsarbete, ska han eller hon dock likställas med arbetstagare vid tillämpning av 2 kap. 1–9 §§, 3 kap. 1–4 och 6–13 §§, 4 kap. 1–4 och 8–10 §§ samt 7–9 kap. arbetsmiljölagen (1977:1160) och av bestämmelserna om arbetsskade-försäkring i socialförsäkringsbalken.

Annat bistånd

16 § Socialnämnden får ge bistånd utöver vad som följer av 1 och 8 §§ om det finns skäl för det.

12 kap. Insatser utan föregående individuell behovsprövning

1 § Socialnämnden får tillhandahålla insatser utan föregående individuell behovsprövning. Detta gäller dock inte

- 1 kontaktperson, kontaktfamilj eller kvalificerad kontaktperson,
2. vård i familjehem,
3. vård i sådana hem som avses i 12 § lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga samt 22 och 23 §§ lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall,
4. vård av barn i jourhem, stödboende eller andra hem för vård eller boende än sådana som avses i 3,
5. stadigvarande plats i sådant boende som avses i 8 kap. 4 eller 7 §, eller

2 § Socialnämnden får, även utan vårdnadshavarens samtycke, tillhandahålla insatser utan föregående individuell behovsprövning till barn som har fyllt 15 år.

Informationsskyldighet

3 § Den som genomför insatser utan föregående individuell behovsprövning ska informera om möjligheten att ansöka om bistånd för livsföringen enligt 11 kap. 1 §.

Informationen ska lämnas till enskilda som vänder sig till verksamheten. Den ska lämnas på lämpligt sätt och i lämplig utsträckning.

13 kap. Utformning och genomförande av insatser

1 § Insatser ska utformas och genomföras tillsammans med den enskilde och vid behov i samverkan med andra samhällsorgan och med organisationer och andra föreningar.

2 § Insatser ska utformas så att de stärker den enskildes möjligheter att leva ett självständigt liv.

Insatser som syftar till att tillgodose den enskildes personliga behov ska även utformas så att de stärker den enskildes möjligheter att leva ett värdigt liv och känna välbefinnande.

3 § Den enskilde ska, så långt det är möjligt, kunna välja när och hur insatser i boendet ska ges.

Vård- och genomförandeplan

4 § När den enskilde behöver vårdas i ett hem för vård eller boende, stödboende eller familjehem ska en plan upprättas för den vård som socialnämnden avser att anordna (vårdplan).

För barn och unga som vårdas i ett hem för vård eller boende, stödboende eller familjehem ska en plan upprättas över hur vården ska genomföras (genomförandeplan).

Vård- och genomförandeplanen ska även uppta åtgärder och insatser som andra huvudmän har ansvar för.

Samordnad individuell plan

5 § När den enskilde har behov av insatser både från socialtjänsten och från hälso- och sjukvården ska kommunen tillsammans med regionen upprätta en samordnad individuell plan. Planen ska upprättas om kommunen eller regionen bedömer att den behövs för att den enskilde ska få sina behov tillgodosedda, och om den enskilde samtycker till att den upprättas. Arbetet med planen ska påbörjas utan dröjsmål.

6 § En samordnad individuell plan ska när det är möjligt upprättas tillsammans med den enskilde. Närstående ska ges möjlighet att delta i

arbetet med planen, om det är lämpligt och den enskilde inte motsätter sig det.

Av planen ska det framgå

1. vilka insatser som behövs,
2. vilka insatser respektive huvudman ska svara för,
3. vilka åtgärder som vidtas av någon annan än kommunen eller regionen, och
4. vem av huvudmännen som ska ha det övergripande ansvaret för planen.

AVDELNING IV. HANDLÄGGNING, DOKUMENTATION OCH BEHANDLING AV UPPGIFTER

14 kap. Handläggning och dokumentation

1 § Bestämmelser om handläggning av ärenden finns i förvaltningslagen (2017:900).

Utredning

2 § Socialnämnden ska utan dröjsmål inleda utredning av vad som genom ansökan, anmälan eller på annat sätt har kommit till nämndens kännedom och som kan föranleda någon åtgärd av nämnden.

Vad som har kommit fram vid utredning och som har betydelse för ett ärendes avgörande ska tillvaratas på ett betryggande sätt.

Dokumentation

3 § Handläggning av ärenden som rör enskilda samt genomförande av insatser ska dokumenteras, om inte annat följer av 6 eller 7 §. Dokumentationen ska utvisa beslut och åtgärder som vidtas i ärendet samt faktiska omständigheter och händelser av betydelse.

4 § Dokumentationen ska utformas med respekt för den enskildes integritet. Den enskilde bör hållas underrättad om de journalanteckningar och andra anteckningar som förs om honom eller henne. Om den enskilde anser att någon uppgift i dokumentationen är oriktig ska detta antecknas.

5 § Handlingar som rör enskildas personliga förhållanden ska förvaras så att obehöriga inte får tillgång till dem.

Undantag från skyldigheten att dokumentera

6 § Skyldigheten att dokumentera gäller inte uppgifter om enskildas personliga förhållanden vid genomförande av rådgivning.

7 § Socialnämnden får, om det finns särskilda skäl, bestämma att uppgifter om enskildas personliga förhållanden inte ska dokumenteras vid genomförande av en insats utan föregående individuell behovsprövning.

Företräde inför socialnämnden

8 § Den som enligt 25 § förvaltningslagen (2017:900) ska underrättas och ges tillfälle att yttra sig i ett ärende som rör enskild har rätt att få företräde inför socialnämnden, om inte särskilda skäl föranleder annat.

Den som ges tillfälle att yttra sig ska underrättas om sin rätt att få företräde inför nämnden.

Ändring av gynnande beslut

9 § Socialnämnden får, utöver vad som följer av 37 § andra stycket förvaltningslagen (2017:900), ändra ett beslut om fortlöpande bistånd vid väsentligt ändrade förhållanden som är hänförliga till den enskilde.

Ärenden som kan laglighetsprövas

10 § Vid handläggning av ärenden där besluten kan laglighetsprövas genom att överklagas enligt 13 kap. kommunallagen (2017:725) ska bestämmelserna om remiss i 26 § förvaltningslagen (2017:900) tillämpas.

11 § Vid handläggning av ärenden som rör enskilda och där besluten kan laglighetsprövas genom att överklagas enligt 13 kap. kommunallagen (2017:725) ska följande bestämmelser i förvaltningslagen (2017:900) tillämpas:

- 10 § om partsinsyn,
- 11 och 12 §§ om åtgärder om handläggningen försenas,
- 23 § om utredningsansvaret,
- 24 § om när man får lämna uppgifter muntligt,
- 25 § om kommunikation,
- 31 § om dokumentation av beslut,
- 32 § om motivering av beslut,
- 33 och 34 §§ om underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till, och
- 36 § om rättelse av skrivfel och liknande.

Vad som sägs i första stycket gäller också när det är fråga om en ansökan eller ett yttrande till en annan myndighet i ett mål eller ärende som rör enskild.

Delgivning

12 § Vid delgivning med enskild i mål eller ärende enligt denna lag som avser myndighetsutövning får 34–38 och 47–51 §§ delgivningslagen (2010:1932) inte tillämpas.

15 kap. Uppgiftsskyldighet

1 § Bestämmelser om tystnadsplikt i det allmännas verksamhet och om förbud att lämna ut allmänna handlingar finns i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Där finns även sekretessbrytande bestämmelser och bestämmelser om undantag från sekretess.

Skyldighet att lämna ut uppgifter

Statistiska ändamål

2 § Socialnämnden ska, enligt vad regeringen närmare föreskriver, lämna ut personuppgifter till Socialstyrelsen för angelägna statistiska ändamål.

Forskningsändamål

3 § Socialnämnden ska lämna ut personuppgifter till statliga myndigheter, när detta begärs för forskningsändamål och det kan ske utan risk för att den enskilde eller någon honom eller henne närstående lider men.

Utbetalad ekonomisk hjälp

4 § Socialnämnden ska på begäran av en annan myndighet lämna uppgifter till denna om utbetalad ekonomisk hjälp, om syftet är att undvika felaktiga utbetalningar från det allmänna eller en felaktig beskattning.

Uppgiftslämnande mellan nämnder

5 § Om kommunens uppgifter inom socialtjänsten fullgörs av flera nämnder ska varje sådan nämnd, i den utsträckning det begärs, till de övriga lämna

1. uppgifter om att en person är aktuell i ett ärende inom socialtjänsten, och

2. de uppgifter som behövs för att administrera fördelningen av platser inom särskilda boendeformer i kommunen.

Uppgiftsskyldigheten enligt första stycket gäller inte uppgifter som omfattas av sekretess enligt 26 kap. 3 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Underrättelse till åklagarmyndigheten

6 § Har en domstol dömt någon till ungdomsvård eller till ungdomstjänst, ska socialnämnden underrätta åklagarmyndigheten, om det kan antas att det finns förutsättningar för åtgärd enligt 30 b § lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare eller 32 kap. 4 § brottsbalken.

Anmälan till Folkhälsomyndigheten

7 § Om socialnämnden i sin verksamhet iakttagit något som tyder på att nya medel används för missbruksändamål eller att ändringar sker i missbruksmönster av kända medel, ska nämnden utan dröjsmål anmäla detta till Folkhälsomyndigheten.

Vissa andra uppgifter

8 § Från socialtjänsten ska utan hinder av sekretess lämnas

1. uppgifter om huruvida någon vistas i ett hem för vård eller boende, stödboende eller familjehem, om uppgifterna för särskilt fall begärs av en domstol, en åklagarmyndighet, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Kronofogdemyndigheten eller Skatteverket,

2. uppgifter som behövs i ett ärende hos Skatteverket om skyddad folkbokföring enligt 16 § folkbokföringslagen (1991:481), och

3. uppgifter om en studerande som behövs för prövning av ett ärende om att avskilja denne från högskoleutbildning eller polisprogrammet.

Rätt att ta del av uppgifter

Förmån, ersättning eller annat stöd åt enskild

9 § Socialnämnden har rätt att ta del av uppgifter om förmån, ersättning eller annat stöd åt enskild hos Centrala studiestödsnämnden, Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten och arbetslöshetskassorna. Om det finns skäl för det ska dessa myndigheter och arbetslöshetskassorna på eget initiativ lämna sådana uppgifter till socialnämnden.

Regeringen meddelar ytterligare föreskrifter om vilka uppgifter som ska lämnas ut enligt första stycket.

Uppgifter om enskilda hos Arbetsförmedlingen

10 § Socialnämnden har rätt att ta del av uppgifter om enskilda hos Arbetsförmedlingen. Om det finns skäl för det ska Arbetsförmedlingen på eget initiativ lämna sådana uppgifter till socialnämnden.

Regeringen meddelar ytterligare föreskrifter om vilka uppgifter som ska lämnas ut enligt första stycket.

Uppgifter om enskilda hos Skatteverket

11 § Socialnämnden har rätt att hos Skatteverket ta del av uppgifter om enskilda som avser inkomstslaget kapital enligt inkomstskattelagen (1999:1229) eller återbetalning av skatt enligt skatteförarandelagen (2011:1244). Om det finns skäl för det ska Skatteverket på eget initiativ lämna sådana uppgifter till socialnämnden.

Regeringen meddelar ytterligare föreskrifter om vilka uppgifter som ska lämnas ut enligt första stycket.

16 kap. Gallring

Skyldighet att gallra

1 § Anteckningar och andra uppgifter i en personakt hos socialnämnden som tillhör en sådan sammanställning av uppgifter som avses i lagen (2001:454) om behandling av personuppgifter inom socialtjänsten ska gallras fem år efter det att sista anteckningen gjordes i akten. Uppgifterna ska dock inte gallras så länge uppgifter om samma person inte har gallrats av nämnden enligt andra stycket.

Uppgifter i en sammanställning som avses i lagen om behandling av personuppgifter inom socialtjänsten ska gallras fem år efter det att de förhållanden som uppgifterna avser har upphört.

Gallringen ska vara avslutad senast kalenderåret efter det att gallringsskyldigheten inträdde.

Handlingar som inte får gallras

2 § Följande handlingar får inte gallras med stöd av bestämmelserna i 1 § första stycket:

1. handlingar som kommit in eller upprättats i samband med utredning om faderskap eller föräldraskap enligt 1 kap. 9 § föräldrabalken,

2. handlingar som kommit in eller upprättats i samband med utredning om adoption,

3. handlingar som kommit in eller upprättats i samband med att ett barn har placerats eller tagits emot i ett hem för vård eller boende, familjehem, stödboende, sådant boende som avses i 8 kap. 7 § eller annat enskilt hem som inte tillhör någon av föräldrarna eller någon annan som har vårdnaden om barnet.

Avtal enligt 6 kap. 6 §, 14 a § andra stycket eller 15 a § tredje stycket föräldrabalken som godkänts av socialnämnden får inte gallras förrän barnet fyllt arton år.

Handlingar ska vidare undantas från gallring enligt bestämmelserna i 1 § av hänsyn till forskningens behov i ett representativt urval av kommuner och i övriga kommuner beträffande ett representativt urval av personer.

17 kap. Dokumentation, gallring och tystnadsplikt i enskild verksamhet

Dokumentation

1 § Bestämmelserna i 14 kap. 3–5 §§ gäller i tillämpliga delar i enskild verksamhet som står under Inspektionen för vård och omsorgs tillsyn enligt denna lag.

Bevarande och gallring

2 § Anteckningar och andra uppgifter i en personakt som tillhör en sammanställning av uppgifter som avses i lagen (2001:454) om behandling av personuppgifter inom socialtjänsten ska, i enskild verksamhet som står under Inspektionen för vård och omsorgs tillsyn enligt denna lag, bevaras och därefter gallras två år efter det att den sista anteckningen gjordes i akten. Uppgifterna ska dock inte gallras så länge uppgifter om samma person inte har gallrats enligt andra stycket.

Uppgifter i en sammanställning som avses i lagen om behandling av personuppgifter inom socialtjänsten ska gallras två år efter det att de förhållanden som uppgifterna avser har upphört.

Gallringen ska vara avslutad senast kalenderåret efter det att gallringsskyldigheten inträdde.

Den socialnämnd som beslutat om en insats som genomförs i en enskild verksamhet får träffa avtal med den som bedriver verksamheten om att handlingar ska överlämnas till nämnden när gallringsskyldigheten inträder. Detta gäller dock inte handlingar som avses i 3 §.

3 § Handlingar i en personakt i enskild verksamhet som avser barn som har placerats eller tagits emot i ett hem för vård eller boende, stödboende eller sådan bostad som avses i 8 kap. 7 § ska överlämnas för bevarande till

den socialnämnd som beslutat om insatsen, när gallringsskyldigheten enligt 2 § första stycket inträder.

När gallringsskyldigheten enligt 2 § första stycket inträder ska handlingar i enskild verksamhet, av hänsyn till forskningens behov, i ett representativt urval av kommuner och i övriga kommuner i fråga om ett representativt urval av personer överlämnas för bevarande till den socialnämnd som beslutat om insatsen.

Utlämnande av handling i personakt

4 § En handling i en personakt i enskild verksamhet som står under Inspektionen för vård och omsorgs tillsyn enligt denna lag ska, om det begärs av den som akten rör, så snart som möjligt tillhandahållas denne för läsning eller avskrivning på stället eller i avskrift eller kopia, om inte annat följer av 9 §.

En fråga om utlämnande enligt första stycket prövas av den som ansvarar för personakten. Anser denne att personakten eller någon del av den inte bör lämnas ut ska han eller hon genast med eget yttrande överlämna frågan till Inspektionen för vård och omsorg för prövning.

Omhändertagande av personakt

5 § Inspektionen för vård och omsorg får besluta att en personakt i enskild verksamhet som står under inspektionens tillsyn enligt denna lag ska tas om hand

1. om verksamheten upphör,
2. om det på sannolika skäl kan antas att personakten inte kommer att handhas enligt föreskrifterna i denna lag eller enligt föreskrifter som meddelats med stöd av lagen, eller
3. om den som ansvarar för personakten ansöker om det och det finns ett påtagligt behov av att akten tas om hand.

En omhändertagen personakt ska återlämnas, om det är möjligt och det inte finns skäl för omhändertagande enligt 5 §. Beslut i fråga om återlämnande meddelas av Inspektionen för vård och omsorg efter ansökan av den som vid beslutet om omhändertagande ansvarade för personakten.

6 § Personakter som har tagits om hand av Inspektionen för vård och omsorg ska förvaras avskilda hos arkivmyndigheten i den kommun där akterna omhändertagits. Personakterna ska bevaras i minst två år från det att de kom in till arkivmyndigheten, dock får handlingar som avses i 3 § inte gallras. En myndighet som har hand om en personakt som har omhändertagits har, om en uppgift ur akten begärs för ett särskilt fall, samma skyldighet att lämna uppgiften som den haft som ansvarat för akten före omhändertagandet.

Utredning av missförhållande

7 § Ett missförhållande eller en påtaglig risk för ett missförhållande, som har rapporterats enligt 26 kap. 2 §, ska i yrkesmässigt bedriven enskild verksamhet utredas av den som bedriver verksamheten.

Rapporten samt utredningen och övrig dokumentation enligt 26 kap. 5 § ska bevaras och därefter gallras fem år efter det att den sista anteckningen gjordes.

Den socialnämnd som har beslutat om en insats som genomförs i en yrkesmässigt bedriven enskild verksamhet, får träffa avtal med den som bedriver verksamheten om att sådana handlingar som avses i andra stycket ska överlämnas till nämnden när gallringsskyldigheten inträder.

Tystnadsplikt

8 § Den som är eller har varit verksam inom yrkesmässigt bedriven enskild verksamhet som avser insatser enligt denna lag får inte obehörigen röja vad han eller hon då har fått veta om enskildas personliga förhållanden.

9 § Den som är eller har varit verksam inom enskild familjerådgivning får inte obehörigen röja en uppgift som en enskild har lämnat i förtroende eller som har inhämtats i samband med rådgivningen.

AVDELNING V. SKYDD OCH STÖD FÖR BARN OCH UNGA

18 kap. Socialnämndens ansvar för barn och ungas uppväxtförhållanden

1 § Socialnämnden ska arbeta för att barn och unga växer upp under trygga och goda förhållanden.

Nämnden ska i nära samarbete med hemmen främja en allsidig personlighetsutveckling och en gynnsam fysisk och social utveckling hos barn och unga.

Förebygga och motverka att barn och unga far illa

2 § Socialnämnden ska

1. bedriva uppsökande verksamhet och annat förebyggande arbete för att förhindra att barn och unga far illa,

2. aktivt arbeta för att förebygga och motverka missbruk och beroende bland barn och unga av alkoholhaltiga drycker, andra berusningsmedel, beroendeframkallande medel, dopningsmedel, samt spel om pengar,

3. tillsammans med samhällsorgan, organisationer och andra som berörs, uppmärksamma och arbeta för att barn och unga inte vistas i miljöer som är skadliga för dem,

4. med särskild uppmärksamhet följa utvecklingen hos barn och unga som har visat tecken till en ogynnsam utveckling, och

5. i nära samarbete med hemmen ansvara för att barn och unga som riskerar att utvecklas ogynnsamt får det skydd och stöd som de behöver och, om barnets eller den unges bästa motiverar det, vård och fostran utanför det egna hemmet.

3 § Socialnämnden ska i frågor som rör barn som far illa eller riskerar att fara illa samverka med samhällsorgan, organisationer och andra som berörs. Ifråga om utlämnande av uppgifter gäller de begränsningar som

följer av 17 kap. 8 och 9 §§ och av offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Nämnden ska aktivt arbeta för att samverkan kommer till stånd.

Prop. 2024/25:89

Bilaga 2

Särskilt behov av insatser i vissa fall

4 § Socialnämnden ansvarar för att ett barn, som utsatts för brott, och dennes närstående får de insatser som de behöver.

Socialnämnden ska särskilt beakta att ett barn som bevittnat våld eller andra övergrepp av eller mot närstående är offer för brott.

5 § Socialnämnden ska tillgodose det särskilda behov av insatser som kan finnas hos barn och unga sedan

- ett mål eller ärende om vårdnad, boende, umgänge eller adoption har avgjorts,
- vård och fostran utanför det egna hemmet har upphört,
- verkställighet av sluten ungdomsvård enligt lagen (1998:603) om verkställighet av sluten ungdomsvård har upphört.

Barn och unga som har begått brott

6 § Socialnämnden ansvarar för att påföljden ungdomstjänst kan verkställas så snart det kan ske. Verkställigheten ska påbörjas senast två månader efter det att domen vunnit laga kraft, om inte särskilda skäl talar mot det.

Socialnämnden ska bestämma det närmare innehållet i en utdömd ungdomstjänst i en arbetsplan och utse en handledare för den unge. Socialnämnden ska kontrollera att arbetsplanen följs.

7 § Socialnämnden ansvarar för att medling enligt lagen (2002:445) om medling med anledning av brott kan erbjudas när brottet har begåtts av någon som är under 21 år.

Förbud mot att ta emot andras barn

8 § När ett barns bästa kräver det, får socialnämnden förbjuda eller begränsa möjligheterna för en person som har sitt hem inom kommunen att i hemmet ta emot andras barn.

Ett sådant förbud omfattar inte fall då det med hänsyn till särskilda omständigheter är uppenbart befogat att ett barn tas emot i hemmet.

19 kap. Utredning av barn och ungas behov av skydd och stöd

Omedelbar skyddsbedömning

1 § När en anmälan enligt 14 kap. 2 § rör barn eller unga ska socialnämnden genast göra en bedömning av om barnet eller den unge är i behov av omedelbart skydd. En sådan bedömning ska dokumenteras.

Tidsgräns för förhandsbedömning

2 § När en anmälan enligt 14 kap. 2 § rör barn eller unga ska socialnämnden, om det inte finns synnerliga skäl, fatta beslut om att inleda eller inte inleda utredning inom fjorton dagar efter det att anmälan har kommit in. Ett sådant beslut behöver dock inte fattas om det redan pågår en utredning om det barn eller den unge som anmälan avser.

Befogenheter och skyldigheter under utredningstiden

3 § En utredning av om socialnämnden behöver ingripa till ett barns skydd eller stöd ska bedrivas skyndsamt och vara slutförd senast inom fyra månader. Finns det särskilda skäl får socialnämnden besluta att förlänga utredningen för viss tid.

Den som berörs av en sådan utredning ska, om inte särskilda skäl talar mot det, genast underrättas om att en utredning har inletts.

4 § Vid en sådan utredning som avses i 3 § får socialnämnden, för bedömningen av behovet av insatser, konsultera sakkunniga samt i övrigt ta de kontakter som behövs. Utredningen ska bedrivas så att inte någon onödigt utsätts för skada eller olägenhet. Utredningen ska inte göras mer omfattande än vad som är motiverat av omständigheterna i ärendet.

Samtal med barn utan vårdnadshavarens samtycke

5 § Ett barn får höras utan vårdnadshavarens samtycke och utan att vårdnadshavaren är närvarande

- inför ett beslut om att inleda eller inte inleda utredning av om socialnämnden behöver ingripa till ett barns skydd eller stöd,
- vid en utredning av om socialnämnden behöver ingripa till ett barns skydd eller stöd,
- vid en utredning på socialnämndens initiativ om överflyttning av vårdnaden enligt 6 kap. 7 eller 8 § föräldrabalken.

Barnets vårdnadshavare ska, om inte särskilda skäl talar mot det, genast underrättas om att barnet har hörts.

20 kap. Vård av barn och unga utanför det egna hemmet

Övergripande principer vid placering av barn

1 § När ett barn placeras ska det i första hand övervägas om barnet kan tas emot av någon närstående. Vad som är bäst för barnet ska dock enligt 5 kap. 1 § andra stycket alltid vara avgörande.

2 § I fråga om den som omfattas av lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. finns det särskilda bestämmelser om placering av barn i den lagen.

Stadigvarande vård och fostran

3 § Ett barn får inte utan socialnämndens medgivande eller beslut om vård tas emot för stadigvarande vård och fostran i ett enskilt hem som inte

tillhör någon av föräldrarna eller någon annan som har vårdnaden om honom eller henne.

Prop. 2024/25:89
Bilaga 2

Socialnämnden får inte lämna medgivande eller fatta beslut om vård utan att förhållandena i det enskilda hemmet och förutsättningarna för vård i hemmet är utredda av socialnämnd.

Tillfällig vård och fostran

4 § Socialnämnden får inte placera ett barn i ett sådant enskilt hem som vid upprepade tillfällen tar emot barn för tillfällig vård och fostran (jourhem) om inte förhållandena i det enskilda hemmet och förutsättningarna för vård i det är utredda av socialnämnd.

Om det inte finns särskilda skäl får ett barn vårdas i ett jourhem i högst två månader efter det att socialnämnden har avslutat en utredning av om nämnden behöver ingripa till barnets skydd eller stöd.

Information och samråd med annan kommun

5 § Om ett tilltänkt enskilt hem ligger i en annan kommun ska socialnämnden, vid medgivande eller beslut om vård enligt 3 eller 4 §, informera och samråda med den kommunen innan den fattar sitt beslut. Om det finns någon i det enskilda hemmet som vistas där efter beslut av en annan kommun, ska nämnden informera och samråda även med den kommunen.

Avtal och utbildning

6 § Socialnämnden ska i samband med beslut om placering i ett familjehem ingå avtal med dem som nämnden avser att anlita som familjehem. Nämndens och familjehemmets åtaganden som avser barnets behov av skydd och stöd under placeringen ska framgå av avtalet.

7 § Socialnämnden ska tillhandahålla den utbildning som behövs för dem som nämnden avser att anlita för vård av barn i familjehem eller jourhem.

Hälsoundersökning

8 § Socialnämnden ska, om det inte är obehövt, underrätta regionen om att ett barn eller en ung person i åldern 18–20 år, i anslutning till att vård utanför det egna hemmet inleds, ska erbjudas en sådan hälsoundersökning som avses i lagen (2017:209) om hälsoundersökning av barn och unga som vårdas utanför det egna hemmet.

Socialnämndens ansvar under vårdtiden

9 § Socialnämnden ska i fråga om de barn som vårdas i ett familjehem, jourhem, annat enskilt hem, stödboende eller hem för vård eller boende

1. medverka till att de får god vård och fostran och i övrigt gynnsamma uppväxtförhållanden,
2. arbeta för att de får lämplig utbildning,
3. arbeta för att de får den hälso- och sjukvård som de behöver,

4. arbeta för att de ges möjlighet till kontakt med föräldrar, syskon och andra närstående, och

5. lämna vårdnadshavarna och föräldrarna råd, stöd och annan hjälp som de behöver.

10 § Socialnämnden ska i fråga om de barn som vårdas i ett familjehem, jourhem, stödboende eller hem för vård eller boende lämna dem som vårdar sådana barn råd, stöd och annan hjälp som de behöver.

11 § Socialnämnden ska noga följa vården av de barn och unga som vårdas i ett familjehem, jourhem, stödboende eller hem för vård eller boende främst genom

1. regelbundna personliga besök i det hem där barnet eller den unge vistas,

2. enskilda samtal med barnet eller den unge,

3. samtal med den eller dem som tagit emot barnet eller den unge i sitt hem, och

4. samtal med vårdnadshavarna.

Socialnämnden ska särskilt uppmärksamma barnets eller den unges hälsa, utveckling, sociala beteende, skolgång samt relationer till föräldrar, syskon och andra närstående.

12 § När vård ges i ett familjehem, stödboende eller hem för vård eller boende, ska det finnas en av socialnämnden särskilt utsedd social sekreterare som ansvarar för kontakterna med barnet eller den unge. Socialsekreteraren ska besöka barnet eller den unge regelbundet i den omfattning som är lämplig utifrån barnets eller den unges behov och önskemål.

Överväganden

13 § Vårdas ett barn med stöd av denna lag i ett annat hem än det egna, ska socialnämnden minst en gång var sjätte månad överväga om vården fortfarande behövs och hur vården bör inriktas och utformas.

14 § När ett barn har varit placerat i samma familjehem under tre år från det att placeringen verkställdes, ska socialnämnden särskilt överväga om det finns skäl att ansöka om överflyttning av vårdnaden enligt 6 kap. 8 § föräldrabalken.

Fortsatt ersättning, råd och stöd efter vårdnadsöverflyttning

15 § Om vårdnaden av ett barn har flyttats över till en eller två särskilt förordnade vårdnadshavare som barnet tidigare varit familjehems- placerat hos, får kommunen fortsätta att betala dessa vårdnadshavare skälig ersättning. Vid sådan överflyttning av vårdnaden ska socialnämnden ge särskilt förordnade vårdnadshavare råd och stöd.

Råd och stöd ska ges av socialnämnden i den kommun som beslutat om familjehemsplaceringen om särskilt förordnade vårdnadshavare begär det.

Ansvarig socialnämnd

16 § Ansvaret för att lämna medgivande till stadigvarande vård och fostran enligt 3 § vilar på socialnämnden i den kommun som enligt 27 kap. ska tillgodose vårdnadshavarens behov av insatser.

Den nämnd som har lämnat medgivande enligt 3 § fullgör skyldigheterna enligt 9 §.

Förbud mot förmedling av barn

17 § Enskilda personer eller sammanslutningar får inte bedriva verksamhet som syftar till att förmedla barn till hem som avses i 3 och 4 §§.

21 kap. Uppföljning av ett barns situation

Beslut om uppföljning

1 § Socialnämnden får besluta om uppföljning av ett barns situation när en utredning som gäller barnets behov av skydd eller stöd avslutats utan beslut om insats.

En sådan uppföljning får ske om barnet, utan att förhållanden som avses i lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga föreligger, bedöms vara i särskilt behov av nämndens skydd eller stöd men samtycke till sådan åtgärd saknas.

2 § Socialnämnden får besluta om uppföljning av ett barns situation efter det att en placering i ett familjehem eller i ett hem för vård eller boende har upphört.

En sådan uppföljning får ske om barnet, utan att förhållanden som avses i lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga föreligger, bedöms vara i särskilt behov av nämndens skydd eller stöd men samtycke till sådan åtgärd saknas.

Befogenheter och skyldigheter under uppföljningen

3 § Vid en uppföljning enligt 1 eller 2 § får socialnämnden ta de kontakter som anges i 19 kap. 4 § och samtala med barnet i enlighet med 19 kap. 5 §.

Uppföljningen ska avslutas senast sex månader från det att utredningen som gäller ett barns behov av skydd och stöd avslutats eller placeringen har upphört eller när nämnden dessförinnan finner skäl att inleda utredning enligt 14 kap. 2 § första stycket.

Nämnden ska underrätta barn som fyllt 15 år och vårdnadshavare som berörs om beslutet att inleda respektive avsluta uppföljningen.

22 kap. Ärenden som rör vissa internationella situationer

Placering över nationsgränserna

Placering i Sverige

1 § Socialnämnden får godkänna att en utländsk myndighet placerar ett barn i Sverige endast om

1. det är bäst för barnet att placeras här, särskilt med beaktande av barnets anknytning hit,
2. barnets inställning till placeringen så långt det är möjligt har klarlagts,
3. barnets vårdnadshavare och, om barnet fyllt 15 år, barnet samtycker till åtgärden,
4. förhållandena i det enskilda hemmet och förutsättningarna för vård i hemmet är utredda av nämnden,
5. barnet har beviljats uppehållstillstånd, om ett sådant tillstånd behövs, och
6. placeringen sker med stöd av rådets förordning (EG) nr 2201/ 2003 av den 27 november 2003 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar samt om upphävande av förordning (EG) nr 1347/2000 eller med stöd av den i Haag den 19 oktober 1996 dagtecknade konventionen om behörighet, tillämplig lag, erkännande, verkställighet och samarbete i frågor om föräldraansvar och åtgärder till skydd för barn.

Placering i ett annat land

2 § Socialnämnden får placera ett barn i ett annat land endast om

1. det är bäst för barnet att placeras där, särskilt med beaktande av barnets anknytning dit,
2. barnets inställning till placeringen så långt det är möjligt har klarlagts,
3. barnets vårdnadshavare och, om barnet fyllt 15 år, barnet samtycker till placeringen,
4. socialnämnden genom en överenskommelse med den behöriga myndigheten i det land där barnet ska placeras har gjort det möjligt att följa upp placeringen, och
5. landet har en tillfredsställande ordning i fråga om tillsyn.

Internationella adoptioner

Medgivande till adoption

3 § Ett barn med hemvist utomlands får inte utan socialnämndens medgivande tas emot av någon i syfte att adopteras. Medgivandet ska ha lämnats innan barnet lämnar det land där barnet har sin hemvist. Ett medgivande får lämnas om sökanden är lämpad att adoptera.

Om barnet är känt, ska sökandens lämplighet prövas i förhållande till det enskilda barnet och adoptionen ska även i övrigt kunna antas vara till barnets bästa.

Socialnämnden ska göra en samlad bedömning av sökandens lämplighet. Vid bedömningen ska särskilt beaktas

- sökandens kunskaper och insikter om adoptivbarn och deras behov och den planerade adoptionens innebörd,
- sökandens personliga egenskaper och sociala nätverk,
- sökandens ålder och hälsotillstånd, och
- stabiliteten i relationen, om medgivande söks av makar eller sambor.

4 § Innan ett medgivande lämnas ska sökanden ha deltagit i en av socialnämnden anvisad föräldrautbildning inför adoption. Om sökanden

har adopterat barn från utlandet tidigare, får medgivande lämnas även om han eller hon inte har deltagit i föräldrautbildning.

Prop. 2024/25:89
Bilaga 2

5 § Ett medgivande enligt 3 § upphör att gälla om inte barnet har tagits emot i sökandens vård inom tre år från det att medgivandet lämnades.

Förändrade förhållanden

6 § Den eller de som vill adoptera är skyldiga att anmäla till socialnämnden om deras omständigheter ändras mer väsentligt under den tid medgivandet gäller. Om ett barn inte har föreslagits för adoption inom två år från det att medgivandet lämnades, ska socialnämnden, om det inte är obehövt, kontrollera om omständigheterna har ändrats.

Medgivandet ska återkallas, om förutsättningarna för det inte längre finns. Medgivandet kan återkallas även när barnet har tagits emot av den eller dem som vill adoptera, om en fortsatt vistelse hos dem inte vore förenlig med barnets bästa.

Samtycke till fortsatt adoptionsförfarande

7 § När ett visst barn har föreslagits för adoption, ska socialnämnden skyndsamt och senast inom två veckor från det att den eller de som vill adoptera kommit in med en anmälan om detta pröva om samtycke ska ges till att adoptionsförfarandet får fortsätta. Om det är fråga om ett adoptionsförfarande som omfattas av lagen (1997:191) med anledning av Sveriges tillträde till Haagkonventionen om skydd av barn och samarbete vid internationella adoptioner, ska 3 § i den lagen tillämpas. Den tid inom vilken prövning ska ske får förlängas om det finns synnerliga skäl.

Ansvarig socialnämnd

8 § Ansvaret för att lämna medgivande enligt 3 § att ta emot ett barn med hemvist utomlands i syfte att adoptera det och samtycke enligt 7 § till att adoptionsförfarandet får fortsätta vilar på socialnämnden i samma kommun som enligt 27 kap. ansvarar för att tillgodose den eller de sökandes behov av insatser.

Den socialnämnd som lämnat samtycke enligt 7 § ska fullgöra skyldigheterna enligt 20 kap. 9 §.

Förmedling av barn för adoption

9 § Om rätt för auktoriserade sammanslutningar att i vissa fall förmedla barn från utlandet för adoption finns bestämmelser i lagen (1997:192) om internationell adoptionsförmedling.

23 kap. Anmälan om oro för ett barn

Skyldighet att anmäla oro

1 § Följande myndigheter och yrkesverksamma är skyldiga att genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om eller misstänker att ett barn far illa:

1. myndigheter vars verksamhet berör barn och unga,

2. andra myndigheter inom hälso- och sjukvården, annan rättspsykiatrisk undersökningsverksamhet, socialtjänsten, Kriminalvården, Polismyndigheten och Säkerhetspolisen,

3. anställda hos sådana myndigheter som avses i 1 och 2, och

4. de som är verksamma inom yrkesmässigt bedriven enskild verksamhet och fullgör uppgifter som berör barn och unga eller inom annan sådan verksamhet inom hälso- och sjukvården eller på socialtjänstens område.

De som är verksamma inom familjerådgivning är skyldiga att genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om att ett barn utnyttjas sexuellt eller utsätts för fysisk eller psykisk misshandel i hemmet.

Om anmälan från Barnombudsmannen gäller bestämmelserna i 7 § lagen (1993:335) om Barnombudsman.

Uppgiftsskyldighet

2 § Myndigheter, befattningshavare och yrkesverksamma som anges i 1 § är skyldiga att lämna socialnämnden alla uppgifter som kan vara av betydelse för utredning av ett barns behov av skydd och stöd.

Anmälningsmöte

3 § Socialnämnden bör erbjuda barnet, vårdnadshavaren och den som gjort anmälan enligt 1 § ett möte om det med hänsyn till barnets bästa är lämpligt.

Information till anmälaren

4 § Socialnämnden får informera den som gjort anmälan enligt 1 § om att utredning har inletts, inte har inletts eller redan pågår. Sådan information ska på begäran lämnas till anmälaren om det med hänsyn till omständigheterna inte är olämpligt att göra detta.

Uppmaning att anmäla oro

5 § Var och en som får kännedom om eller misstänker att ett barn far illa bör anmäla detta till socialnämnden.

AVDELNING VI. TILLSTÅND, TILLSYN OCH MISSFÖRHÅLLANDEN

24 kap. Tillstånds- och anmälningsplikt

Tillståndsplikt

1 § Ett bolag, en förening, en samfällighet, en stiftelse eller en enskild individ får inte utan tillstånd av Inspektionen för vård och omsorg yrkesmässigt bedriva

1. verksamhet i form av stödboende eller hem för vård eller boende enligt 9 kap.,

2. verksamhet i form av boenden som motsvarar dem som avses i 8 kap. 4 eller 7 §,

3. verksamhet i form av hem för viss annan heldygnsvård,

4. verksamhet i form av hem eller öppen verksamhet för vård under en begränsad del av dygnet, oavsett var verksamheten bedrivs,

5. verksamhet som har till uppgift att till socialnämnden föreslå familjehem och jourhem till barn samt som lämnar stöd och handledning till sådana hem som tar emot barn, eller

6. hemtjänst.

Anmälningsskyldighet

2 § Kommun och region som driver verksamhet som avses i 1 § 1–4 och 6 ska anmäla denna verksamhet till Inspektionen för vård och omsorg innan verksamheten påbörjas.

Förutsättningar för tillstånd

3 § Tillstånd att bedriva sådan verksamhet som avses i 1 § får beviljas endast om

1. verksamheten uppfyller kraven på god kvalitet och säkerhet,

2. sökanden genom erfarenhet eller på annat sätt har förvärvat insikt i de föreskrifter som gäller för verksamheten,

3. sökanden har ekonomiska förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten, och

4. sökanden i övrigt bedöms lämplig.

I fråga om en juridisk person ska prövningen enligt första stycket 2 sammantaget avse

a) den verkställande direktören och andra som genom en ledande ställning eller på annat sätt har ett bestämmande inflytande över verksamheten,

b) styrelseledamöter och styrelsesuppleanter,

c) bolagsmännen i kommanditbolag eller andra handelsbolag, och

d) personer som genom ett direkt eller indirekt ägande har ett väsentligt inflytande över verksamheten.

I fråga om en juridisk person krävs att samtliga som anges i andra stycket a–d bedöms lämpliga. Vid lämplighetsbedömningen ska viljan och förmågan att fullgöra sina skyldigheter mot det allmänna, laglydnad i övrigt och andra omständigheter av betydelse beaktas.

4 § Tillstånd får förenas med villkor av betydelse för kvaliteten och säkerheten i verksamheten.

Förändringar

5 § Om en verksamhet som avses i 1 § helt eller till väsentlig del ändras eller flyttas, ska nytt tillstånd sökas.

6 § Den som har beviljats tillstånd enligt 1 § ska anmäla förändringar i den krets av personer som avses i 3 § till Inspektionen för vård och omsorg senast en månad efter förändringen.

Avgifter

7 § Inspektionen för vård och omsorg får ta ut en avgift för ansökningar om tillstånd enligt 1 §.

25 kap. Tillsyn

Verksamheter som omfattas av tillsyn

1 § Inspektionen för vård och omsorg utövar tillsyn över socialtjänsten.

Tillsynen över enskild verksamhet avser

1. verksamhet för vilken det krävs tillstånd enligt 24 kap. 1 §,
2. verksamhet som en kommun genom avtal enligt 3 kap. 3 § andra stycket har överlämnat till enskild att utföra, samt
3. annan enskild verksamhet som kommunen upphandlar tjänster från för att fullgöra skyldigheter enligt denna lag.

Vad tillsynen innebär

2 § Tillsyn enligt denna lag innebär granskning av att den verksamhet som avses i 1 § uppfyller krav och mål enligt lagar och andra föreskrifter samt beslut som har meddelats med stöd av sådana föreskrifter.

Föreläggande enligt 5, 8 och 9 §§, återkallelse av tillstånd och förbud enligt 10–12 §§ får användas endast när verksamheten inte uppfyller de krav som framgår av lagar och andra föreskrifter.

3 § Inspektionen för vård och omsorg ska inom ramen för sin tillsyn

1. lämna råd och ge vägledning,
2. kontrollera att brister och missförhållanden avhjälps,
3. förmedla kunskap och erfarenheter som erhålls genom tillsynen, och
4. informera och ge råd till allmänheten.

Samtal med barn

4 § Vid tillsyn som rör barns förhållanden får barnet höras om det kan antas att barnet inte tar skada av samtalet. Barnet får höras utan vårdnadshavarens samtycke och utan att vårdnadshavaren är närvarande.

Handlingar, upplysningar och tillträde

5 § Den som bedriver verksamhet som står under tillsyn enligt denna lag är skyldig att på Inspektionen för vård och omsorgs begäran lämna över handlingar och annat material som rör verksamheten och lämna de upplysningar om verksamheten som inspektionen behöver för sin tillsyn.

Inspektionen för vård och omsorg får förelägga den som bedriver verksamheten att lämna vad som begärs enligt första stycket. Ett beslut om föreläggande får förenas med vite.

6 § Inspektionen för vård och omsorg eller den som myndigheten förordnar har rätt att inspektera verksamhet som står under dess tillsyn. Den som utför inspektionen har rätt att få tillträde till lokaler eller andra utrymmen som används för verksamheten. För tillträde till bostäder krävs dock att den eller de boende lämnar sitt samtycke till inspektionen. Den

som utför inspektionen har rätt att tillfälligt omhänderta handlingar och annat material som rör verksamheten. Den vars verksamhet inspekteras är skyldig att lämna den hjälp som behövs vid inspektionen.

Prop. 2024/25:89
Bilaga 2

7 § Vid sådan inspektion som anges i 6 § har den som utför inspektionen rätt att av Polismyndigheten få den hjälp som behövs för att inspektionen ska kunna genomföras.

Föreläggande

8 § Om Inspektionen för vård och omsorg finner att det i verksamhet som står under tillsyn enligt denna lag förekommer ett missförhållande som har betydelse för enskildas möjligheter att kunna få de insatser de har rätt till, får inspektionen förelägga den som Om inspektionen finner att kraven i 24 kap. 3 § inte är uppfyllda i verksamhet som beviljats tillstånd, eller att en sådan förändring som avses i 24 kap. 6 § inte har anmälts, får inspektionen förelägga den som beviljats tillståndet att avhjälpa bristen.

Ett föreläggande ska innehålla uppgifter om de åtgärder som inspektionen anser nödvändiga för att det påtalade missförhållandet eller bristen ska kunna avhjälpas. Ett beslut om föreläggande får förenas med vite.

9 § Inspektionen för vård och omsorg får även förelägga den kommun eller den region som inte har fullgjort sin anmälningsskyldighet enligt 24 kap. 2 § att fullgöra denna skyldighet. Ett beslut om föreläggande får förenas med vite.

Återkallelse av tillstånd och förbud mot fortsatt verksamhet

10 § Om ett missförhållande enligt 8 § är allvarligt och Inspektionen för vård och omsorgs föreläggande inte följts, får inspektionen besluta att helt eller delvis återkalla tillståndet för verksamheten. Om verksamheten inte är tillståndspliktig får inspektionen i stället besluta att helt eller delvis förbjuda fortsatt verksamhet.

Om missförhållandet innebär fara för enskildas liv, hälsa eller personliga säkerhet i övrigt, får Inspektionen för vård och omsorg utan föregående föreläggande besluta att helt eller delvis återkalla tillståndet för verksamheten. Om verksamheten inte är tillståndspliktig får inspektionen i stället besluta att helt eller delvis förbjuda fortsatt verksamhet.

Ett tillstånd att bedriva verksamhet får även återkallas utan föregående föreläggande om tillståndshavaren inte uppfyller kraven i 24 kap. 3 §.

11 § Om det finns sannolika skäl för att ett tillstånd helt eller delvis kommer att återkallas eller om det finns sannolika skäl för att verksamheten helt eller delvis kommer att förbjudas enligt 10 §, och ett sådant beslut inte kan avvaktas, får Inspektionen för vård och omsorg besluta att tills vidare helt eller delvis förbjuda fortsatt verksamhet.

Beslut enligt första stycket gäller i högst sex månader. Om det finns synnerliga skäl, får beslutets giltighet förlängas med ytterligare sex månader.

12 § Om underlåtenhet att iaktta skyldigheterna enligt lagen (2007:171) om registerkontroll av personal vid vissa boenden som tar emot barn är av allvarligt slag, får Inspektionen för vård och omsorg besluta att återkalla tillståndet för verksamheten. Om verksamheten inte är tillståndspliktig får inspektionen besluta att förbjuda fortsatt verksamhet.

26 kap. Missförhållanden

Rutiner mot missförhållanden

1 § Socialnämnden ansvarar för att det finns rutiner för att förebygga, upptäcka och åtgärda risker och missförhållanden inom socialtjänstens verksamhet.

Rapporteringsskyldighet

2 § Den som fullgör uppgifter inom socialtjänsten ska genast rapportera om han eller hon uppmärksammar eller får kännedom om ett missförhållande eller en påtaglig risk för ett missförhållande, som rör den som får, eller kan komma i fråga för, insatser inom verksamheten.

Rapporteringsskyldigheten fullgörs

1. i yrkesmässigt bedriven enskild verksamhet till den som bedriver verksamheten,
2. i verksamhet vid Statens institutionsstyrelse till ledningen, och
3. i övrigt till berörd socialnämnd.

3 § Den som enligt 2 § ska ta emot rapporter ska informera den som fullgör uppgifter inom respektive verksamhet om de skyldigheter som han eller hon har enligt 4 kap. 2 § andra stycket och 26 kap. 2 §.

4 § Den som, i yrkesmässigt bedriven enskild verksamhet, enligt 2 § ska ta emot rapporter ska informera berörd socialnämnd om de rapporter han eller hon har tagit emot.

Utredning och avhjälpande

5 § Ett missförhållande eller en påtaglig risk för ett missförhållande, ska dokumenteras, utredas och avhjälpas eller undanröjas utan dröjsmål.

Anmälan

6 § Ett allvarligt missförhållande eller en påtaglig risk för ett allvarligt missförhållande, ska snarast anmälas till Inspektionen för vård och omsorg. Den utredning som gjorts med anledning av det inträffade ska bifogas anmälan. Anmälan ska göras av

1. socialnämnden,
2. den som bedriver yrkesmässig enskild verksamhet, eller
3. Statens institutionsstyrelsens ledning.

Den som bedriver yrkesmässig enskild verksamhet ska informera berörd socialnämnd om anmälan.

27 kap. Ansvarsfördelning mellan kommuner

Ansvarig kommun

1 § Den kommun där den enskilde är stadigvarande bosatt eller annars har sin starkaste anknytning (bosättningskommunen) ansvarar för insatser till den enskilde, om inte annat följer av 2, 3 eller 4 §.

2 § En kommun behåller ansvaret för insatser åt en enskild som till följd av ett beslut av kommunen vistas i en annan kommun i

1. familjehem enligt 9 kap. denna lag eller 9 § 8 lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade,

2. hem för vård eller boende eller i stödboende enligt 9 kap.,

3. särskild boendeform för äldre personer enligt 8 kap. 4 § eller 24 kap. 1 § 2,

4. bostad med särskilt stöd för personer med funktionsnedsättning enligt 8 kap. 7 § eller 24 kap. 1 § 2,

5. bostad med särskild service eller annan särskilt anpassad bostad enligt 9 § 8 eller 9 lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, eller

6. annat boende, om det inte är klarlagt vilken kommun som är den enskildes bosättningskommun.

3 § Den kommun där den enskilde är folkbokförd ansvarar för insatser

1. under kriminalvård i anstalt,

2. under vård på sjukhus eller i annan sjukvårdsinrättning på initiativ av någon annan än en kommun,

3. som aktualiserats inför avslutningen av vård enligt 1 eller 2.

4 § Om behov av insatser uppkommer under en tillfällig vistelse i en kommun, ansvarar den kommunen (vistelsekommunen) för insatser som behövs i akuta situationer.

Vistelsekommunen ansvarar även för andra insatser till den enskilde, om det inte står klart att en annan kommun är ansvarig.

Vistelsekommunens skyldighet att bistå bosättningskommunen

5 § När en enskild avser att vistas en kortare tid i en annan kommun än bosättningskommunen, och till följd av hög ålder, funktionsnedsättning eller allvarlig sjukdom behöver insatser för detta, är vistelsekommunen skyldig att på begäran

1. bistå med den utredning som bosättningskommunen behöver för att kunna pröva den enskildes behov av insatser,

2. verkställa bosättningskommunens beslut.

6 § Om en bosättningskommun har begärt verkställighet enligt 5 § 2, ska bosättningskommunen ersätta vistelsekommunen för verkställighetskostnaderna. Ersättningen ska betalas enligt den ersättningsnivå som bosättningskommunen tillämpar för motsvarande insatser.

Ansökan om insatser i en annan kommun

7 § En person som önskar flytta till en annan kommun, får ansöka om insatser i den kommunen om han eller hon

1. till följd av hög ålder, funktionsnedsättning eller allvarlig sjukdom har ett varaktigt behov av omfattande vård- eller omsorgsinsatser och därför inte kan bosätta sig i den andra kommunen utan att de insatser som han eller hon behöver lämnas, eller

2. på grund av våld eller andra övergrepp behöver flytta till en annan kommun men inte kan göra det utan att de insatser som han eller hon behöver lämnas.

8 § En ansökan enligt 7 § ska behandlas som om den enskilde var bosatt i inflyttningskommunen. Är den sökandes behov tillgodosedda i bosättningskommunen, får hänsyn inte tas till den omständigheten när ansökan prövas.

Bosättningskommunen är skyldig att på begäran bistå med den utredning som den andra kommunen behöver för att kunna pröva ansökan.

Slutförande av utredning

9 § En kommun som inlett utredning av om socialnämnden behöver ingripa till ett barns skydd eller stöd är skyldig att slutföra denna och fatta beslut i ärendet även om barnet byter kommun. Detsamma gäller om en utredning inletts och ärendet avser vård på grund av missbruk eller beroende. Den nya kommunen är skyldig att på begäran bistå med den utredning som kan behövas för att fatta beslut i ärendet.

Första stycket gäller inte om den nya kommunen samtycker till att ta över utredningen av ärendet eller om ärendet annars flyttas över.

Överflyttning av ärende

10 § Ett ärende som avser fortlöpande eller långvarigt bistånd kan flyttas över till en annan kommun.

En kommun som anser att ett ärende ska flyttas över ska begära det hos den andra kommunen. Ärendet ska då flyttas över om den som berörs av ärendet har starkast anknytning till den andra kommunen och det med hänsyn till den enskildes önskemål, hjälpbehovets varaktighet och omständigheterna i övrigt framstår som lämpligt.

En begäran enligt andra stycket ska vara skriftlig. Den andra kommunen ska skriftligen och utan dröjsmål meddela sin inställning.

11 § Om berörda kommuner inte är överens om att flytta över ärendet, får den kommun som begärt överflyttning ansöka om det hos Inspektionen för vård och omsorg. En sådan ansökan får också göras av en kommun, som inte inom en månad har fått svar från en annan kommun på en begäran om överflyttning.

Inspektionen för vård och omsorg ska pröva ansökningen så snart som möjligt. Beslut i ärendet ska meddelas inom tre månader från det att ansökan kom in, om det inte finns särskilda skäl för en längre handläggningstid.

28 kap. Socialnämndens organisation och delegering av vissa ärenden

1 § För en socialnämnd gäller vad som är föreskrivet om nämnder i kommunallagen (2017:725).

Bestämmelserna i 6 kap. 37 § och 38 § 3 kommunallagen ska dock inte tillämpas vid delegering av sådana ärenden som anges i 5–8 §§.

Vissa uppgifter för socialnämnden

2 § Socialnämnden ska själv eller genom ombud föra kommunens talan i mål och ärenden som enligt denna lag eller annan författning ankommer på socialnämnden.

3 § Socialnämnden ska hos kommunfullmäktige, kommunstyrelsen och övriga nämnder och hos andra myndigheter göra de framställningar som nämnden finner påkallade.

4 § Socialnämnden får inhämta yttranden och upplysningar från kommunstyrelsen och övriga nämnder och från beredningar och tjänstemän i den egna kommunen, när det behövs för nämndens verksamhet.

Delegering till utskott

5 § Socialnämnden får uppdra åt ett utskott att besluta på nämndens vägnar i ärenden som gäller

1. vård och fostran i ett enskilt hem enligt 20 kap. 3 och 4 §§,
2. övervägande av fortsatt vård m.m. enligt 20 kap. 13 och 14 §§,
3. placering över nationsgränserna enligt 22 kap. 1 och 2 §§,
4. internationell adoption enligt 22 kap. 3, 4 och 6 §§,
5. beslut enligt 30 kap. 3 § om att föra talan om återkrav enligt 30 kap.

1 §.

Första stycket gäller även i ärenden om samtycke till fortsatt adoptionsförfarande enligt 22 kap. 7 § om samtycke vägras.

Ärenden enligt lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga

6 § I fråga om lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga, får socialnämnden uppdra åt ett utskott att besluta på nämndens vägnar i ärenden som gäller

1. ansökan om vård enligt 4 §,
2. omedelbart omhändertagande enligt 6 och 6 a §§,
3. ansökan om fortsatt omhändertagande enligt 9 a §,
4. vårdens innehåll och utformning enligt 11 § första och andra styckena,
5. övervägande av fortsatt vård m.m. enligt 13 §,

6. umgängesbegränsning och hemlighållande av vistelseort enligt 14 § andra och tredje styckena,
7. upphörande av vård enligt 21 §,
8. förebyggande insatser enligt 22 §,
9. ansökan om flyttningsförbud m.m. enligt 24, 26 och 27 §§,
10. umgängesbegränsning under ett flyttningsförbud enligt 31 §,
11. begäran om hjälp av Polismyndigheten eller Kriminalvården enligt 43 §.

Ärenden enligt lagen om vård av missbrukare i vissa fall

7 § I fråga om lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall, får socialnämnden uppdra åt ett utskott att besluta på nämndens vägnar i ärenden som gäller

1. ansökan om vård enligt 11 §,
2. omedelbart omhändertagande enligt 13 §.

Begränsning av möjligheten att delegera

8 § Uppdrag att besluta på socialnämndens vägnar får när det gäller föräldrabalken avse endast uppgifter som anges i följande bestämmelser:

1. 1 kap. 4, 9, 13 och 14 §§ föräldrabalken,
2. 2 kap. 1, 4–6 och 8–9 §§ föräldrabalken, dock inte befogenhet enligt 9 § att besluta att inte påbörja en utredning eller att lägga ner en påbörjad utredning,
3. 3 kap. 5, 6 och 8 §§ föräldrabalken,
4. 4 kap. 14 § föräldrabalken,
5. 6 kap. 6 §, 14 a § andra stycket och 15 a § tredje stycket föräldrabalken,
6. 6 kap. 13 a § föräldrabalken, dock endast åt ett utskott,
7. 6 kap. 15 c § tredje stycket föräldrabalken,
8. 6 kap. 19 § föräldrabalken när det gäller beslut att utse utredare i mål och ärenden om vårdnad, boende eller umgänge,
9. 7 kap. 7 § föräldrabalken när det gäller godkännande av avtal om att underhållsbidrag ska betalas för längre perioder än tre månader,
10. 11 kap. 16 § andra stycket föräldrabalken.

Uppdrag att besluta på socialnämndens vägnar får inte omfatta befogenhet att meddela beslut i frågor som avses i 18 kap. 8 § denna lag eller att fullgöra nämndens uppgifter enligt 16 kap. 18 § eller 18 kap. 19 § socialförsäkringsbalken.

Ordförandebeslut

9 § Bestämmelser om rätt att i vissa fall fatta beslut i socialnämndens ställe finns i lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga och lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall.

29 kap. Avgifter

När får kommunen ta ut avgifter?

1 § Kommunen får enligt grunder som kommunen bestämmer ta ut skäliga avgifter som inte överstiger kommunens självkostnader i följande fall:

1. familjerådgivning,
2. verksamhet för barn och unga enligt 18 kap. 1, 2 och 5 §§ som inte är insatser av behandlingskaraktär,
3. föräldrautbildning inför adoption,
4. hemtjänst,
5. dagverksamhet,
6. sådan särskild boendeform för äldre personer som avses i 8 kap. 4 § eller bostad med särskilt stöd för personer med funktionsnedsättning som avses i 8 kap. 7 § och som inte omfattas av 12 kap. jordabalken, och
7. annan liknande insats.

I fråga om avgifter för hemtjänst, dagverksamhet och bostad i särskilt boende finns ytterligare bestämmelser i 3–9 §§.

2 § Kommunen får inte ta ut avgifter för insatser av behandlingskaraktär. Kommunen får dock, utom beträffande barn, ta ut ersättning för uppehållet av den som på grund av missbruk eller beroende av alkohol, narkotika eller därmed jämförbara medel får vård eller behandling i ett hem för vård eller boende eller i ett familjehem. Regeringen meddelar föreskrifter om den högsta ersättning som får tas ut för varje dag. För andra insatser får kommunen ta ut skälig ersättning.

Om ett barn genom socialnämndens försorg får vård i ett annat hem än det egna, är föräldrarna skyldiga att i skälig utsträckning bidra till kommunens kostnader enligt grunder som regeringen föreskriver. Socialnämnden får i sådana fall uppbära underhållsbidrag som avser barnet.

Bestämmelserna i första stycket gäller inte i fråga om insatser för vilka avgift har bestämts enligt 1 §.

Beräkning av avgifter

3 § Med prisbasbelopp avses i detta kapitel prisbasbeloppet enligt 2 kap. 6 och 7 §§ socialförsäkringsbalken.

Avgiftsunderlag

4 § Med avgiftsunderlag avses den inkomst som den enskilde kan antas komma att få under de närmaste tolv månaderna, fördelad med lika belopp per månad.

Inkomsten ska beräknas med tillämpning av 102 kap. 29 § 1, 2, 4 och 5 socialförsäkringsbalken. Vid tillämpning av 102 kap. 29 § 4 balken ska dock endast sådan inkomst som avses i 97 kap. 13 § första stycket 1 medräknas. Som inkomst ska även räknas bostadsbidrag enligt 96–98 kap., särskilt bostadstillägg enligt 102 kap. 26 § och boendetillägg enligt 103 a–103 e kap. samma balk. En kommun kan i sitt taxebeslut bestämma att inkomsten ska beräknas på ett sätt som är mer fördelaktigt för den enskilde.

I fråga om makar ska den enskildes inkomst anses utgöra hälften av makarnas sammanlagda inkomster.

Högsta avgift

5 § Den enskildes avgifter får

1. för hemtjänst och dagverksamhet, tillsammans med avgifter som avses i 17 kap. 8 § första stycket 1 och 2 hälso- och sjukvårdslagen (2017:30), per månad uppgå till högst en tolfedel av 0,5392 prisbasbelopp,

2. för bostad i särskilt boende per månad uppgå till högst en tolfedel av 0,5539 prisbasbelopp.

6 § Avgifterna enligt 5 § får inte uppgå till ett så stort belopp att den enskilde inte förbehålls tillräckliga medel av sitt avgiftsunderlag för sina personliga behov och andra normala levnadskostnader (förbehållsbelopp). När avgifterna fastställs ska kommunen dessutom försäkra sig om att den enskildes make eller sambo inte drabbas av en oskäligt försämrad ekonomisk situation. Om avgifterna baseras på den enskildes betalningsförmåga ska avgiftsunderlaget beräknas enligt 4 §.

Beräkning av förbehållsbelopp

7 § Kommunen ska bestämma den enskildes förbehållsbelopp genom att beräkna den enskildes levnadskostnader, utom boendekostnaden, med ledning av ett minimibelopp. Boendekostnaden ska beräknas för sig och läggas till minimibeloppet. För sådan boendekostnad som anges i 5 § ska dock inget förbehåll göras.

Minimibeloppet ska, om inte annat följer av 8 §, alltid per månad utgöra lägst en tolfedel av

1. 1,3546 prisbasbelopp för ensamstående, eller

2. 1,1446 prisbasbelopp för var och en av sammanlevande makar och sambor.

Minimibeloppet enligt första stycket ska täcka normalkostnader för livsmedel, kläder, skor, fritid, hygien, dagstidning, telefon, hemförsäkring, öppen hälso- och sjukvård, tandvård, hushållsel, förbrukningsvaror, resor, möbler, husgeråd och läkemedel.

8 § Kommunen ska höja minimibeloppet i skälig omfattning om den enskilde på grund av särskilda omständigheter varaktigt har behov av ett inte oväsentligt högre belopp än det som anges i 7§ andra stycket. Kommunen får minska minimibeloppet i skälig omfattning om den enskilde inte har en kostnad för en sådan post som anges i 7 § tredje stycket därför att

1. kostnaden ingår i avgiften för hemtjänst och dagverksamhet,

2. kostnaden ingår i avgiften eller hyran för sådan särskild boendeform för äldre personer som avses i 8 kap. 4 § eller bostad med särskilt stöd för personer med funktionsnedsättning som avses i 8 kap. 7 §, eller

3. posten tillhandahålls kostnadsfritt.

Kommunen får dock inte minska minimibeloppet med anledning av att den enskilde omfattas av sådan avgiftsfrihet som avses i 17 kap. 3 § hälso- och sjukvårdslagen (2017:30).

9 § Kommunen ska ändra en avgift om något förhållande som påverkar avgiftens storlek har ändrats. Avgiften får ändras utan föregående underrättelse, om ändringen beror på förändringar i prisbasbeloppet.

En ändring av avgiften ska gälla från och med månaden efter den månad då anledning till ändring har uppkommit. En ändring av avgiften ska dock gälla från och med den månad under vilken de förhållandena har uppkommit som föranleder ändringen, om förhållandena avser hela den månaden.

30 kap. Återkrav

När får bistånd krävas åter?

1 § Om någon genom oriktiga uppgifter eller genom underlåtenhet att lämna uppgifter eller på annat sätt förorsakat att ekonomiskt bistånd enligt 11 kap. 8 § betalats ut obehörigen eller med för högt belopp, får socialnämnden återkräva vad som har betalats ut för mycket.

Om någon i annat fall än som avses i första stycket tagit emot sådant ekonomiskt bistånd obehörigen eller med för högt belopp och skäligen borde ha insett detta, får socialnämnden återkräva vad som har betalats ut för mycket.

2 § Socialnämnden får, i andra fall än som avses i 1 §, återkräva bistånd som den enskilde har fått enligt 11 kap. 8 § endast om det har lämnats

1. som förskott på en förmån eller ersättning,
2. till den som är indragen i arbetskonflikt, eller
3. till den som på grund av förhållanden som han eller hon inte kunnat råda över hindrats från att förfoga över sina inkomster och tillgångar.

Har ekonomisk hjälp lämnats i annat fall än som avses i 11 kap. 8 § får socialnämnden återkräva hjälpen, om den har getts under villkor om återbetalning.

Ett beslut som avser ekonomisk hjälp som kan komma att återkrävas enligt denna paragraf ska vara skriftligt. Beslutet ska innehålla uppgifter om den eller de omständigheter som enligt denna paragraf utgör grund för återbetalningsplikten. Beslutet ska delges den enskilde.

Talan om återkrav

3 § Vill socialnämnden föra talan om ersättning som en enskild inte återbetalar frivilligt för ekonomisk hjälp som avses i 1 eller 2 § eller för kostnader som kommunen har haft enligt 29 kap. 2 § första eller andra stycket, ska talan väckas hos förvaltningsrätten inom tre år från det kommunens kostnader uppkom. Talan väcks vid den förvaltningsrätt inom vars domkrets den enskilde är bosatt.

Talan om ersättning får inte bifallas, om den ersättningsskyldige genom att återbetala kostnaden eller en del av denna kan antas bli ur stånd att klara sin försörjning eller sina dagliga levnadskostnader i övrigt eller annars synnerliga skäl talar mot bifall till ersättningsanspråket.

Eftergift

4 § Socialnämnden får helt eller delvis efterge den ersättningskyldighet som avses i 1 och 2 §§ och i 29 kap. 2 § första och andra styckena.

31 kap. Överklagande och verkställighet av beslut

Överklagande och verkställighet

Beslut av socialnämnden

1 § Socialnämndens beslut får överklagas till allmän förvaltningsdomstol, om nämnden har meddelat beslut i fråga om

1. ansökan enligt 27 kap. 7 §,
2. bistånd enligt 11 kap. 1 eller 8 §,
3. vägran eller nedsättning av fortsatt försörjningsstöd enligt 11 kap. 14 §,
4. förbud eller begränsning enligt 18 kap. 8 §,
5. medgivande enligt 20 kap. 3 §,
6. medgivande enligt 22 kap. 3 och 4 §§,
7. återkallelse av medgivande enligt 22 kap. 6 §,
8. samtycke enligt 22 kap. 7 §, eller
9. avgifter eller förbehållsbelopp enligt 29 kap. 4–9 §§.

Beslut i frågor som avses i första stycket gäller omedelbart. En förvaltningsrätt eller kammarrätt får dock förordna att dess beslut ska verkställas först sedan det har vunnit laga kraft.

På begäran av sökanden får verkställandet av beslut om bistånd enligt 11 kap. 1 eller 8 § senareläggas om verkställandet sker inom ett valfrihetssystem enligt lagen (2008:962) om valfrihetssystem.

Beslut av Inspektionen för vård och omsorg

2 § Inspektionen för vård och omsorgs beslut får överklagas till allmän förvaltningsdomstol i ärenden om

1. tillstånd enligt 24 kap. 1 §,
2. omhändertagande av personakt enligt 17 kap. 5 §,
3. föreläggande enligt 25 kap. 5, 8 och 9 §§,
4. återkallelse av tillstånd och förbud enligt 25 kap. 10–12 §§, och
5. överflyttning av ärende enligt 27 kap. 11 §.

I fråga om överklagande av Inspektionen för vård och omsorgs beslut enligt 17 kap. 4 § gäller i tillämpliga delar 6 kap. 7–11 §§ offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Andra beslut av Inspektionen för vård och omsorg enligt denna lag får inte överklagas.

Beslut av Inspektionen för vård och omsorg och domstol i fråga som avses i första stycket 2, 3 och 4 gäller omedelbart.

Beslut av Socialstyrelsen

3 § Beslut av Socialstyrelsen enligt 32 kap. 1 § andra stycket får inte överklagas.

4 § Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten av beslut enligt denna lag.

Biträde av Polismyndigheten

5 § Polismyndigheten ska lämna den hjälp som behövs för att verkställa ett beslut om omhändertagande av personakt. Begäran om sådan hjälp får dock göras endast om

1. det på grund av särskilda omständigheter kan befaras att åtgärden inte kan utföras utan att en polismans särskilda befogenheter enligt 10 § polislagen (1984:387) behöver tillgripas, eller
2. det annars finns synnerliga skäl.

Försenad verkställighet

Rapport om ej verkställda beslut

6 § Socialnämnden ska till Inspektionen för vård och omsorg och till de revisorer som avses i 3 kap. 10 § kommunallagen (2017:725) rapportera alla gynnande nämndbeslut enligt 11 kap. 1 och 8 §§ som inte har verkställts inom tre månader från dagen för beslutet. För varje beslut ska nämnden ange tidpunkten för beslutet och vilken typ av bistånd beslutet gäller samt kortfattat uppge skälen för dröjsmålet. Socialnämnden ska vidare dels till Inspektionen för vård och omsorg, dels till revisorerna rapportera alla gynnande nämndbeslut enligt 11 kap. 1 och 8 §§ som inte har verkställts på nytt inom tre månader från den dag då verkställigheten avbröts. För varje beslut ska nämnden ange tidpunkten för beslutet och vilken typ av bistånd beslutet gäller samt kortfattat uppge skälen för dröjsmålet.

Rapportering enligt denna paragraf ska ske en gång var sjätte månad.

Anmälan om verkställighet

7 § Socialnämnden ska till Inspektionen för vård och omsorg och till de revisorer som avses i 3 kap. 10 § kommunallagen (2017:725) anmäla när nämnden har verkställt ett gynnande beslut som enligt 6 § har rapporterats som ej verkställt. Datum för verkställigheten ska då anges.

Statistikrapport

8 § Socialnämnden ska till kommunfullmäktige lämna en statistikrapport över hur många av nämndens gynnande beslut enligt 11 kap. 1 och 8 §§ som inte har verkställts inom tre månader från dagen för respektive beslut. Nämnden ska vidare ange vilka typer av bistånd dessa beslut gäller samt hur lång tid som har förflutit från dagen för respektive beslut.

Nämnden ska till kommunfullmäktige även lämna en statistikrapport över hur många av nämndens gynnande beslut enligt 11 kap. 1 och 8 §§ som inte har verkställts på nytt inom tre månader från den dag då verkställigheten avbröts. Nämnden ska vidare ange vilka typer av bistånd dessa beslut gäller samt hur lång tid som har förflutit från dagen för respektive beslut.

Rapportering enligt denna paragraf ska ske en gång var sjätte månad.

9 § Om en bosättningskommun har begärt verkställighet enligt 27 kap. 5 § 2 ska skyldigheten i 6–8 §§ att rapportera till Inspektionen för vård och omsorg och till kommunfullmäktige avse även vistelsekommunen.

32 kap. Övrigt

Böter

1 § Till böter döms den som

1. överträder ett förbud eller en begränsning som har meddelats med stöd av 18 kap. 8 §,

2. åsidosätter någon av bestämmelserna i 20 kap. 3 § första stycket eller 22 kap. 3 § första stycket, eller, om inte gärningen är belagd med straff i lagen (1997:192) om internationell adoptionsförmedling, 20 kap. 17 §,

3. utan tillstånd driver verksamhet som avses i 24 kap. 1 §,

4. i strid mot ett förbud som har meddelats enligt 25 kap. 10 eller 11 § fortsätter verksamheten.

Allmänt åtal för brott som avses i första stycket 1 eller 2 får väckas endast efter medgivande av Socialstyrelsen.

Allmänt åtal för brott som avses i första stycket 3 eller 4 får väckas endast efter medgivande av Inspektionen för vård och omsorg.

Bemyndiganden

2 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela sådana föreskrifter inom socialtjänsten som behövs till skydd för enskildas liv, personliga säkerhet eller hälsa i verksamhet som avser

1. barn och unga,

2. äldre personer,

3. personer med funktionsnedsättning,

4. personer som har ett missbruk eller beroende, och

5. personer som har utsatts för brott och deras närstående.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får också meddela sådana föreskrifter som behövs till skydd för enskildas liv, personliga säkerhet eller hälsa i verksamhet vid sådana hem som avses i 9 kap. 3 §.

3 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. villkor för tillstånd enligt 24 kap. 3 § första stycket 2–4, andra och tredje styckena, och

2. avgift för ansökningar enligt 24 kap. 7 §.

4 § Regeringen får meddela särskilda föreskrifter om socialtjänsten enligt denna lag, om riket kommer i krig eller krigsfara eller om det råder sådana utomordentliga förhållanden som är föranledda av krig eller av krigsfara som riket har befunnit sig i.

Kommun som inte tillhör någon region

Prop. 2024/25:89
Bilaga 2

5 § Det som sägs i denna lag om regioner ska tillämpas också på en kommun som inte tillhör någon region.

Förbud mot förvandling

6 § Om ett föreläggande har förenats med vite enligt denna lag får vitet inte förvandlas till fängelse.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.
  2. Genom denna lag upphävs socialtjänstlagen (2001:453).
  3. Ett tillstånd eller förbud enligt den gamla lagen ska anses som ett tillstånd eller förbud enligt denna lag.
  4. Ett beslut om fortlöpande bistånd som har fattats före ikraftträdandet får inte ändras med stöd av 14 kap. 9 §.
  5. En ansökan om tillstånd att bedriva sådan verksamhet som avses i 24 kap. 1 § som har gjorts före ikraftträdandet, men som gäller tid efter den 1 januari 2023, ska prövas enligt bestämmelserna i denna lag.
  6. Ett överklagande av socialnämndens eller Inspektionen för vård och omsorgs beslut som har fattats före ikraftträdandet ska prövas enligt bestämmelserna i den gamla lagen.
  7. En ansökan om utdömande av särskild avgift som har gjorts före ikraftträdandet ska prövas enligt bestämmelserna i den gamla lagen.

Förslag till lag om ändring i rättegångsbalken

Härigenom föreskrivs att 27 kap. 20 e § och 36 kap. 5 § rättegångsbalken ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

27 kap.

20 e §

Hemlig rumsavlyssning får användas endast om någon är skäligen misstänkt för ett brott som avses i 20 d § och åtgärden är av synnerlig vikt för utredningen.

Åtgärden får avse endast en plats där det finns särskild anledning att anta att den misstänkte kommer att uppehålla sig. Avser åtgärden någon annan stadigvarande bostad än den misstänktes, får hemlig rumsavlyssning användas endast om det finns synnerlig anledning att anta att den misstänkte kommer att uppehålla sig där.

Hemlig rumsavlyssning får inte avse

1. en plats som stadigvarande används eller är särskilt avsedd att användas för verksamhet som tystnadsplikt gäller för enligt 3 kap. 3 § tryckfrihetsförordningen eller 2 kap. 3 § yttrandefrihetsgrundlagen,

2. en plats som stadigvarande används eller är särskilt avsedd att användas för verksamhet som bedrivs av advokater, läkare, tandläkare, barnmorskor, sjuksköterskor, psykologer, psykoterapeuter eller familjerådgivare enligt socialtjänstlagen (2001:453), eller

2. en plats som stadigvarande används eller är särskilt avsedd att användas för verksamhet som bedrivs av advokater, läkare, tandläkare, barnmorskor, sjuksköterskor, psykologer, psykoterapeuter eller familjerådgivare enligt socialtjänstlagen (2022:000), eller

3. en plats som stadigvarande används eller är särskilt avsedd att användas av präster inom trossamfund eller av dem som har motsvarande ställning inom sådana samfund, för bikt eller enskild själavård.

5 §

Den som till följd av 15 kap. 1 eller 2 §, 16 kap. 1 § eller 18 kap. 5, 6 eller 7 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) eller någon bestämmelse, till vilken det hänvisas i något av dessa lagrum, inte får lämna en uppgift får inte höras som vittne om uppgiften utan att den myndighet, i vars verksamhet uppgiften har inhämtats, har gett sitt tillstånd.

Advokater, läkare, tandläkare, barnmorskor, sjuksköterskor, psykologer, psykoterapeuter, familjerådgivare enligt socialtjänstlagen (2001:453) och deras biträden samt auktoriserade patentombud och deras biträden såvitt avser patenträttsliga angelägenheter enligt 2 § 1 lagen (2010:1052) om auktorisation av patentombud, får höras som vittnen om något som i denna deras yrkesutövning anförtrotts dem eller som de i samband därmed har erfarit, endast om det är medgivet i lag eller den till vars förmån tystnadsplikten gäller samtycker till det. Medlare enligt denna balk, lagen (1973:188) om arrendenämnder och hyresnämnder eller lagen (2011:860) om medling i vissa privaträttsliga tvister och deras biträden, får höras som vittnen om vad som anförtrotts dem vid medlingen eller som de i samband därmed erfarit, endast om det är medgivet i lag eller den till vars förmån tystnadsplikten gäller samtycker till det. Den som till följd av 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen inte får lämna uppgifter som avses där får höras som vittne om dem endast om det är medgivet i lag eller den till vars förmån sekretessen gäller samtycker till det.

Advokater, läkare, tandläkare, barnmorskor, sjuksköterskor, psykologer, psykoterapeuter, familjerådgivare enligt socialtjänstlagen (2022:000) och deras biträden samt auktoriserade patentombud och deras biträden såvitt avser patenträttsliga angelägenheter enligt 2 § 1 lagen (2010:1052) om auktorisation av patentombud, får höras som vittnen om något som i denna deras yrkesutövning anförtrotts dem eller som de i samband därmed har erfarit, endast om det är medgivet i lag eller den till vars förmån tystnadsplikten gäller samtycker till det. Medlare enligt denna balk, lagen (1973:188) om arrendenämnder och hyresnämnder eller lagen (2011:860) om medling i vissa privaträttsliga tvister och deras biträden, får höras som vittnen om vad som anförtrotts dem vid medlingen eller som de i samband därmed erfarit, endast om det är medgivet i lag eller den till vars förmån tystnadsplikten gäller samtycker till det. Den som till följd av 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen inte får lämna uppgifter som avses där får höras som vittne om dem endast om det är medgivet i lag eller den till vars förmån sekretessen gäller samtycker till det.

Rättegångsombud, biträden eller försvarare får höras som vittnen om vad som anförtrotts dem för uppdragets fullgörande endast om parten medger det.

Trots det som sägs i andra eller tredje stycket föreligger skyldighet att vittna för

1. advokater och deras biträden, dock inte försvarare, i mål angående brott för vilket inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i två år,

2. andra än försvarare och advokater samt deras biträden i mål angående brott som avses i 10 kap. 21 och 23 §§ offentlighets- och sekretesslagen, och

3. den som har uppgiftsskyldighet enligt 14 kap. 1 § socialtjänstlagen i mål enligt 5 kap. 2 § eller 6 kap. 6, 13 eller 14 § samma lag eller enligt lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga. Den som är präst inom ett trossamfund eller den som i ett sådant samfund har motsvarande ställning får inte höras som vittne om något som han eller hon har erfarit under bikt eller enskild själavård. Den som har tystnadsplikt enligt 3 kap. 3 § tryckfrihetsförordningen eller 2 kap. 3 § yttrandefrihetsgrundlagen får höras som vittne om förhållanden som tystnadsplikten avser endast i den mån det föreskrivs i 3 kap. 4 § tryckfrihetsförordningen eller 2 kap. 4 § yttrandefrihetsgrundlagen.

Om någon enligt det som sägs i denna paragraf inte får höras som vittne om ett visst förhållande, får vittnesförhör inte heller äga rum med den som under tystnadsplikt biträtt med tolkning eller översättning.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.

Förslag till lag om ändring i föräldrabalken

Härigenom föreskrivs att 6 kap. 13 a, 14, 17 a och 18 §§ och 21 kap. 11 § föräldrabalken ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 kap.

13 a §

Står barnet under vårdnad av två vårdnadshavare och samtycker endast den ena till en åtgärd till stöd för barnet, får socialnämnden besluta att åtgärden får vidtas utan den andra vårdnadshavarens samtycke om det krävs med hänsyn till barnets bästa och åtgärden gäller

1. psykiatrisk eller psykologisk utredning eller behandling som omfattas av hälso- och sjukvårdslagen

2. behandling i öppna former som ges med stöd av 4 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453),

3. utseende av en kontaktperson eller en familj som avses i 3 kap. 6 b § första stycket socialtjänstlagen eller

4. en insats enligt 9 § 4, 5 eller 6 lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade.

Ett beslut enligt första stycket får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätt.

Beslut i frågor som avses i första stycket gäller omedelbart. Rätten får dock bestämma att dess beslut ska gälla först sedan det har vunnit laga kraft.

14 §

Om rätten för barn och vårdnadshavare att få *stöd och hjälp* hos socialnämnden finns bestämmelser i socialtjänstlagen (2001:453). Socialnämnden förmedlar kontakter med andra rådgivande samhällsorgan.

Om rätten för barn och vårdnadshavare att få *insatser* av socialnämnden finns bestämmelser i socialtjänstlagen (2022:000). Socialnämnden förmedlar kontakter med andra rådgivande samhällsorgan.

17 a §

Föräldrar kan enligt 5 kap. 3 § socialtjänstlagen (2001:453) få hjälp att träffa avtal om vårdnad, boende och umgänge.

Föräldrar kan enligt 10 kap. 7 § socialtjänstlagen (2022:000) få hjälp att träffa avtal om vårdnad, boende och umgänge.

Socialnämnden i den kommun där barnet är folkbokfört prövar om ett avtal mellan föräldrarna enligt 6 §, 14 a § andra stycket eller 15 a § tredje stycket ska godkännas.

Vid sin prövning av föräldrarnas avtal ska socialnämnden se till att frågor om vårdnad, boende och umgänge blir tillbörligt utredda. Utan hinder av sekretess enligt 26 kap. 1 § första stycket offentlig- hets- och sekretesslagen (2009:400) är en annan socialnämnd som har tillgång till upplysningar som kan vara av betydelse för frågans bedömning skyldig att lämna sådana upplysningar på begäran av den socialnämnd som ska pröva avtalet.

Socialnämndens beslut enligt andra stycket får inte överklagas.

18 §

Föräldrar kan enligt 5 kap. 3 § socialtjänstlagen (2001:453) genom samarbetsamtal få hjälp att nå enighet i frågor om vårdnad, boende och umgänge.

I mål om vårdnad, boende eller umgänge får rätten uppdra åt socialnämnden eller något annat organ att i barnets intresse anordna samarbetsamtal i syfte att nå enighet mellan föräldrarna.

Vid hämtning och omhändertagande *skall* någon som kan vara till stöd för barnet närvara. Finns det en sådan kontaktperson för barnet som avses i socialtjänstlagen (2001:453), bör han eller hon anlitas. I brådskande fall får en åtgärd som krävs för skydd av barnet vidtas utan att en person till stöd för barnet är närvarande.

Om det är möjligt *skall* en barnläkare, barnpsykiater eller barnpsykolog medverka vid hämtning och omhändertagande.

Föräldrar kan enligt 10 kap. 7 § socialtjänstlagen (2022:000) genom samarbetsamtal få hjälp att nå enighet i frågor om vårdnad, boende och umgänge.

Vid hämtning och omhändertagande *ska* någon som kan vara till stöd för barnet närvara. Finns det en sådan kontaktperson för barnet som avses i socialtjänstlagen (2022:000), bör han eller hon anlitas. I brådskande fall får en åtgärd som krävs för skydd av barnet vidtas utan att en person till stöd för barnet är närvarande.

Om det är möjligt *ska* en barnläkare, barnpsykiater eller barnpsykolog medverka vid hämtning och omhändertagande.

21 kap.

11 §

Vid hämtning och omhändertagande *skall* någon som kan vara till stöd för barnet närvara. Finns det en sådan kontaktperson för barnet som avses i socialtjänstlagen (2001:453), bör han eller hon anlitas. I brådskande fall får en åtgärd som krävs för skydd av barnet vidtas utan att en person till stöd för barnet är närvarande.

Om det är möjligt *skall* en barnläkare, barnpsykiater eller

Vid hämtning och omhändertagande *ska* någon som kan vara till stöd för barnet närvara. Finns det en sådan kontaktperson för barnet som avses i socialtjänstlagen (2022:000), bör han eller hon anlitas. I brådskande fall får en åtgärd som krävs för skydd av barnet vidtas utan att en person till stöd för barnet är närvarande.

Om det är möjligt *ska* en barnläkare, barnpsykiater eller

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.

Förslag till lag om ändring i brottsbalken

Härigenom föreskrivs att 32 kap. 1 § brottsbalken ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

32 kap.

1 §

Den som är under tjuogoett år och som begått brott får dömas till ungdomsvård om han eller hon har ett särskilt behov av vård eller annan åtgärd enligt socialtjänstlagen (2001:453) eller lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga och sådan vård eller åtgärd kan beredas den unge. Vården och åtgärderna skall syfta till att motverka att den unge utvecklas ogynnsamt.

Ungdomsvård får dömas ut endast om socialtjänstens planerade åtgärder, i förekommande fall i förening med ungdomstjänst eller böter, kan anses tillräckligt ingripande med hänsyn till brottslighetens straffvärde och art samt den unges tidigare brottslighet.

Skall åtgärderna vidtas med stöd av socialtjänstlagen, *skall* rätten meddela föreskrift om att den unge *skall* följa det ungdomskontrakt som upprättats av socialnämnden. Innehållet i kontraktet *skall* framgå av domen.

Skall åtgärderna vidtas med stöd av lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga, skall den vårdplan som upprättats av socialnämnden fogas till domen.

Om skada på egendom har uppkommit genom brottet och det bedöms vara ägnat att främja den unges anpassning i samhället, får rätten, i samband med att den dömer till ungdomsvård, föreskriva att den unge på tid och sätt som anges i domen *skall* biträda den skadelidande med visst arbete, som syftar till att avhjälpa eller begränsa skadan eller som annars i belysning

Den som är under tjuogoett år och som begått brott får dömas till ungdomsvård om han eller hon har ett särskilt behov av vård eller annan åtgärd enligt socialtjänstlagen (2022:000) eller lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga och sådan vård eller åtgärd kan beredas den unge. Vården och åtgärderna ska syfta till att motverka att den unge utvecklas ogynnsamt.

Ska åtgärderna vidtas med stöd av socialtjänstlagen, *ska* rätten meddela föreskrift om att den unge *ska* följa det ungdomskontrakt som upprättats av socialnämnden. Innehållet i kontraktet *ska* framgå av domen.

Ska åtgärderna vidtas med stöd av lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga, ska den vårdplan som upprättats av socialnämnden fogas till domen.

Om skada på egendom har uppkommit genom brottet och det bedöms vara ägnat att främja den unges anpassning i samhället, får rätten, i samband med att den dömer till ungdomsvård, föreskriva att den unge på tid och sätt som anges i domen *ska* biträda den skadelidande med visst arbete, som syftar till att avhjälpa eller begränsa skadan eller som annars i belysning

av brottets och skadans art framstår
som lämpligt. Sådan föreskrift får
meddelas endast med den
skadelidandes samtycke.

---

av brottets och skadans art framstår
som lämpligt. Sådan föreskrift får
meddelas endast med den
skadelidandes samtycke.

Prop. 2024/25:89
Bilaga 2

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.

Förslag till lag om ändring i lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare

Härigenom föreskrivs att 11 och 17 §§ lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 §

I fråga om den som misstänks för att ha begått brott innan han eller hon fyllt arton år ska åklagaren, innan beslut fattas i åtalsfrågan, inhämta yttrande från socialnämnden i den kommun som enligt socialtjänstlagen (2001:453) har ansvaret för den unge, om denne har erkänt gärningen eller det annars finns skälig misstanke att han eller hon har begått brottet och sådant yttrande inte inhämtats under förundersökningen. Yttrande behöver inte inhämtas om brottet är ringa, om det är uppenbart att det finns förutsättningar för straffvarning eller åtalsunderlåtelse eller om det annars är obehövligt.

Om förundersökningen gäller brott på vilket fängelse kan följa, ska, om möjligt, undersökningsledaren begära ett sådant yttrande som avses i första stycket senast i samband med delgivning av brottsmisstanke enligt 23 kap. 18 § första stycket rättegångsbalken.

Ett yttrande ska innehålla en redogörelse för vilka åtgärder som nämnden tidigare har vidtagit i fråga om den unge samt en bedömning av om den unge har ett särskilt behov av åtgärder som syftar till att motverka att han eller hon utvecklas ogynnsamt. Vidare ska yttrandet innehålla en redovisning av de åtgärder som nämnden avser att vidta. Åtgärderna ska redovisas i ett ungdomskontrakt om de vidtas med stöd av socialtjänstlagen och i en vårdplan om de vidtas med stöd av lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga. Arten, omfattningen och varaktigheten av åtgärderna ska framgå av kontraktet eller vårdplanen. Yttrandet ska, om undersökningsledaren eller, i de fall som avses i första stycket, åklagaren begär det eller om nämnden finner det nödvändigt, även innehålla en redogörelse för den unges personliga utveckling och levnadsomständigheter i övrigt. Ett yttrande ska också innehålla en bedömning av om ungdomstjänst är en lämplig påföljd med hänsyn till den unges person och övriga omständigheter.

I fråga om den som misstänks för att ha begått brott innan han eller hon fyllt arton år ska åklagaren, innan beslut fattas i åtalsfrågan, inhämta yttrande från socialnämnden i den kommun som enligt socialtjänstlagen (2022:000) har ansvaret för den unge, om denne har erkänt gärningen eller det annars finns skälig misstanke att han eller hon har begått brottet och sådant yttrande inte inhämtats under förundersökningen. Yttrande behöver inte inhämtas om brottet är ringa, om det är uppenbart att det finns förutsättningar för straffvarning eller åtalsunderlåtelse eller om det annars är obehövligt.

Nämnden ska även utan samband med yttrande lämna den som har ansvar för att inhämta yttrande de upplysningar som denne begär i fråga om den unge.

Prop. 2024/25:89
Bilaga 2

17 §

Straffvarning får beslutas, om den unge blir föremål för sådan åtgärd som anges nedan och det med skäl kan antas att därigenom vidtas vad som är lämpligast för den unge:

1. vård eller annan åtgärd enligt socialtjänstlagen (2001:453),
1. vård eller annan åtgärd enligt socialtjänstlagen (2022:000),
2. vård eller annan åtgärd enligt lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga, eller
3. annan åtgärd som innebär att den unge får hjälp eller stöd.

Straffvarning får också beslutas, om det är uppenbart att brottet har skett av okynne eller förhastande.

Vid bedömningen av om straffvarning ska beslutas ska åklagaren utöver vad som följer av första och andra styckena särskilt beakta den unges vilja att ersätta målsäganden för skada som uppkommit genom brottet, att avhjälpa eller begränsa skadan, att på annat sätt gottgöra målsäganden eller att medverka till att medling kommer till stånd enligt lagen (2002:445) om medling med anledning av brott.

Straffvarning får inte beslutas, om något väsentligt allmänt eller enskilt intresse därigenom åsidosätts. Vid bedömningen av om något väsentligt allmänt intresse åsidosätts ska det särskilt beaktas om den unge tidigare har gjort sig skyldig till brott.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.

Förslag till lag om ändring i arbetsmiljölagen (1977:1160)

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 4 § arbetsmiljölagen (1977:1160) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

4 §

För deltagare i arbetsmarknadspolitiska program är denna lag tillämplig i den utsträckning som framgår av 7 § lagen (2000:625) om arbetsmarknadspolitiska program.

För deltagare i praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet som har anvisats av socialnämnd är denna lag tillämplig i den utsträckning som framgår av 4 kap. 6 § socialtjänstlagen (2001:453).

För deltagare i praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet som har anvisats av socialnämnd är denna lag tillämplig i den utsträckning som framgår av 11 kap. 15 § socialtjänstlagen (2022:000).

För dem som Migrationsverket ger sysselsättning enligt 4 § lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. är denna lag tillämplig i den utsträckning som framgår av 5 § lagen om mottagande av asylsökande m.fl.

Att denna lag i vissa fall, utöver vad som framgår av 2 § första stycket andra meningen, gäller även utomlands framgår av 5 § lagen (2010:449) om Försvarsmaktens personal vid internationella militära insatser.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.

Förslag till lag om ändring i polislagen (1984:387)

Härigenom föreskrivs att 6 § polislagen (1984:387) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 §

Polismyndigheten och Säkerhetspolisen ska samarbeta med varandra och med åklagarmyndigheterna.

Polismyndigheten ska fortlöpande samarbeta med myndigheterna inom socialtjänsten och snarast underrätta dessa om förhållanden som bör föranleda någon åtgärd av dem. Bestämmelser om skyldighet att anmäla till socialnämnden att ett barn kan behöva nämndens skydd finns i 14 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453).

Polismyndigheten ska fortlöpande samarbeta med myndigheterna inom socialtjänsten och snarast underrätta dessa om förhållanden som bör föranleda någon åtgärd av dem. Bestämmelser om skyldighet att anmäla till socialnämnden att ett barn kan behöva nämndens skydd finns i 23 kap. 1 § socialtjänstlagen (2022:000).

Polismyndigheten och Säkerhetspolisen ska också samarbeta med andra myndigheter och organisationer vilkas verksamhet berör polisverksamheten.

Andra myndigheter ska ge polisen stöd i dess arbete.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.

Förslag till lag om ändring i tandvårdslagen (1985:125)

Härigenom föreskrivs att 3 § tandvårdslagen (1985:125) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §

Tandvården ska bedrivas så att den uppfyller kravet på en god tandvård. Detta innebär att den ska

1. vara av god kvalitet med en god hygienisk standard och lägga särskild vikt vid förebyggande åtgärder,
  2. tillgodose patientens behov av trygghet i vården och behandlingen,
  3. vara lätt tillgänglig,
  4. bygga på respekt för patientens självbestämmande och integritet,
  5. främja goda kontakter mellan patienten och tandvårdspersonalen.
- Akuta fall ska behandlas med förtur.

När tandvård ges till barn ska barnets bästa särskilt beaktas.

Bestämmelser om skyldighet att anmäla till socialnämnden att ett barn kan behöva nämndens skydd finns i 14 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453).

Bestämmelser om skyldighet att anmäla till socialnämnden att ett barn kan behöva nämndens skydd finns i 23 kap. 1 § socialtjänstlagen (2022:000).

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.

Förslag till lag om ändring i lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall

Härigenom föreskrivs att 1, 2, 4 och 47 §§ lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

De i 1 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453) angivna målen för samhällets socialtjänst *skall* vara vägledande för all vård som syftar till att hjälpa enskilda människor att komma ifrån missbruk av alkohol, narkotika eller flyktiga läsningsmedel. Vården *skall* bygga på respekt för den enskildes självbestämmanderätt och integritet och *skall* så långt det är möjligt utformas och genomföras i samverkan med den enskilde.

De i 2 kap. 1–3 §§ socialtjänstlagen (2022:000) angivna målen för samhällets socialtjänst *ska* vara vägledande för all vård som syftar till att hjälpa enskilda människor att komma ifrån missbruk av alkohol, narkotika eller flyktiga läsningsmedel. Vården *ska* bygga på respekt för den enskildes självbestämmanderätt och integritet och *ska* så långt det är möjligt utformas och genomföras i samverkan med den enskilde.

2 §

Vård inom socialtjänsten ges en missbrukare i samförstånd med honom eller henne enligt bestämmelserna i socialtjänstlagen (2001:453). En missbrukare *skall* dock beredas vård oberoende av eget samtycke under de förutsättningar som anges i denna lag (tvångsvård).

Vård inom socialtjänsten ges en missbrukare i samförstånd med honom eller henne enligt bestämmelserna i socialtjänstlagen (2022:000). En missbrukare *ska* dock beredas vård oberoende av eget samtycke under de förutsättningar som anges i denna lag (tvångsvård).

För tvångsvårdens innehåll och utformning gäller bestämmelserna i socialtjänstlagen, om inte något annat anges i denna lag.

4 §

Tvångsvård *skall* beslutas om, Tvångsvård *ska* beslutas om,
1. någon till följd av ett fortgående missbruk av alkohol, narkotika eller flyktiga läsningsmedel är i behov av vård för att komma ifrån sitt missbruk,

2. vårdbehovet inte kan tillgodoses enligt socialtjänstlagen (2001:453) eller på något annat sätt, och

2. vårdbehovet inte kan tillgodoses enligt socialtjänstlagen (2022:000) eller på något annat sätt, och

3. han eller hon till följd av missbruket
- utsätter sin fysiska eller psykiska hälsa för allvarlig fara,
  - löper en uppenbar risk att förstöra sitt liv, eller
  - kan befaras komma att allvarligt skada sig själv eller någon närstående.

Om någon för kortare tid ges vård med stöd av lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård hindrar detta inte ett beslut om tvångsvård enligt denna lag.

47 §

Med socialnämnden avses i denna lag socialnämnden i den kommun som enligt 2 a kap. socialtjänstlagen (2001:453) har ansvaret för att den enskilde får *det stöd och den hjälp* som han eller hon behöver. Att överflyttning av ärenden till en annan socialnämnd kan ske i vissa fall framgår av 2 a kap. 10 och 11 §§ socialtjänstlagen.

Med socialnämnden avses i denna lag socialnämnden i den kommun som enligt 27 kap. socialtjänstlagen (2022:000) har ansvaret för att den enskilde får *de insatser* som han eller hon behöver. Att överflyttning av ärenden till en annan socialnämnd kan ske i vissa fall framgår av 27 kap. 10 och 11 §§ socialtjänstlagen.

Beslut om tvångsvård enligt 5 § och beslut med anledning av omhändertagande enligt 13 § fattas av den förvaltningsrätt inom vars domkrets den ansvariga kommunen är belägen. Den förvaltningsrätt som meddelade beslutet om vård beslutar också i frågor som avses i 44 § första stycket.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.

Förslag till lag om ändring i lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga

Härigenom föreskrivs att 1, 10, 24 och 25 §§ lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Insatser inom socialtjänsten för barn och ungdom ska göras i samförstånd med den unge och hans eller hennes vårdnadshavare enligt bestämmelserna i socialtjänstlagen (2001:453). Insatserna ska präglas av respekt för den unges människovärde och integritet.

Insatser inom socialtjänsten för barn och ungdom ska göras i samförstånd med den unge och hans eller hennes vårdnadshavare enligt bestämmelserna i socialtjänstlagen (2022:000). Insatserna ska präglas av respekt för den unges människovärde och integritet.

Den som är under 18 år ska dock beredas vård enligt denna lag, om någon av de situationer som anges i 2 eller 3 § föreligger och det kan antas att behövlig vård inte kan ges den unge med samtycke av den eller dem som har vårdnaden om honom eller henne och, när den unge har fyllt 15 år, av honom eller henne själv.

Vård med stöd av 3 § får även beredas den som har fyllt 18 men inte 20 år, om sådan vård med hänsyn till den unges behov och personliga förhållanden i övrigt är lämpligare än någon annan vård och det kan antas att behövlig vård inte kan ges med den unges samtycke. Vissa andra åtgärder får vidtas utan samtycke enligt 22, 24 och 31 a §§.

Vid beslut enligt denna lag ska vad som är bäst för den unge vara avgörande.

10 §

Vården *skall* anses påbörjad när den unge på grund av ett beslut om omedelbart omhändertagande eller om vård har placerats utanför sitt eget hem.

Vården *ska* anses påbörjad när den unge på grund av ett beslut om omedelbart omhändertagande eller om vård har placerats utanför sitt eget hem.

För vårdens innehåll och utformning gäller bestämmelserna i socialtjänstlagen (2001:453) och föreskrifterna i 11–20 §§.

24 §

Förvaltningsrätten får efter ansökan av socialnämnden för viss tid eller tills vidare förbjuda den som

Förvaltningsrätten får efter ansökan av socialnämnden för viss tid eller tills vidare förbjuda den som

Prop. 2024/25:89
Bilaga 2

har vårdnaden om en underårig att ta denne från ett hem som avses i *6 kap. 6 §* första stycket socialtjänstlagen (2001:453) om det finns en påtaglig risk för att den unges hälsa eller utveckling skadas om han eller hon skiljs från hemmet (flyttningsförbud).

har vårdnaden om en underårig att ta denne från ett hem som avses i *20 kap. 3 §* första stycket socialtjänstlagen (2022:000) om det finns en påtaglig risk för att den unges hälsa eller utveckling skadas om han eller hon skiljs från hemmet (flyttningsförbud).

25 §

Ansökan om flyttningsförbud görs av den socialnämnd som har lämnat medgivande enligt *6 kap. 6 §* socialtjänstlagen (2001:453) att ta emot den unge i ett enskilt hem. Samma nämnd beslutar om tillfälligt flyttningsförbud enligt 27 §.

Ansökan om flyttningsförbud görs av den socialnämnd som har lämnat medgivande enligt *20 kap. 3 §* socialtjänstlagen (2022:000) att ta emot den unge i ett enskilt hem. Samma nämnd beslutar om tillfälligt flyttningsförbud enligt 27 §.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.

Förslag till lag om ändring i lagen (1990:1402) om övertagande av vissa sjukhem och andra vårdinrättningar

Härigenom föreskrivs att 3 § lagen (1990:1402) om övertagande av vissa sjukhem och andra vårdinrättningar ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Sjukhem och andra vårdinrättningar, som övertagits av kommunerna med stöd av denna lag, skall anses som sådana boendeformer som anges i 5 kap. 5 § andra stycket socialtjänstlagen (2001:453).

Föreslagen lydelse

3 §

Sjukhem och andra vårdinrättningar, som övertagits av kommunerna med stöd av denna lag, ska anses som sådana boendeformer som anges i 8 kap. 4 § första stycket socialtjänstlagen (2022:000).

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.

Förslag till lag om ändring i lagen (1990:1402) om övertagande av vissa sjukhem och andra vårdinrättningar

Härigenom föreskrivs att 3 § lagen (1990:1402) om övertagande av vissa sjukhem och andra vårdinrättningar ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Sjukhem och andra vårdinrättningar, som övertagits av kommunerna med stöd av denna lag, skall anses som sådana boendeformer som anges i 5 kap. 5 § andra stycket socialtjänstlagen (2001:453).

3 §
Sjukhem och andra vårdinrättningar, som övertagits av kommunerna med stöd av denna lag, ska anses som sådana boendeformer som anges i 8 kap. 4 § första stycket socialtjänstlagen (2022:000).

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.

Förslag till lag om ändring i folkbokföringslagen (1991:481)

Härigenom föreskrivs att 15 § folkbokföringslagen (1991:481) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

15 §

En vistelse för *service och om vårdnad eller för stöd, hjälp och annan lättåtkomlig service i en sådan bostad för äldre människor* som avses i 5 kap. 5 § *andra och tredje styckena* socialtjänstlagen (2001:453) i en annan kommun än den där personen var eller borde ha varit folkbokförd när han eller hon flyttade till den aktuella bostaden, ska inte anses leda till ändrad bosättning om vistelsen har beslutats av den kommun där han eller hon var eller borde ha varit folkbokförd. Om personen inte längre disponerar en bostad på den fastighet där han eller hon förut var eller borde ha varit folkbokförd, anses personen bosatt endast i kommunen eller, om ändrade förhållanden föranleder det, på en annan fastighet.

Första stycket ska även tillämpas på den som vistas i ett hem för äldre som drivs av någon annan än kommunen, om boendet med hänsyn till upplåtelseform och tillgång till *vård eller stöd, hjälp och annan lättåtkomlig service* kan anses motsvara vistelse som avses i första stycket.

En vistelse i *en sådan särskild boendeform för äldre personer* som avses i 8 kap. 4 § socialtjänstlagen (2022:000) i en annan kommun än den där personen var eller borde ha varit folkbokförd när han eller hon flyttade till den aktuella bostaden, ska inte anses leda till ändrad bosättning om vistelsen har beslutats av den kommun där han eller hon var eller borde ha varit folkbokförd. Om personen inte längre disponerar en bostad på den fastighet där han eller hon förut var eller borde ha varit folkbokförd, anses personen bosatt endast i kommunen eller, om ändrade förhållanden föranleder det, på en annan fastighet.

Första stycket ska även tillämpas på den som vistas i ett hem för äldre *personer* som drivs av någon annan än kommunen, om boendet med hänsyn till upplåtelseform och tillgång till *insatser och andra lättåtkomliga tjänster* kan anses motsvara vistelse som avses i första stycket.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.

Förslag till lag om ändring i lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård

Härigenom föreskrivs att 31 a § lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Om en patient önskar att stödpersonens uppdrag ska övergå till ett uppdrag som kontaktperson enligt 3 kap. 6 b § socialtjänstlagen (2001:453) när tvångsvården upphört och stödpersonen samtycker till det, ska den nämnd som avses i 30 § underrätta socialnämnden i den kommun där patienten är folkbokförd om patientens önskemål.

Föreslagen lydelse

31 a §

Om en patient önskar att stödpersonens uppdrag ska övergå till ett uppdrag som kontaktperson enligt 11 kap. 5 eller 6 § socialtjänstlagen (2022:000) när tvångsvården upphört och stödpersonen samtycker till det, ska den nämnd som avses i 30 § underrätta socialnämnden i den kommun där patienten är folkbokförd om patientens önskemål.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.

Förslag till lag om ändring i lagen (1991:1137) om rättspsykiatrisk undersökning

Härigenom föreskrivs att 14 a § lagen (1991:1137) om rättspsykiatrisk undersökning ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

14 a §

Bestämmelser om skyldighet att anmäla till socialnämnden att ett barn kan behöva nämndens skydd finns i 14 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453).

Bestämmelser om skyldighet att anmäla till socialnämnden att ett barn kan behöva nämndens skydd finns i 23 kap. 1 § socialtjänstlagen (2022:000).

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.

Förslag till lag om ändring i lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade

Härigenom föreskrivs att 16 d och 24 g §§ lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

16 d §

En kommun har ansvar enligt denna lag gentemot en person som till följd av ett beslut av kommunen är bosatt i en annan kommun i

1. familjehem, stödboende eller hem för vård eller boende enligt 6 kap. socialtjänstlagen (2001:453),

2. särskild boendeform för äldre människor enligt 5 kap. 5 § andra eller tredje stycket eller 7 kap. 1 § första stycket 2 socialtjänstlagen, eller

3. bostad med särskild service enligt 5 kap. 7 § tredje stycket eller 7 kap. 1 § första stycket 2 socialtjänstlagen.

1. familjehem, stödboende eller hem för vård eller boende enligt 9 kap. socialtjänstlagen (2022:000),

2. särskild boendeform för äldre personer enligt 8 kap. 4 § eller 24 kap. 1 § 2 socialtjänstlagen, eller

3. bostad med särskilt stöd för personer med funktionsnedsättning enligt 8 kap. 7 § eller 24 kap. 1 § 2 socialtjänstlagen.

24 g §

Ytterligare bestämmelser om anmälnings- och rapporterings-skyldighet finns i 14 kap.1 och 3 §§ socialtjänstlagen (2001:453).

Ytterligare bestämmelser om anmälnings- och rapporterings-skyldighet finns i 23 kap. 1 § och 26 kap. 2 § socialtjänstlagen (2022:000).

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.

Förslag till lag om ändring i lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl.

Härigenom föreskrivs att 1 och 3 §§ lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

I denna lag ges bestämmelser om sysselsättning för och bistånd till utlänningar som

1. har ansökt om uppehållstillstånd i Sverige som flykting enligt 4 kap. 1 § eller som annan skyddsbehövande enligt 4 kap. 2 eller 2 a § utlänningslagen (2005:716) eller motsvarande äldre bestämmelser (asylsökande),

2. har beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd eller uppehållstillstånd efter tillfälligt skydd med stöd av bestämmelserna i 21 kap. 2, 3, 4 eller 6 § utlänningslagen och som inte är folkbokförda här i landet, eller

3. har ansökt om uppehållstillstånd i Sverige och av särskilda skäl medgetts rätt att vistas här medan ansökan prövas.

Den som omfattas av denna lag har inte rätt till bistånd enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453) för förmåner av motsvarande karaktär. Rätt till bistånd föreligger inte heller för bostadskostnader.

Den som omfattas av denna lag har inte rätt till bistånd enligt 11 kap. 1 och 8 §§ socialtjänstlagen (2022:000) för förmåner av motsvarande karaktär. Rätt till bistånd föreligger inte heller för bostadskostnader.

3 §

Utlänningar som avses i 1 § första stycket 1 och 2 ska av Migrationsverket erbjudas plats på en förläggning.

Första stycket gäller inte ensamkommande barn som avses i 1 § första stycket 1 och 2. För dessa barn ska Migrationsverket i stället anvisa en kommun som ska ordna boendet. När Migrationsverket anvisat en kommun ska det anses att barnet vistas i den kommunen i den mening som avses i 2 a kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453).

Första stycket gäller inte ensamkommande barn som avses i 1 § första stycket 1 och 2. För dessa barn ska Migrationsverket i stället anvisa en kommun som ska ordna boendet. När Migrationsverket anvisat en kommun ska det anses att barnet *har sin starkaste anknytning till* den kommunen i den mening som avses i 27 kap. 1 § socialtjänstlagen (2022:000).

En kommun som har anvisats att ta emot ett ensamkommande barn får placera barnet i ett boende i en annan kommun endast om

1. kommunerna har ingått en överenskommelse om placeringen,

Prop. 2024/25:89
Bilaga 2

2. placeringen sker med stöd av lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga eller med stöd av socialtjänstlagen i fråga om barn med motsvarande vårdbehov, eller
  3. det med hänsyn till barnets vårdbehov finns synnerliga skäl.
-

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.

Förslag till lag om ändring i lagen (1997:191) med anledning av Sveriges tillträde till Haagkonventionen om skydd av barn och samarbete vid internationella adoptioner

Härigenom föreskrivs att 3 § lagen (1997:191) med anledning av Sveriges tillträde till Haagkonventionen om skydd av barn och samarbete vid internationella adoptioner ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §

Ansökningar som avses i artikel 14 i konventionen *skall* göras hos socialnämnden i sökandens eller sökandenas hemkommun.

Socialnämnden *skall*

- a) sammanställa rapporter enligt artikel 15.1. i konventionen,
- b) pröva frågor om samtycke enligt artikel 17.c i konventionen,
- c) vidta åtgärder enligt artikel 21 i konventionen.

I 6 kap 12–15 §§ socialtjänstlagen (2001:453) finns bestämmelser om att socialnämnden prövar frågor om medgivande att i adoptionssyfte ta emot barn med hemvist utomlands.

Ansökningar som avses i artikel 14 i konventionen *ska* göras hos socialnämnden i sökandens eller sökandenas hemkommun.

Socialnämnden *ska*

I 22 kap. 3–8 §§ socialtjänstlagen (2022:000) finns bestämmelser om att socialnämnden prövar frågor om medgivande att i adoptionssyfte ta emot barn med hemvist utomlands.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.

Förslag till lag om ändring i lagen (1997:192) om internationell adoptionsförmedling

Härigenom föreskrivs att 8 b § lagen (1997:192) om internationell adoptionsförmedling ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 b §

En auktoriserad sammanslutning är skyldig att dokumentera förmedlingsverksamheten. Dokumentationen ska utvisa beslut och åtgärder som vidtas i ärenden samt faktiska omständigheter och händelser av betydelse. Dokumentationen ska bevaras så länge den kan antas ha betydelse för den som förmedlats för adoption genom sammanslutningen, eller för honom eller henne närstående personer.

Kopia av handlingar som avser en viss adoption ska skickas till den socialnämnd som avses i 6 kap. 15 § andra stycket socialtjänstlagen (2001:453).

Kopia av handlingar som avser en viss adoption ska skickas till den socialnämnd som avses i 22 kap. 8 § andra stycket socialtjänstlagen (2022:000).

Om sammanslutningen upphör med sin förmedlingsverksamhet, ska dokumentation av förmedlingsverksamheten överlämnas till Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd för förvaring.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.

Förslag till lag om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring

Härigenom föreskrivs att 16 § lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

16 §

När ramtid ska bestämmas räknas inte den tid då den sökande varit förhindrad att arbeta på grund av

1. styrkt sjukdom,
2. vård av eget barn som inte har fyllt 2 år eller vård av adoptivbarn i 2 år efter barnets ankomst i familjen,
3. vård av närstående när närståendepenning lämnas enligt 47 kap. socialförsäkringsbalken, eller

4. uppdrag av socialnämnden att ta emot barn i ett sådant hem som avses i 6 kap. 6 § första och tredje styckena socialtjänstlagen (2001:453) samt 9 § lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, om uppdraget, på socialnämndens begäran, varit av sådan omfattning att den sökande varit tvungen att helt avstå från förvärvsarbete och mottagandet inte bedrivits yrkesmässigt.

4. uppdrag av socialnämnden att ta emot barn i ett sådant hem som avses i 20 kap. 3 § första stycket och 4 § första stycket socialtjänstlagen (2022:000) samt 9 § lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, om uppdraget, på socialnämndens begäran, varit av sådan omfattning att den sökande varit tvungen att helt avstå från förvärvsarbete och mottagandet inte bedrivits yrkesmässigt.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.

Förslag till lag om ändring i lagen (1999:332) om ersättning till steriliserade i vissa fall

Härigenom föreskrivs att 3 a § lagen (1999:332) om ersättning till steriliserade i vissa fall ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 a §

För den som har fått ersättning enligt denna lag ska tillgångar uppgående till ett belopp om etthundrasjuttiofemtusen (175 000) kronor anses som förmögenhet och inte beaktas vid tillämpning av

1. bestämmelserna om bostadsbidrag i 97 kap. 6–10 §§ socialförsäkringsbalken,
2. bestämmelserna om bostadstillägg i 102 kap. 10–13 §§ samma balk,
3. 4 kap. 1 § och 8 kap. 2 § 3. 11 kap. 1 och 8 §§ och 29 kap. socialtjänstlagen (2001:453), 1 § socialtjänstlagen (2022:000),
4. 17 kap. 2 och 8 §§ hälso- och sjukvårdslagen (2017:30), och
5. 19 § lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.

Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

Härigenom föreskrivs att 8 kap. 11 § inkomstskattelagen (1999:1229) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 kap.

11 §

Bistånd enligt socialtjänstlagen (2001:453) och äldreförsörjningsstöd enligt 74 kap. socialförsäkringsbalken och liknande ersättningar är skattefria.

Bistånd enligt socialtjänstlagen (2022:000) och äldreförsörjningsstöd enligt 74 kap. socialförsäkringsbalken och liknande ersättningar är skattefria.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.

Förslag till lag om ändring i lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 8 a § lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

8 a §

En socialnämnd får ha direkt-
åtkomst till uppgifter som avses i
3 § första stycket 1, 4 och 5.
Åtkomsten får endast förekomma
om uppgifterna behövs i ärende om
ekonomiskt bistånd enligt 4 kap.
socialtjänstlagen (2001:453) eller i
ärende om återkrav m.m. av sådant
bistånd enligt 9 kap. samma lag. En
socialnämnd får ha direktåtkomst
först sedan Skatteverket har
försäkrat sig om att handläggare
hos socialnämnden bara kan ta del
av uppgifter om personer som är
aktuella i ärenden hos nämnden.

En socialnämnd får ha direkt-
åtkomst till uppgifter som avses i
3 § första stycket 1, 4 och 5.
Åtkomsten får endast förekomma
om uppgifterna behövs i ärende om
ekonomiskt bistånd enligt 11 kap.
socialtjänstlagen (2022:000) eller i
ärende om återkrav m.m. av sådant
bistånd enligt 30 kap. samma lag.
En socialnämnd får ha direk-
tåtkomst först sedan Skatteverket
har försäkrat sig om att handläggare
hos socialnämnden bara kan ta del
av uppgifter om personer som är
aktuella i ärenden hos nämnden.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.

Förslag till lag om ändring i lagen (2001:454) om behandling av personuppgifter inom socialtjänsten

Härigenom föreskrivs att 8 § lagen (2001:454) om behandling av personuppgifter inom socialtjänsten ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

I fråga om utlämnande av personuppgifter som finns inom socialtjänsten gäller de begränsningar som följer av offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), socialtjänstlagen (2001:453) och lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade.

Föreslagna lydelse

8 §

I fråga om utlämnande av personuppgifter som finns inom socialtjänsten gäller de begränsningar som följer av offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), socialtjänstlagen (2022:000) och lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.

Förslag till lag om ändring i lagen (2002:546) om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten

Härigenom föreskrivs att 5 och 10 §§ lagen (2002:546) om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 §

Arbetsförmedlingen får behandla personuppgifter för tillhandahållande av information som behövs inom

1. Försäkringskassans, Centrala studiestödsnämndens eller arbetslöshetskassornas verksamhet som underlag för beslut om och kontroll av förmåner, ersättningar och andra stöd,

2. Skatteverkets verksamhet som underlag för beslut om och kontroll av skatt,

3. Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringens verksamhet som avser tillsyn och uppföljning samt utfärdande av intyg enligt 48 § lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring,

4. Kronofogdemyndighetens verksamhet som underlag för bedömning enligt 4 kap. utsökningsbalken av i vilken utsträckning en gäldenär har utmätningsbar egendom,

5. socialnämndernas verksamhet som underlag för beslut om och kontroll av ekonomiskt bistånd enligt 4 kap. socialtjänstlagen (2001:453),

5. socialnämndernas verksamhet som underlag för beslut om och kontroll av ekonomiskt bistånd enligt 11 kap. socialtjänstlagen (2022:000),

6. Migrationsverkets verksamhet som underlag för beslut om bistånd enligt lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl., samt

7. kompletterande aktörers verksamhet enligt uppdrag från Arbetsförmedlingen.

Arbetsförmedlingen får även behandla personuppgifter för att tillhandahålla information till riksdagen eller regeringen eller till någon annan för att fullgöra uppgiftslämnande i enlighet med lag eller förordning.

10 §

Uppgifter om att den enskilde har vårdats med stöd av socialtjänstlagen (2001:453) eller varit föremål för åtgärd enligt utlänningslagen (2005:716) får behandlas i en databas endast om de har lämnats i ett ärende.

Uppgifter om att den enskilde har vårdats med stöd av socialtjänstlagen (2022:000) eller varit föremål för åtgärd enligt utlänningslagen (2005:716) får behandlas i en databas endast om de har lämnats i ett ärende.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.

Förslag till lag om ändring i lagen (2003:192) om gemensam nämnd inom vård- och omsorgsområdet

Härigenom föreskrivs att 1 § lagen (2003:192) om gemensam nämnd inom vård- och omsorgsområdet ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

En region och en eller flera kommuner som ingår i regionen får genom samverkan i en gemensam nämnd gemensamt fullgöra

1. regionens uppgifter

- enligt hälso- och sjukvårdslagen (2017:30),
- enligt tandvårdslagen (1985:125),
- enligt lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård,
- enligt lagen (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård,
- enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade,
- enligt lagen (2017:372) om stöd vid klagomål mot hälso- och sjukvården,

– enligt smittskyddslagen (2004:168), eller

– som i annat fall enligt lag ska skötas av en sådan nämnd som avses i

7 kap. 1 § hälso- och sjukvårdslagen, och

2. kommunens uppgifter

- enligt socialtjänstlagen (2001:453),
- enligt hälso- och sjukvårdslagen,
- enligt lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall,
- enligt lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga,
- enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade,
- enligt lagen om stöd vid klagomål mot hälso- och sjukvården, eller
- som i annat fall enligt lag ska skötas av socialnämnd.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.

Förslag till lag om ändring i smittskyddslagen (2004:168)

Härigenom föreskrivs att 5 kap. 22 § smittskyddslagen (2004:168) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.

22 §

Om den isolerade önskar att stödpersonens uppdrag ska övergå till ett uppdrag som kontaktperson enligt 3 kap. 6 b § socialtjänstlagen (2001:453) när isoleringen upphört och stödpersonen samtycker till det, ska den nämnd som avses i 20 § första stycket underrätta socialnämnden i den kommun där den isolerade är folkbokförd om hans eller hennes önskemål.

Om den isolerade önskar att stödpersonens uppdrag ska övergå till ett uppdrag som kontaktperson enligt 11 kap. 5 eller 6 § socialtjänstlagen (2022:000) när isoleringen upphört och stödpersonen samtycker till det, ska den nämnd som avses i 20 § första stycket underrätta socialnämnden i den kommun där den isolerade är folkbokförd om hans eller hennes önskemål.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.

Förslag till lag om ändring i lagen (2005:466) om beräkning av inkomstprövade socialförsäkringsförmåner m.m. för neurosedynskadade

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (2005:466) om beräkning av inkomstprövade socialförsäkringsförmåner m.m. för neurosedynskadade ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

För den som enligt regeringsbeslut fått ersättning för fosterskador som antas orsakade av de i Sverige sålda läkemedlen Neurosedyn eller Noxodyn ska tillgångar uppgående till ett belopp om fem- hundratusen (500 000) kronor anses som förmögenhet och inte beaktas vid tillämpningen av

1. 17 kap. 2 och 8 §§ hälso- och sjukvårdslagen (2017:30),
2. 19 § lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade,
3. 97 kap. 6–10 §§ socialförsäkringsbalken,
4. 2 kap. 7 § och 4 kap. 14 § studiestödslagen (1999:1395),
5. 4 kap. 1 § och 8 kap. 2 § social- 5. 11 kap. 1 och 8 §§ och 29 kap. tjänstlagen (2001:453), och 1 § socialtjänstlagen (2022:000),
och
6. 102 kap. 10–13 §§ socialförsäkringsbalken.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.

Förslag till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716)

Härigenom föreskrivs att 5 kap. 15 c § och 8 kap. 9 § utlänningslagen (2005:716) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.

15 c §

Ett tidsbegränsat uppehållstillstånd ska på ansökan av socialnämnden beviljas ett barn som avses bli placerat här i landet enligt 6 kap. 11 a § socialtjänstlagen (2001:453) om uppehållstillstånd behövs för vistelsen. Upphållstillståndet ska gälla i minst ett år.

Ett tidsbegränsat uppehållstillstånd ska på ansökan av socialnämnden beviljas ett barn som avses bli placerat här i landet enligt 22 kap. 1 § socialtjänstlagen (2022:000) om uppehållstillstånd behövs för vistelsen. Upphållstillståndet ska gälla i minst ett år.

8 kap.

9 §

En EES-medborgare eller en familjemedlem till en EES-medborgare får avvisas under de tre första månaderna efter inresan om han eller hon visar sig utgöra en orimlig belastning för biståndssystemet enligt socialtjänstlagen (2001:453).

En EES-medborgare eller en familjemedlem till en EES-medborgare får avvisas under de tre första månaderna efter inresan om han eller hon visar sig utgöra en orimlig belastning för biståndssystemet enligt socialtjänstlagen (2022:000).

En utlänning som har uppehållsrätt får inte avvisas enligt första stycket.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.

Förslag till lag om ändring i lagen (2005:807) om ersättning för viss mervärdesskatt för kommuner, regioner, kommunalförbund och samordningsförbund

Härigenom föreskrivs att 4 § lagen (2005:807) om ersättning för viss mervärdesskatt för kommuner, regioner, kommunalförbund och samordningsförbund ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 §

Vid utbetalning av ersättning enligt 2 § tillämpas bestämmelserna i 8 kap. 9, 10, 15 och 16 §§ mervärdesskattelagen (1994:200).

Bestämmelsen i 8 kap. 9 § första stycket 1 mervärdesskattelagen ska dock inte tillämpas i fråga om

1. boendeformer som anges i 5 kap. 5 § andra och tredje styckena och 7 § tredje stycket socialtjänstlagen (2001:453),	1. <i>särskilda</i> boendeformer och bostäder som anges i 8 kap. 4 § och 8 kap. 7 § socialtjänstlagen (2022:000),
2. hem för vård eller boende och stödboenden som anges i 6 kap. 2 § socialtjänstlagen, och	2. hem för vård eller boende och stödboenden som anges i 9 kap. 2 § socialtjänstlagen, och
3. boendeformer som anges i 9 § 8 och 9 lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade.	

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.

Förslag till lag om ändring i lagen (2006:469) om behandling av personuppgifter vid Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen

Härigenom föreskrivs att 10 § lagen (2006:469) om behandling av personuppgifter vid Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 §

Personuppgifter om lagöverträdelse som innefattar brott, domar i brottmål, straffprocessuella tvångsmedel eller administrativa frihetsberövanden får inte behandlas i statistik- och tillsynsdatabasen.

Detsamma gäller uppgifter om att den enskilde har vårdats med stöd av socialtjänstlagen (2001:453) eller varit föremål för en åtgärd enligt utlänningslagen (2005:716).

Detsamma gäller uppgifter om att den enskilde har vårdats med stöd av socialtjänstlagen (2022:000) eller varit föremål för en åtgärd enligt utlänningslagen (2005:716).

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.

Förslag till lag om ändring i lagen (2006:546) om utrymning och inkvartering m.m. under höjd beredskap

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 4 § lagen (2006:546) om utrymning och inkvartering m.m. under höjd beredskap ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

4 §

Kommuners och regioners skyldighet att ta hand om dem som omfattas av ett utrymningsbeslut och utlänningar som söker skydd i Sverige regleras i socialtjänstlagen (2001:453), hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) och lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl.

Kommuners och regioners skyldighet att ta hand om dem som omfattas av ett utrymningsbeslut och utlänningar som söker skydd i Sverige regleras i socialtjänstlagen (2022:000), hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) och lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.

Förslag till lag om ändring i lagen (2007:171) om registerkontroll av personal vid vissa boenden som tar emot barn

Härigenom föreskrivs att 1 och 4 §§ lagen (2007:171) om registerkontroll av personal vid vissa boenden som tar emot barn ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Hem för vård eller boende eller stödboenden enligt 6 kap. socialtjänstlagen (2001:453) som tar emot barn får inte anställa någon om inte kontroll gjorts av register som förs enligt lagen (1998:620) om belastningsregister och lagen (1998:621) om misstankeregister avseende honom eller henne. Detsamma ska gälla den som, utan att det innebär anställning, erbjuds uppdrag, praktiktjänstgöring eller liknande vid ett sådant hem under omständigheter liknande dem som förekommer vid en anställning inom verksamheten.

Hem för vård eller boende eller stödboenden enligt 9 kap. socialtjänstlagen (2022:000) som tar emot barn får inte anställa någon om inte kontroll gjorts av register som förs enligt lagen (1998:620) om belastningsregister och lagen (1998:621) om misstankeregister avseende honom eller henne. Detsamma ska gälla den som, utan att det innebär anställning, erbjuds uppdrag, praktiktjänstgöring eller liknande vid ett sådant hem under omständigheter liknande dem som förekommer vid en anställning inom verksamheten.

Den som erbjuds en anställning, uppdrag, praktiktjänstgöring eller liknande vid ett sådant hem för vård eller boende eller ett sådant stödboende som sägs i första stycket, ska till den som erbjuder anställningen lämna utdrag ur belastningsregistret och misstankeregistret.

Skyldigheten att lämna utdrag ur register gäller dock inte om den som erbjuder anställningen, uppdraget, praktiktjänstgöringen eller liknande själv inhämtar utdraget.

Utdraget ska vara högst sex månader gammalt. I lagen om belastningsregister och lagen om misstankeregister finns bestämmelser om att regeringen får meddela föreskrifter om innehållet i sådana utdrag.

4 §

I 13 kap. 11 § socialtjänstlagen (2001:453) finns bestämmelser om förbud att driva stödboende eller hem för vård eller boende på grund av underlåtenhet att göra registerkontroll enligt 1 §.

I 25 kap. 12 § socialtjänstlagen (2022:000) finns bestämmelser om förbud att driva stödboende eller hem för vård eller boende på grund av underlåtenhet att göra registerkontroll enligt 1 §.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.

Förslag till lag om ändring i lagen (2008:450) med kompletterande bestämmelser till Bryssel II-förordningen

Härigenom föreskrivs att 6 § lagen (2008:450) med kompletterande bestämmelser till Bryssel II-förordningen ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 §

En fråga om godkännande av en placering av ett barn i Sverige enligt artikel 56 prövas av en nämnd som fullgör uppgifter inom socialtjänsten i den kommun där barnet avses bli placerat. Även samråd enligt den artikeln sker med den nämnden.

I 6 kap. 11 a § socialtjänstlagen (2001:453) anges förutsättningarna för att godkänna en placering.

I 22 kap. 1 § socialtjänstlagen (2022:000) anges förutsättningarna för att godkänna en placering.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.

Förslag till lag om ändring i lagen (2009:47) om vissa kommunala befogenheter

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 4 §, 2 kap. 10 § och 3 kap. 1 § lagen (2009:47) om vissa kommunala befogenheter ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

4 §

Det som anges i 2 kap. 6–8 och 10 §§ inskränker inte de skyldigheter som kommunen har enligt socialtjänstlagen (2001:453).

Den eller de nämnder som avses i 2 kap. 4 § första stycket socialtjänstlagen ska ha hand om verksamhet enligt 2 kap. 7, 8 och 10 §§.

Det som anges i 2 kap. 6–8 och 10 §§ inskränker inte de skyldigheter som kommunen har enligt socialtjänstlagen (2022:000).

Den eller de nämnder som avses i 3 kap. 2 § första stycket socialtjänstlagen ska ha hand om verksamhet enligt 2 kap. 7, 8 och 10 §§.

2 kap.

10 §

En kommun får lämna kompensation till en person

– när han eller hon inte har fått bistånd enligt 4 kap. 1 eller 2 § socialtjänstlagen (2001:453) inom skälig tid eller i enlighet med ett beslut av socialnämnden eller ett avgörande av en domstol, eller

– när socialnämnden inte har fullgjort en garanti som lämnats till personen att inom en viss tid eller på ett visst sätt tillhandahålla bistånd enligt 4 kap. 1 eller 2 § socialtjänstlagen.

– när han eller hon inte har fått bistånd enligt 11 kap. 1, 8 eller 16 § socialtjänstlagen (2022:000) inom skälig tid eller i enlighet med ett beslut av socialnämnden eller ett avgörande av en domstol, eller

– när socialnämnden inte har fullgjort en garanti som lämnats till personen att inom en viss tid eller på ett visst sätt tillhandahålla bistånd enligt 11 kap. 1, 8 eller 16 § socialtjänstlagen.

3 kap.

1 §

Kommuner får bedriva näringsverksamhet i syfte att ge personer med funktionshinder anställning om de inte i tillräcklig omfattning inom kommunen kan få lämpliga anställningar på annat sätt samt under förutsättning att

1. verksamheten är anordnad så att den är särskilt lämpad för sysselsättning av personer med funktionshinder, och

Prop. 2024/25:89
Bilaga 2

2. anställning i verksamheten sker efter anvisning av Arbetsförmedlingen eller, efter Arbetsförmedlingens medgivande, av den eller de nämnder som avses i 2 kap. 4 § första stycket socialtjänstlagen (2001:453).

2. anställning i verksamheten sker efter anvisning av Arbetsförmedlingen eller, efter Arbetsförmedlingens medgivande, av den eller de nämnder som avses i 3 kap. 2 § första stycket socialtjänstlagen (2022:000).

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.

Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Härigenom föreskrivs att 26 kap. 4 §, 9 a och 10 §§ och 44 kap. 3 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

26 kap.

4 §

Sekretess gäller i verksamhet som avser omhändertagande av personakt enligt 7 kap. 5 § socialtjänstlagen (2001:453) eller 23 f § lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade för uppgift om en enskilds personliga förhållanden.

Sekretess gäller i verksamhet som avser omhändertagande av personakt enligt 17 kap. 5 och 6 §§ socialtjänstlagen (2022:000) eller 23 f § lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade för uppgift om en enskilds personliga förhållanden.

Första stycket gäller inte om annat följer av 5, 6 eller 7 §.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst sjuttio år.

9 a §

Sekretessen enligt 1 § hindrar inte att uppgift om att beslut fattats enligt 11 kap. 1 a § andra stycket socialtjänstlagen (2001:453) eller uppgift om att sådan utredning som avses i den bestämmelsen redan pågår lämnas till den som har gjort en anmälan enligt 14 kap. 1 § samma lag, om det med hänsyn till omständigheterna inte är olämpligt att uppgiften lämnas ut.

Sekretessen enligt 1 § hindrar inte att uppgift om att beslut fattats enligt 19 kap. 2 § socialtjänstlagen (2022:000) eller uppgift om att sådan utredning som avses i den bestämmelsen redan pågår lämnas till den som har gjort en anmälan enligt 23 kap. 1 § samma lag, om det med hänsyn till omständigheterna inte är olämpligt att uppgiften lämnas ut.

10 §

Sekretessen enligt 4 § hindrar inte att uppgift i verksamhet som avses i 7 kap. 5 § socialtjänstlagen (2001:453) lämnas till en socialnämnd och uppgift i verksamhet som avses i 23 f § lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade lämnas till en nämnd som avses i 22 § samma lag, om uppgiften behövs för handläggning av ärende eller verkställighet av beslut om stödinsatser,

Sekretessen enligt 4 § hindrar inte att uppgift i verksamhet som avses i 17 kap. 5 och 6 §§ socialtjänstlagen (2022:000) lämnas till en socialnämnd och uppgift i verksamhet som avses i 23 f § lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade lämnas till en nämnd som avses i 22 § samma lag, om uppgiften behövs för handläggning av ärende eller verkställighet av beslut om stöd-

vård eller behandling och det är av synnerlig vikt att uppgiften lämnas. insatser, vård eller behandling och det är av synnerlig vikt att uppgiften lämnas.

44 kap.

3 §

Rätten enligt 1 kap. 1 och 7 §§ tryckfrihetsförordningen och 1 kap. 1 och 10 §§ yttrandefrihetsgrundlagen att meddela och offentliggöra uppgifter inskränks av den tystnadsplikt som följer av

1. 6 kap. 12–14 §§ patientsäkerhetslagen (2010:659), och
2. 15 kap. 2 § socialtjänstlagen (2001:453).
2. 17 kap. 10 § socialtjänstlagen (2022:000).

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.

Förslag till lag om ändring i lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk

Härigenom föreskrivs att 18–18 c §§ lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

18 §

En kommun som ingår i ett förvaltningsområde ska erbjuda den som begär det möjlighet att få hela eller en väsentlig del *av den service och omvårdnad* som erbjuds inom ramen för äldreomsorgen av personal som behärskar finska, meänkieli respektive samiska.

En kommun som ingår i ett förvaltningsområde ska erbjuda den som begär det möjlighet att *helt eller till* en väsentlig del *få de insatser* som erbjuds inom ramen för äldreomsorgen av personal som behärskar finska, meänkieli respektive samiska.

18 a §

En kommun som inte ingår i något förvaltningsområde ska erbjuda den som begär det möjlighet att *få hela* eller en väsentlig del *av den service och omvårdnad* som erbjuds inom ramen för äldreomsorgen av personal som behärskar finska, jiddisch, meänkieli, romani chib eller samiska, om kommunen har tillgång till personal med sådana språkkunskaper. Detsamma gäller för en kommun som ingår i ett förvaltningsområde för ett visst språk vad gäller övriga språk.

En kommun som inte ingår i något förvaltningsområde ska erbjuda den som begär det möjlighet att *helt eller till* en väsentlig del *få de insatser* som erbjuds inom ramen för äldreomsorgen av personal som behärskar finska, jiddisch, meänkieli, romani chib eller samiska, om kommunen har tillgång till personal med sådana språkkunskaper. Detsamma gäller för en kommun som ingår i ett förvaltningsområde för ett visst språk vad gäller övriga språk.

18 b §

Kommunen ska inom ramen för *sådan omsorg* som erbjuds enligt 18 och 18 a §§ beakta de äldres behov av att upprätthålla sin kulturella identitet.

Kommunen ska inom ramen för *sådana insatser* som erbjuds enligt 18 och 18 a §§ beakta de äldres behov av att upprätthålla sin kulturella identitet.

18 c §

Kommunen ska informera den som ansöker om bistånd inom ramen för äldreomsorgen om möjligheterna till *sådan service och*

Kommunen ska informera den som ansöker om bistånd inom ramen för äldreomsorgen om

Prop. 2024/25:89
Bilaga 2

omvårdnad som anges i 18 och möjligheterna till *sådana insatser*
18 a §§. som anges i 18 och 18 a §§.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.

Förslag till lag om ändring i socialförsäkringsbalken

Härigenom föreskrivs att 102 kap. 20 §, 107 kap. 5 § och 114 kap. 8 § socialförsäkringsbalken ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

102 kap.

20 §

När den bidragsgrundande inkomsten och reduceringsinkomsten beräknas ska den handläggande myndigheten bortse från sådan förändring i utbetalning av aktivitetsersättning, sjukersättning, pensionsförmåner, äldreförsörjningsstöd och livränta som föranleds av att den försäkrade

- är häktad,
- är intagen i kriminalvårdsanstalt,
- är intagen i ett hem som avses i 12 § lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga för verkställighet av slutna ungdomsvård, eller
- på grund av skyddstillsyn med särskild behandlingsplan vistas i ett sådant familjehem, stödboende eller hem för vård eller boende som avses i socialtjänstlagen (2001:453).

- på grund av skyddstillsyn med särskild behandlingsplan vistas i ett sådant familjehem, stödboende eller hem för vård eller boende som avses i socialtjänstlagen (2022:000).

107 kap.

5 §

Om någon som har rätt till periodisk ersättning enligt denna balk har fått ekonomiskt bistånd enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453) får retroaktivt beviljad ersättning på begäran av socialnämnden betalas ut till nämnden. Betalning till socialnämnden får göras, till den del den ersättningsberättigade inte har återbetalat biståndet och det återstående beloppet överstiger 1 000 kronor, med det belopp som motsvarar vad socialnämnden sammanlagt har betalat ut till den ersättningsberättigade och dennes familj för eller under den tid som den retroaktiva ersättningen avser.

Om någon som har rätt till periodisk ersättning enligt denna balk har fått ekonomiskt bistånd enligt 11 kap. 8 § socialtjänstlagen (2022:000) får retroaktivt beviljad ersättning på begäran av socialnämnden betalas ut till nämnden. Betalning till socialnämnden får göras, till den del den ersättningsberättigade inte har återbetalat biståndet och det återstående beloppet överstiger 1 000 kronor, med det belopp som motsvarar vad socialnämnden sammanlagt har betalat ut till den ersättningsberättigade och dennes familj för eller under den tid som den retroaktiva ersättningen avser.

114 kap.

8 §

Personuppgifter som behandlas för ändamål som anges i 7 § får också behandlas av Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten för tillhandahållande av information som behövs

1. som underlag för beslut om och kontroll av förmåner, ersättningar och andra stöd åt enskilda i den verksamhet som bedrivs av Centrala studiestödsnämnden och arbetslöshetskassorna,

2. för samordning av tjänstepensioner i den verksamhet som bedrivs av Statens tjänstepensionsverk och det för kommunerna och regionerna gemensamma organet för administration av personalpensioner,

3. för handläggning av ärenden hos Statens tjänstepensionsverk där regler om statens tjänstegrupplivförsäkring ska tillämpas, eller

4. som underlag för beslut om och kontroll av ekonomiskt bistånd enligt 4 kap. socialtjänstlagen (2001:453) åt enskild i den verksamhet som bedrivs av socialnämnderna.

4. som underlag för beslut om och kontroll av ekonomiskt bistånd enligt 11 kap. socialtjänstlagen (2022:000) åt enskild i den verksamhet som bedrivs av socialnämnderna.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.

Förslag till lag om ändring i fängelselagen (2010:610)

Härigenom föreskrivs att 11 kap. 3 och 11 §§ fängelselagen (2010:610) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 kap.

3 §

Vårdvistelse innebär att en intagen är placerad i ett sådant hem som avses i 6 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453).

Vårdvistelse innebär att en intagen är placerad i ett sådant hem som avses i 9 kap. 1 § socialtjänstlagen (2022:000).

Vårdvistelse får beviljas en intagen som har behov av vård eller behandling mot missbruk av beroendeframkallande medel eller mot något annat särskilt förhållande som kan antas ha samband med hans eller hennes brottslighet, om det inte finns någon beaktansvärd risk för att den intagne kommer att begå brott, undandra sig straffets fullgörande eller på annat sätt allvarligt missköta sig.

11 §

Den som bedriver ett halvvägs-
hus i enskild regi enligt 10 § eller
ett hem för vårdvistelse enligt 6
kap. 1 § socialtjänstlagen
(2001:453) ska

Den som bedriver ett halvvägs-
hus i enskild regi enligt 10 § eller
ett hem för vårdvistelse enligt
9 kap. 1 § socialtjänstlagen
(2022:000) ska

1. fortlöpande hålla Kriminalvården underrättad om hur verksamheten fortskrider,

2. samråda med Kriminalvården i frågor av större vikt, och

3. omedelbart anmäla om den intagne inte rättar sig efter de villkor som meddelats eller fullgör de skyldigheter som gäller för utslussningsåtgärden.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.

Förslag till lag om ändring i patientsäkerhetslagen (2010:659)

Härigenom föreskrivs att 6 kap. 5 § patientsäkerhetslagen (2010:659) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 kap.

5 §

Hälso- och sjukvårdspersonalen ska i frågor som rör barn som far illa eller riskerar att fara illa samverka med samhällsorgan, organisationer och andra som berörs. I fråga om utlämnande av uppgifter gäller de begränsningar som följer av 12–14 §§ och av offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Hälso- och sjukvårdspersonalen ska särskilt beakta ett barns behov av information, råd och stöd om barnets förälder eller någon annan vuxen som barnet varaktigt bor tillsammans med

1. har en psykisk störning eller en psykisk funktionsnedsättning,
2. har en allvarlig fysisk sjukdom eller skada, eller
3. är missbrukare av alkohol eller något annat beroendeframkallande medel.

Detsamma gäller om barnets förälder eller någon annan vuxen som barnet varaktigt bor tillsammans med oväntat avlider.

Bestämmelser om skyldighet att anmäla till socialnämnden att ett barn kan behöva nämndens skydd finns i 14 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453).

Bestämmelser om skyldighet att anmäla till socialnämnden att ett barn kan behöva nämndens skydd finns i 23 kap. 1 § socialtjänstlagen (2022:000).

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.

Förslag till lag om ändring i skollagen (2010:800)

Härigenom föreskrivs att 10 kap. 25 §, 11 kap. 25 §, 16 kap. 43, 49 och 49 a §§, 17 kap. 19 och 21 a §§, 19 kap. 35, 40 a, 42 och 42 a §§ och 29 kap. 13 § skollagen (2010:800) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 kap.

25 §

En elev har rätt att bli mottagen i en grundskola som anordnas av en annan kommun än den som ska svara för elevens utbildning, om eleven med hänsyn till sina personliga förhållanden har särskilda skäl att få gå i den kommunens grundskola. Innan kommunen fattar beslut om att för ett visst läsår ta emot en sådan elev ska den inhämta yttrande från elevens hemkommun.

En elev som vistas i ett sådant hem för vård eller boende som avses i 6 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453) och som är beläget i en annan kommun än den som ska svara för elevens utbildning har rätt att bli mottagen i en grundskola i den kommun där eleven vistas.

En elev som vistas i ett sådant hem för vård eller boende som avses i 9 kap. 1 § socialtjänstlagen (2022:000) och som är beläget i en annan kommun än den som ska svara för elevens utbildning har rätt att bli mottagen i en grundskola i den kommun där eleven vistas.

11 kap.

25 §

En elev har rätt att bli mottagen i en grundsärskola som anordnas av en annan kommun än den som ska svara för elevens utbildning, om eleven med hänsyn till sina personliga förhållanden har särskilda skäl att få gå i den kommunens grundsärskola. Innan kommunen fattar beslut om att för ett visst läsår ta emot en sådan elev, ska den inhämta yttrande från elevens hemkommun.

En elev som vistas i ett sådant hem för vård eller boende som avses i 6 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453) och som är beläget i en annan kommun än den som ska svara för elevens utbildning har rätt att bli mottagen i en grundsärskola i den kommun där eleven vistas.

En elev som vistas i ett sådant hem för vård eller boende som avses i 9 kap. 1 § socialtjänstlagen (2022:000) och som är beläget i en annan kommun än den som ska svara för elevens utbildning har rätt att bli mottagen i en grundsärskola i den kommun där eleven vistas.

16 kap.

43 §

Av de behöriga sökande till ett nationellt program eller till en sådan nationell inriktning, särskild variant eller gymnasial lärlingsutbildning som börjar första läsåret ska huvudmannen i första hand ta emot dem som är hemmahörande i kommunen eller inom samverkansområdet för utbildningen.

En elev som vistas i ett sådant hem för vård eller boende som avses i 6 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453) ska vid beslut om mottagande enligt första stycket jämföras med den som är hemmahörande i kommunen eller samverkansområdet för utbildningen.

En elev som vistas i ett sådant hem för vård eller boende som avses i 9 kap. 1 § socialtjänstlagen (2022:000) ska vid beslut om mottagande enligt första stycket jämföras med den som är hemmahörande i kommunen eller samverkansområdet för utbildningen.

49 §

En elev som har påbörjat ett nationellt program eller en nationell inriktning och som därefter flyttar från kommunen eller samverkansområdet för utbildningen, har rätt att fullfölja utbildningen på det påbörjade programmet eller den påbörjade inriktningen, om den nya hemkommunen erbjuder sådan utbildning.

Erbjuder den nya hemkommunen inte den aktuella utbildningen, har eleven rätt att efter eget val fullfölja sin utbildning i en annan kommun eller en region som anordnar utbildningen.

En elev som med anledning av placering i ett hem för vård eller boende enligt 6 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453) flyttar från kommunen eller samverkansområdet för utbildningen, har rätt att fullfölja utbildningen på det påbörjade programmet eller den påbörjade inriktningen i den kommun där hemmet för vård eller boende är beläget, om kommunen erbjuder sådan utbildning. Om den inte erbjuder den aktuella utbildningen, har eleven rätt att efter eget val fullfölja sin utbildning i en annan kommun eller en region som anordnar utbildningen, om detta inte hindrar eleven från att vistas i hemmet för vård eller boende.

En elev som med anledning av placering i ett hem för vård eller boende enligt 9 kap. 1 § socialtjänstlagen (2022:000) flyttar från kommunen eller samverkansområdet för utbildningen, har rätt att fullfölja utbildningen på det påbörjade programmet eller den påbörjade inriktningen i den kommun där hemmet för vård eller boende är beläget, om kommunen erbjuder sådan utbildning. Om den inte erbjuder den aktuella utbildningen, har eleven rätt att efter eget val fullfölja sin utbildning i en annan kommun eller en region som anordnar utbildningen, om detta inte hindrar eleven från att vistas i hemmet för vård eller boende.

49 a §

En elev som har påbörjat ett nationellt program eller en nationell inriktning och som därefter placeras i ett sådant hem för vård eller boende som avses i 6 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453) och som är beläget i en annan kommun än hemkommunen eller samverkansområdet för utbildningen har rätt att i hemkommunen fullfölja utbildningen på det påbörjade programmet eller den påbörjade inriktningen när eleven efter placeringen återvänder till hemkommunen, om den erbjuder sådan utbildning. Detsamma gäller den elev som har påbörjat ett nationellt program eller en nationell inriktning i den kommun där hemmet för vård eller boende är beläget.

Erbjuder hemkommunen inte den aktuella utbildningen, har eleven rätt att efter eget val fullfölja sin utbildning i en annan kommun eller en region som anordnar utbildningen.

En elev som har påbörjat ett nationellt program eller en nationell inriktning och som därefter placeras i ett sådant hem för vård eller boende som avses i 9 kap. 1 § socialtjänstlagen (2022:000) och som är beläget i en annan kommun än hemkommunen eller samverkansområdet för utbildningen har rätt att i hemkommunen fullfölja utbildningen på det påbörjade programmet eller den påbörjade inriktningen när eleven efter placeringen återvänder till hemkommunen, om den erbjuder sådan utbildning. Detsamma gäller den elev som har påbörjat ett nationellt program eller en nationell inriktning i den kommun där hemmet för vård eller boende är beläget.

17 kap.

19 §

En kommun eller en region som anordnar programinriktat val som har utformats för en grupp elever ska ta emot alla de behöriga sökande till utbildningen som hör hemma i kommunen eller samverkansområdet för utbildningen.

En elev som vistas i kommunen eller samverkansområdet för utbildningen på grund av placering i ett sådant hem för vård eller boende som avses i 6 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453) ska vid beslut om mottagande enligt första stycket jämföras med den som är hemmahörande i kommunen eller samverkansområdet för utbildningen.

En elev som vistas i kommunen eller samverkansområdet för utbildningen på grund av placering i ett sådant hem för vård eller boende som avses i 9 kap. 1 § socialtjänstlagen (2022:000) ska vid beslut om mottagande enligt första stycket jämföras med den som är hemmahörande i kommunen eller samverkansområdet för utbildningen.

Om det finns platser över på utbildningen, sedan alla sökande som ska tas emot enligt första och andra styckena har antagits, får kommunen eller regionen ta emot andra behöriga sökande till utbildningen.

21 a §

En kommun som anordnar sådan utbildning som avses i 21 § första stycket ska ta emot ungdomar som uppfyller behörighetsvillkoren för respektive utbildning om de på grund av placering i ett sådant hem för vård eller boende som avses i 6 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453) vistas i kommunen eller samverkansområdet för utbildningen. Det gäller också för en region som anordnar sådan utbildning som avses i 21 § andra stycket.

En kommun som anordnar sådan utbildning som avses i 21 § första stycket ska ta emot ungdomar som uppfyller behörighetsvillkoren för respektive utbildning om de på grund av placering i ett sådant hem för vård eller boende som avses i 9 kap. 1 § socialtjänstlagen (2022:000) vistas i kommunen eller samverkansområdet för utbildningen. Det gäller också för en region som anordnar sådan utbildning som avses i 21 § andra stycket.

19 kap.

35 §

Av de sökande till ett nationellt program eller till en nationell inriktning, särskild variant eller gymnasial lärlingsutbildning som börjar första läsåret ska huvudmannen i första hand ta emot dem som är hemmahörande i kommunen eller inom samverkansområdet för utbildningen.

En elev som vistas i kommunen eller samverkansområdet för utbildningen på grund av placering i ett sådant hem för vård eller boende som avses i 6 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453) ska vid beslut om mottagande enligt första stycket jämföras med den som är hemmahörande i kommunen eller samverkansområdet för utbildningen.

En elev som vistas i kommunen eller samverkansområdet för utbildningen på grund av placering i ett sådant hem för vård eller boende som avses i 9 kap. 1 § socialtjänstlagen (2022:000) ska vid beslut om mottagande enligt första stycket jämföras med den som är hemmahörande i kommunen eller samverkansområdet för utbildningen.

40 a §

En kommun eller en region ska ta emot en elev på ett individuellt program om

1. eleven vistas i kommunen eller samverkansområdet för utbildningen på grund av placering i ett sådant hem för vård eller boende som avses i 6 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453), och

1. eleven vistas i kommunen eller samverkansområdet för utbildningen på grund av placering i ett sådant hem för vård eller boende som avses i 9 kap. 1 § socialtjänstlagen (2022:000), och

2. hemkommunen har bedömt att eleven inte kan följa undervisningen på ett nationellt program.

42 §

En elev som har påbörjat ett nationellt program eller en nationell inriktning och som därefter flyttar från kommunen eller samverkansområdet för utbildningen, har rätt att fullfölja utbildningen på det påbörjade programmet eller den påbörjade inriktningen, om den nya hemkommunen erbjuder sådan utbildning.

Erbjuder den nya hemkommunen inte den aktuella utbildningen, har eleven rätt att efter eget val fullfölja sin utbildning i en annan kommun eller en region som anordnar utbildningen.

En elev som med anledning av placering i ett hem för vård eller boende enligt 6 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453) flyttar från kommunen eller samverkansområdet för utbildningen, har rätt att fullfölja utbildningen på det påbörjade programmet eller den påbörjade inriktningen i den kommun där hemmet för vård eller boende är beläget, om kommunen erbjuder sådan utbildning. Om den inte erbjuder den aktuella utbildningen, har eleven rätt att efter eget val fullfölja sin utbildning i en annan kommun eller en region som anordnar utbildningen, om detta inte hindrar eleven från att vistas i hemmet för vård eller boende.

En elev som med anledning av placering i ett hem för vård eller boende enligt 9 kap. 1 § socialtjänstlagen (2022:000) flyttar från kommunen eller samverkansområdet för utbildningen, har rätt att fullfölja utbildningen på det påbörjade programmet eller den påbörjade inriktningen i den kommun där hemmet för vård eller boende är beläget, om kommunen erbjuder sådan utbildning. Om den inte erbjuder den aktuella utbildningen, har eleven rätt att efter eget val fullfölja sin utbildning i en annan kommun eller en region som anordnar utbildningen, om detta inte hindrar eleven från att vistas i hemmet för vård eller boende.

42 a §

En elev som har påbörjat ett nationellt program eller en nationell inriktning och som därefter placeras i ett sådant hem för vård eller boende som avses i 6 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453) och som är beläget i en annan kommun än hemkommunen eller samverkansområdet för utbildningen har rätt att i hemkommunen fullfölja utbildningen på det påbörjade programmet eller den påbörjade inriktningen när eleven efter placeringen återvänder till hemkommunen, om den erbjuder sådan utbildning. Detsamma gäller den elev som har påbörjat ett nationellt program eller en nationell inriktning i den kommun

En elev som har påbörjat ett nationellt program eller en nationell inriktning och som därefter placeras i ett sådant hem för vård eller boende som avses i 9 kap. 1 § socialtjänstlagen (2022:000) och som är beläget i en annan kommun än hemkommunen eller samverkansområdet för utbildningen har rätt att i hemkommunen fullfölja utbildningen på det påbörjade programmet eller den påbörjade inriktningen när eleven efter placeringen återvänder till hemkommunen, om den erbjuder sådan utbildning. Detsamma gäller den elev som har påbörjat ett nationellt program eller en nationell inriktning i den kommun

där hemmet för vård eller boende är beläget. där hemmet för vård eller boende är beläget.

Erbjuder hemkommunen inte den aktuella utbildningen, har eleven rätt att efter eget val fullfölja sin utbildning i en annan kommun eller en region som anordnar utbildningen.

29 kap.

13 §

Huvudmannen för verksamhet som avses i denna lag och den som är anställd i sådan verksamhet, ska på socialnämndens initiativ i frågor som rör barn som far illa eller riskerar att fara illa samverka med samhällsorgan, organisationer och andra som berörs. I fråga om utlämnande av uppgifter gäller de begränsningar som följer av 14 § och offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Bestämmelser om skyldighet att anmäla till socialnämnden att ett barn kan behöva nämndens skydd finns i 14 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453).

Bestämmelser om skyldighet att anmäla till socialnämnden att ett barn kan behöva nämndens skydd finns i 23 kap. 1 § socialtjänstlagen (2022:000).

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.

Förslag till lag om ändring i lagen (2010:801) om införande av skollagen (2010:800)

Härigenom föreskrivs att 4 a § lagen (2010:801) om införande av skollagen (2010:800) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 a §

Vid tillämpningen av 2 a kap. 9 § tredje stycket i 1985 års skollag ska hänvisningen till 16 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453) i stället avse 2 a kap. 10 eller 11 § samma lag.

Vid tillämpningen av 2 a kap. 9 § tredje stycket i 1985 års skollag ska hänvisningen till 16 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453) i stället avse 27 kap. 10 eller 11 § socialtjänstlagen (2022:000).

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.

Förslag till lag om ändring i plan- och bygglagen (2010:900)

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 3 § och 3 kap. 2 § plan- och bygglagen (2010:900) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

3 §

Planläggning enligt denna lag ska med hänsyn till natur- och kulturvärden, miljö- och klimat- aspekter samt mellankommunala och regionala förhållanden främja

Planläggning enligt denna lag ska med hänsyn till natur- och kulturvärden, miljö- och klimat- aspekter, *sociala aspekter* samt mellankommunala och regionala förhållanden främja

1. en ändamålsenlig struktur och en estetiskt tilltalande utformning av bebyggelse, grönområden och kommunikationsleder,
2. en från social synpunkt god livsmiljö som är tillgänglig och användbar för alla samhällsgrupper,
3. en långsiktigt god hushållning med mark, vatten, energi och råvaror samt goda miljöförhållanden i övrigt,
4. en god ekonomisk tillväxt och en effektiv konkurrens, och
5. bostadsbyggande och utveckling av bostadsbeståndet.

Även i andra ärenden enligt denna lag ska hänsyn tas till de intressen som anges i första stycket 1–5.

3 kap.

2 §

Översiktsplanen ska ange in- riktningen för den långsiktiga ut- vecklingen av den fysiska miljön.

Översiktsplanen ska ange in- riktningen för den långsiktiga ut- vecklingen av den fysiska *och sociala* miljön.

Planen ska även ge vägledning för beslut om

1. hur mark- och vattenområden ska användas, och
2. hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras. Planen är inte bindande.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.

Förslag till lag om ändring i alkohollagen (2010:1622)

Härigenom föreskrivs att 8 kap. 1 b § alkohollagen (2010:1622) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 kap.

1 b §

Serveringstillstånd krävs inte för servering till en boende och besökare till denne *på* sådana särskilda *boenden*

1. som avses i 5 kap. 5 § *andra och tredje styckena* och 7 § *tredje stycket* socialtjänstlagen (2001:453) och 9 § 9 lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, och

2. vid vilka måltidsservice tillhandahålls.

Den som bedriver alkoholserving enligt första stycket ska utöva särskild kontroll (egenkontroll) över serveringen. För egenkontrollen ska det finnas ett för verksamheten lämpligt program.

Serveringstillstånd krävs inte för servering till en boende och besökare till denne *i* sådana särskilda *boendeformer eller bostäder*

1. som avses i 8 kap. 4 § och 8 kap. 7 § socialtjänstlagen (2022:000) och 9 § 9 lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, och

---

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.

Förslag till lag om ändring i lagen (2012:318) om 1996 års Haagkonvention

Härigenom föreskrivs att 3 § lagen (2012:318) om 1996 års Haagkonvention ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §

En fråga om godkännande av en placering av ett barn i Sverige enligt artikel 33 prövas av en nämnd som fullgör uppgifter inom socialtjänsten i den kommun där barnet avses bli placerat. Även samråd enligt den artikeln sker med den nämnden.

I 6 kap. 11 a § socialtjänstlagen (2001:453) anges förutsättningarna för att godkänna en placering.

I 22 kap. 1 § socialtjänstlagen (2022:000) anges förutsättningarna för att godkänna en placering.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.

Förslag till lag om ändring i lagen (2012:663) om ersättning på grund av övergrepp eller försummelser i samhällsvården av barn och unga i vissa fall

Härigenom föreskrivs att 16 § lagen (2012:663) om ersättning på grund av övergrepp eller försummelser i samhällsvården av barn och unga i vissa fall ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

16 §

För den som har fått ersättning enligt denna lag ska tillgångar uppgående till ett belopp om tvåhundrafemtiotusen (250 000) kronor anses som förmögenhet och inte beaktas vid tillämpning av

1. 97 kap. 6–10 §§ och 102 kap. 10–13 §§ socialförsäkringsbalken,
2. 17 kap. 2 och 8 §§ hälso- och sjukvårdslagen (2017:30),
3. 19 § lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade,
4. 2 kap. 7 § och 4 kap. 14 § studiestödslagen (1999:1395), eller
5. 4 kap. 1 § och 8 kap. 2 § 5. 11 kap. 1 och 8 §§ och 29 kap. socialtjänstlagen (2001:453). 1 § socialtjänstlagen (2022:000).

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.

Förslag till lag om ändring i skuldsaneringslagen (2016:675)

Härigenom föreskrivs att 3 § skuldsaneringslagen (2016:675) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

I 5 kap. 12 § första stycket socialtjänstlagen (2001:453) finns bestämmelser om att kommunen ska lämna budget- och skuldrådgivning till skuldsatta fysiska personer.

3 §
I 10 kap. 4 § socialtjänstlagen (2022:000) finns bestämmelser om att kommunen ska lämna budget- och skuldrådgivning till skuldsatta fysiska personer.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.

Förslag till lag om ändring i hälso- och sjukvårdslagen (2017:30)

Härigenom föreskrivs att 5 kap. 8 §, 11 kap. 1 §, 12 kap. 1, 2 och 4 §§, 14 kap. 1 §, 16 kap. 1 § och 17 kap. 8 § hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.

8 §

Hälso- och sjukvården ska på socialnämndens initiativ, i frågor som rör barn som far illa eller riskerar att fara illa, samverka med samhällsorgan, organisationer och andra som berörs. I fråga om utlämnande av uppgifter gäller de begränsningar som följer av 6 kap. 12–14 §§ patientsäkerhetslagen (2010:659) och av offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Bestämmelser om skyldighet att anmäla till socialnämnden att ett barn kan behöva nämndens skydd finns i 14 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453).

Bestämmelser om skyldighet att anmäla till socialnämnden att ett barn kan behöva nämndens skydd finns i 23 kap. 1 § socialtjänstlagen (2022:000).

11 kap.

1 §

Ledningen av den kommunala hälso- och sjukvårdsverksamheten ska utövas av den eller de nämnder som kommunfullmäktige enligt 2 kap. 4 § socialtjänstlagen (2001:453) bestämmer. Bestämmelser om gemensam nämnd finns i lagen (2003:192) om gemensam nämnd inom vård- och omsorgsområdet.

Ledningen av den kommunala hälso- och sjukvårdsverksamheten ska utövas av den eller de nämnder som kommunfullmäktige enligt 3 kap. 2 § socialtjänstlagen (2022:000) bestämmer. Bestämmelser om gemensam nämnd finns i lagen (2003:192) om gemensam nämnd inom vård- och omsorgsområdet.

12 kap.

1 §

Kommunen ska erbjuda en god hälso- och sjukvård åt den som efter beslut av kommunen bor i en sådan boendeform eller bostad som avses i 5 kap. 5 § andra stycket, 5 kap. 7 § tredje stycket eller

Kommunen ska erbjuda en god hälso- och sjukvård åt den som bor i en sådan *särskild* boendeform eller bostad som avses i 8 kap. 4 § första stycket, 8 kap. 7 § eller motsvarande tillståndspliktigt

motsvarande tillståndspliktig boendeform eller bostad som avses i 7 kap. 1 § första stycket 2 socialtjänstlagen (2001:453). Kommunen ska även i samband med dagverksamhet enligt 3 kap. 6 § samma lag erbjuda en god hälso- och sjukvård åt den som vistas i dagverksamheten.

boendeform eller bostad som avses i 24 kap. 1 § 2 socialtjänstlagen (2022:000). Kommunen ska även i samband med dagverksamhet enligt 8 kap. 1 § samma lag erbjuda en god hälso- och sjukvård åt den som vistas i dag- verksamheten.

2 §

Kommunen får erbjuda den som vistas i kommunen hälso- och sjukvård i hemmet (hemsjukvård) i ordinärt boende och i *sådant särskilt boende* som avses i 5 kap. 5 § tredje stycket socialtjänstlagen (2001:453).

Kommunen får erbjuda den som vistas i kommunen hälso- och sjukvård i hemmet (hemsjukvård) i ordinärt boende och i *sådan särskild boendeform* som avses i 8 kap. 4 § andra stycket socialtjänstlagen (2022:000).

4 §

Regionen får på framställning av en kommun inom regionen erbjuda läkemedel utan kostnad ur läkemedelsförråd till den som

1. bor i en sådan särskild boendeform som avses i 5 kap. 5 § andra stycket socialtjänstlagen (2001:453), eller

1. bor i en sådan särskild boendeform som avses i 8 kap. 4 § första stycket socialtjänstlagen (2022:000), eller

2. får hemsjukvård genom kommunens försorg.

Regionen svarar för kostnaderna för läkemedel som rekvireras till läkemedelsförråden.

14 kap.

1 §

Regionen får till en kommun inom regionen överlåta skyldigheten att erbjuda hälso- och sjukvård i hemmet (hemsjukvård) i ordinärt boende och i *sådant särskilt boende* som avses i 5 kap. 5 § tredje stycket socialtjänstlagen (2001:453), om regionen och kommunen kommer överens om det. Överenskommelsen får inte avse ansvar för hälso- och sjukvård som ges av läkare. Överenskommelsen får även avse ansvar för sådana förbrukningsartiklar som avses i 8 kap. 9 §.

Regionen får till en kommun inom regionen överlåta skyldigheten att erbjuda hälso- och sjukvård i hemmet (hemsjukvård) i ordinärt boende och i *sådana särskilda boendeformer* som avses i 8 kap. 4 § andra stycket socialtjänstlagen (2022:000), om regionen och kommunen kommer överens om det. Överenskommelsen får inte avse ansvar för hälso- och sjukvård som ges av läkare. Överenskommelsen får även avse ansvar för sådana förbrukningsartiklar som avses i 8 kap. 9 §.

16 kap.

1 §

Regionen ska till kommunerna inom regionen avsätta de läkarresurser som behövs för att enskilda ska kunna erbjudas en god hälso- och sjukvård i *särskilt boende* och i dagverksamhet enligt 12 kap. 1 §. Detsamma gäller hemsjukvård i ordinärt boende och i *sådant särskilt boende* som avses i 5 kap. 5 § tredje stycket socialtjänstlagen (2001:453), om en kommun ansvarar för vården enligt 14 kap. 1 §.

Regionen ska till kommunerna inom regionen avsätta de läkarresurser som behövs för att enskilda ska kunna erbjudas en god hälso- och sjukvård i *särskilda boendeformer* och i dagverksamhet enligt 12 kap. 1 §. Detsamma gäller hemsjukvård i ordinärt boende och i *sådana särskilda boendeformer* som avses i 8 kap. 4 § andra stycket socialtjänstlagen (2022:000), om en kommun ansvarar för vården enligt 14 kap. 1 §.

Regionen ska med kommunerna inom regionen sluta avtal om omfattningen av och formerna för läkarmedverkan.

Om regionen inte uppfyller sina skyldigheter enligt avtalet att tillhandahålla läkare, har kommunen rätt att på egen hand anlita läkare och få ersättning för sina kostnader för det från regionen.

17 kap.

8 §

För den enskilde får avgifter för följande poster tillsammans per månad uppgå till högst en tolfedel av 0,5392 prisbasbelopp enligt 2 kap. 6 och 7 §§ socialförsäkringsbalken:

1. vård enligt 12 kap. 1 eller 2 § eller 14 kap. 1 §,
2. förbrukningsartiklar enligt 12 kap. 6 §, och
3. hemtjänst och dagverksamhet enligt 8 kap. 5 § socialtjänstlagen (2001:453)
3. hemtjänst och dagverksamhet enligt 29 kap. 5 § socialtjänstlagen (2022:000).

Avgifterna får dock inte uppgå till ett så stort belopp att den enskilde inte förbehålls tillräckliga medel av sitt avgiftsunderlag för sina personliga behov och andra normala levnadskostnader (förbehållsbelopp). När avgifterna fastställs, ska kommunen dessutom försäkra sig om att den enskildes make eller sambo inte drabbas av en oskäligt försämrad ekonomisk situation.

Vid beräkning av avgiftsunderlag och förbehållsbelopp enligt andra stycket ska 8 kap. 3, 4, 7 och 8 §§ socialtjänstlagen tillämpas.

Vid beräkning av avgiftsunderlag och förbehållsbelopp enligt andra stycket ska 29 kap. 3, 4, 7 och 8 §§ socialtjänstlagen tillämpas.

Förslag till lag om ändring i lagen (2017:151) om meddelarskydd i vissa enskilda verksamheter

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (2017:151) om meddelarskydd i vissa enskilda verksamheter ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

Lagen gäller i yrkesmässigt bedriven enskild verksamhet som till någon del är offentligt finansierad och som

1. tillhör skolväsendet, de särskilda utbildningsformerna eller annan pedagogisk verksamhet enligt 1 kap., 24 kap. eller 25 kap. skollagen (2010:800),

2. utgör hälso- och sjukvård eller tandvård enligt hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) eller tandvårdslagen (1985:125), eller

3. bedrivs enligt socialtjänstlagen (2001:453), lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall, lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga, lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade eller utgör personlig assistans som utförs med assistansersättning enligt 51 kap. socialförsäkringsbalken.

3. bedrivs enligt socialtjänstlagen (2022:000), lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall, lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga, lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade eller utgör personlig assistans som utförs med assistansersättning enligt 51 kap. socialförsäkringsbalken.

Upphör verksamheten att vara en sådan verksamhet som avses i första stycket, gäller skyddet fortfarande i fråga om uppgifter som lämnas om den tidigare verksamheten för offentliggörande.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.

Förslag till lag om ändring i lagen (2017:372) om stöd vid klagomål mot hälso- och sjukvården

Härigenom föreskrivs att 1 § lagen (2017:372) om stöd vid klagomål mot hälso- och sjukvården ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

I varje region och kommun ska det finnas en eller flera patientnämnder med uppgift att stödja och hjälpa patienter och deras närstående inom den

1. hälso- och sjukvård enligt hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) som bedrivs av regioner eller enligt avtal med regioner,

2. hälso- och sjukvård enligt hälso- och sjukvårdslagen som bedrivs av kommuner eller enligt avtal med kommuner och den allmänna omvårdnad enligt socialtjänstlagen (2001:453) som ges i samband med sådan hälso- och sjukvård, och

2. hälso- och sjukvård enligt hälso- och sjukvårdslagen som bedrivs av kommuner eller enligt avtal med kommuner och den allmänna omvårdnad enligt socialtjänstlagen (2022:000) som ges i samband med sådan hälso- och sjukvård, och

3. tandvård enligt tandvårdslagen (1985:125) som bedrivs eller helt eller delvis finansieras av regioner.

För patientnämnder gäller vad som är föreskrivet i kommunallagen (2017:725).

Särskilda bestämmelser om gemensam nämnd finns i lagen (2003:192) om gemensam nämnd inom vård- och omsorgsområdet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.

Förslag till lag om ändring i lagen (2017:612) om samverkan vid utskrivning från sluten hälso- och sjukvård

Härigenom föreskrivs att 4 kap. 2 § och 5 kap. 2 § lagen (2017:612) om samverkan vid utskrivning från sluten hälso- och sjukvård ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap.

2 §

Vid den samordnade individuella planeringen ska enheterna upprätta en individuell plan i enlighet med bestämmelserna i 16 kap. 4 § tredje och fjärde styckena hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) och 2 kap. 7 § andra och tredje styckena socialtjänstlagen (2001:453). Planen får upprättas om patienten samtycker till det. Arbetet med planen ska påbörjas utan dröjsmål.

Vid den samordnade individuella planeringen ska enheterna upprätta en individuell plan i enlighet med bestämmelserna i 16 kap. 4 § tredje och fjärde styckena hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) och 13 kap. 6 § socialtjänstlagen (2022:000). Planen får upprättas om patienten samtycker till det. Arbetet med planen ska påbörjas utan dröjsmål.

5 kap.

2 §

En kommuns betalningsansvar omfattar patienter som är folkbokförda i kommunen.

Den kommun som har beslutat att en patient ska vistas i en annan kommun i sådan särskild boendeform eller bostad som avses i 5 kap. 5 § andra eller tredje stycket, 5 kap. 7 § tredje stycket eller 7 kap. 1 § första stycket 2 socialtjänstlagen (2001:453), har betalningsansvaret för den patienten oavsett var patienten är folkbokförd.

Den kommun som har beslutat att en patient ska vistas i en annan kommun i sådan särskild boendeform eller bostad som avses i 8 kap. 4 §, 8 kap. 7 § eller 24 kap. 1 § 2 socialtjänstlagen (2022:000), har betalningsansvaret för den patienten oavsett var patienten är folkbokförd.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.

Förslag till lag om ändring i kommunallagen (2017:725)

Härigenom föreskrivs att 12 kap. 3 § kommunallagen (2017:725) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

12 kap.

3 §

Revisorernas granskning omfattar inte ärenden som avser myndighetsutövning mot någon enskild i andra fall än

1. när handläggningen av sådana ärenden har vållat kommunen eller regionen ekonomisk förlust,

2. när granskningen gäller hur nämnderna verkställer egna gynnande beslut enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade och socialtjänstlagen (2001:453),

2. när granskningen gäller hur nämnderna verkställer egna gynnande beslut enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade och socialtjänstlagen (2022:000),

3. när granskningen gäller hur nämnderna verkställer avgöranden av allmänna förvaltningsdomstolar, eller

4. när granskningen sker från allmänna synpunkter.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.

Förslag till lag om ändring i lagen (2018:9) om bistånd till enskilda efter evakueringar till Sverige

Härigenom föreskrivs att 2 och 3 §§ lagen (2018:9) om bistånd till enskilda efter evakueringar till Sverige ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Syftet med lagen är att underlätta för den kommun i Sverige dit de evakuerade ankommer (ankomstkommunen) att ge *stöd och hjälp* till de evakuerade utifrån kommunens ansvar enligt 2 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453).

När en kommun ger *stöd och hjälp* utifrån sitt ansvar enligt 2 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453) till evakuerade i samband med ankomsten till Sverige, får kommunen ge bistånd till de evakuerade utan föregående individuell prövning (nödvändigt bistånd). Ett sådant nödvändigt bistånd får inte förenas med villkor om återbetalning.

Föreslagen lydelse

2 §

Syftet med lagen är att underlätta för den kommun i Sverige dit de evakuerade ankommer (ankomstkommunen) att ge *insatser* till de evakuerade utifrån kommunens ansvar enligt 3 kap. 1 § socialtjänstlagen (2022:000).

3 §

När en kommun ger *insatser* utifrån sitt ansvar enligt 3 kap. 1 § socialtjänstlagen (2022:000) till evakuerade i samband med ankomsten till Sverige, får kommunen ge bistånd till de evakuerade utan föregående individuell prövning (nödvändigt bistånd). Ett sådant nödvändigt bistånd får inte förenas med villkor om återbetalning.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.

Förslag till lag om ändring i lagen (2018:162) om statlig ersättning till personer som har fått ändrad könstillhörighet fastställd i vissa fall

Härigenom föreskrivs att 10 § lagen (2018:162) om statlig ersättning till personer som har fått ändrad könstillhörighet fastställd i vissa fall ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 §

För den som har fått ersättning enligt denna lag ska tillgångar uppgående till ett belopp om tvåhundraåtjugofemtusen (225 000) kronor anses som förmögenhet och inte beaktas vid tillämpning av

1. 97 kap. 6–10 §§ och 102 kap. 10–13 §§ socialförsäkringsbalken,
2. 17 kap. 2 och 8 §§ hälso- och sjukvårdslagen (2017:30),
3. 19 § lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade,
4. 2 kap. 7 § och 4 kap. 14 § studiestödslagen (1999:1395), eller
5. 4 kap. 1 § och 8 kap. 2 §   5. 11 kap. 1 och 8 §§ och 29 kap. socialtjänstlagen (2001:453).   1 § socialtjänstlagen (2022:000).

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.

Förslag till lag om ändring i lagen (2018:222) om bostadsanpassningsbidrag

Härigenom föreskrivs att 6 § lagen (2018:222) om bostadsanpassningsbidrag ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Bostadsanpassningsbidrag lämnas inte för åtgärder i sådana bostäder som avses i 5 kap. 5 § *andra stycket* och 7 § *tredje stycket* socialtjänstlagen (2001:453) och i 9 § 8 och 9 lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade.

Föreslagen lydelse

6 §

Bostadsanpassningsbidrag lämnas inte för åtgärder i sådana *särskilda boendeformer och* bostäder som avses i 8 kap. 4 § *första stycket* och 8 kap. 7 § socialtjänstlagen (2022:000) och i 9 § 8 och 9 lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.

Förslag till lag om ändring i lagen (2018:649) om förbud mot innehav av berusningsmedel m.m. vid hem för vård eller boende

Härigenom föreskrivs att 1 § lagen (2018:649) om förbud mot innehav av berusningsmedel m.m. vid hem för vård eller boende ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Denna lag tillämpas vid hem för vård eller boende som drivs av en kommun eller en region. Lagen tillämpas också i sådan enskild verksamhet i form av hem för vård eller boende som har tillstånd enligt 7 kap. 1 § första stycket 1 socialtjänstlagen (2001:453).

Lagen tillämpas inte vid sådana särskilda boendeformer som avses i 5 kap. 5 § andra stycket eller 5 kap. 7 § tredje stycket socialtjänstlagen. Lagen tillämpas inte heller vid hem för vård eller boende som Statens institutionsstyrelse driver eller med stöd av 6 kap. 3 § andra stycket socialtjänstlagen uppdragit åt en kommun eller en region att driva.

Föreslagen lydelse

1 §

Denna lag tillämpas vid hem för vård eller boende som drivs av en kommun eller en region. Lagen tillämpas också i sådan enskild verksamhet i form av hem för vård eller boende som har tillstånd enligt 24 kap. 1 § 1 socialtjänstlagen (2022:000).

Lagen tillämpas inte vid sådana särskilda boendeformer som avses i 8 kap. 4 § första stycket eller 8 kap. 7 § socialtjänstlagen. Lagen tillämpas inte heller vid hem för vård eller boende som Statens institutionsstyrelse driver eller med stöd av 9 kap. 4 § andra stycket socialtjänstlagen uppdragit åt en kommun eller en region att driva.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.

Förslag till lag om ändring i lagen (2018:1937) om tillgänglighet till digital offentlig service

Härigenom föreskrivs att 4 § lagen (2018:1937) om tillgänglighet till digital offentlig service ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 §

Med offentlig aktör avses en statlig eller kommunal myndighet eller en beslutande församling i en kommun eller en region.

Vid tillämpningen av denna lag ska med offentlig aktör jämföras

1. ett sådant offentligt styrt organ som avses i 5 §,
2. en sammanslutning som inrättats särskilt för att tillgodose behov i det allmännas intresse, under förutsättning att behovet inte är av industriell eller kommersiell karaktär, och som består av
  - a) en eller flera myndigheter eller församlingar enligt första stycket, eller
  - b) ett eller flera organ enligt 1,
3. privata aktörer som yrkesmässigt bedriver verksamhet som till någon del är offentligt finansierad och som
  - a) aktören bedriver i egenskap av enskild huvudman inom skolväsendet eller huvudman för en sådan internationell skola som avses i 24 kap. skollagen (2010:800),
  - b) utgör hälso- och sjukvård enligt hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) eller tandvård enligt tandvårdslagen (1985:125), eller
  - c) bedrivs enligt socialtjänstlagen (2001:453), lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall, lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga, lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade eller utgör personlig assistans som utförs med assistansersättning enligt 51 kap. socialförsäkringsbalken, och
  - c) bedrivs enligt socialtjänstlagen (2022:000), lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall, lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga, lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade eller utgör personlig assistans som utförs med assistansersättning enligt 51 kap. socialförsäkringsbalken, och
4. enskilda utbildningsanordnare med tillstånd att utfärda examina enligt lagen (1993:792) om tillstånd att utfärda vissa examina, och som till största delen har statsbidrag som finansiering av högskoleutbildning på grundnivå eller avancerad nivå eller för utbildning på forskarnivå.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.

Förslag till lag om ändring i lagen (2020:62) om hemlig dataavläsning

Härigenom föreskrivs att 11 och 13 §§ lagen (2020:62) om hemlig dataavläsning ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 §

Ett tillstånd till hemlig dataavläsning får inte avse ett avläsningsbart informationssystem som stadigvarande används eller är särskilt avsett att användas

1. i verksamhet där tystnadsplikt gäller enligt 3 kap. 3 § tryckfrihetsförordningen eller 2 kap. 3 § yttrandefrihetsgrundlagen,

2. i verksamhet som bedrivs av advokater, läkare, tandläkare, barnmorskor, sjuksköterskor, psykologer, psykoterapeuter eller familjerådgivare enligt socialtjänstlagen (2001:453), eller

2. i verksamhet som bedrivs av advokater, läkare, tandläkare, barnmorskor, sjuksköterskor, psykologer, psykoterapeuter eller familjerådgivare enligt socialtjänstlagen (2022:000), eller

3. av präster inom trossamfund eller av dem som har motsvarande ställning inom sådana samfund, i verksamhet för bikt eller enskild själavård.

13 §

Ett tillträdestillstånd enligt 12 § får inte avse en plats som stadigvarande används eller är särskilt avsedd att användas

1. för verksamhet där tystnadsplikt gäller enligt 3 kap. 3 § tryckfrihetsförordningen eller 2 kap. 3 § yttrandefrihetsgrundlagen,

2. för verksamhet som bedrivs av advokater, läkare, tandläkare, barnmorskor, sjuksköterskor, psykologer, psykoterapeuter eller familjerådgivare enligt socialtjänstlagen (2001:453), eller

2. för verksamhet som bedrivs av advokater, läkare, tandläkare, barnmorskor, sjuksköterskor, psykologer, psykoterapeuter eller familjerådgivare enligt socialtjänstlagen (2022:000), eller

3. av präster inom trossamfund eller av dem som har motsvarande ställning inom sådana samfund, för bikt eller enskild själavård.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2023.

Förteckning över remissinstanserna

Efter remiss har yttranden kommit in från Akademikerförbundet SSR, Alvesta kommun, Anhörigas riksförbund, Barnens rätt i samhället, Barnombudsmannen, Barnrättsbyrån, Bengtsfors kommun, Blekinge Tekniska Högskola, Boende-jouren, Botkyrka kommun, Boverket, Brottsförebyggande rådet, Brottsofferjouren Sverige, Brottsoffermyndigheten, Civil Rights Defenders, Delegationen mot segregation (upphörde den 31 december 2022), Demensförbundet, DHR – Delaktighet, Handlingskraft, Rörelsefrihet, Diskrimineringsombudsmannen, Domstolsverket, Frälsningsarmén i Sverige, Funktionsrätt Sverige, Förbundet Sveriges Socionomutbildningar, Föreningen Sveriges socialchefer, Föreningen vårdnad boende umgänge i Sverige, Försäkringskassan, Förvaltningsrätten i Göteborg, Förvaltningsrätten i Karlstad, Förvaltningsrätten i Malmö, E-hälsomyndigheten, Ekobrottsmyndigheten, Familjerättsocionomernas riksförening, Familjevårdens centralorganisation, Famna – riksförbundet för idéburen välfärd, Folkhälsomyndigheten, Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd, Förvaltningsrätten i Umeå, Gävle kommun, Göteborgs kommun, Hjo kommun, Hovrätten för Västra Sverige, Hörselskadades riksförbund, Inera AB, Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen, Inspektionen för socialförsäkringen, Inspektionen för vård och omsorg, Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering, Justitiekanslern, Jämställdhetsmyndigheten, Kammarrätten i Jönköping, Kammarrätten i Stockholm, Karlskrona kommun, Karlstads kommun, Katrineholms kommun, Konkurrensverket, Kriminalvården, Kronofogdemyndigheten, Kungsbacka kommun, Kvinnoorganisationernas samarbetsråd i alkohol- och narkotikafrågor, Leksands kommun, Linköpings kommun, Linköpings universitet (Institutionen för biomedicinska och kliniska vetenskaper, Barnafriad), Luleå tingsrätt, Lunds universitet (Juridiska fakulteten och Samhällsvetenskapliga fakulteten, Socialhögskolan), Lysekils kommun, Länsstyrelsen i Dalarnas län, Länsstyrelsen i Kalmar län, Länsstyrelsen i Östergötlands län, Malmö kommun, Malmö universitet (Fakulteten för kultur och samhälle, Institutet för urbana studier), Mark- och miljödomstolen vid Östersunds tingsrätt, Maskrosbarn, Migrationsverket, Myndigheten för delaktighet, Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor, Myndigheten för vård- och omsorgsanalys, Nationellt kompetenscentrum anhöriga, Norrköpings kommun, Oskarshamns kommun, Pajala kommun, Pensionärernas Riksorganisation, Pensionsmyndigheten, Polismyndigheten, Regelrådet, Region Gävleborg, Region Jönköpings län, Region Värmland, Riksdagens ombudsmän, Riksförbundet frivilliga samhällsarbetare, Riksförbundet för hjälp åt läkemedels- och narkotikabrukare, Riksförbundet för homosexuellas, bisexuellas, transpersoners, queeras och intersexpersoners rättigheter, Riksförbundet PensionärsGemenskap, Riksorganisationen för kvinnojourer och tjejjourer i Sverige, Riksorganisationen GAPF – Glöm Aldrig Pela och Fadime, Riksrevisionen, Rädda barnen,

Rättsmedicinalverket, Röda korset, Samarbetsorgan för etniska organisationer i Sverige, Sameskolstyrelsen, Sametinget, Skatteverket Skellefteå kommun, Skyddsvärnet i Stockholm, Socialstyrelsen, Sollefteå kommun, Sorsele kommun, Specialpedagogiska skolmyndigheten, Spelinspektionen, SPF Seniorerna, Statens beredning för medicinsk och social utvärdering, Statens institutionsstyrelse, Statens skolinspektion, Statens skolverk, Statistiska centralbyrån, Stiftelsen allmänna barnhuset, Stockholms kommun, Stockholms stadsmission, Stockholms universitet (Juridiska fakulteten och Samhällsvetenskapliga fakulteten, Institutionen för socialt arbete, samt Institutet för social forskning – SOFI), Sundsvalls kommun, Surahammars kommun, Svea hovrätt, Svedala kommun, Svenska kommunalarbetsareförbundet, Svenska Samernas Riksförbund, Svenska Tornedalingars Riksförbund – Tornionlaaksolaist, Svenska Vård, Sverigefinländarnas delegation, Sveriges advokatsamfund, Sveriges Dövas Riksförbund, Sveriges Kommuner och Regioner, Sveriges landsråd för alkohol och narkotikafrågor, Synskadades riksförbund, Säkerhetspolisen, Södertälje kommun, Tomelilla kommun, Torsås kommun, Trollhättans kommun, UNICEF – Sverige, Unizon, Upphandlingsmyndigheten, Uppsala kommun, Uppsala universitet (Juridiska fakulteten och Samhällsvetenskapliga fakulteten), Varbergs tingsrätt, Verdandi, Vetenskapsrådet, Vindelns kommun Vision Vårdförbundet, Vårdföretagarna Almega, Åklagarmyndigheten, Åre kommun, Örebro kommun.

Därutöver har yttranden inkommit Aktionsgrupp SYD, Autism- och Aspergerförbundet, Borlänge kommun, BPIS barnperspektivet, Brandskyddsföreningen, BUFF Sverige, Elöverkänsligas Riksförbund, Fastighetsägarna i Sverige, Forsa, Göteborgsregionen, Hjärnskadeförbundet Hjärnkraft, Independent Living Institute, Intressegruppen för, Intressegruppen för Assistansberättigade, Integritetsskyddsmyndigheten, JM, Kvinnojouren Jämtlands län, Landsorganisationen, Länsstyrelsen i Stockholm, Nacka kommun, Nationell samordning för psykisk hälsa, Offentlig Måltid, Riksförbundet DHB, Riksförbundet FUB, Riksförbundet för social och mental hälsa, Riksförbundet SIMON, Riksföreningen för socialt ansvariga samordnare, Rädda Barnens ungdomsförbund, Se Sambandet, S-kvinnor, Social och ekonomisk rättighetsrådgivning, Sociala missionen, Stiftarna av Independent Living i Sverige, Stiftelsen Fryshuset, Svensk sjuksköterskeförening, Svenska kyrkan, Sveriges kvinnolobby, Tantpatrullen Falun, Yrkesföreningen för Budget- och skuldrådgivare, Yrkesföreningen för personligt ombud, Varbergs kommun, Äldreupproret, Östersunds kommun.

Följande remissinstanser har inte svarat eller angett att de avstår från att yttra sig: AB Svenska spel, Alzheimer Sverige, Arbetsförmedlingen, Borgholms kommun, Convictus, Datainspektionen, Ensamkommande förbund, Finska Pensionärernas Riksförbund i Sverige, Forum –idéburna organisationer med social inriktning, FQ –Forum Kvinnor och funktionshinder, Förbundet Sveriges Dövblinda, Föreningen Arkivverksamma i Landsting och Kommun, Föreningen resande folkets riksorganisation, Företagarna, Internationella Romska Evangeliska Missionen, Judiska centralrådet i Sverige, Kriminellas revansch i samhället, Kvinnors byggforum, Linköpings stadsmission, MIND,

Nätverket unga för tillgänglighet, Origo – Region Stockholms resurscentrum mot hedersrelaterat våld och förtryck, Pensionsmyndigheten, Region Västerbotten, Riksarkivet, Riksförbundet för rörelsehindrade barn och ungdomar, Riksförbundet för sexuell upplysning, Riksförbundet MÄN, Riksförbundet romer i Europa, Rikskriscentrum – Sveriges professionella kriscentra för män, SKPF Pensionärerna, Svenskt demenscentrum, Svenskt näringsliv, Sverigefinska Pensionärer, Sveriges makalösa föräldrar, Talita, Tjejs rätt i samhället, Västra Götalandsregionens kompetenscentrum om våld i nära relationer, X-CONS.

Sammanfattning av promemorian Uppgiftsskyldighet för utförare inom socialtjänsten (S2022/02856)

Prop. 2024/25:89
Bilaga 4

När uppgifter som socialnämnden ansvarar för ska utföras av någon annan, behöver nämnden information från utföraren för att kunna följa upp insatsen och fullgöra sina åligganden som huvudman.

Det råder i dag viss rättslig osäkerhet i fråga om huruvida en utförare kan lämna uppgifter till den socialnämnd som ansvarar för verksamheten eller om det hindras av tystnadsplikt eller sekretess. Frågan har framför allt lyfts i förhållande till privata utförare. För att fullgöra sitt ansvar har socialnämnden behov av ändamålsenlig information från den som utför insatser, oavsett om det sker i kommunens egen regi, i samverkan med en eller flera andra kommuner eller om kommunen anlitat en privat utförare. Beroende på hur socialnämnden väljer att ordna utförandet av insatser skulle sekretess- och tystnadspliktsgränser kunna uppstå.

I betänkandet Hållbar socialtjänst – en ny socialtjänstlag (SOU 2020:47) föreslås bl.a. att bestämmelsen om god kvalitet i socialtjänstlagen (2001:453), förkortad SoL, ska kompletteras med ett uttryckligt krav på uppföljning och att det ska bli möjligt att tillhandahålla insatser utan föregående individuell behovsprövning. Av remissvaren till betänkandet framkommer att flera remissinsatser ser ett behov av ett tydligt lagstöd för att kunna följa upp privata utförare.

I promemorian lämnas därför förslag om att införa en sekretess- och tystnadspliktsbrytande uppgiftsskyldighet för utförare i verksamhet enligt socialtjänstlagen. Uppgifter som ska lämnas ut är sådana som socialnämnden behöver för kvalitetssäkring, administration, uppföljning eller utvärdering samt sådana uppgifter som nämnden behöver för att erbjuda en fast omsorgskontakt enligt 4 kap. 2 b § SoL.

Den föreslagna bestämmelsen föreslås träda i kraft samtidigt som eventuella andra ändringar av socialtjänstlagen.

Promemorians lagförslag

Förslag till lag om ändring i socialtjänstlagen (2001:453)

Härigenom föreskrivs att det i socialtjänstlagen (2001:453) ska införas en ny paragraf, 12 kap. 11 §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

12 kap.

11 §

Om en kommun har överlämnat åt en annan kommun eller åt någon som yrkesmässigt bedriver enskild verksamhet att utföra insatser eller andra uppgifter enligt denna lag, ska utföraren lämna ut uppgifter till den socialnämnd som ansvarar för insatsen eller uppgiften. Detsamma gäller om en annan kommunal eller gemensam nämnd utför insatser som har beslutats av socialnämnden.

Uppgifter som ska lämnas ut är sådana som socialnämnden behöver för kvalitetssäkring, administration, uppföljning eller utvärdering samt sådana uppgifter som nämnden behöver för att erbjuda en fast omsorgskontakt enligt 4 kap. 2 b §.

Denna lag träder i kraft den xx.

Efter remiss har yttranden kommit in från Akademikerförbundet SSR, Barnombudsmannen, Botkyrka kommun, Diskrimineringsombudsmannen, Ekobrottsmyndigheten, Famna – Riksorganisationen för idéburen välfärd, Folkhälsomyndigheten, Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd, Forum – idéburna organisationer med social inriktning, Förvaltningsrätten i Göteborg, Förvaltningsrätten i Malmö, Göteborgs kommun, Hovrätten för Västra Sverige, Inspektionen för vård och omsorg, Integritetsskyddsmyndigheten, Justitiekanslern, Jämställdhetsmyndigheten, Kammarrätten i Stockholm, Karlstads kommun, Katrineholms kommun, Kils kommun, Kommunal, Konkurrensverket, Kronofogdemyndigheten, Kungsbacka kommun, Linköpings kommun, Lunds universitet, Lysekils kommun, Malmö kommun, Myndigheten för vård- och omsorgsanalys, Nacka kommun, Näringslivets regelnämnd, Regelrådet, Riksarkivet, Riksdagens ombudsmän, Socialstyrelsen, Statens beredning för medicinsk och social utvärdering, Statens institutionsstyrelse, Statistiska centralbyrån, Stockholms kommun, Stockholms universitet, Sundsvalls kommun, Surahammars kommun, Svea hovrätt, Sveriges advokatsamfund, Sveriges Kommuner och Regioner, Södertälje kommun, Trollhättans kommun, Upphandlingsmyndigheten, Uppsala kommun, Vetenskapsrådet, Vision, Vårdförbundet, Vårdföretagarna Almega, Örebro kommun.

Följande remissinstanser har inte svarat eller har avstått: Alvesta kommun, Bengtsfors kommun, E-hälsomyndigheten, Funktionsrätt Sverige, Föreningen Sveriges socialchefer, Företagarna, Hjo kommun, Inera AB, Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering, Kammarrätten i Jönköping, Kommerskollegiet, Leksands kommun, Luleå tingsrätt, Oskarshamns kommun, Pajala kommun, Riksrevisionen, Skellefteå kommun, Sorsele kommun, Svedala kommun, Svenskt Näringsliv, Tomelilla kommun, Torsås kommun, Uppsala universitet, Varbergs tingsrätt, Vindelns kommun, Åre kommun.

Sammanfattning av promemorian Ett förtydligt brottsförebyggande ansvar för socialnämnden (S2023/03181)

Brottsligheten är ett allvarligt samhällsproblem och att motverka den är en angelägen samhällsutmaning. Inte minst är samhällsutvecklingen, där allt yngre barn och unga utnyttjas i och rekryteras till kriminella nätverk, en utmaning. Det brottsförebyggande arbetet behöver mot denna bakgrund ytterligare prioriteras. Socialtjänsten är en betydande aktör i detta arbete.

Socialtjänsten har redan i dag ett förebyggande ansvar. Socialtjänsten har stor kunskap om sociala problem och möter enskilda i utsatta situationer. Det finns dock en rad utmaningar och utvecklingsområden inom socialtjänstens förebyggande verksamhet, som berör det brottsförebyggande arbetet. I denna promemoria föreslås därför bestämmelser för att tydliggöra socialtjänstens brottsförebyggande ansvar. Vid sidan av det breda förebyggande arbetet behövs insatser med ett tydligt brottsförebyggande fokus. Den sociala brottspreventionen är central, vilken syftar till att minska individens risk och benägenhet att begå brott.

Förslagen i promemorian är en komplettering till betänkandet En hållbar socialtjänst – En ny socialtjänstlag (SOU 2020:47). Lagändringarna föreslås träda i kraft samtidigt som eventuella ändringar med anledning av förslagen i det betänkandet träder i kraft.

Förslag till lag om ändring i socialtjänstlagen (2001:453)

Härigenom föreskrivs i fråga om socialtjänstlagen (2001:453)

dels att 5 kap. 1 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 3 kap 7 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

7 a §

Socialnämnden ska arbeta för att förebygga och motverka kriminalitet.

5 kap.

1 §

Socialnämnden ska

1. verka för att barn och unga växer upp under trygga och goda förhållanden,

2. i nära samarbete med hemmen främja en allsidig personlighetsutveckling och en gynnsam fysisk och social utveckling hos barn och unga,

3. bedriva uppsökande verksamhet och annat förebyggande arbete för att förhindra att barn och unga far illa,

4. aktivt arbeta för att förebygga och motverka missbruk bland barn och unga av alkoholhaltiga drycker, andra berusningsmedel eller beroendeframkallande medel samt dopningsmedel,

5. aktivt arbeta för att förebygga och motverka missbruk av spel om pengar bland barn och unga,

6. aktivt arbeta för att förebygga och motverka kriminalitet bland barn och unga,

6. tillsammans med samhällsorgan, organisationer och andra som berörs, uppmärksamma och verka för att barn och unga inte vistas i miljöer som är skadliga för dem,

7. med särskild uppmärksamhet följa utvecklingen hos barn och unga som har visat tecken till en ogynnsam utveckling,

8. i nära samarbete med hemmen sörja för att barn och unga som riskerar att utvecklas ogynnsamt får det skydd och stöd som de behöver och, om barnets eller den unges

7. tillsammans med samhällsorgan, organisationer och andra som berörs, uppmärksamma och verka för att barn och unga inte vistas i miljöer som är skadliga för dem,

8. med särskild uppmärksamhet följa utvecklingen hos barn och unga som har visat tecken till en ogynnsam utveckling,

9. i nära samarbete med hemmen sörja för att barn och unga som riskerar att utvecklas ogynnsamt får det skydd och stöd som de behöver och, om barnets eller den unges

bästa motiverar det, vård och fostran utanför det egna hemmet,

9. i sin omsorg om barn och unga tillgodose det särskilda behov av stöd och hjälp som kan finnas sedan ett mål eller ärende om vårdnad, boende, umgänge eller adoption har avgjorts, och

10. i sin omsorg om barn och unga tillgodose det särskilda behov av stöd och hjälp som kan finnas sedan vård och fostran utanför det egna hemmet upphört eller sedan verkställighet av sluten ungdomsvård enligt lagen (1998:603) om verkställighet av sluten ungdomsvård upphört.

bästa motiverar det, vård och fostran utanför det egna hemmet,

10. i sin omsorg om barn och unga tillgodose det särskilda behov av stöd och hjälp som kan finnas sedan ett mål eller ärende om vårdnad, boende, umgänge eller adoption har avgjorts, och

11. i sin omsorg om barn och unga tillgodose det särskilda behov av stöd och hjälp som kan finnas sedan vård och fostran utanför det egna hemmet upphört eller sedan verkställighet av sluten ungdomsvård enligt lagen (1998:603) om verkställighet av sluten ungdomsvård upphört.

Denna lag träder i kraft den XX.

Efter remiss har yttranden kommit in från Akademikerförbundet SSR Arjeplogs kommun, Barnombudsmannen, Borlänge kommun, Botkyrka kommun, Brottsförebyggande rådet, Brottsofferjouren Sverige, Eskilstuna kommun, Folkhälsomyndigheten, Föreningen Sveriges socialchefer, Förvaltningsrätten i Göteborg, Förvaltningsrätten i Malmö, Glöm aldrig Pela och Fadime, GAPF, Gävle högskola (Akademien för hälsa och arbetsliv – Avdelningen för socialt arbete, Göteborgs kommun, Götene kommun, Halmstads kommun, Härnösands kommun, Inspektionen för vård och omsorg, Justitiekanslern, Jämställdhetsmyndigheten, Kammarrätten i Stockholm, Katrineholms kommun, Kriminalvården, Kungsbacka kommun, Linnéuniversitetet (Fakulteten för samhällsvetenskap – Institutionen för socialt, Linköpings universitet (Medicinska fakulteten - Barnafriid), Lysekils kommun, Länsstyrelsen Skåne, Länsstyrelsen Stockholm, Länsstyrelsen i Västernorrland, Länsstyrelsen Västra Götaland, Malmö kommun, Myndigheten för delaktighet, Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd, Myndigheten för vård- och omsorgsanalys, Nacka kommun, Oskarshamn kommun, Polismyndigheten, Riksdagens ombudsmän, Skellefteå kommun, Socialstyrelsen, Sorsele kommun, Statens beredning för medicinsk och social utvärdering, Statens institutionsstyrelse, Stiftelsen Tryggare Sverige, Stockholms kommun, Sundsvalls kommun, Surahammars kommun, Svedala kommun, Sveriges advokatsamfund, Sveriges Kommuner och Regioner, Södertälje kommun, Tomelilla kommun, Uppsala kommun, Uppsala universitet (Juridiska fakulteten, Samhällsvetenskapliga fakulteten), Vision, Åklagarmyndigheten, Örebro kommun.

Följande remissinstanser har inte svarat eller har avstått, Alvesta kommun, Barnens rätt i samhället, Barnrättsbyrån, Bengtsfors kommun, Botkyrka kommun, Funktionsrätt Sverige, Förbundet Sveriges Socionomutbildningar, Hässleholms kommun, Knas hemma, Leksands kommun, Maskrosbarn, Pajala kommun, Torsås kommun, Unga kris, Vindeln kommun.

Utdrag ur sammanfattningen av promemorian Fler verktyg i socialtjänsternas arbete för att förebygga brott och stärka skyddet för barn (Ds 2023:15) i fråga om sökbara orosanmälningar

I promemorian görs bl.a. bedömningen att anmälningar om oro för barn som inte leder till en utredning hos en socialnämnd bör bli digitalt sökbara så att socialnämnder kan ta del av handlingarna på ett säkert och effektivt sätt. Vidare görs bedömningen att en anmälan om oro för barn alltid bör bli en del av barnets personakt (barnakt). Detta innebär att en barnakt alltid bör skapas när en anmälan om oro inkommer till en socialnämnd, förutsatt att en sådan akt inte redan finns för barnet. Genom att samtliga anmälningar om oro för barnet, även de som inte leder till en utredning, blir en del av barnakten blir handlingarna också digitalt sökbara.

Att en barnakt alltid skapas när en anmälan om oro inkommer till en socialnämnd innebär att samtliga uppgifter om ett barn som kan vara av relevans för bedömningen av ett barns behov av skydd eller stöd kommer finnas samlade på en och samma plats inom berörd socialnämnd. Om en ny anmälan om oro för barnet inkommer bidrar en sådan ordning till att socialnämnderna på ett effektivare och bättre sätt kan få en helhetsbild av barnets situation. Detta innebär vidare att möjligheterna att utforma och anpassa en inledd utredning utifrån barnet ökar eftersom tidigare anmälningar och eventuell tidigare utredning kan lägga en grund för den nya utredningens fortsatta bedrivande. Möjligheten att i större utsträckning kunna ha barnet i fokus innebär att barns rättigheter kan förverkligas och tillgodoses i större utsträckning än i dag. Att samtliga anmälningar om oro för barn blir en del av barnakten kommer innebära administrativa och arbetsrelaterade tidsvinster. Socialtjänsterna kommer kunna arbeta effektivare och behöva göra färre interna och externa efterforskningar avseende det barn som ett ärende gäller.

Efter remiss har yttranden kommit in från Akademikerförbundet SSR, Arbetsförmedlingen, Barnombudsmannen, Botkyrka kommun, Brottsförebyggande rådet, Brottsoffermyndigheten, Domstolsverket, Ekobrottsmyndigheten, Enköpings kommun, Familjerättssocialomernas Riksförening, Familjevårdens centralorganisation, Filipstads kommun, Friskolornas riksförbund, Föreningen Sveriges socialchefer, Försäkringskassan, Förvaltningsrätten i Malmö, Göteborgs kommun, Göteborgs tingsrätt, Helsingborgs kommun, Helsingborgs tingsrätt, Hovrätten över Skåne och Blekinge, Inspektionen för vård och omsorg, Institutet för mänskliga rättigheter, Integritetsskyddsmyndigheten, Justitiekanslern, Jämställdhetsmyndigheten, Jönköpings kommun, Kalmar kommun, Kammarrätten i Stockholm, Karlskrona kommun, Kristianstads kommun, Kronofogdemyndigheten, Kustbevakningen, Linköpings universitet (Barnafrid – Nationellt kunskapscentrum), Luleå kommun, Lunds universitet (Samhällsvetenskapliga fakulteten, Socialhögskolan), Länsstyrelsen Blekinge, Länsstyrelsen i Dalarnas län, Länsstyrelsen i Gotlands län, Länsstyrelsen i Gävleborgs län, Länsstyrelsen i Hallands län, Länsstyrelsen i Jämtlands län, Länsstyrelsen i Jönköpings län, Länsstyrelsen i Kalmar län, Länsstyrelsen i Kronobergs län, Länsstyrelsen i Norrbottens län, Länsstyrelsen Skåne, Länsstyrelsen Stockholm, Länsstyrelsen i Södermanlands län, Länsstyrelsen i Uppsala län, Länsstyrelsen Värmland, Länsstyrelsen i Västerbottens län, Länsstyrelsen i Västernorrlands län, Länsstyrelsen i Västmanlands län, Länsstyrelsen i Västra Götalands län, Länsstyrelsen i Örebro län, Länsstyrelsen i Östergötlands län, Malmö kommun, Migrationsverket, Mora kommun, Myndigheten för delaktighet, Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd, Norrköpings kommun, Polismyndigheten, Region Skåne, Region Stockholm, Riksarkivet, Riksdagens ombudsmän Rättsmedicinalverket, Skatteverket, Skellefteå kommun, Skövde kommun, Socialstyrelsen, Statens institutionsstyrelse, Statens skolinspektion, Statens skolverk, Stockholms kommun, Stockholms universitet (Juridiska fakulteten), Strängnäs kommun, Sundsvalls kommun, Svea hovrätt, Sveriges advokatsamfund, Sveriges Kommuner och Regioner, Säkerhetspolisen, Södertörns tingsrätt, Tullverket, Uddevalla kommun, Umeå tingsrätt, Unicef Sverige, Vision, Västerås kommun, Västmanlands tingsrätt, Västra Götalandsregionen, Växjö kommun, Åklagarmyndigheten, Örebro kommun, Östersunds kommun.

Följande remissinstanser har inte svarat eller har avstått: Barnens Rätt i Samhället, Borlänge kommun, Familjehemmens riksförbund, Funktionsrätt Sverige, Föreningen säkerhetsbranschen, Föreningen vårdnad boende umgänge i Sverige, Hudiksvalls kommun, Knas hemma, Kommunalförbundet Sydarkivera, Kriminellas revansch i samhället, Lindesbergs kommun, Melleruds kommun, Norrköpings kommun, Nätverket unga för tillgänglighet, Ombudsmannen mot kommersiell sexuell exploatering av barn, Region Uppsala, Regelrådet, Rädda barnen, Statens beredning för medicinsk och social utvärdering, Sveriges Lärare,

Prop. 2024/25:89
Bilaga 11

Säkerhetsföretagen, Tjejers rätt i samhället, Umeå kommun, Varbergs kommun, Vänersborgs kommun.

Lagrådsremissen En förebyggande socialtjänstlag – för ökade rättigheter, skyldigheter och möjligheters lagförslag

Prop. 2024/25:89
Bilaga 12

Förslag till socialtjänstlag

Härigenom föreskrivs följande.

AVDELNING I. SOCIALTJÄNSTENS MÅL OCH ANDRA GRUNDLÄGGANDE BESTÄMMELSER

1 kap. Lagens innehåll och tillämpningsområde

Definition av socialtjänst

1 § Denna lag innehåller bestämmelser om samhällets socialtjänst.

Med socialtjänst avses i den här lagen verksamhet som bedrivs

1. med stöd av denna lag,
2. med stöd av lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall,
3. med stöd av lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga,
4. med stöd av lagen (2024:79) om placering av barn i skyddat boende, eller

5. av en socialnämnd eller av Statens institutionsstyrelse enligt någon annan lag eller förordning.

Verksamhet som Statens institutionsstyrelse bedriver med stöd av skollagen (2010:800) är inte socialtjänst. Tillsyn eller andra uppgifter som Inspektionen för vård och omsorg utför med stöd av den här lagen är inte heller socialtjänst.

Bestämmelser i annan lag

2 § Om en annan lag eller förordning innehåller en avvikande bestämmelse för verksamhet som avses i 1 § andra stycket 2–5, ska den bestämmelsen gälla.

3 § För den som omfattas av någon av personkretsarna i lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade finns bestämmelser om insatser även i den lagen.

Lagens disposition

4 § Lagen består av nio avdelningar:

Avdelning I. Socialtjänstens mål och andra grundläggande bestämmelser (1–5 kap.).

Avdelning II. Ansvar för planering, förebyggande arbete och samverkan (6 och 7 kap.).

Avdelning III. Ansvar för boende, delaktighet och för vård utanför det egna hemmet (8 och 9 kap.).

- Avdelning IV. Insatser till enskilda (10–13 kap.).
- Avdelning V. Handläggning och hantering av uppgifter (14–17 kap.).
- Avdelning VI. Skydd och stöd för barn och unga (18–24 kap.).
- Avdelning VII. Behörighet, tillstånd, missförhållanden och tillsyn (25–28 kap.).
- Avdelning VIII. Ansvarsfördelning, organisation och bemyndiganden (29–31 kap.).
- Avdelning IX. Avgifter, återkrav, bristande verkställighet och överklagande (32–35 kap.).

2 kap. Socialtjänstens mål

Övergripande mål och principer

1 § Socialtjänsten ska med utgångspunkt i demokrati och solidaritet främja enskildas

- ekonomiska och sociala trygghet,
- jämlika och jämställda levnadsvillkor, och
- aktiva deltagande i samhällslivet.

Verksamheten ska bygga på respekt för enskildas självbestämmanderätt och integritet.

Verksamhetens inriktning

2 § Socialtjänsten ska inriktas på att utveckla enskildas och grupperns egna resurser och samtidigt beakta den enskildes ansvar för sin och andras sociala situation.

3 § Socialtjänsten ska inriktas på att enskilda får leva ett värdigt liv och känna välbefinnande.

4 § Socialtjänsten ska arbeta förebyggande och vara lätt tillgänglig.

3 kap. Barns rättigheter

Barnets bästa

1 § Vid alla åtgärder som rör barn ska i första hand det som bedöms vara barnets bästa beaktas. Vid bedömningen av barnets bästa ska hänsyn tas till barnets åsikter. Om ett beslut eller en annan åtgärd rör vård- eller behandlingsinsatser för ett barn, ska det som är bäst för barnet vara avgörande.

Med barn avses en person under 18 år.

Rätt att framföra sina åsikter

2 § Ett barn ska ges möjlighet att framföra sina åsikter i frågor som rör barnet. Barnets åsikter ska tillmätas betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad.

Rätt till information

3 § Barnet ska få information kontinuerligt vid en åtgärd som rör barnet. Informationen ska vara anpassad till barnets individuella behov och situation i fråga om ålder, mognad och individuella förutsättningar. Den som lämnar informationen ska så långt det är möjligt försäkra sig om att barnet har förstått informationen.

Rätt att föra sin egen talan

4 § Ett barn som har fyllt 15 år har rätt att föra sin egen talan i mål och ärenden enligt denna lag. Ett barn som är yngre får höras i domstol, om barnet inte kan antas ta skada av det.

4 kap. Ansvar för uppgifter inom socialtjänsten

Kommunen är ytterst ansvarig för socialtjänsten

1 § Varje kommun ansvarar för socialtjänsten inom sitt område och har det yttersta ansvaret för att enskilda får de insatser som de behöver. Kommunens ansvar inskränker inte det ansvar som andra huvudmän har.

Bestämmelser om ansvarsfördelningen mellan kommuner när det gäller insatser finns i 29 kap.

Vad som avses med socialnämnd

2 § Kommunfullmäktige bestämmer vilken eller vilka nämnder som ska fullgöra kommunens uppgifter inom socialtjänsten.

Med socialnämnd i denna lag eller annan författning avses en nämnd som fullgör uppgifter inom socialtjänsten.

Andra utförare inom socialtjänsten

3 § En kommun får ingå avtal med en enskild fysisk eller juridisk person om att utföra kommunens uppgifter inom socialtjänsten. Uppgifter som innefattar myndighetsutövning får dock inte överlämnas.

Bestämmelser om att en kommun får ingå avtal om att någon av dess uppgifter helt eller delvis ska utföras av en annan kommun eller en annan region finns i 9 kap. 37 § kommunallagen (2017:725).

En kommun som inte tillhör någon region

4 § Lagens bestämmelser om regioner ska även tillämpas på en kommun som inte tillhör någon region.

5 kap. Verksamhetens kvalitet

Vetenskap och beprövad erfarenhet

1 § Verksamhet inom socialtjänsten ska vara av god kvalitet. Verksamheten ska bedrivas i enlighet med vetenskap och beprövad erfarenhet.

Uppföljning och kvalitetsutveckling

2 § Socialnämnden ska systematiskt och fortlöpande följa upp, utveckla och säkra kvaliteten i verksamheten.

Personalens utbildning och erfarenhet

3 § Personal som utför uppgifter inom socialtjänsten ska ha lämplig utbildning och erfarenhet. Personalen ska medverka till att den verksamhet som bedrivs och de insatser som genomförs är av god kvalitet.

AVDELNING II. ANSVAR FÖR PLANERING, FÖREBYGGANDE ARBETE OCH SAMVERKAN

6 kap. Allmänt förebyggande arbete

Kunskap om förhållandena i kommunen

1 § Socialnämnden ska vara väl insatt i levnadsförhållandena i kommunen.

Information om socialtjänsten

2 § Socialnämnden ska informera om socialtjänsten i kommunen.

Uppsökande verksamhet

3 § Socialnämnden ska genom uppsökande verksamhet och på annat sätt bidra till att skapa förutsättningar för goda levnadsförhållanden.

Socialnämnden ska i den uppsökande verksamheten upplysa om socialtjänsten och vilka insatser den kan erbjuda. När det är lämpligt ska nämnden samverka med andra samhällsorgan och med organisationer och andra föreningar.

Samhällsplanering och samhällsmiljö

4 § Socialnämnden ska medverka i samhällsplaneringen. Nämnden ska främja goda miljöer i kommunen i samverkan med andra samhällsorgan, organisationer, föreningar och enskilda.

Socialnämndens medverkan i samhällsplaneringen ska bygga på nämndens sociala erfarenheter och särskilt syfta till att påverka utformningen av bostadsområden i kommunen. Nämnden ska också arbeta för att offentliga lokaler och allmänna kommunikationer utformas så att de blir lätt tillgängliga för alla.

5 § Socialnämnden ska ta initiativ till och bevaka att åtgärder vidtas för att skapa en god samhällsmiljö och goda förhållanden för barn och unga, för äldre, för personer med funktionsnedsättning, för dem som utsatts för våld eller andra övergrepp av en närstående och för andra grupper som har behov av samhällets särskilda stöd. Socialnämnden ska i sin verksamhet främja den enskildes rätt till arbete, bostad och utbildning.

Förebyggande arbete mot skadligt bruk och beroende

Prop. 2024/25:89

Bilaga 12

6 § Socialnämnden ska arbeta för att förebygga och motverka skadligt bruk och beroende av alkohol och andra beroendeframkallande medel samt skadligt bruk och beroende av spel om pengar.

7 § Socialnämnden ska genom information till myndigheter, grupper och enskilda samt genom uppsökande verksamhet sprida kunskap om skadeverkningar av skadligt bruk och beroende och om de hjälp-möjligheter som finns.

7 kap. Övergripande planering och samverkan

Planering av insatser

1 § Kommunen ska planera sina insatser för enskilda. Kommunen ska särskilt väga in behovet av tidiga och förebyggande insatser.

Kommunen ska samverka med regionen och med andra relevanta samhällsorgan och organisationer vid planeringen av alla insatser utom sådana där det saknas behov av samverkan.

Överenskommelser om samverkan i fråga om vissa grupper

2 § Kommunen ska ingå en överenskommelse med regionen om att samverka i fråga om

– barn och unga som vårdas utanför det egna hemmet eller som är placerade i ett skyddat boende,

– personer med psykisk funktionsnedsättning, och

– personer som har ett skadligt bruk eller beroende av alkohol, narkotika, andra beroendeframkallande medel, läkemedel, dopningsmedel eller spel om pengar.

Om det är möjligt bör organisationer som företräder dessa grupper av personer eller deras närstående ges möjlighet att lämna synpunkter på innehållet i överenskommelsen.

Överenskommelser om effektivare användning av resurser

3 § Kommunen får träffa en överenskommelse med regionen, Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen om att samverka inom ramen för socialtjänstens uppgifter i syfte att uppnå en effektivare användning av tillgängliga resurser. Kommunen ska bidra till finansieringen av verksamhet som bedrivs i sådan samverkan. Enligt bestämmelser i lagen (2003:1210) om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser får kommunen delta i finansiell samordning inom rehabiliteringsområdet.

Riksrevisionen får granska verksamhet som bedrivits i samverkan med och som delvis finansierats av Försäkringskassan eller Arbetsförmedlingen. Vid granskningen har Riksrevisionen rätt att ta del av de uppgifter som behövs för att granska verksamheten.

AVDELNING III. ANSVAR FÖR BOENDE, DELAKTIGHET OCH FÖR VÅRD UTANFÖR DET EGNA HEMMET

8 kap. Boende och delaktighet i samhället

Möjligheten att bo hemma och ha kontakt med andra

1 § Socialnämnden bör underlätta för enskilda att bo hemma och att ha kontakt med andra, genom hemtjänst, dagverksamheter eller andra liknande insatser.

Äldre personer

Självständighet, gemenskap och goda bostäder

2 § Socialnämnden ska arbeta för att äldre personer får möjlighet att leva och bo självständigt under trygga förhållanden och ha en aktiv och meningsfull tillvaro i gemenskap med andra.

3 § Socialnämnden ska arbeta för att äldre personer får goda bostäder och tillgång till lättåtkomliga tjänster. Nämnden ska därutöver ge äldre som behöver det insatser i hemmet.

Särskilda boendeformer för äldre personer

4 § Kommunen ska inrätta särskilda boendeformer för äldre personer som behöver omvårdnad och särskilt stöd.

Kommunen får även inrätta särskilda boendeformer för äldre personer som främst behöver insatser i boendet och andra lättåtkomliga tjänster och som därutöver har behov av att bryta oönskad isolering.

Minoritetsspråk

5 § Kommunen ska arbeta för att det ska finnas tillgång till personal med kunskaper i finska, jiddisch, meänkieli, romani chib eller samiska där detta behövs i omvårdnaden om äldre personer.

6 § En kommun som ingår i ett förvaltningsområde enligt lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk ska erbjuda den som begär det möjlighet att få hela eller en väsentlig del av den omvårdnad som erbjuds inom ramen för äldreomsorgen av personal som behärskar finska, meänkieli eller samiska.

7 § En kommun som inte ingår i något förvaltningsområde enligt lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk ska erbjuda den som begär det möjlighet att få hela eller en väsentlig del av den omvårdnad som erbjuds inom ramen för äldreomsorgen av personal som behärskar finska, jiddisch, meänkieli, romani chib eller samiska, om kommunen har tillgång till personal med sådana språkkunskaper. Detsamma gäller för en kommun som ingår i ett förvaltningsområde för ett visst minoritetsspråk vad gäller övriga minoritetsspråk.

8 § Kommunen ska inom ramen för äldreomsorg som erbjuds enligt 6 och 7 §§ beakta personers behov av att upprätthålla sin kulturella identitet.

Prop. 2024/25:89
Bilaga 12

9 § Kommunen ska informera den som ansöker om insatser inom ramen för äldreomsorgen om möjligheterna att få omvårdnad av personal som behärskar något av de angivna minoritetsspråken enligt 6 och 7 §§.

Personer med funktionsnedsättning

Delaktighet i samhället

10 § Socialnämnden ska arbeta för att personer som av fysiska, psykiska eller andra skäl möter betydande svårigheter i sin livsföring får möjlighet att delta i samhällets gemenskap och att leva som andra.

Socialnämnden ska medverka till att dessa personer får en meningsfull sysselsättning och får bo på ett sätt som är anpassat efter deras individuella behov av särskilt stöd.

Bostäder med särskilt stöd

11 § Kommunen ska inrätta bostäder med särskilt stöd för personer som behöver ett sådant boende till följd av att de möter betydande svårigheter i sin livsföring av fysiska, psykiska eller andra skäl.

9 kap. Vård utanför det egna hemmet och skyddat boende

Ansvar för att erbjuda vård utanför hemmet

1 § Socialnämnden ansvarar för att enskilda som behöver vårdas eller bo i ett annat hem än det egna tas emot i ett

- familjehem,
- stödboende för barn och unga i åldern 16–20 år (stödboende), eller
- hem för vård eller boende.

Barn som är 16 eller 17 år får tas emot i ett stödboende endast om det finns särskilda skäl.

Vad som avses med familjehem, stödboende och hem för vård eller boende

Familjehem

2 § Med familjehem avses ett enskilt hem som på uppdrag av socialnämnden tar emot barn för stadigvarande vård, omsorg och uppfostran eller vuxna för vård och omvårdnad och vars verksamhet inte bedrivs yrkesmässigt.

Stödboende

3 § Med stödboende avses en verksamhet inom socialtjänsten som tar emot enskilda i åldern 16–20 år i ett eget boende med individanpassat stöd. Om en sådan verksamhet drivs av ett bolag, en förening, en samfällighet, en stiftelse eller en enskild individ, krävs dessutom att verksamheten bedrivs yrkesmässigt.

Hem för vård eller boende

4 § Med hem för vård eller boende avses ett hem inom socialtjänsten som tar emot enskilda för vård eller behandling i förening med ett boende. Om ett sådant hem drivs av ett bolag, en förening, en samfällighet, en stiftelse eller en enskild individ, krävs dessutom att verksamheten bedrivs yrkesmässigt. Som hem för vård eller boende räknas inte sådana särskilda boendeformer för äldre personer som avses i 8 kap. 4 § och inte heller sådana särskilda boendeformer för personer med funktionsnedsättning som avses i 8 kap. 11 §.

Ansvar för att erbjuda skyddat boende

5 § Socialnämnden ansvarar för att enskilda som behöver stöd och skydd till följd av hot, våld eller andra övergrepp kan tas emot i ett skyddat boende.

Vad som avses med skyddat boende

6 § Med skyddat boende avses ett boende inom socialtjänsten som tillhandahåller platser för tillfällig heldygnsvistelse tillsammans med individanpassat stöd åt enskilda i behov av skydd mot hot, våld eller andra övergrepp. Om ett sådant boende drivs av ett bolag, en förening, en samfällighet, en stiftelse eller en enskild individ, krävs dessutom att verksamheten bedrivs yrkesmässigt.

Ansvar för att hem och boenden finns tillgängliga

7 § Varje kommun ansvarar för att det finns tillgång till familjehem, stödboenden, skyddade boenden och hem för vård eller boende. Enligt 8 § ska dock behovet av vissa hem tillgodoses av staten.

Ansvar för särskilda ungdomshem och LVM-hem

8 § Staten ska tillgodose behovet av sådana hem som avses i 12 § lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga (särskilda ungdomshem) och sådana hem som avses i 22 och 23 §§ lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall (LVM-hem).

Staten får ta ut en avgift för vård i särskilda ungdomshem och LVM-hem av den kommun som begärt placeringen.

9 § Statens institutionsstyrelse leder verksamheten vid särskilda ungdomshem och LVM-hem. Bestämmelser om tillsyn m.m. över verksamheten vid hemmen finns i 28 kap.

Statens institutionsstyrelse får genom avtal ge en region eller en kommun i uppdrag att inrätta och driva ett särskilt ungdomshem eller LVM-hem om det finns särskilda skäl.

God vård som bedrivs i samråd med socialnämnden

10 § Socialnämnden ansvarar för att den som har tagits emot i ett annat hem än det egna på initiativ av nämnden får god vård.

Vården bör utformas så att den bidrar till att den enskilde får samhörighet med närstående samt kontakt med hemmiljön.

Prop. 2024/25:89
Bilaga 12

11 § Vård i familjehem, stödboende, skyddat boende och hem för vård eller boende ska bedrivas i samråd med socialnämnden. Detta gäller även särskilda ungdomshem och LVM-hem.

Vård- och genomförandeplan

12 § Om en enskild behöver vårdas i ett familjehem, stödboende, skyddat boende eller hem för vård eller boende, ska socialnämnden upprätta en plan för vården (vårdplan).

För barn och unga som vårdas i ett familjehem, stödboende, skyddat boende eller hem för vård eller boende ska nämnden upprätta en plan över hur vården ska genomföras (genomförandeplan).

Av en vårdplan och en genomförandeplan ska det även framgå vilka åtgärder och insatser som andra huvudmän har ansvar för.

13 § En vårdplan som gäller ett barn ska revideras senast när barnet har varit placerat i två år. Om det inte finns särskilda skäl mot det, ska vårdplanen vid den tidpunkten särskilt ta upp frågan om barnets långsiktiga boende. Vårdplanen ska därefter revideras vid behov. Om en vårdplan revideras, ska även genomförandeplanen ses över.

AVDELNING IV. INSATSER TILL ENSKILDA

10 kap. Socialnämndens ansvar att erbjuda insatser

Insatser kan ges i olika former och på olika sätt

1 § Socialnämnden ska erbjuda insatser i form av rådgivning, omsorg, vård, stöd och annan hjälp till enskilda som behöver det.

Bestämmelser i annan lag

2 § I lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. finns det särskilda bestämmelser som innebär att utlänningar som omfattas av den lagen i vissa fall inte har rätt till insatser enligt 11 kap. 1 § eller ekonomiskt bistånd enligt 12 kap. 1 §.

Den enskildes önskemål och självständighet ska vägas in

3 § Insatser ska utformas och genomföras tillsammans med den enskilde och vid behov i samverkan med andra samhällsorgan, organisationer och andra föreningar.

4 § När en insats utförs i boendet ska den enskilde så långt det är möjligt kunna välja när och hur insatsen ges.

5 § Insatser ska utformas så att de stärker den enskildes möjligheter att leva ett självständigt liv.

Digital teknik

6 § Digital teknik får användas när insatser ges i form av hemtjänst eller boende i en sådan särskild boendeform för äldre personer som avses i 8 kap. 4 §. Den digitala tekniken får bara användas utanför den mänskliga kroppen.

Fast omsorgskontakt

7 § Den som har hemtjänst ska erbjudas en fast omsorgskontakt, om det inte bedöms vara uppenbart obehövt.

Den fasta omsorgskontakten ska tillgodose den enskildes behov av trygghet, kontinuitet, individanpassad omsorg och samordning när hemtjänstinsatsen verkställs.

Insatser ska samordnas i en individuell plan

8 § Om en enskild har behov av insatser både från socialtjänsten och från hälso- och sjukvården, ska kommunen tillsammans med regionen upprätta en individuell plan. Planen ska upprättas om kommunen eller regionen bedömer att den behövs för att den enskilde ska få sina behov tillgodosedda, och om den enskilde samtycker till att den upprättas. Arbetet med planen ska påbörjas genast.

Av planen ska det framgå

1. vilka insatser som behövs,
2. vilka insatser respektive huvudman ska ansvara för,
3. vilka åtgärder som ska vidtas av någon annan än kommunen eller regionen, och
4. vem av huvudmännen som ska ha det övergripande ansvaret för planen.

9 § En individuell plan ska upprättas tillsammans med den enskilde när det är möjligt. Närstående ska ges möjlighet att delta i arbetet med planen, om det är lämpligt och den enskilde inte motsätter sig det.

11 kap. Insatser för personliga behov

Insatser efter behovsprövning

Den enskilde har rätt till insatser för att tillgodose sina personliga behov

1 § En enskild som inte själv kan tillgodose sina personliga behov, eller kan få dem tillgodosedda på annat sätt, har rätt att få insatser av socialnämnden för dessa behov.

Den enskilde ska tillförsäkras skäliga levnadsförhållanden genom insatserna.

Den enskildes ekonomi ska inte alltid beaktas

2 § När socialnämnden prövar om en person behöver insatser för att tillförsäkras skäliga levnadsförhållanden får nämnden inte ta hänsyn till den enskildes ekonomiska förhållanden, om behovet gäller sådana insatser där rätten att ta ut avgifter för insatsen regleras i 32 kap.

Äldre par har rätt att fortsätta bo tillsammans

3 § För att anses ha skäliga levnadsförhållanden, ska den som har beviljats eller beviljas boende i en sådan särskild boendeform för äldre personer som avses i 8 kap. 4 § kunna bo med sin make eller sambo. Det gäller under förutsättning att paret stadigvarande bor tillsammans. Om den ena parten redan bor i ett sådant boende, ska paret dessförinnan stadigvarande ha bott tillsammans.

Rätten att bo tillsammans gäller oavsett om maken eller sambon har behov av boende i en särskild boendeform.

Socialnämnden får ge ytterligare insatser

4 § Socialnämnden får ge insatser för personliga behov utöver vad som följer av 1 § om det finns skäl för det.

Insatser utan individuell behovsprövning

Socialnämnden får erbjuda insatser utan behovsprövning

5 § Socialnämnden får tillhandahålla insatser för personliga behov utan individuell behovsprövning. Följande insatser kräver dock alltid en individuell behovsprövning:

1. kontaktperson, kontaktfamilj eller kvalificerad kontaktperson,
2. vård i familjehem,
3. vård i sådana LVM-hem som avses i 22 och 23 §§ lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall och särskilda ungdomshem som avses i 12 § lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga,
4. vård av barn eller unga mellan 18 och 20 år i jourhem, stödboende, skyddat boende och andra hem för vård eller boende utöver sådana LVM-hem och särskilda ungdomshem som avses i 3,
5. bostad i ett boende för äldre personer eller för personer med funktionsnedsättning som avses i 8 kap. 4 eller 11 §, och
6. vård i hem för viss annan heldygnsvård.

Information om möjligheten till behovsprövade insatser

6 § Den som genomför insatser utan individuell behovsprövning ska informera enskilda som vänder sig till verksamheten om möjligheten att ansöka om insatser enligt 11 kap. 1 §.

Informationen ska lämnas på lämpligt sätt och i lämplig utsträckning.

12 kap. Insatser för ekonomiska behov

Ekonomiskt bistånd för att få en skälig levnadsnivå

1 § En enskild som inte själv kan tillgodose sina ekonomiska behov, eller kan få dem tillgodosedda på annat sätt, har rätt att få ekonomiskt bistånd av socialnämnden för sin försörjning (försörjningsstöd) och för sina levnadskostnader i övrigt.

Den enskilde ska tillförsäkras en skälig levnadsnivå genom biståndet.

Socialnämnden får ge ytterligare ekonomiskt bistånd

2 § Socialnämnden får ge ekonomiskt bistånd utöver vad som följer av 1 § om det finns skäl för det.

Förutsättningar för försörjningsstöd

Skyldighet att stå till arbetsmarknadens förfogande

3 § En enskild som kan arbeta, men som inte kan försörja sig, har rätt till försörjningsstöd om han eller hon står till arbetsmarknadens förfogande. I detta ingår att vid behov delta i kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare eller motsvarande utbildning vid folkhögskola.

Om det finns godtagbara skäl, har den enskilde rätt till försörjningsstöd även om han eller hon inte står till arbetsmarknadens förfogande.

Skyldighet att delta i praktik

4 § Om en enskild som får försörjningsstöd inte har kunnat erbjudas någon lämplig arbetsmarknadspolitisk åtgärd, får socialnämnden begära att han eller hon under viss tid ska delta i praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet som nämnden anvisar.

Syftet med praktiken eller den kompetenshöjande verksamheten ska vara att utveckla den enskildes möjligheter att i framtiden försörja sig själv. Verksamheten ska förbättra den enskildes möjligheter att komma in på arbetsmarknaden eller, när det är lämpligt, på en fortsatt utbildning. Den enskildes individuella önskemål och förutsättningar ska vägas in i skäligen utsträckning när verksamheten utformas.

Socialnämnden ska samråda med Arbetsförmedlingen inför beslut om att anvisa praktik eller någon annan kompetenshöjande verksamhet.

Försörjningsstöd kan nekas den som inte deltar i anvisad praktik

5 § Om den enskilde utan godtagbart skäl avböjer att delta i praktik eller någon annan kompetenshöjande verksamhet som anvisats enligt 4 §, får fortsatt försörjningsstöd nekas eller sättas ned. Detsamma gäller om han eller hon uteblir från praktiken eller den kompetenshöjande verksamheten utan godtagbart skäl.

Regler för arbetstagare gäller inte den som deltar i praktik

6 § En enskild som deltar i praktik eller någon annan kompetenshöjande verksamhet enligt 4 § ska inte anses som arbetstagare. I den utsträckning den enskilde utför uppgifter som stämmer överens med eller liknar sådant som vanligen utförs vid förvärsarbete, ska han eller hon dock likställas med arbetstagare vid tillämpning av 2 kap. 1–9 §§, 3 kap. 1–4 och 6–13 §§, 4 kap. 1–4 och 8–10 §§ samt 7–9 kap. arbetsmiljölagen (1977:1160) och av bestämmelserna om arbetsskadeförsäkring i socialförsäkringsbalken.

Beräkning av försörjningsstöd

7 § Försörjningsstöd lämnas för skäligena kostnader för

1. livsmedel, kläder och skor, lek och fritid, förbrukningsvaror, hälsa och hygien samt dagstidning och telefon, och

2. boende, hushållsel, arbetsresor, hemförsäkring samt medlemskap i fackförening och arbetslöshetskassa.

Regeringen anger en norm (riksnorm) för hur skäligena kostnader enligt första stycket 1 ska beräknas. Riksnormen gäller i hela landet och sätts utifrån officiella prisundersökningar av olika hushållstypers baskonsumtion.

Socialnämnden ska i ett enskilt fall beräkna dessa kostnader till en högre nivå om det finns särskilda skäl för det. Nämnden får också i ett enskilt fall beräkna kostnaderna till en lägre nivå, om det finns särskilda skäl för det.

Särskild beräkningsregel för den som börjat arbeta

8 § För den som har fått försörjningsstöd under sex månader i följd ska 25 procent av inkomsterna av anställning inte beaktas vid bedömningen av rätten till ekonomiskt bistånd (särskild beräkningsregel).

Den särskilda beräkningsregeln gäller under två år. Därefter måste kravet på att försörjningsstöd ska ha lämnats under sex månader i följd uppfyllas på nytt för att den särskilda beräkningsregeln ska gälla igen.

Den särskilda beräkningsregeln gäller inte hemmavarande barns och skolungdomars inkomster som anges i 9 §.

Barns och skolungdomars inkomster vid beräkningen av ekonomiskt bistånd

9 § Vid bedömningen av rätten till ekonomiskt bistånd ska socialnämnden inte räkna in

- hemmavarande barns inkomster av eget arbete, eller
- hemmavarande skolungdomars inkomster av eget arbete om skolungdomarna är under 21 år.

Till skolgång räknas studier i grundskolan eller gymnasieskolan eller annan jämförlig grundutbildning.

Hemmavarande barns och skolungdomars inkomster av eget arbete får dock räknas in vid bedömningen av den enskildes behov av ekonomiskt bistånd till den del dessa inkomster per kalenderår överstiger ett prisbasbelopp enligt 2 kap. 6 och 7 §§ socialförsäkringsbalken.

13 kap. Vissa insatser som socialnämnden ska kunna erbjuda

Brottsofferstöd

1 § Socialnämnden ska erbjuda brottsofferstöd. Insatsen kan riktas till både den som har utsatts för brott och dennes närstående.

Socialnämnden ska vara särskilt uppmärksam på att kvinnor som är eller har varit utsatta för våld eller andra övergrepp av en närstående man, och andra personer som är eller har varit utsatta för våld eller andra övergrepp av någon närstående kan vara i behov av insatser för att förändra sin situation. Detsamma gäller personer som är eller har varit utsatta för våld eller förtryck som syftar till att bevara eller återupprätta en persons eller familjs, släkts eller annan liknande grupps heder.

Budget- och skuldrådgivning

2 § Socialnämnden ska erbjuda budget- och skuldrådgivning om en skuldsatt person behöver vägledning för att hitta långsiktiga lösningar på sina ekonomiska svårigheter.

Insatsen ska även erbjudas under ett skuldsaneringsförfarande och till dess att en beviljad skuldsanering eller F-skuldsanering är helt avslutad.

3 § Konsumentverket ska stödja och ge vägledning för den budget- och skuldrådgivning som socialnämnden ansvarar för.

Familjerådgivning och samarbetsamtal

Familjerådgivning

4 § Socialnämnden ska erbjuda familjerådgivning i form av samtal i syfte att hjälpa par och familjer att bearbeta samlevnadskonflikter. Familjerådgivning ska erbjudas till den som begär det.

Informationssamtal

5 § Socialnämnden ska erbjuda informationssamtal enligt lagen (2021:530) om informationssamtal till föräldrar som inte är överens i frågor om vårdnad, boende eller umgänge. Samtalen ska ledas av en sakkunnig person.

Samarbetsamtal

6 § Socialnämnden ska erbjuda samarbetsamtal i syfte att föräldrar ska nå enighet i frågor som gäller vårdnad, boende och umgänge och i frågor som gäller barnets försörjning. Samtalen ska ledas av en sakkunnig person.

Socialnämnden ska även erbjuda föräldrar hjälp med att träffa avtal om vårdnad, boende eller umgänge enligt 6 kap. 6 §, 14 a § andra stycket eller 15 a § tredje stycket föräldrabalken.

Kontaktperson, kontaktfamilj och särskilt kvalificerad kontaktperson

7 § Socialnämnden får utse en person (kontaktperson) eller en familj (kontaktfamilj) med uppgift att hjälpa den enskilde och hans eller hennes närmaste i personliga angelägenheter, om den enskilde begär eller samtycker till det.

Om en person som inte har fyllt 21 år har behov av särskilt stöd och särskild vägledning för att motverka en risk för skadligt bruk eller beroende av beroendeframkallande medel, för brottslig verksamhet eller för något annat socialt nedbrytande beteende, får nämnden utse en särskilt kvalificerad kontaktperson för den unge om denne begär eller samtycker till det.

Stöd för att ändra beteendet hos våldsutövare

8 § Socialnämnden ska erbjuda insatser som syftar till att ändra beteendet hos den som utsätter eller har utsatt närstående för våld eller andra övergrepp.

När socialnämnden erbjuder sådana insatser ska nämnden särskilt beakta säkerheten för den som utsätts eller har utsatts för våld eller andra övergrepp och för dennes närstående.

Prop. 2024/25:89
Bilaga 12

Stöd till den som vårdar eller stöder en närstående

9 § Socialnämnden ska erbjuda stöd till den som vårdar en närstående som är äldre eller långvarigt sjuk och till den som stöder en närstående med funktionsnedsättning.

Stöd vid skadligt bruk eller beroende

10 § Socialnämnden ska aktivt erbjuda insatser till den som behöver stöd eller vård för att komma ifrån ett skadligt bruk eller beroende av alkohol, narkotika, andra beroendeframkallande medel, läkemedel, dopningsmedel eller spel om pengar.

Socialnämnden ska planera insatserna i samförstånd med den enskilde och noga följa upp att planen fullföljs.

AVDELNING V. HANDLÄGGNING OCH HANTERING AV UPPGIFTER

14 kap. Handläggning och dokumentation

Bestämmelser i annan lag

1 § Bestämmelser om handläggning av ärenden finns i förvaltningslagen (2017:900).

När socialnämnden ska inleda en utredning

2 § Om socialnämnden får information om något som skulle kunna leda till en åtgärd av nämnden, ska nämnden genast inleda en utredning. Nämnden kan ha fått informationen genom en ansökan, en anmälan eller på annat sätt.

Det som har kommit fram vid en utredning, och som har betydelse för avgörandet av ett ärende, ska hanteras på ett betryggande sätt.

Dokumentation av uppgifter

Skyldighet att dokumentera

3 § Handläggning av ärenden som rör enskilda samt genomförande av insatser ska dokumenteras, om inte annat följer av 4 eller 5 §. Beslut och åtgärder i ärendet ska dokumenteras. Även faktiska omständigheter och händelser av betydelse ska dokumenteras.

Undantag från skyldigheten att dokumentera

4 § Skyldigheten att dokumentera gäller inte uppgifter om enskildas personliga förhållanden vid rådgivning.

5 § Socialnämnden får besluta att uppgifter om enskildas personliga förhållanden inte ska dokumenteras vid genomförande av en insats utan individuell behovsprövning enligt 11 kap. 5 §, om det finns särskilda skäl.

Hur dokumentationen ska utformas och förvaras

6 § Dokumentationen ska utformas med respekt för den enskildes integritet. Den enskilde bör hållas underrättad om de journalanteckningar och andra anteckningar som förs om honom eller henne. Om den enskilde anser att någon uppgift i dokumentationen är felaktig ska det antecknas.

7 § Handlingar som rör enskildas personliga förhållanden ska förvaras så att obehöriga inte får tillgång till dem.

Möjlighet att muntligen lämna uppgifter inför socialnämnden

8 § En enskild som ska underrättas och ges tillfälle att yttra sig enligt 25 § förvaltningslagen (2017:900) har rätt att muntligen lämna uppgifter inför socialnämnden, om det inte finns särskilda skäl mot det.

En enskild som ges tillfälle att yttra sig ska informeras om sin rätt att muntligen lämna uppgifter inför nämnden.

När ett gynnande beslut får ändras

9 § Socialnämnden får ändra ett beslut om en insats som gäller tills vidare om förhållandena för den enskilde väsentligen har förändrats. Därutöver finns bestämmelser i 37 § andra stycket förvaltningslagen (2017:900) om när gynnande beslut får ändras.

Handläggning av ärenden där besluten kan laglighetsprövas

10 § Följande bestämmelser i förvaltningslagen (2017:900) ska gälla i alla ärenden hos socialnämnden som rör enskilda, även sådana ärenden där besluten kan laglighetsprövas enligt 13 kap. kommunallagen (2017:725):

- 10 § om partsinsyn,
- 11 och 12 §§ om åtgärder om handläggningen försenas,
- 23 § om utredningsansvaret,
- 24 § om när man får lämna uppgifter muntligen,
- 25 § om kommunikation,
- 31 § om dokumentation av beslut,
- 32 § om motivering av beslut,
- 33 och 34 §§ om underrättelse om innehållet i beslut och hur ett överklagande går till, och
- 36 § om rättelse av skrivfel och liknande.

Första stycket gäller också vid handläggning av en ansökan eller ett yttrande till en annan myndighet i ett mål eller ärende som rör en enskild.

11 § Bestämmelserna om remiss i 26 § förvaltningslagen (2017:900) ska gälla i alla ärenden vid socialnämnden, även sådana där besluten kan laglighetsprövas enligt 13 kap. kommunallagen (2017:725).

Delgivning

Prop. 2024/25:89
Bilaga 12

12 § Om ett mål eller ärende enligt denna lag avser myndighetsutövning, får delgivning med en enskild inte ske på sådant sätt som anges i 34–38 och 47–51 §§ delgivningslagen (2010:1932).

15 kap. Uppgiftsskyldighet och rätt att ta del av uppgifter

Bestämmelser i annan lag

1 § Bestämmelser om sekretess i det allmännas verksamhet och om förbud att lämna ut allmänna handlingar finns i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Där finns även sekretessbrytande bestämmelser och bestämmelser om undantag från sekretess.

Socialnämndens skyldighet att lämna uppgifter

Personuppgifter som behövs för statistiska ändamål

2 § Socialnämnden ska lämna personuppgifter till Socialstyrelsen för angelägna statistiska ändamål.

Personuppgifter som behövs för forskningsändamål

3 § Socialnämnden ska på begäran lämna personuppgifter till statliga myndigheter för forskningsändamål, om det kan ske utan risk för att den enskilde eller någon närstående till honom eller henne lider men.

Uppgifter om utbetalat ekonomiskt bistånd

4 § Socialnämnden ska på begäran lämna uppgifter om utbetalat ekonomiskt bistånd till en annan myndighet, om syftet är att undvika felaktiga utbetalningar från det allmänna eller en felaktig beskattning.

Underrättelse till åklagaren

5 § Om en domstol har dömt en person till ungdomsvård eller till ungdomstjänst, eller om ungdomstjänst har beslutats genom ett strafföreläggande som har godkänts, ska socialnämnden underrätta åklagaren, om det kan antas att det finns förutsättningar att meddela en varning enligt 30 b § lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare eller undanröja påföljden enligt 32 kap. 4 § brottsbalken.

Underrättelse till Folkhälsomyndigheten

6 § Om socialnämnden i sin verksamhet har uppmärksammat något som tyder på att det förekommer skadligt bruk eller beroende av nya medel eller att ändringar sker i mönstret för skadligt bruk eller beroende av kända medel, ska nämnden genast underrätta Folkhälsomyndigheten om det.

Uppgiftslämnande till vissa myndigheter

7 § Sekretess hindrar inte att socialnämnden lämnar uppgifter

1. om huruvida någon vistas i ett familjehem, stödboende, skyddat boende eller hem för vård eller boende om uppgifterna begärs för ett

särskilt fall av en domstol, Åklagarmyndigheten, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Kronofogdemyndigheten eller Skatteverket,

2. som behövs i ett ärende hos Skatteverket om skyddad folkbokföring enligt 16 § folkbokföringslagen (1991:481), och

3. om en studerande, om uppgifterna behövs för prövning av ett ärende om att avskilja denne från högskoleutbildning eller polisprogrammet.

Uppgiftsskyldighet för nämnder, kommuner och enskild verksamhet

Uppgiftslämnande mellan nämnder

8 § Om kommunens uppgifter inom socialtjänsten fullgörs av flera nämnder, ska varje sådan nämnd, i den utsträckning det begärs, till de övriga lämna

1. uppgifter om att en person är aktuell i ett ärende inom socialtjänsten, och

2. de uppgifter som behövs för att administrera fördelningen av platser inom särskilda boendeformer i kommunen.

Uppgiftsskyldigheten gäller inte uppgifter som omfattas av sekretess enligt 26 kap. 3 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Uppgiftsskyldighet för utförare

9 § Om en kommun har överlämnat åt en annan kommun, Statens institutionsstyrelse eller åt någon som yrkesmässigt bedriver enskild verksamhet att utföra insatser enligt denna lag, ska utföraren på begäran lämna uppgifter till den socialnämnd som ansvarar för insatsen. Detsamma gäller om en annan kommunal eller gemensam nämnd utför insatser som har beslutats av socialnämnden.

Uppgifter som ska lämnas är sådana som socialnämnden behöver för kvalitetssäkring, administration, uppföljning eller utvärdering.

Skyldigheten att lämna uppgifter gäller inte uppgifter som en enskild har lämnat i förtroende vid familjerådgivning som erbjuds av socialnämnden eller som har inhämtats i samband med rådgivningen.

Socialnämndens rätt att ta del av uppgifter

Uppgifter om enskilda hos Centrala studiestödsnämnden, Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten och arbetslöshetskassorna

10 § Socialnämnden har rätt att ta del av uppgifter om förmåner, ersättning eller annat stöd åt enskilda hos Centrala studiestödsnämnden, Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten och arbetslöshetskassorna. Om det finns skäl för det, ska dessa myndigheter och arbetslöshetskassorna på eget initiativ lämna sådana uppgifter till socialnämnden.

Uppgifter om enskilda hos Arbetsförmedlingen

11 § Socialnämnden har rätt att ta del av uppgifter om enskilda hos Arbetsförmedlingen. Om det finns skäl för det, ska Arbetsförmedlingen på eget initiativ lämna sådana uppgifter till socialnämnden.

12 § Socialnämnden har rätt att hos Skatteverket ta del av uppgifter om enskilda som avser inkomstslaget kapital enligt inkomstskattelagen (1999:1229) eller återbetalning av skatt enligt skatteförfarandelagen (2011:1244). Om det finns skäl för det, ska Skatteverket på eget initiativ lämna sådana uppgifter till socialnämnden.

16 kap. Gallring

Socialnämndens skyldighet att gallra anteckningar och uppgifter

1 § Anteckningar och andra uppgifter i en personakt hos socialnämnden som ingår i en sådan sammanställning av uppgifter som avses i lagen (2001:454) om behandling av personuppgifter inom socialtjänsten ska gallras fem år efter det att sista anteckningen gjordes i akten. Socialnämnden ska dock inte gallra uppgifterna så länge uppgifter om samma person inte har gallrats av nämnden enligt andra stycket.

Uppgifter i en sammanställning som avses i lagen om behandling av personuppgifter inom socialtjänsten ska gallras fem år efter det att de förhållanden som uppgifterna avser har upphört.

Gallringen ska vara avslutad senast kalenderåret efter det att gallrings-skyldigheten inträdde.

Undantag från gallringsskyldigheten

Faderskap, vårdnad, adoption samt vissa insatser som gäller barn

2 § Gallring med stöd av bestämmelserna i 1 § första stycket får inte göras av handlingar som har kommit in eller upprättats i samband med

1. utredning om faderskap eller föräldraskap enligt 1 kap. 9 § föräldrabalken,

2. utredning om adoption, eller

3. att ett barn har placerats eller tagits emot i ett

– familjehem,

– stödboende,

– skyddat boende,

– hem för vård eller boende,

– boende med särskilt stöd för personer med funktionsnedsättning, eller

– annat enskilt hem som inte tillhör någon av föräldrarna eller någon annan som har vårdnaden om barnet.

Avtal om vårdnad, boende eller umgänge

3 § Avtal om vårdnad, boende eller umgänge enligt 6 kap. 6 §, 14 a § andra stycket eller 15 a § tredje stycket föräldrabalken som godkänts av socialnämnden får inte gallras förrän barnet har fyllt arton år.

Forskningens behov

4 § I ett representativt urval av kommuner ska handlingar undantas från gallring av hänsyn till forskningens behov. I övriga kommuner ska undantag från gallring göras i fråga om ett representativt urval av personer.

17 kap. Hantering av uppgifter i enskild verksamhet

Bestämmelser om dokumentation gäller även i enskild verksamhet

1 § I enskild verksamhet som står under tillsyn av Inspektionen för vård och omsorg enligt denna lag gäller bestämmelserna om dokumentation i 14 kap. 3–7 §§ vid genomförande av insatser.

Skyldighet att bevara och gallra uppgifter

Anteckningar och andra uppgifter som ska gallras

2 § Anteckningar och andra uppgifter i en personakt som ingår i en sammanställning av uppgifter som avses i lagen (2001:454) om behandling av personuppgifter inom socialtjänsten ska, i enskild verksamhet som står under tillsyn av Inspektionen för vård och omsorg enligt denna lag, bevaras och därefter gallras två år efter det att den sista anteckningen gjordes i akten. Uppgifterna ska dock inte gallras så länge uppgifter om samma person inte har gallrats enligt andra stycket.

Uppgifter i en sammanställning som avses i lagen om behandling av personuppgifter inom socialtjänsten ska gallras två år efter det att de förhållanden som uppgifterna avser har upphört.

Gallringen ska vara avslutad senast kalenderåret efter det att gallrings-skyldigheten inträdde.

Avtal om att lämna handlingar till socialnämnden

3 § Den socialnämnd som har beslutat om en insats som genomförs i en enskild verksamhet får träffa avtal med den som bedriver verksamheten om att handlingar ska överlämnas till nämnden när gallringsskyldigheten inträder. Detta gäller dock inte handlingar som avses i 4 och 5 §§.

Personakter som avser barn

4 § Handlingar i en personakt i enskild verksamhet som avser barn som har placerats eller tagits emot i ett stödboende, skyddat boende, hem för vård eller boende eller i en sådan bostad med särskilt stöd för personer med funktionsnedsättning som avses i 8 kap. 11 § ska överlämnas för bevarande till den socialnämnd som beslutat om insatsen, vid den tidpunkt då uppgifterna ska gallras enligt 2 § första stycket.

Forskningens behov

5 § Vid tidpunkten för gallring enligt 2 § första stycket ska handlingar i enskild verksamhet, av hänsyn till forskningens behov, i ett representativt urval av kommuner och i övriga kommuner i fråga om ett representativt urval av personer överlämnas för bevarande till den socialnämnd som beslutat om insatsen.

Utlämnande av handling i personakt till den akten gäller

6 § Den som en personakt gäller ska, om han eller hon begär det, så snart som möjligt få ta del av en handling i personakten i enskild verksamhet som står under tillsyn av Inspektionen för vård och omsorg enligt denna lag. Personen kan erbjudas att ta del av handlingen på plats eller att få en

kopia av handlingen. Rätten att ta del av handlingar begränsas av bestämmelserna om tystnadsplikt i 11 §.

Prop. 2024/25:89
Bilaga 12

En fråga om utlämnande prövas av den som ansvarar för personakten. Om den ansvarige anser att personakten, eller någon del av den, inte bör lämnas ut ska han eller hon genast överlämna frågan om utlämnande till Inspektionen för vård och omsorg för prövning tillsammans med ett yttrande om skälen till att ett utlämnande inte bör ske.

En personakt får omhändertas

När en personakt får tas om hand respektive återlämnas

7 § Inspektionen för vård och omsorg får besluta att en personakt i enskild verksamhet som står under myndighetens tillsyn enligt denna lag ska tas om hand om

1. verksamheten upphör,
2. det på sannolika skäl kan antas att personakten inte kommer att hanteras enligt bestämmelserna i denna lag eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen, eller
3. den som ansvarar för personakten ansöker om det och det finns ett påtagligt behov av att akten tas om hand.

En omhändertagen personakt ska återlämnas, om det är möjligt och det inte finns skäl för omhändertagande. Beslut om återlämnande meddelas av Inspektionen för vård och omsorg efter ansökan av den som ansvarade för personakten vid beslutet om omhändertagande.

Hantering av en omhändertagen personakt

8 § Personakter som har tagits om hand av Inspektionen för vård och omsorg ska förvaras avskilda hos arkivmyndigheten i den kommun där akterna omhändertagits. Personakterna ska bevaras i minst två år från det att de kom in till arkivmyndigheten. Handlingar som avses i 4 § får inte gallras. En myndighet som har hand om en omhändertagen personakt har samma skyldighet att lämna en uppgift ur akten som den som var ansvarig för akten före omhändertagandet, om en uppgift ur akten begärs.

Hjälp av Polismyndigheten vid omhändertagande av en personakt

9 § Polismyndigheten ska lämna den hjälp som behövs för att verkställa ett beslut om omhändertagande av en personakt. Begäran om sådan hjälp får dock göras endast om

1. det på grund av särskilda omständigheter kan befaras att åtgärden inte kan utföras utan att en polismans särskilda befogenheter enligt 10 § polislagen (1984:387) behöver användas, eller
2. det finns synnerliga skäl.

Utredning av missförhållanden och hantering av uppgifter

10 § Ett missförhållande eller en påtaglig risk för ett missförhållande, som har rapporterats enligt 27 kap. 2 §, ska i yrkesmässigt bedriven enskild verksamhet utredas av den som bedriver verksamheten.

Rapporten, utredningen och övrig dokumentation enligt 27 kap. 5 § ska bevaras och därefter gallras fem år efter det att den sista anteckningen gjordes.

Den socialnämnd som har beslutat om en insats som genomförs i en yrkesmässigt bedriven enskild verksamhet, får träffa avtal med den som bedriver verksamheten om att sådana handlingar som avses i andra stycket ska överlämnas till nämnden när gallringsskyldigheten inträder.

Tystnadsplikt

Uppgifter om enskildas personliga förhållanden

11 § Den som är eller har varit verksam inom yrkesmässigt bedriven enskild verksamhet som avser insatser enligt denna lag får inte obehörigen röja vad han eller hon då har fått veta om enskildas personliga förhållanden.

Enskild familjerådgivning

12 § Den som är eller har varit verksam inom enskild familjerådgivning får inte obehörigen röja en uppgift som en enskild har lämnat i förtroende eller som har begärts in i samband med rådgivningen.

AVDELNING VI. SKYDD OCH STÖD FÖR BARN OCH UNGA

18 kap. Socialnämndens ansvar för barns och ungas uppväxtförhållanden

Trygghet och utveckling

1 § Socialnämnden ska arbeta för att barn och unga växer upp under trygga och goda förhållanden.

Nämnden ska främja en allsidig personlighetsutveckling och en gynnsam fysisk och social utveckling hos barn och unga i nära samarbete med vårdnadshavare eller andra som ansvarar för barns och ungas dagliga omsorg.

Förebygga och motverka att barn och unga far illa

Uppsökande verksamhet och samarbete mot vistelse i skadliga miljöer

2 § Socialnämnden ska bedriva uppsökande verksamhet och annat förebyggande arbete för att förhindra att barn och unga far illa.

Nämnden ska tillsammans med samhällsorgan, organisationer och andra som berörs uppmärksamma om barn och unga vistas i miljöer som är skadliga för dem och arbeta för att förhindra att de vistas i sådana miljöer.

Förebygga och motverka skadligt bruk och beroende

3 § Socialnämnden ska aktivt arbeta för att förebygga och motverka skadligt bruk och beroende bland barn och unga av alkohol, andra berusningsmedel, beroendeframkallande medel, dopningsmedel samt spel om pengar.

4 § Socialnämnden ska med särskild uppmärksamhet följa utvecklingen hos barn och unga som har visat tecken till en ogynnsam utveckling.

I nära samarbete med vårdnadshavare eller andra som står för barns eller ungas dagliga omsorg, ska nämnden ansvara för att barn och unga som riskerar att utvecklas ogynnsamt får det skydd och stöd som de behöver och, om barnets eller den unges bästa motiverar det, vård, omsorg och uppfostran utanför det egna hemmet.

Samverkan för att motverka att barn far illa

5 § Socialnämnden ska, i frågor som rör barn som far illa eller riskerar att fara illa, samverka med samhällsorgan, organisationer och andra som berörs. Nämnden ska aktivt arbeta för att samverkan kommer till stånd. I fråga om utlämnande av uppgifter gäller de begränsningar som följer av 17 kap. 11 och 12 §§ och av offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Insatser när barn har utsatts för brott

6 § Socialnämnden ansvarar för att ett barn som har utsatts för brott, och barnets närstående, får de insatser som de behöver.

Socialnämnden ska beakta att även ett barn som bevittnat våld eller andra övergrepp av eller mot närstående är offer för brott.

Barn och unga som har begått brott

Ungdomstjänst ska kunna verkställas så snart som möjligt

7 § Socialnämnden ansvarar för att påföljden ungdomstjänst kan verkställas så snart som möjligt. Verkställigheten ska påbörjas senast två månader efter det att domen har fått laga kraft, om inte särskilda skäl talar mot det.

Socialnämnden ska bestämma vad en beslutad ungdomstjänst ska innehålla och ange det i en arbetsplan samt utse en handledare för den unge. Socialnämnden ska kontrollera att arbetsplanen följs.

Socialnämnden ansvarar för medling

8 § Socialnämnden ansvarar för att medling enligt lagen (2002:445) om medling med anledning av brott kan erbjudas när brottet har begåtts av någon som är under 21 år.

Insatser efter en vårdnadsprocess, placering eller påföljd

9 § Socialnämnden ska tillgodose det särskilda behov av insatser som kan finnas hos barn och unga sedan

– ett mål eller ärende om vårdnad, boende, umgänge eller adoption har avgjorts,

– vård, omsorg och uppfostran utanför det egna hemmet har upphört, eller

– verkställighet av sluten ungdomsvård enligt lagen (1998:603) om verkställighet av sluten ungdomsvård har upphört.

Begränsning i möjligheten att ta emot andras barn

Förbud och begränsningar

10 § När ett barns bästa kräver det, får socialnämnden förbjuda eller begränsa möjligheterna för en person som bor i kommunen att i sitt hem ta emot någon annans barn.

Ett sådant förbud omfattar inte fall då det med hänsyn till särskilda omständigheter är uppenbart befogat att ett barn vistas i hemmet.

Böter

11 § Den som överträder ett förbud eller en begränsning av möjligheterna att i hemmet ta emot någon annans barn döms till böter.

Allmänt åtal för brott som avses i första stycket får väckas endast efter medgivande av Socialstyrelsen.

19 kap. Anmälan om oro för att ett barn far illa

Skyldighet att anmäla oro för ett barn

Myndigheter och yrkesverksamma

1 § Följande myndigheter och yrkesverksamma är skyldiga att genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om eller misstänker att ett barn far illa:

1. myndigheter inom hälso- och sjukvården, annan rättspsykiatrisk undersökningsverksamhet, socialtjänsten, verksamhet enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, Kriminalvården, Polismyndigheten och Säkerhetspolisen,

2. andra myndigheter vars verksamhet berör barn och unga,

3. anställda hos sådana myndigheter som avses i 1 och 2, och

4. de som är verksamma inom yrkesmässigt bedriven enskild verksamhet och fullgör uppgifter som berör barn och unga eller inom annan sådan verksamhet inom hälso- och sjukvården, på socialtjänstens område eller enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade.

Verksamma inom familjerådgivning

2 § De som är verksamma inom familjerådgivning är skyldiga att genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om att ett barn utnyttjas sexuellt eller utsätts för fysisk eller psykisk misshandel i hemmet.

Särskilda regler om Barnombudsmannens skyldighet att anmäla

3 § Barnombudsmannens skyldighet att anmäla och lämna uppgifter till socialnämnden regleras i 7 § lagen (1993:335) om Barnombudsman.

Uppmaning att anmäla oro

4 § Var och en som får kännedom om eller misstänker att ett barn far illa bör anmäla det till socialnämnden.

Skyldighet att lämna uppgifter till socialnämnden

5 § Myndigheter, anställda och yrkesverksamma som anges i 1 § är skyldiga att ge socialnämnden alla uppgifter som kan vara av betydelse för utredning av ett barns behov av skydd och stöd.

Erbjudande om möte

6 § Socialnämnden bör erbjuda barnet, vårdnadshavaren och den som gjort anmälan enligt 1, 2 eller 3 § ett möte, om det är lämpligt med hänsyn till barnets bästa.

Information till anmälaren

7 § Socialnämnden får informera den som har gjort anmälan enligt 1, 2 eller 3 § om att en utredning har inletts, inte har inletts eller redan pågår. Sådan information ska på begäran lämnas till anmälaren, om det inte är olämpligt med hänsyn till omständigheterna.

20 kap. Bedömning och utredning av barns och ungas behov av skydd eller stöd

Socialnämnden ska göra en omedelbar skyddsbedömning

1 § Om en anmälan till socialnämnden gäller barn eller unga, ska socialnämnden genast göra en bedömning av om barnet eller den unge behöver omedelbart skydd (omedelbar skyddsbedömning). En sådan bedömning ska dokumenteras.

För barn ska dokumentationen göras i en personakt som gäller barnet.

Socialnämnden ska göra en förhandsbedömning

2 § Om en anmälan till socialnämnden gäller barn eller unga, ska socialnämnden fatta beslut om att inleda eller inte inleda utredning inom fjorton dagar efter det att anmälan har kommit in (förhandsbedömning). Ett sådant beslut behöver dock inte fattas om det redan pågår en utredning om det barn eller den unge som anmälan avser. Tiden för förhandsbedömningen får endast förlängas om det finns synnerliga skäl.

Socialnämndens utredning av barns och ungas behov av skydd eller stöd

Skyndsamt utredning

3 § En utredning av om socialnämnden behöver ingripa till ett barns skydd eller stöd ska bedrivas skyndsamt och vara slutförd senast inom fyra månader. Om det finns särskilda skäl, får socialnämnden besluta att förlänga utredningen för viss tid.

Proportionalitet

4 § En utredning av ett barns behov av skydd eller stöd ska bedrivas så att ingen utsätts för skada eller besvär utöver vad som är nödvändigt.

Utredningen ska inte göras mer omfattande än vad som är motiverat av omständigheterna i ärendet.

Information om utredning

5 § Den som berörs av en utredning av ett barns behov av skydd eller stöd ska, om inte särskilda skäl talar mot det, genast informeras om att en utredning har inletts.

Kontakter under utredningen

6 § Socialnämnden får ta hjälp av sakkunniga i en utredning av ett barns behov av skydd eller stöd och i övrigt ta de kontakter som behövs för att bedöma behovet av insatser.

Samtal med barn utan vårdnadshavarens samtycke

7 § Samtal med barn får ske utan vårdnadshavarens samtycke och utan att vårdnadshavaren är närvarande

– vid en utredning av om socialnämnden behöver ingripa till ett barns skydd eller stöd, och

– vid en utredning om överflyttning av vårdnaden enligt 6 kap. 7 eller

8 § föräldrabalken när utredningen sker på socialnämndens initiativ.

21 kap. Insatser till barn utan vårdnadshavarens samtycke

Insatser för att tillgodose personliga behov

1 § Socialnämnden får även utan vårdnadshavarens samtycke besluta om insatser för att tillgodose personliga behov för ett barn som har fyllt 12 men inte 15 år, om det är lämpligt och barnet samtycker till det.

För ett barn som har fyllt 15 år får nämnden besluta om insatser för att tillgodose personliga behov även utan vårdnadshavarens samtycke, om det är lämpligt och barnet begär eller samtycker till det.

Insatser som lämnas utan vårdnadshavarens samtycke får inte avse en insats i form av vård i ett familjehem, jourhem, stödboende eller hem för vård eller boende.

Kontaktperson och särskilt kvalificerad kontaktperson

2 § Socialnämnden får även utan vårdnadshavarens samtycke utse en kontaktperson eller en särskilt kvalificerad kontaktperson för ett barn som har fyllt 12 men inte 15 år, om det är lämpligt och barnet samtycker till att en sådan kontaktperson utses.

För ett barn som har fyllt 15 år får nämnden utse en kontaktperson eller en särskilt kvalificerad kontaktperson även utan vårdnadshavarens samtycke, om det är lämpligt och barnet begär eller samtycker till att en sådan kontaktperson utses.

För ett barn som inte har fyllt 12 år krävs vårdnadshavarens samtycke till att en kontaktperson eller en särskilt kvalificerad kontaktperson utses.

Insatser till barn utan individuell behovsprövning

Prop. 2024/25:89
Bilaga 12

3 § Socialnämnden får även utan vårdnadshavarens samtycke tillhandahålla insatser utan individuell behovsprövning till ett barn som har fyllt 15 år, om insatsen är lämplig att tillhandahålla på det sättet.

För ett barn som inte har fyllt 15 år krävs vårdnadshavarens samtycke till insatser utan individuell behovsprövning.

22 kap. Vård av barn och unga utanför det egna hemmet

Bestämmelser i annan lag

1 § I lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. finns det särskilda bestämmelser om placering av barn som omfattas av den lagen.

Placering hos närstående

2 § När ett barn placeras utanför det egna hemmet ska socialnämnden i första hand överväga om barnet kan tas emot av någon närstående. Vad som är bäst för barnet ska dock alltid vara avgörande.

Placering i ett familjehem eller annat enskilt hem kräver beslut eller medgivande

3 § Ett barn får inte utan beslut om vård tas emot för stadigvarande vård, omsorg och uppfostran i ett familjehem. Ett barn får inte heller utan socialnämndens medgivande tas emot stadigvarande i ett annat enskilt hem som inte tillhör någon av föräldrarna eller någon annan vårdnadshavare.

Socialnämnden får inte lämna medgivande eller fatta beslut om vård utan att förhållandena i familjehemmet eller det enskilda hemmet samt förutsättningarna för vård i hemmet har utretts av en socialnämnd.

Placering i jourhem

4 § Socialnämnden får inte placera ett barn i ett sådant enskilt hem som vid upprepade tillfällen tar emot barn för tillfällig vård, omsorg och uppfostran (jourhem) om inte förhållandena i jourhemmet och förutsättningarna för vård i det har utretts av en socialnämnd.

Ett barn får vårdas i ett jourhem i högst två månader efter det att socialnämnden har avslutat en utredning av om nämnden behöver ingripa till barnets skydd eller stöd. Om det finns särskilda skäl, får barnet vårdas längre i jourhemmet.

Placering i skyddat boende

5 § Socialnämnden får bevilja ett barn sådant skyddat boende som avses i 9 kap. 5 § endast om barnet placeras där tillsammans med en vårdnadshavare som är myndig och som också beviljas insatsen.

Bestämmelser om skyddat boende när samtycke saknas från en av vårdnadshavarna finns i lagen (2024:79) om placering av barn i skyddat boende.

Information och samråd med annan kommun

6 § Om ett familjehem, jourhem eller annat enskilt hem ligger i en annan kommun, ska socialnämnden innan den lämnar medgivande eller fattar beslut om vård enligt 3 eller 4 § informera och samråda med den kommunen. Om en annan person är placerad i det aktuella familjehemmet, jourhemmet eller enskilda hemmet efter beslut av en annan kommun, ska nämnden informera och samråda med även den kommunen.

Underrättelse till regionen om hälsoundersökning

7 § Socialnämnden ska i anslutning till att vård utanför det egna hemmet inleds underrätta regionen om att ett barn eller en ung person i åldern 18–20 år ska erbjudas en sådan hälsoundersökning som avses i lagen (2017:209) om hälsoundersökning av barn och unga som vårdas utanför det egna hemmet. Socialnämnden behöver inte underrätta regionen om det är obehövt.

Detsamma gäller i anslutning till att en placering av ett barn eller en ung person i åldern 18–20 år i ett skyddat boende inleds.

Socialnämndens ansvar under vårdtiden

Socialnämnden ska arbeta för bra uppväxtförhållanden

8 § Socialnämnden ska arbeta för att de barn som vårdas i ett familjehem, jourhem, annat enskilt hem, stödboende, skyddat boende eller hem för vård eller boende får

1. god vård, omsorg och uppfostran och i övrigt bra uppväxtförhållanden,
2. lämplig utbildning, och
3. den hälso- och sjukvård som de behöver.

9 § Socialnämnden ska arbeta för att de barn som vårdas i ett familjehem, jourhem, annat enskilt hem, stödboende eller hem för vård eller boende ges möjlighet till kontakt med föräldrar, syskon och andra närstående.

Socialnämnden ska ge råd, stöd och annan hjälp

10 § Socialnämnden ska lämna vårdnadshavarna och föräldrarna råd, stöd och annan hjälp som de behöver när ett barn vårdas utanför det egna hemmet eller efter socialnämndens medgivande vistas i ett annat enskilt hem.

Nämnden ska även ge dem som vårdar barn i ett familjehem, jourhem, stödboende, skyddat boende eller hem för vård eller boende råd, stöd och annan hjälp som de behöver.

Socialnämnden ska noga följa vården

11 § Socialnämnden ska noga följa vården av de barn och unga som vårdas i ett familjehem, jourhem, stödboende, skyddat boende eller hem för vård eller boende främst genom

1. regelbundna personliga besök i det hem eller boende där barnet eller den unge vårdas,

2. enskilda samtal med barnet eller den unge,
3. samtal med den eller dem som tagit emot barnet eller den unge i sitt hem eller på boendet, och
4. samtal med vårdnadshavarna.

Socialnämnden ska särskilt uppmärksamma barnets eller den unges hälsa, utveckling, sociala beteende, skolgång samt relationer till föräldrar, syskon och andra närstående.

Socialnämnden ska utse en ansvarig socialsekreterare

12 § Socialnämnden ska utse en särskild socialsekreterare som ansvarar för kontakterna med barnet eller den unge när vård ges i ett familjehem, stödboende, skyddat boende eller hem för vård eller boende.

Socialsekreteraren ska besöka barnet eller den unge regelbundet i den omfattning som är lämplig utifrån barnets eller den unges behov och önskemål.

Överväganden som socialnämnden ska göra

Behov av fortsatt vård

13 § Om ett barn vårdas i ett annat hem än det egna med stöd av denna lag, ska socialnämnden minst en gång var sjätte månad överväga om vården fortfarande behövs och hur vården bör inriktas och utformas.

Detsamma gäller när ett barn har beviljats skyddat boende enligt denna lag.

Överflyttning av vårdnaden

14 § När ett barn har varit placerat i samma familjehem under två år från det att placeringen verkställdes, ska socialnämnden särskilt överväga om det finns skäl att ansöka om överflyttning av vårdnaden enligt 6 kap. 8 § föräldrabalken. Därefter ska frågan övervägas årligen.

När socialnämnden överväger att ansöka om överflyttning av vårdnaden ska nämnden särskilt beakta

- barnets och familjehemsföräldrarnas inställning till en vårdnadsöverflyttning,
- barnets relation till familjehemsföräldrarna och deras förmåga att tillgodose barnets behov av en trygg och god uppväxt,
- familjehemsföräldrarnas inställning till och förmåga att tillgodose barnets behov av kontakt med sina föräldrar, syskon och andra närstående, och
- barnets relation till sina föräldrar.

Flyttningsförbud

15 § Om ett barn är placerat i ett familjehem eller annat enskilt hem och en vårdnadshavare eller barnet, om barnet har fyllt 15 år, begär att vården ska upphöra, ska socialnämnden särskilt överväga om det finns skäl att ansöka om flyttningsförbud enligt 24 § lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga.

Avtal och utbildning samt fortsatt stöd när vårdnaden har flyttats över

Avtal med familjehemmen

16 § Socialnämnden ska i samband med beslut om placering i ett familjehem ingå avtal med dem som nämnden avser att anlita som familjehem. Av avtalet ska nämndens och familjehemmets åtaganden som avser barnets behov av skydd och stöd under placeringen framgå.

Utbildning av familjehemmen

17 § Socialnämnden ska tillhandahålla den utbildning som behövs för dem som nämnden avser att anlita för vård av barn i familjehem eller jourhem.

Ersättning, råd och stöd när vårdnaden flyttats över

18 § Om vårdnaden av ett barn har flyttats över till en eller två särskilt förordnade vårdnadshavare som tidigare har varit barnets familjehem, får kommunen fortsätta att betala dessa vårdnadshavare skälig ersättning. Socialnämnden ska ge de särskilt förordnade vårdnadshavarna råd och stöd vid överflyttning av vårdnaden.

Råd och stöd ska ges av socialnämnden i den kommun som har beslutat om familjehemsplaceringen, om en särskilt förordnad vårdnadshavare begär det.

Placering över nationsgränserna

Placering i Sverige av en utländsk myndighet

19 § Socialnämnden får godkänna att en utländsk myndighet placerar ett barn i Sverige endast om

1. det är bäst för barnet att placeras här, särskilt med beaktande av barnets anknytning hit,
2. barnet har fått möjlighet att framföra sin åsikt om placeringen,
3. barnets vårdnadshavare och, om barnet har fyllt 15 år, barnet samtycker till åtgärden,
4. förhållandena i det enskilda hemmet och förutsättningarna för vård i hemmet är utredda av nämnden,
5. barnet har beviljats uppehållstillstånd, om ett sådant tillstånd behövs, och
6. placeringen sker med stöd av rådets förordning (EU) 2019/1111 av den 25 juni 2019 om behörighet och verkställighet av avgöranden i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar och internationella bortföranden av barn (Bryssel II-förordningen) eller med stöd av den i Haag den 19 oktober 1996 daterade konventionen om behörighet, tillämplig lag, erkännande, verkställighet och samarbete i frågor om föräldraansvar och åtgärder till skydd för barn.

Placering i ett annat land av socialnämnden

20 § Socialnämnden får placera ett barn i ett annat land än Sverige endast om

1. det är bäst för barnet att placeras där, särskilt med beaktande av barnets anknytning dit,
2. barnet har fått möjlighet att framföra sin åsikt om placeringen,
3. barnets vårdnadshavare och, om barnet har fyllt 15 år, barnet samtycker till placeringen,
4. socialnämnden genom en överenskommelse med den behöriga myndigheten i det land där barnet ska placeras har gjort det möjligt att följa upp placeringen, och
5. landet har en tillfredsställande ordning i fråga om tillsyn.

Ansvarig socialnämnd

21 § Ansvaret för att lämna medgivande till att ta emot ett barn för stadigvarande vård, omsorg och uppfostran enligt 3 § vilar på socialnämnden i den kommun som enligt 29 kap. ska tillgodose vårdnadshavarens behov av insatser.

Den nämnd som har lämnat medgivande till stadigvarande vård, omsorg och uppfostran fullgör skyldigheterna under vårdtiden enligt 8 och 9 §§ samt 10 § första stycket.

Förbud mot förmedling av barn

22 § Enskilda personer eller sammanslutningar får inte bedriva verksamhet som syftar till att förmedla barn till familjehem, jourhem eller andra enskilda hem som avses i 3 och 4 §§.

Böter

23 § Den som åsidosätter bestämmelsen i 3 § första stycket döms till böter. Till böter döms även den som åsidosätter bestämmelsen i 22 §, om inte gärningen är belagd med straff enligt lagen (1997:192) om internationell adoptionsförmedling.

Allmänt åtal för brott som avses i första stycket får väckas endast efter medgivande av Socialstyrelsen.

23 kap. Uppföljning av ett barns situation

Uppföljning efter utredning och placering

Beslut om uppföljning efter utredning

1 § Socialnämnden får även när samtycke saknas besluta om uppföljning av ett barns situation när en utredning som gäller barnets behov av skydd eller stöd har avslutats utan beslut om insats, om barnet bedöms vara i särskilt behov av nämndens skydd eller stöd utan att förhållandena är sådana som avses i lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga.

Beslut om uppföljning efter en placering

2 § Socialnämnden får även när samtycke saknas besluta om uppföljning av ett barns situation efter det att en placering i ett familjehem, skyddat boende eller i ett hem för vård eller boende har upphört, om barnet bedöms

vara i särskilt behov av nämndens skydd eller stöd utan att förhållandena är sådana som avses i lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga.

Detsamma gäller när en placering som beslutats med stöd av lagen (2024:79) om placering av barn i skyddat boende har upphört.

Bestämmelser om uppföljning när vård enligt lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga upphör finns i 21 b och 21 c §§ den lagen.

Information om uppföljningen

3 § Socialnämnden ska informera barn som har fyllt 15 år och vårdnadshavare som berörs om beslutet att inleda respektive avsluta en sådan uppföljning som avses i 1 och 2 §§.

Kontakter under uppföljningen

4 § Vid en uppföljning av ett barns situation enligt 1 eller 2 § får socialnämnden ta hjälp av sakkunniga och i övrigt ta de kontakter som behövs. Socialnämnden får även samtala med barnet utan vårdnadshavarens samtycke i enlighet med 20 kap. 7 §.

Tidsgräns för uppföljningen

5 § En uppföljning enligt 1 eller 2 § ska avslutas senast sex månader från det att utredningen som gäller ett barns behov av skydd eller stöd avslutas eller placeringen har upphört, eller när nämnden dessförinnan inleder en utredning enligt 14 kap. 2 § första stycket.

Uppföljning av kontaktperson, kontaktfamilj och särskilt kvalificerad kontaktperson

6 § Socialnämnden ska kontinuerligt följa hur insatser i form av kontaktperson, kontaktfamilj och särskilt kvalificerad kontaktperson genomförs när dessa har beviljats barn och unga.

24 kap. Internationella adoptioner

Medgivande till internationell adoption

Socialnämndens medgivande krävs

1 § Ett barn med hemvist utomlands får inte tas emot av någon i syfte att adopteras utan socialnämndens medgivande. Medgivandet ska ha lämnats innan barnet lämnar det land där barnet har sin hemvist.

Socialnämnden får lämna medgivande om sökanden är lämpad att adoptera. Nämnden ska göra en samlad bedömning av sökandens lämplighet och vid bedömningen särskilt beakta

- sökandens kunskaper och insikter om adoptivbarn och deras behov och den planerade adoptionens innebörd,
- sökandens personliga egenskaper och sociala nätverk,
- sökandens ålder och hälsotillstånd, och
- stabiliteten i relationen, om medgivande söks av makar eller sambor.

Om det är känt vilket barn sökanden vill adoptera, ska sökandens lämplighet prövas i förhållande till det enskilda barnet. Adoptionen ska även i övrigt kunna antas vara till barnets bästa.

Prop. 2024/25:89
Bilaga 12

Föräldrautbildning

2 § Innan socialnämnden lämnar sitt medgivande ska sökanden ha deltagit i en föräldrautbildning inför adoption som anvisats av nämnden. Om sökanden har adopterat barn från utlandet tidigare, får medgivande lämnas även om han eller hon inte har deltagit i föräldrautbildning.

När ett medgivande upphör att gälla

3 § Ett medgivande till adoption enligt 1 § upphör att gälla om inte barnet har tagits emot i sökandens vård inom tre år från det att medgivandet lämnades.

Skyldighet att informera om förändrade förhållanden

4 § Den eller de som vill adoptera är skyldiga att informera socialnämnden om deras omständigheter ändras mer väsentligt under den tid medgivandet gäller. Om ett barn inte har föreslagits för adoption inom två år från det att medgivandet lämnades, ska socialnämnden kontrollera om omständigheterna har ändrats. En kontroll behöver inte göras om det är obehövt.

Medgivandet ska återkallas, om förutsättningarna för det inte längre finns. Medgivandet får återkallas även när barnet har tagits emot av den eller dem som vill adoptera, om en fortsatt vistelse hos dem inte vore förenlig med barnets bästa.

Samtycke till fortsatt adoptionsförfarande

5 § När ett visst barn har föreslagits för adoption, ska socialnämnden pröva om samtycke ska ges till att adoptionsförfarandet får fortsätta. Prövningen ska göras skyndsamt och senast två veckor från det att den eller de som vill adoptera har meddelat nämnden att ett barn har föreslagits för adoption. Om adoptionsförfarandet omfattas av lagen (1997:191) med anledning av Sveriges tillträde till Haagkonventionen om skydd av barn och samarbete vid internationella adoptioner, ska 3 § den lagen tillämpas. Den tid inom vilken prövning ska ske får förlängas om det finns synnerliga skäl.

Ansvarig socialnämnd

6 § Ansvaret för att lämna medgivande till att ta emot ett barn med hemvist utomlands i syfte att adoptera det enligt 1 § och samtycke till att adoptionsförfarandet får fortsätta enligt 5 §, vilar på socialnämnden i den kommun som enligt 29 kap. ansvarar för att tillgodose den eller de sökandes behov av insatser.

Den socialnämnd som har lämnat samtycke enligt 5 § ska fullgöra skyldigheterna enligt 22 kap. 8 § och 10 § första stycket.

Förmedling av barn för adoption

7 § I lagen (1997:192) om internationell adoptionsförmedling finns bestämmelser om rätt för auktoriserade sammanslutningar att i vissa fall förmedla barn från utlandet för adoption.

Böter

8 § Den som åsidosätter bestämmelserna i 1 § första stycket döms till böter.

Allmänt åtal för brott som avses i första stycket får väckas endast efter medgivande av Socialstyrelsen.

AVDELNING VII. BEHÖRIGHET, TILLSTÅND, MISSFÖRHÅLLANDEN OCH TILLSYN

25 kap. Behörighetskrav

Krav på den som utför uppgifter som gäller barn och unga

Krav på socionomexamen

1 § För att utföra uppgifter inom socialtjänsten som gäller barn och unga krävs en svensk socionomexamen, eller annan relevant examen på minst grundnivå i högskolan, om uppgifterna innefattar

1. bedömning av om utredning ska inledas,
2. utredning och bedömning av behovet av insatser eller andra åtgärder, eller
3. uppföljning av beslutade insatser.

Socialnämnden ansvarar för att den som självständigt utför arbetsuppgifter som avses i första stycket har tillräcklig erfarenhet för uppgiften.

Yrkeskvalifikation från ett land inom EES eller från Schweiz

2 § I lagen (2016:145) om erkännande av yrkeskvalifikationer och i anslutande föreskrifter finns bestämmelser om tillfällig yrkesutövning och erkännande av yrkeskvalifikationer som har förvärvats eller erkänts i en annan stat än Sverige inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller i Schweiz.

Annan utländsk utbildning

3 § Den som har en annan utländsk utbildning än sådan som avses i 2 § får utföra de uppgifter som anges i 1 § första stycket om utbildningen, ensam eller tillsammans med yrkeslivserfarenhet, motsvarar svensk socionomexamen eller någon annan relevant examen på minst grundnivå i högskolan.

Den myndighet som regeringen bestämmer får i enskilda fall bedöma om kraven enligt första stycket är uppfyllda.

Bevis om skyddad yrkestitel

4 § I verksamhet inom socialtjänsten får yrkestiteln undersköterska bara användas av den som har ett sådant bevis som avses i 4 kap. 5 a § patientsäkerhetslagen (2010:659). Den som inte har ett sådant bevis får inte heller använda en titel som kan förväxlas med yrkestiteln undersköterska.

Endast den som har ett sådant bevis som avses i första stycket får utses till fast omsorgskontakt enligt 10 kap. 7 §.

Böter

5 § Den som bryter mot 4 § första stycket döms till böter.

26 kap. Tillstånds- och anmälningsskyldighet**Tillståndsskyldighet för att bedriva viss verksamhet**

1 § Ett bolag, en förening, en samfällighet, en stiftelse eller en enskild individ får inte utan tillstånd av Inspektionen för vård och omsorg yrkesmässigt bedriva

1. verksamhet i form av stödboende, skyddat boende eller hem för vård eller boende som avses i 9 kap.,

2. verksamhet i form av boenden för äldre personer och för personer med funktionsnedsättning som motsvarar dem som avses i 8 kap. 4 eller 11 §,

3. verksamhet i form av hem för viss annan heldygnsvård,

4. verksamhet i form av hem eller öppen verksamhet för vård under en begränsad del av dygnet, oavsett var verksamheten bedrivs,

5. verksamhet som har till uppgift att till socialnämnden föreslå familjehem och jourhem till barn samt som lämnar stöd och handledning till sådana hem som tar emot barn, eller

6. verksamhet i form av hemtjänst.

Anmälningsskyldighet för kommuner och regioner

2 § En kommun eller en region som bedriver verksamhet i form av stödboenden, skyddat boende, hem för vård eller boende, boenden för äldre personer eller personer med funktionsnedsättning, annan heldygnsvård eller hem eller öppen verksamhet för vård under en begränsad del av dygnet eller hemtjänst som avses i 1 § 1–4 och 6 ska anmäla denna verksamhet till Inspektionen för vård och omsorg innan verksamheten påbörjas.

Förutsättningar för tillstånd*Förutsättningar för att bevilja tillstånd att bedriva verksamhet*

3 § Inspektionen för vård och omsorg får bevilja en enskild person tillstånd att bedriva sådan verksamhet som avses i 1 § endast under förutsättning att

1. verksamheten uppfyller kraven på god kvalitet och säkerhet,

2. sökanden genom erfarenhet eller på annat sätt har fått insikt i de föreskrifter som gäller för verksamheten,

3. sökanden har ekonomiska förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten, och

4. sökanden i övrigt bedöms lämplig.

Vid lämplighetsbedömningen ska personens vilja och förmåga att fullgöra sina skyldigheter mot det allmänna, laglydnad i övrigt och andra omständigheter av betydelse beaktas.

Personkrets som omfattas av prövningen

4 § För en juridisk person ska prövningen enligt 3 § första stycket 2 av om sökanden har tillräcklig insikt i de föreskrifter som gäller för verksamheten sammantaget avse

1. den verkställande direktören och andra som genom en ledande ställning eller på annat sätt har ett bestämmande inflytande över verksamheten,

2. styrelseledamöter och styrelsesuppleanter,

3. bolagsmännen i kommanditbolag eller andra handelsbolag, och

4. personer som genom ett direkt eller indirekt ägande har ett väsentligt inflytande över verksamheten.

Det krävs även att samtliga personer som anges i första stycket bedöms lämpliga enligt 3 § andra stycket.

Tillstånd med villkor

5 § Tillstånd får förenas med villkor som har betydelse för kvaliteten och säkerheten i verksamheten.

Förändringar i verksamheten

Nytt tillstånd vid flytt eller ändring av verksamhet

6 § Om en yrkesmässigt bedriven verksamhet som kräver tillstånd enligt 1 § helt eller till väsentlig del ändras eller flyttas, ska ett nytt tillstånd sökas.

Förändringar i den personkrets som omfattas av tillståndsprövning

7 § Den som har beviljats tillstånd att bedriva yrkesmässig verksamhet enligt 1 § ska anmäla förändringar i den krets av personer som avses i 4 § till Inspektionen för vård och omsorg senast en månad efter förändringen.

Avgift för ansökan

8 § Inspektionen för vård och omsorg får ta ut en avgift för ansökningar om tillstånd att bedriva yrkesmässig verksamhet enligt 1 §.

27 kap. Missförhållanden

Rutiner mot missförhållanden

1 § Socialnämnden ansvarar för att det finns rutiner för att förebygga, upptäcka och åtgärda risker och missförhållanden inom socialtjänstens verksamhet.

Rapporteringskyldighet

Lex Sarah – skyldighet att rapportera missförhållanden

2 § Den som fullgör uppgifter inom socialtjänsten ska genast rapportera om han eller hon uppmärksammar eller får kännedom om ett missförhållande eller en påtaglig risk för ett missförhållande som rör den som får, eller kan komma i fråga för, insatser inom verksamheten (lex Sarah).

I yrkesmässigt bedriven enskild verksamhet fullgörs rapporteringskyldigheten till den som bedriver verksamheten.

I verksamhet vid Statens institutionsstyrelse fullgörs rapporteringskyldigheten till myndighetschefen, och i övrigt fullgörs skyldigheten till den berörda socialnämnden.

Information om rapporteringskyldigheten

3 § Den som enligt 2 § ska ta emot rapporter om missförhållanden eller påtaglig risk för missförhållanden ska informera den som fullgör uppgifter inom respektive verksamhet om de skyldigheter som han eller hon har att rapportera missförhållanden och påtaglig risk för missförhållanden enligt 2 § och att medverka till att den verksamhet som bedrivs och de insatser som genomförs är av god kvalitet enligt 5 kap. 3 §.

Skyldighet att informera om missförhållanden i enskild verksamhet

4 § Den som bedriver yrkesmässig enskild verksamhet ska informera den berörda socialnämnden om de rapporter om missförhållanden eller påtaglig risk för missförhållanden som han eller hon har tagit emot.

Dokumentation och avhjälpande

5 § Ett missförhållande eller en påtaglig risk för ett missförhållande ska dokumenteras, utredas samt avhjälpas eller undanröjas genast.

Anmälan vid allvarliga missförhållanden

6 § Ett allvarligt missförhållande eller en påtaglig risk för ett allvarligt missförhållande ska snarast anmälas till Inspektionen för vård och omsorg. Den utredning som gjorts med anledning av det inträffade ska bifogas anmälan.

Anmälan ska göras av

1. socialnämnden,
2. den som bedriver yrkesmässig enskild verksamhet, eller
3. myndighetschefen för Statens institutionsstyrelse.

Den som bedriver yrkesmässig enskild verksamhet ska informera den berörda socialnämnden om anmälan.

28 kap. Tillsyn

Verksamheter som omfattas av tillsyn

- 1 §** Inspektionen för vård och omsorg utövar tillsyn över socialtjänsten. Tillsynen över enskild verksamhet avser
1. verksamhet för vilken det krävs tillstånd enligt 26 kap. 1 §,
  2. verksamhet där en kommun genom avtal enligt 4 kap. 3 § första stycket har överlämnat till en enskild att utföra kommunens uppgifter inom socialtjänsten, samt
  3. annan enskild verksamhet som kommunen upphandlar tjänster från för att fullgöra skyldigheter enligt denna lag.

Vad tillsynen innebär

Granskning av att verksamheten uppfyller krav och mål

- 2 §** Tillsyn enligt lagen innebär att Inspektionen för vård och omsorg ska granska att den verksamhet som avses i 1 § uppfyller de krav och mål som framgår av lagar och andra föreskrifter samt beslut som har fattats med stöd av sådana föreskrifter.

Råd, uppföljning och andra uppgifter

- 3 §** Inspektionen för vård och omsorg ska inom ramen för sin tillsyn
1. ge råd och vägledning,
  2. kontrollera att brister och missförhållanden avhjälpas,
  3. förmedla kunskap och erfarenheter som myndigheten får genom tillsynen, och
  4. informera och ge råd till allmänheten.

Samtal med barn

- 4 §** Vid tillsyn som rör barns förhållanden får barnet höras om han eller hon inte kan antas ta skada av det. Barnet får höras utan vårdnadshavarens samtycke och utan att vårdnadshavaren är närvarande.

Handlingar, upplysningar och tillträde

Skyldighet att lämna handlingar och upplysningar

- 5 §** Den som bedriver verksamhet som står under tillsyn enligt denna lag är skyldig att på begäran av Inspektionen för vård och omsorg lämna över handlingar och annat material som rör verksamheten och lämna de upplysningar om verksamheten som myndigheten behöver för sin tillsyn.

Inspektionen för vård och omsorg får förelägga den som bedriver verksamheten att lämna över handlingar och annat material samt att lämna upplysningar om verksamheten. Ett beslut om föreläggande får förenas med vite.

Rätt till tillträde och att omhänderta handlingar vid inspektion

- 6 §** Inspektionen för vård och omsorg eller den som myndigheten förordnar har rätt att inspektera verksamhet som står under dess tillsyn.

Den som utför inspektionen har rätt att få tillträde till lokaler och andra utrymmen som används för verksamheten. För tillträde till bostäder krävs dock att den eller de boende lämnar sitt samtycke till inspektionen.

Den som utför inspektionen har rätt att tillfälligt omhändertaga handlingar och annat material som rör verksamheten. Den vars verksamhet inspekteras är skyldig att lämna den hjälp som behövs vid inspektionen.

Hjälp av Polismyndigheten vid inspektion

7 § Vid inspektion av verksamhet som står under tillsyn enligt denna lag har den som utför inspektionen rätt att få hjälp av Polismyndigheten om det behövs för att inspektionen ska kunna genomföras.

Föreläggande

Avhjälpa missförhållanden

8 § Om Inspektionen för vård och omsorg finner att det i verksamhet som står under tillsyn enligt denna lag förekommer ett missförhållande som har betydelse för enskildas möjligheter att kunna få de insatser de har rätt till, får myndigheten förelägga den som svarar för verksamheten att avhjälpa missförhållandet.

Om myndigheten finner att en verksamhet som beviljats tillstånd inte uppfyller kraven för tillstånd i 26 kap. 3 § eller att en förändring av den personkrets som ska lämplighetsprövas inte har anmälts enligt 26 kap. 7 §, får myndigheten förelägga den som beviljats tillståndet att avhjälpa bristen.

Ett föreläggande ska innehålla uppgifter om de åtgärder som myndigheten anser nödvändiga för att missförhållandet eller bristen ska kunna avhjälpas. Ett beslut om föreläggande får förenas med vite.

Fullgöra anmälningsskyldighet

9 § Inspektionen för vård och omsorg får även förelägga en kommun eller region som inte har fullgjort sin anmälningsskyldighet enligt 26 kap. 2 § att fullgöra denna skyldighet. Ett beslut om föreläggande får förenas med vite.

Återkallelse av tillstånd och förbud mot fortsatt verksamhet

Återkallelse och förbud vid missförhållanden

10 § Om ett missförhållande enligt 8 § är allvarligt och tillståndshavaren inte har följt ett föreläggande från Inspektionen för vård och omsorg, får myndigheten besluta att helt eller delvis återkalla tillståndet för verksamheten. Om verksamheten inte är tillståndspliktig, får myndigheten i stället besluta att helt eller delvis förbjuda fortsatt verksamhet.

Om missförhållandet innebär fara för enskildas liv, hälsa eller personliga säkerhet i övrigt, får Inspektionen för vård och omsorg utan föregående föreläggande besluta att helt eller delvis återkalla tillståndet för verksamheten. Om verksamheten inte är tillståndspliktig, får myndigheten i stället besluta att helt eller delvis förbjuda fortsatt verksamhet.

Ett tillstånd att bedriva verksamhet får även återkallas utan föregående föreläggande om tillståndshavaren inte uppfyller kraven för tillstånd i 26 kap. 3 och 4 §§.

Tillfälligt förbud mot fortsatt verksamhet

11 § Om det finns sannolika skäl för att ett tillstånd helt eller delvis kommer att återkallas eller om det finns sannolika skäl för att verksamheten helt eller delvis kommer att förbjudas enligt 10 §, och ett sådant beslut inte kan avvaktas, får Inspektionen för vård och omsorg besluta att tills vidare helt eller delvis förbjuda fortsatt verksamhet.

Ett beslut enligt första stycket gäller i högst sex månader. Om det finns synnerliga skäl, får beslutets giltighet förlängas med ytterligare sex månader.

Återkallelse och förbud vid bristande registerkontroll

12 § Inspektionen för vård och omsorg får återkalla tillståndet för en verksamhet som inte uppfyller skyldigheterna enligt lagen (2007:171) om registerkontroll av personal vid vissa boenden som tar emot barn, om bristen är av allvarligt slag. Om verksamheten inte är tillståndspliktig, får myndigheten besluta att förbjuda fortsatt verksamhet.

Böter och vite

Böter

13 § Till böter döms den som

1. utan tillstånd driver verksamhet som avses i 26 kap. 1 §, eller
2. i strid mot ett förbud som har meddelats enligt 10 eller 11 § fortsätter verksamheten.

Allmänt åtal för brott som avses i första stycket får väckas endast efter medgivande av Inspektionen för vård och omsorg.

Vite får inte förvandlas till fängelse

14 § Om ett föreläggande har förenats med vite enligt denna lag, får vitet inte förvandlas till fängelse.

AVDELNING VIII. ANSVARFÖRDELNING, ORGANISATION OCH BEMYNDIGANDEN

29 kap. Ansvarsfördelning mellan kommuner

Ansvarig kommun

Bosättningskommunens ansvar

1 § Den kommun där den enskilde är stadigvarande bosatt eller annars har sin starkaste anknytning (bosättningskommunen) ansvarar för insatser till den enskilde, om inte annat följer av 2–4 §§.

Ansvar vid placering i en annan kommun

2 § En kommun behåller ansvaret för insatser till en enskild som till följd av ett beslut av kommunen vistas i en annan kommun i

1. ett familjehem enligt 9 kap. denna lag eller 9 § 8 lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade,

2. ett stödboende, skyddat boende eller hem för vård eller boende enligt 9 kap.,

3. en särskild boendeform för äldre personer enligt 8 kap. 4 § eller 26 kap. 1 § 2,

4. en bostad med särskilt stöd för personer med funktionsnedsättning enligt 8 kap. 11 § eller 26 kap. 1 § 2,

5. en bostad med särskild service eller annan särskilt anpassad bostad enligt 9 § 8 eller 9 lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, eller

6. ett annat boende, om det inte är klarlagt vilken kommun som är den enskildes bosättningskommun.

Ansvar vid vistelse i kriminalvårdsanstalt och på sjukhus

3 § Den kommun där den enskilde är folkbokförd ansvarar för insatser

1. vid kriminalvård i anstalt,

2. vid vård på sjukhus eller i annan sjukvårdsinrättning på initiativ av någon annan än en kommun, eller

3. som aktualiserats inför avslutningen av vård enligt 1 eller 2.

Vistelsekommunens ansvar

4 § Om det uppkommer behov av insatser för en enskild under en tillfällig vistelse i en kommun, ansvarar den kommunen (vistelsekommunen) för insatser som behövs i akuta situationer.

Vistelsekommunen ansvarar även för andra insatser till den enskilde, om det inte står klart att en annan kommun är ansvarig.

Vistelsekommunens skyldighet att bistå bosättningskommunen*Utredning och verkställighet*

5 § När en enskild avser att vistas en kortare tid i en annan kommun än bosättningskommunen, och till följd av hög ålder, funktionsnedsättning eller allvarlig sjukdom behöver insatser för detta, är vistelsekommunen skyldig att på begäran

1. bistå med den utredning som bosättningskommunen behöver för att kunna pröva den enskildes behov av insatser, och

2. verkställa bosättningskommunens beslut.

Ersättning

6 § Om en bosättningskommun har begärt att vistelsekommunen ska verkställa ett beslut, ska bosättningskommunen betala ersättning för verkställighetskostnaderna. Ersättningen ska betalas enligt den ersättningsnivå som bosättningskommunen tillämpar för motsvarande insatser.

Ansökan om insatser i en annan kommun

7 § En enskild som önskar flytta till en annan kommun får ansöka om insatser i den kommunen om han eller hon

1. har ett varaktigt behov av omfattande vård- eller omsorgsinsatser till följd av hög ålder, funktionsnedsättning eller allvarlig sjukdom och därför inte kan bosätta sig i kommunen utan att beviljas de insatser som han eller hon behöver, eller

2. behöver flytta till en annan kommun på grund av våld eller andra övergrepp men inte kan göra det utan att beviljas de insatser som han eller hon behöver.

8 § En ansökan från en enskild som önskar flytta till en annan kommun och som är i behov av insatser enligt 7 § ska behandlas som om den enskilde var bosatt i den kommunen. Är den sökandes behov tillgodosedda i bosättningskommunen, får hänsyn inte tas till den omständigheten när ansökan prövas.

Bosättningskommunen är skyldig att på begäran bistå med den utredning som den andra kommunen behöver för att kunna pröva ansökan.

Skyldighet att slutföra utredning

9 § En kommun som har inlett en utredning av om socialnämnden behöver ingripa till ett barns skydd eller stöd är skyldig att slutföra utredningen och fatta beslut i ärendet även om barnet byter kommun. Detsamma gäller om en utredning har inletts och ärendet avser vård på grund av skadligt bruk eller beroende. Den nya kommunen är skyldig att på begäran bistå med den utredning som kan behövas för att fatta beslut i ärendet.

Första stycket gäller inte om den nya kommunen samtycker till att ta över utredningen av ärendet eller om ärendet annars flyttas över.

Överflyttning av ärende

Förutsättningar för att flytta över ett ärende

10 § Ett ärende som avser individuellt behovsprövade insatser eller andra åtgärder får flyttas över till en annan kommun.

En kommun som anser att ett ärende ska flyttas över ska begära det hos den andra kommunen. Ärendet ska då flyttas över om den som berörs av ärendet har starkast anknytning till den andra kommunen och det med hänsyn till den enskildes önskemål, hjälpbehovets varaktighet och omständigheterna i övrigt framstår som lämpligt.

En begäran om att ett ärende ska flyttas över till en annan kommun ska vara skriftlig. Den andra kommunen ska genast skriftligen meddela sin inställning.

Om kommunerna inte är överens

11 § Om berörda kommuner inte är överens om att flytta över ett ärende, får den kommun som begärt överflyttning ansöka om det hos Inspektionen för vård och omsorg. En sådan ansökan får också göras av en kommun

som inte inom en månad har fått svar från en annan kommun på en begäran om överflyttning.

Prop. 2024/25:89
Bilaga 12

Inspektionen för vård och omsorg ska pröva ansökningen så snart som möjligt. Myndigheten ska fatta beslut i ärendet inom tre månader från det att ansökan kom in, om det inte finns särskilda skäl för en längre handläggningstid.

Uppgiftslämnande mellan kommuner

12 § Uppgifter som behövs för att en kommun ska kunna ta över ett ärende enligt 10 eller 11 § ska lämnas ut av den kommun som överlämnar ärendet.

30 kap. Socialnämndens organisation och delegering av beslutanderätt

Bestämmelser i annan lag

1 § För en socialnämnd gäller bestämmelserna om nämnder i kommunallagen (2017:725).

Bestämmelsen i 6 kap. 38 § 3 kommunallagen om begränsning av rätten att delegera beslutanderätt ska dock inte tillämpas vid delegering av beslutanderätt i sådana ärenden som anges i 5–8 §§ och för sådana uppgifter som anges i 9 §.

Uppgifter inom socialnämndens ansvarsområde

Företräda kommunen i mål och ärenden

2 § Socialnämnden ska själv eller genom ombud föra kommunens talan i mål och ärenden som socialnämnden ansvarar för enligt denna lag eller annan författning.

Lämna förslag till kommunfullmäktige

3 § Socialnämnden ska lämna de förslag som nämnden anser är nödvändiga till kommunfullmäktige, kommunstyrelsen och övriga nämnder och andra myndigheter.

Begära yttranden och upplysningar från kommunstyrelsen

4 § Socialnämnden får begära in yttranden och upplysningar från kommunstyrelsen och övriga nämnder och från beredningar och tjänstemän i den egna kommunen, när det behövs för nämndens verksamhet.

Ärenden där beslutanderätten får delegeras till ett utskott

Delegering i ärenden enligt denna lag

5 § Socialnämnden får endast delegera beslutanderätten till ett utskott i ärenden som gäller

1. vård, omsorg och uppfostran i ett familjehem, jourhem eller annat enskilt hem enligt 22 kap. 3 och 4 §§,

2. övervägande av fortsatt vård, vårdens inriktning och utformning samt av om det finns skäl att ansöka om överflyttning av vårdnaden enligt 22 kap. 13 och 14 §§,

3. övervägande av flyttningsförbud enligt 22 kap. 15 §,

4. placering över nationsgränserna enligt 22 kap. 19 och 20 §§,

5. internationell adoption enligt 24 kap. 1, 2 och 4 §§, eller

6. beslut enligt 33 kap. 4 § om att föra talan om återkrav enligt 33 kap. 1 §.

Första stycket gäller även i ärenden om samtycke till fortsatt adoptionsförfarande enligt 24 kap. 5 §, om samtycke vägras.

Delegering i ärenden enligt lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga

6 § I fråga om lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga får socialnämnden endast delegera beslutanderätten till ett utskott i ärenden som gäller

1. ansökan om vård enligt 4 § den lagen,

2. omedelbart omhändertagande enligt 6 och 6 a §§ den lagen,

3. ansökan om fortsatt omhändertagande enligt 9 a § den lagen,

4. vårdens innehåll och utformning enligt 11 § första och andra styckena den lagen,

5. övervägande av fortsatt vård, vårdens inriktning och utformning samt omprövning av vårdbeslut enligt 13 § den lagen,

6. umgängesbegränsning och hemlighållande av vistelseort enligt 14 § andra och tredje styckena den lagen,

7. upphörande av vård enligt 21 § den lagen,

8. förebyggande insatser enligt 22 § den lagen,

9. ansökan om flyttningsförbud och beslut om tillfälligt flyttningsförbud enligt 24 och 26 §§ den lagen,

10. övervägande av fortsatt flyttningsförbud samt upphörande av flyttningsförbud enligt 27 § den lagen,

11. umgängesbegränsning vid ett flyttningsförbud enligt 31 § den lagen, eller

12. begäran om hjälp av Polismyndigheten eller Kriminalvården enligt 43 § den lagen.

Delegering i ärenden enligt lagen om placering av barn i skyddat boende

7 § I fråga om lagen (2024:79) om placering av barn i skyddat boende får socialnämnden endast delegera beslutanderätten till ett utskott i ärenden som gäller

1. ansökan om vård enligt 3 kap. 3 § den lagen,

2. omedelbar insats i form av skyddat boende enligt 4 kap. 1 § den lagen,

3. vårdens innehåll och utformning enligt 5 kap. 1 § den lagen,

4. överväganden om huruvida insatsen ska fortsätta enligt 5 kap. 3 § den lagen,

5. överväganden om umgängesbegränsning och hemlighållande av vistelseort enligt 5 kap. 6 § den lagen,

6. upphörande av insats enligt 7 kap. 1 § den lagen, eller

7. begäran om hjälp av Polismyndigheten enligt 8 kap. 7 § den lagen.

8 § I fråga om lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall får socialnämnden endast delegera beslutanderätten till ett utskott i ärenden som gäller

1. ansökan om vård enligt 11 § den lagen, eller
2. omedelbart omhändertagande enligt 13 § den lagen.

Begränsning av möjligheten att delegera beslutanderätt

9 § I fråga om föräldrabalken får beslutanderätten endast delegeras för uppgifter som anges i följande bestämmelser:

1. 1 kap. 4, 9, 13 och 14 §§ föräldrabalken,
2. 2 kap. 1, 4–6, 8 och 9 §§ föräldrabalken, dock inte befogenhet enligt 9 § att besluta att inte påbörja en utredning eller att lägga ner en påbörjad utredning,
3. 3 kap. 5, 6 och 8 §§ föräldrabalken,
4. 4 kap. 14 § föräldrabalken,
5. 6 kap. 6 §, 14 a § andra stycket och 15 a § tredje stycket föräldrabalken,
6. 6 kap. 13 a § föräldrabalken,
7. 6 kap. 15 c § tredje stycket föräldrabalken,
8. 6 kap. 19 § föräldrabalken när det gäller beslut att utse utredare i mål och ärenden om vårdnad, boende eller umgänge,
9. 7 kap. 7 § föräldrabalken när det gäller godkännande av avtal om att underhållsbidrag ska betalas för längre perioder än tre månader, och
10. 11 kap. 16 § andra stycket föräldrabalken.

I fråga om uppgifter enligt första stycket 6 får beslutanderätten endast delegeras till ett utskott.

10 § Beslutanderätten får inte delegeras i frågor som avses i 18 kap. 10 § denna lag eller i fråga om nämndens uppgifter enligt 16 kap. 18 § eller 18 kap. 19 § socialförsäkringsbalken.

Ordförandebeslut

11 § Bestämmelser om rätt för ordföranden, eller någon annan ledamot som nämnden har utsett, att i vissa fall fatta beslut i socialnämndens ställe finns i lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga, lagen (2024:79) om placering av barn i skyddat boende och lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall.

31 kap. Rätt att meddela föreskrifter

Bemyndigande till skydd för enskildas liv, personliga säkerhet eller hälsa

1 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela sådana föreskrifter inom socialtjänsten som behövs till skydd för enskildas liv, personliga säkerhet eller hälsa i verksamhet som avser

1. barn och unga,
2. äldre personer,

3. personer med funktionsnedsättning,
4. personer som har ett skadligt bruk eller beroende,
5. personer som har utsatts för brott och deras närstående, och
6. personer som utsätter eller har utsatt närstående för våld eller andra övergrepp.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får också meddela sådana föreskrifter som behövs till skydd för enskildas liv, personliga säkerhet eller hälsa i verksamhet vid sådana LVM-hem och särskilda ungdomshem som avses i 9 kap. 8 §.

Bemyndigande som gäller villkor och avgifter

2 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. villkor för tillstånd enligt 26 kap. 3 § första stycket 2–4 och andra stycket samt 26 kap. 4 §, och
2. avgift för ansökningar enligt 26 kap. 8 §.

3 § Regeringen får meddela föreskrifter om

1. den högsta ersättning som får tas ut varje dag för uppehälle enligt 32 kap. 2 § första stycket, och
2. vilka av kommunens utgifter för barnet som föräldrarna är skyldiga att i skäligen utsträckning bidra till enligt 32 kap. 3 § första stycket.

Bemyndigande som gäller vid krig och krigsfara

4 § Regeringen får meddela särskilda föreskrifter om socialtjänsten enligt denna lag, om landet kommer i krig eller krigsfara eller om det råder sådana utomordentliga förhållanden som är orsakade av krig eller av krigsfara som landet har befunnit sig i.

Bemyndigande som gäller uppgiftsskyldighet

5 § Regeringen får meddela föreskrifter om socialnämndens skyldighet enligt 15 kap. 2 § att lämna personuppgifter till Socialstyrelsen för angelägna statistiska ändamål.

6 § Regeringen får meddela ytterligare föreskrifter om vilka uppgifter Arbetsförmedlingen, Centrala studiestödsnämnden, Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten, Skatteverket och arbetslöshetskassorna ska lämna till socialnämnden enligt 15 kap. 10–12 §§.

AVDELNING IX. AVGIFTER, ÅTERKRAV, BRISTANDE VERKSTÄLLIGHET OCH ÖVERKLAGANDE

Prop. 2024/25:89
Bilaga 12

32 kap. Avgifter

När kommunen får ta ut avgifter

Insatser där kommunen får ta ut avgifter

1 § Kommunen får enligt grunder som kommunen bestämmer ta ut skäligen avgifter som inte överstiger kommunens självkostnader i följande fall:

1. familjerådgivning,
2. verksamhet för barn och unga enligt 18 kap. 1–4 och 9 §§ som inte är insatser av behandlingskaraktär,
3. föräldrautbildning inför adoption,
4. hemtjänst,
5. dagverksamhet,
6. sådan särskild boendeform för äldre personer som avses i 8 kap. 4 § eller bostad med särskilt stöd för personer med funktionsnedsättning som avses i 8 kap. 11 § och som inte omfattas av 12 kap. jordabalken, och
7. annan liknande insats.

I fråga om avgifter för hemtjänst, dagverksamhet, bostad i särskild boendeform för äldre personer och bostad med särskilt stöd för personer med funktionsnedsättning finns ytterligare bestämmelser i 4–10 §§.

Insatser av behandlingskaraktär

2 § Kommunen får inte ta ut avgifter för insatser av behandlingskaraktär. Kommunen får dock, utom i fråga om barn, ta ut ersättning för uppehållet av den som på grund av skadligt bruk eller beroende av alkohol, narkotika eller därmed jämförbara medel får vård eller behandling i ett hem för vård eller boende eller i ett familjehem.

I 31 kap. 3 § 1 finns en bestämmelse om att regeringen får meddela föreskrifter om den högsta ersättning som får tas ut för varje dag. För andra insatser får kommunen ta ut skälig ersättning.

Första och andra styckena gäller inte i fråga om insatser för vilka avgift har bestämts enligt 1 §.

Barn som vårdas i ett annat hem än det egna

3 § Om ett barn på initiativ av socialnämnden får vård i ett annat hem än det egna, är föräldrarna skyldiga att i skälig utsträckning bidra till kommunens utgifter för barnet. Socialnämnden får i sådana fall ta emot underhållsbidrag som avser barnet.

Första stycket gäller inte i fråga om barn som är placerade i skyddat boende med stöd av denna lag eller lagen (2024:79) om placering av barn i skyddat boende.

Beräkning av avgifter

Prisbasbelopp

4 § Med prisbasbelopp avses i detta kapitel prisbasbeloppet enligt 2 kap. 6 och 7 §§ socialförsäkringsbalken.

Avgiftsunderlag

5 § Med avgiftsunderlag avses den inkomst som den enskilde kan antas komma att få under de närmaste tolv månaderna, fördelad med lika belopp per månad.

Inkomsten ska beräknas med tillämpning av 102 kap. 29 § 1, 2, 4 och 5 socialförsäkringsbalken. Vid tillämpning av 102 kap. 29 § 4 socialförsäkringsbalken ska dock endast sådan inkomst som avses i 97 kap. 13 § första stycket 1 medräknas. Som inkomst ska även räknas bostadsbidrag enligt 96–98 kap., särskilt bostadstillägg enligt 102 kap. 26 § och boendetillägg enligt 103 a–103 e kap. samma balk. En kommun får i sitt beslut om avgifter bestämma att inkomsten ska beräknas på ett sätt som är mer fördelaktigt för den enskilde.

I fråga om makar ska den enskildes inkomst anses utgöra hälften av makarnas sammanlagda inkomster.

Högsta avgift

6 § Den enskildes avgifter får

1. för hemtjänst och dagverksamhet, tillsammans med avgifter som avses i 17 kap. 8 § första stycket 1 och 2 hälso- och sjukvårdslagen (2017:30), per månad uppgå till högst en tolfedel av 0,5392 prisbasbelopp,

2. för en bostad i särskild boendeform för äldre personer och bostad med särskilt stöd för personer med funktionsnedsättning, per månad uppgå till högst en tolfedel av 0,5539 prisbasbelopp.

Förbehållsbelopp

7 § Avgifterna enligt 6 § får inte uppgå till ett så stort belopp att den enskilde inte förbehålls tillräckliga medel av sitt avgiftsunderlag för sina personliga behov och andra normala levnadskostnader (förbehållsbelopp). När avgifterna fastställs ska kommunen dessutom försäkra sig om att den enskildes make eller sambo inte drabbas av en oskäligt försämrad ekonomisk situation. Om avgifterna baseras på den enskildes betalningsförmåga, ska avgiftsunderlaget beräknas enligt 5 §.

Beräkning av förbehållsbelopp

8 § Kommunen ska bestämma den enskildes förbehållsbelopp genom att beräkna den enskildes levnadskostnader, utom boendekostnaden, med ledning av ett minimibelopp. Boendekostnaden ska beräknas för sig och läggas till minimibeloppet. För sådan boendekostnad som anges i 6 § ska dock inget förbehåll göras.

Minimibeloppet ska, om inte annat följer av 9 §, alltid per månad utgöra lägst en tolfedel av

1. 1,4789 prisbasbelopp för ensamstående, eller

2. 1,2066 prisbasbelopp för var och en av sammanlevande makar och sambor.

Minimibeloppet ska täcka normalkostnader för livsmedel, kläder, skor, fritid, hygien, dagstidning, telefon, hemförsäkring, öppen hälso- och sjukvård, tandvård, hushållsel, förbrukningsvaror, resor, möbler, husgeråd och läkemedel.

Ändring av minimibelopp

9 § Kommunen ska höja minimibeloppet i skälig omfattning om den enskilde på grund av särskilda omständigheter varaktigt har behov av ett inte oväsentligt högre belopp än det som anges i 8 § andra stycket.

Kommunen får minska minimibeloppet i skälig omfattning om den enskilde inte har en kostnad för en sådan post som anges i 8 § tredje stycket därför att

1. kostnaden ingår i avgiften för hemtjänst och dagverksamhet,
2. kostnaden ingår i avgiften eller hyran för en sådan särskild boendeform för äldre personer som avses i 8 kap. 4 § eller en bostad med särskild stöd för personer med funktionsnedsättning som avses i 8 kap. 11 §, eller
3. posten tillhandahålls kostnadsfritt.

Kommunen får dock inte minska minimibeloppet med anledning av att den enskilde omfattas av sådan avgiftsfrihet som avses i 17 kap. 3 § hälso- och sjukvårdslagen (2017:30).

Ändring av avgift

10 § Kommunen ska ändra en avgift om något förhållande som påverkar avgiftens storlek har ändrats. Avgiften får ändras utan föregående under rättelse, om ändringen beror på förändringar i prisbasbeloppet.

En ändring av avgiften ska gälla från och med den månad som följer närmast efter den månad då de förhållanden som motiverar ändringen uppkom. En ändring av avgiften ska dock gälla från och med den månad under vilken de förhållanden som motiverar ändringen uppkom, om förhållandena avser hela den månaden.

33 kap. Återkrav

När ekonomiskt bistånd som lämnats för att ge en skälig levnadsnivå får krävas tillbaka

1 § Om någon genom oriktiga uppgifter eller genom att inte fullgöra sin uppgiftsskyldighet eller på annat sätt orsakat att ekonomiskt bistånd enligt 12 kap. 1 § betalats ut felaktigt eller med för högt belopp, får socialnämnden kräva tillbaka det som har betalats ut för mycket.

Om någon i annat fall än som avses i första stycket tagit emot sådant ekonomiskt bistånd felaktigt eller med för högt belopp och skäligen borde ha insett detta, får socialnämnden kräva tillbaka det som har betalats ut för mycket.

2 § Socialnämnden får, i andra fall än som avses i 1 §, kräva tillbaka ekonomiskt bistånd som den enskilde har fått enligt 12 kap. 1 § endast om det har lämnats

1. som förskott på en förmån eller ersättning,
2. till den som är indragen i en arbetskonflikt, eller
3. till den som på grund av förhållanden som han eller hon inte kunnat råda över hindrats från att förfoga över sina inkomster och tillgångar.

När annat ekonomiskt bistånd får krävas tillbaka

3 § Socialnämnden får kräva tillbaka ekonomiskt bistånd som har lämnats enligt 12 kap. 2 §, om stödet har getts under villkor om återbetalning och meddelats genom ett skriftligt beslut. Beslutet om ekonomiskt bistånd ska innehålla uppgifter om den eller de omständigheter enligt 2 § som utgör grund för återbetalningsskyldighet. Beslutet ska delges den enskilde.

Talan om återkrav

4 § Socialnämnden får väcka talan om återkrav hos förvaltningsrätten om den ersättningsskyldige inte frivilligt betalar tillbaka ekonomiskt bistånd i enlighet med 1–3 §§. Detsamma gäller om den ersättningsskyldige inte frivilligt ersätter kommunen för sådana utgifter som kommunen har haft enligt 32 kap. 2 § första stycket eller 3 § första stycket.

Talan väcks vid den förvaltningsrätt inom vars domkrets den enskilde är bosatt och inom tre år från det att kommunens kostnader uppkom.

Talan om återkrav får inte bifallas, om den ersättningsskyldige genom att betala tillbaka hela eller delar av ersättningen kan antas komma att sakna medel för att klara sin försörjning eller sina dagliga levnads-kostnader eller om det annars finns synnerliga skäl.

Socialnämnden får avstå från krav på återbetalning

5 § Socialnämnden får besluta att helt eller delvis avstå från ett krav på återbetalning av ersättning som avses i 1–3 §§ och i 32 kap. 2 § första stycket eller 3 § första stycket.

34 kap. Bristande verkställighet och särskild avgift

Åtgärder när gynnande beslut inte verkställs i tid

Socialnämnden ska rapportera beslut som inte har verkställts

1 § Om ett gynnande nämndbeslut enligt 11 kap. 1 § eller 12 kap. 1 § inte har verkställts inom tre månader från dagen för beslutet, ska socialnämnden rapportera det till Inspektionen för vård och omsorg och till de revisorer som avses i 3 kap. 10 § kommunallagen (2017:725). För varje beslut ska nämnden ange tidpunkten för beslutet och vilken typ av insats beslutet gäller samt kortfattat ange skälen för fördröjningen.

Socialnämnden ska vidare dels till Inspektionen för vård och omsorg, dels till revisorerna rapportera alla gynnande nämndbeslut enligt 11 kap. 1 § och 12 kap. 1 § som inte har verkställts på nytt inom tre månader från den dag då verkställigheten avbröts. För varje beslut ska nämnden ange tidpunkten för beslutet och vilken typ av insats beslutet gäller samt kortfattat ange skälen för fördröjningen.

Rapportering ska ske en gång per kvartal.

Socialnämnden ska anmäla när rapporterade beslut har verkställts

2 § När socialnämnden har verkställt ett gynnande beslut som tidigare enligt 1 § har rapporterats som inte verkställt, ska nämnden anmäla det till Inspektionen för vård och omsorg och till de revisorer som avses i 3 kap. 10 § kommunallagen (2017:725). Datum för verkställigheten ska då anges.

Statistikrapport över beslut som inte har verkställts

3 § Socialnämnden ska lämna en statistikrapport till kommunfullmäktige över hur många av nämndens gynnande beslut enligt 11 kap. 1 § och 12 kap. 1 § som inte har verkställts inom tre månader från dagen för respektive beslut. Nämnden ska vidare ange vilka typer av insatser dessa beslut gäller samt hur lång tid som har gått från dagen för respektive beslut.

Nämnden ska till kommunfullmäktige även lämna en statistikrapport över hur många av nämndens gynnande beslut enligt 11 kap. 1 § och 12 kap. 1 § som inte har verkställts på nytt inom tre månader från den dag då verkställigheten avbröts. Nämnden ska vidare ange vilka typer av insatser dessa beslut gäller samt hur lång tid som har gått från dagen för respektive beslut.

Rapportering ska ske en gång per kvartal.

Rapporteringsskyldighet för vistelsekommunen

4 § Om en bosättningskommun har begärt att en vistelsekommun ska verkställa ett beslut enligt 29 kap. 5 § 2, gäller skyldigheten att rapportera till Inspektionen för vård och omsorg och till kommunfullmäktige enligt 1–3 §§ även vistelsekommunen.

Särskild avgift*Avgift för kommunen vid bristande verkställighet*

5 § En kommun som inte inom skälig tid tillhandahåller en insats enligt 11 kap. 1 § eller 12 kap. 1 § som någon har rätt till enligt ett beslut av socialnämnden, är skyldig att betala en särskild avgift. Detsamma gäller en kommun som inte inom skälig tid på nytt tillhandahåller en insats efter det att verkställigheten av ett sådant beslut har avbrutits.

En kommun som inte inom skälig tid tillhandahåller en insats enligt 11 kap. 1 § eller 12 kap. 1 § som någon är berättigad till enligt en domstols avgörande, är skyldig att betala en särskild avgift. Detsamma gäller en kommun som inte inom skälig tid på nytt tillhandahåller en insats efter det att verkställigheten av ett sådant avgörande har avbrutits.

Om en bosättningskommun med stöd av 29 kap. 5 § 2 har begärt att en vistelsekommun ska verkställa ett beslut, ska vistelsekommunen i fall som avses i första och andra styckena betala den särskilda avgiften enligt denna paragraf.

Avgifter enligt denna paragraf tillfaller staten.

Undantag från avgifisskyldigheten

6 § En kommun är inte skyldig att betala en särskild avgift enligt 5 § om den enskilde enligt 35 kap. 1 § tredje stycket begärt att få senarelägga verkställandet.

Beräkning av den särskilda avgiften

7 § Den särskilda avgiften fastställs till lägst 10 000 kronor och högst 1 000 000 kronor.

När avgiftens storlek fastställs ska det särskilt beaktas hur lång tid som har gått sedan insatsen beviljades och hur allvarlig fördröjningen i övrigt kan anses vara.

Kommunen får befrias från särskild avgift om det finns synnerliga skäl för det. I ringa fall ska inte någon avgift tas ut.

Förvaltningsrätten prövar frågor om särskild avgift

8 § Frågor om särskild avgift prövas efter ansökan av Inspektionen för vård och omsorg av den förvaltningsrätt vars domkrets kommunen tillhör.

Ny avgift vid fortsatt underlåtenhet

9 § Om en kommun efter att särskild avgift dömts ut fortfarande inte tillhandahåller insatsen, får en ny särskild avgift enligt 5 § första eller andra stycket dömas ut.

Preskription om ansökan inte delgetts kommunen inom två år

10 § Särskild avgift enligt 5 § första stycket får bara dömas ut om ansökan enligt 8 § har delgetts kommunen inom två år från tidpunkten för det gynnande beslutet om insatsen eller inom två år från det att verkställigheten av det gynnande beslutet avbrutits.

Särskild avgift enligt 5 § andra stycket får bara dömas ut om ansökan enligt 8 § har delgetts kommunen inom två år från det att domen om insatsen fått laga kraft eller inom två år från det att verkställigheten av domen avbrutits.

Om en vistelsekommun enligt 5 § tredje stycket ska betala den särskilda avgiften, ska första och andra styckena avse vistelsekommunen.

35 kap. Överklagande

Beslut av socialnämnden

1 § Socialnämndens beslut får överklagas till allmän förvaltningsdomstol i fråga om

1. insatser enligt 11 kap. 1 § eller 12 kap. 1 §,
2. försörjningsstöd enligt 12 kap. 5 §,
3. förbud mot eller begränsning av att ta emot andras barn enligt 18 kap. 10 §,
4. medgivande att ta emot ett barn för stadigvarande vård, omsorg och uppfostran enligt 22 kap. 3 §,
5. medgivande till adoption enligt 24 kap. 1 §,
6. återkallelse av medgivande till adoption enligt 24 kap. 4 §,

7. samtycke till fortsatt adoptionsförfarande enligt 24 kap. 5 §,
8. ansökan om insatser i en annan kommun enligt 29 kap. 7 §, och
9. avgifter eller förbehållsbelopp enligt 32 kap. 5–10 §§.

Beslut i frågor som avses i första stycket gäller omedelbart. En förvaltningsrätt eller kammarrätt får dock bestämma att beslutet ska verkställas först sedan det har fått laga kraft.

På begäran av sökanden får verkställandet av beslut om insatser enligt 11 kap. 1 § senareläggas om verkställandet sker inom ett valfrihetssystem enligt lagen (2008:962) om valfrihetssystem.

Beslut av Inspektionen för vård och omsorg

2 § Beslut av Inspektionen för vård och omsorg får överklagas till allmän förvaltningsdomstol i ärenden om

1. omhändertagande av personakt enligt 17 kap. 7 §,
2. tillstånd enligt 26 kap. 1 §,
3. föreläggande enligt 28 kap. 5, 8 och 9 §§,
4. förbud och återkallelse av tillstånd enligt 28 kap. 10–12 §§, och
5. överflyttning av ärende enligt 29 kap. 11 §.

I fråga om överklagande av Inspektionen för vård och omsorgs beslut när det gäller utlämnande av handling i en personakt i enskild verksamhet enligt 17 kap. 6 § gäller i tillämpliga delar 6 kap. 7–11 §§ offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Andra beslut av Inspektionen för vård och omsorg enligt denna lag får inte överklagas.

Beslut av Inspektionen för vård och omsorg och av domstol i frågor som avses i första stycket 1, 3 och 4 gäller omedelbart.

Beslut av Socialstyrelsen

3 § Beslut av Socialstyrelsen om medgivande till att väcka allmänt åtal enligt 18 kap. 11 § andra stycket, 22 kap. 23 § andra stycket eller 24 kap. 8 § andra stycket får inte överklagas.

Prövningstillstånd

4 § Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten av beslut enligt denna lag.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.
  2. Genom lagen upphävs socialtjänstlagen (2001:453).
  3. Bestämmelsen i 14 kap. 9 § tillämpas inte på beslut om insatser som gäller tills vidare och som har fattats före ikraftträdandet.
  4. Tillstånd eller förbud som har beslutats enligt den upphävda lagen gäller som tillstånd eller förbud enligt denna lag.
  5. Den upphävda lagen gäller fortfarande vid prövningen av ett överklagande av ett beslut som har meddelats före ikraftträdandet.
  6. Den som vid ikraftträdandet är tillsvidareanställd med yrkestiteln undersköterska ska även i fortsättningen få använda titeln trots att han eller hon inte har fått bevis enligt 4 kap. 5 a § patientsäkerhetslagen (2010:659) om rätt att använda den, dock längst till och med den 30 juni 2033.

7. Den som vid ikraftträdandet är tillsvidareanställd med yrkestiteln undersköterska får utses att vara fast omsorgskontakt, trots att han eller hon inte har fått bevis enligt 4 kap. 5 a § patientsäkerhetslagen (2010:659) om rätt att använda yrkestiteln undersköterska, dock längst till och med den 30 juni 2033.

Härigenom föreskrivs att 27 kap. 22 a § och 36 kap. 5 § rättegångsbalken ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

27 kap.

22 a §¹

Ett tillstånd till hemlig kameraövervakning eller hemlig rumsavlyssning får inte avse

1. en plats som stadigvarande används eller är särskilt avsedd att användas för verksamhet som tystnadsplikt gäller för enligt 3 kap. 3 § tryckfrihetsförordningen eller 2 kap. 3 § yttrandefrihetsgrundlagen,

2. en plats som stadigvarande används eller är särskilt avsedd att användas för verksamhet som bedrivs av advokater, läkare, tandläkare, barnmorskor, sjuksköterskor, psykologer, psykoterapeuter eller familjerådgivare enligt socialtjänstlagen (2001:453), eller

3. en plats som stadigvarande används eller är särskilt avsedd att användas av präster inom trossamfund eller av dem som har motsvarande ställning inom sådana samfund, för bikt eller enskild själavård.

Om ett tillstånd till hemlig kameraövervakning eller hemlig rumsavlyssning avser den skäligen misstänkte i stället för en viss plats, får de tekniska hjälpmedel som används inte placeras på sådana platser som avses i första stycket. Övervakningen eller avlyssningen får inte heller riktas mot sådana platser.

36 kap.

5 §²

Den som till följd av 15 kap. 1 eller 2 §, 16 kap. 1 § eller 18 kap. 5, 6 eller 7 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) eller någon bestämmelse, till vilken det hänvisas i något av dessa lagrum, inte får lämna en uppgift får inte höras som vittne om uppgiften utan att den myndighet, i vars verksamhet uppgiften har inhämtats, har gett sitt tillstånd.

Advokater, läkare, tandläkare, barnmorskor, sjuksköterskor, psykologer, psykoterapeuter, familjerådgivare enligt socialtjänstlagen (2001:453) och deras biträden samt auktoriserade patentombud och deras biträden såvitt avser patenträttsliga angelägenheter enligt 2 § 1 lagen (2010:1052) om auktorisation av

Advokater, läkare, tandläkare, barnmorskor, sjuksköterskor, psykologer, psykoterapeuter, familjerådgivare enligt socialtjänstlagen (2025:000) och deras biträden samt auktoriserade patentombud och deras biträden såvitt avser patenträttsliga angelägenheter enligt 2 § 1 lagen (2010:1052) om auktorisation av

¹ Senaste lydelse 2023:534.

² Senaste lydelse 2024:80.

patentombud, får höras som vittnen om något som i denna deras yrkesutövning anförtrots dem eller som de i samband därmed har erfarit, endast om det är medgivet i lag eller den till vars förmån tystnadsplikten gäller samtycker till det. Medlare enligt denna balk, 6 kap. 18 a § föräldrabalken, lagen (1973:188) om arrendenämnder och hyresnämnder eller lagen (2011:860) om medling i vissa privaträttsliga tvister och deras biträden, får höras som vittnen om vad som anförtrots dem vid medlingen eller som de i samband därmed erfarit, endast om det är medgivet i lag eller den till vars förmån tystnadsplikten gäller samtycker till det. Den som till följd av 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen inte får lämna uppgifter som avses där får höras som vittne om dem endast om det är medgivet i lag eller den till vars förmån sekretessen gäller samtycker till det.

Rättegångsombud, biträden eller försvarare får höras som vittnen om vad som anförtrots dem för uppdragets fullgörande endast om parten medger det.

Trots det som sägs i andra eller tredje stycket föreligger skyldighet att vittna för

1. advokater och deras biträden, dock inte försvarare, i mål angående brott för vilket inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i två år,

2. andra än försvarare och advokater samt deras biträden i mål angående brott som avses i 10 kap. 21 och 23 §§ offentlighets- och sekretesslagen, och

3. den som har uppgiftsskyldighet enligt 14 kap. 1 § socialtjänstlagen i mål enligt 5 kap. 2 § eller 6 kap. 6, 13 eller 14 § samma lag, enligt lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga eller enligt lagen (2024:79) om placering av barn i skyddat boende.

patentombud, får höras som vittnen om något som i denna deras yrkesutövning anförtrots dem eller som de i samband därmed har erfarit, endast om det är medgivet i lag eller den till vars förmån tystnadsplikten gäller samtycker till det. Medlare enligt denna balk, 6 kap. 18 a § föräldrabalken, lagen (1973:188) om arrendenämnder och hyresnämnder eller lagen (2011:860) om medling i vissa privaträttsliga tvister och deras biträden, får höras som vittnen om vad som anförtrots dem vid medlingen eller som de i samband därmed erfarit, endast om det är medgivet i lag eller den till vars förmån tystnadsplikten gäller samtycker till det. Den som till följd av 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen inte får lämna uppgifter som avses där får höras som vittne om dem endast om det är medgivet i lag eller den till vars förmån sekretessen gäller samtycker till det.

3. den som har uppgiftsskyldighet enligt 19 kap. 1 eller 2 § socialtjänstlagen i mål enligt 18 kap. 10 §, 22 kap. 3 eller 4 § eller 24 kap. 4 eller 5 § samma lag, enligt lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga eller enligt lagen (2024:79) om placering av barn i skyddat boende.

Den som är präst inom ett trossamfund eller den som i ett sådant samfund har motsvarande ställning får inte höras som vittne om något som han eller hon har erfarit under bikt eller enskild själavård.

Den som har tystnadsplikt enligt 3 kap. 3 § tryckfrihetsförordningen eller 2 kap. 3 § yttrandefrihetsgrundlagen får höras som vittne om förhållanden som tystnadsplikten avser endast i den mån det föreskrivs i 3 kap. 4 § tryckfrihetsförordningen eller 2 kap. 4 § yttrandefrihetsgrundlagen.

Prop. 2024/25:89
Bilaga 12

Om någon enligt det som sägs i denna paragraf inte får höras som vittne om ett visst förhållande, får vittnesförhör inte heller äga rum med den som under tystnadsplikt biträtt med tolkning eller översättning.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.

Förslag till lag om ändring i föräldrabalken

Härigenom föreskrivs att 6 kap. 13 a, 14, 17 a, 17 c och 18 §§ och 21 kap. 11 § föräldrabalken¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 kap.

13 a §²

Står barnet under vårdnad av två vårdnadshavare och samtycker endast den ena till en åtgärd till stöd för barnet, får socialnämnden besluta att åtgärden får vidtas utan den andra vårdnadshavarens samtycke om det krävs med hänsyn till barnets bästa och åtgärden gäller

1. psykiatrisk eller psykologisk utredning eller behandling som omfattas av hälso- och sjukvårdslagen (2017:30),

2. behandling i öppna former som ges med stöd av 4 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453),

3. utseende av en kontaktperson eller en familj som avses i 3 kap. 6 b § första stycket socialtjänstlagen, eller

4. en insats enligt 9 § 4, 5 eller 6 lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade.

Ett beslut enligt första stycket får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätt.

Beslut i frågor som avses i första stycket gäller omedelbart. Rätten får dock bestämma att dess beslut ska gälla först sedan det har *vunnit* laga kraft.

I lagen (2024:79) om placering av barn i skyddat boende finns bestämmelser om vårdnadshavares beviljats skyddat boende.

Om barnet *står* under vårdnad av två vårdnadshavare och samtycker endast den ena till en åtgärd till stöd för barnet, får socialnämnden besluta att åtgärden får vidtas utan den andra vårdnadshavarens samtycke om det krävs med hänsyn till barnets bästa och åtgärden gäller

1. psykiatrisk eller psykologisk utredning eller behandling som omfattas av hälso- och sjukvårdslagen (2017:30),

2. behandling i öppna former som ges med stöd av 11 kap. 1 § socialtjänstlagen (2025:000),

3. utseende av en kontaktperson eller en familj som avses i 13 kap. 7 § första stycket socialtjänstlagen, eller

4. en insats enligt 9 § 4, 5 eller 6 lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade.

Ett beslut enligt första stycket får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätt.

Beslut i frågor som avses i första stycket gäller omedelbart. Rätten får dock bestämma att dess beslut ska gälla först sedan det har *fått* laga kraft.

I lagen (2024:79) om placering av barn i skyddat boende finns bestämmelser om vårdnadshavares bestämmanderätt när ett barn har beviljats skyddat boende.

14 §³

Om rätten för barn och vårdnadshavare att få *stöd och hjälp* hos socialnämnden finns bestämmelser i socialtjänstlagen (2001:453). Socialnämnden förmedlar kontak-

Om rätten för barn och vårdnadshavare att få *insatser* hos socialnämnden finns bestämmelser i socialtjänstlagen (2025:000). Socialnämnden förmedlar kontak-

¹ Balken omtryckt 1995:974.

² Senaste lydelse 2024:81.

³ Senaste lydelse 2001:456.

ter med andra rådgivande samhällsorgan.

ter med andra rådgivande samhällsorgan.

Prop. 2024/25:89
Bilaga 12

17 a §⁴

Föräldrar kan enligt 5 kap. 3 § socialtjänstlagen (2001:453) få hjälp att träffa avtal om vårdnad, boende och umgänge.

Föräldrar kan enligt 13 kap. 6 § socialtjänstlagen (2025:000) få hjälp att träffa avtal om vårdnad, boende och umgänge.

Socialnämnden i den kommun där barnet är folkbokfört prövar om ett avtal mellan föräldrarna enligt 6 §, 14 a § andra stycket eller 15 a § tredje stycket ska godkännas.

Om det kan antas att sekretess gäller för de uppgifter som behövs för att avgöra var barnet är folkbokfört, får även socialnämnden i en kommun där någon av föräldrarna är folkbokförd pröva om ett avtal som avses i andra stycket ska godkännas. Om det kan antas att sekretess gäller också för de uppgifter som behövs för att avgöra var föräldrarna är folkbokförda, får ett sådant avtal godkännas av socialnämnden i den kommun som föräldrarna väljer. Detsamma gäller om det kan antas att sekretess gäller för de uppgifter som behövs för att avgöra var barnet och en förälder är folkbokförda och den andra föräldern inte är folkbokförd i landet.

Vid sin prövning av föräldrarnas avtal ska socialnämnden se till att frågor om vårdnad, boende och umgänge blir tillräckligt utredda.

Socialnämndens beslut enligt andra eller tredje stycket får inte överklagas.

17 c §⁵

För att rätten, när föräldrarna inte är överens i sakfrågan, ska få ta upp ett yrkande om vårdnad, boende eller umgänge till prövning i ett mål enligt 5, 14 a eller 15 a § eller i ett mål om äktenskapsskillnad, ska en förälder som framställer ett sådant yrkande ha deltagit i informations-samtal som avses i 5 kap. 3 a § socialtjänstlagen (2001:453). Informationssamtalet ska ha ägt rum inom ett år före det att yrkandet framställs. Kravet på deltagande i informationssamtal gäller inte när ett yrkande om vårdnad, boende eller umgänge redan är upptaget till prövning i målet.

För att rätten, när föräldrarna inte är överens i sakfrågan, ska få ta upp ett yrkande om vårdnad, boende eller umgänge till prövning i ett mål enligt 5, 14 a eller 15 a § eller i ett mål om äktenskapsskillnad, ska en förälder som framställer ett sådant yrkande ha deltagit i informations-samtal som avses i 13 kap. 5 § socialtjänstlagen (2025:000). Informationssamtalet ska ha ägt rum inom ett år före det att yrkandet framställs. Kravet på deltagande i informationssamtal gäller inte när ett yrkande om vårdnad, boende eller umgänge redan är upptaget till prövning i målet.

Ett yrkande som enligt första stycket inte får tas upp till prövning får ändå tas upp om det finns särskilda skäl.

Om kravet på deltagande i informationssamtal hindrar att ett yrkande om vårdnad, boende eller umgänge tas upp till prövning, ska rätten avvisa samtliga yrkanden om vårdnad, boende och umgänge i målet.

⁴ Senaste lydelse 2021:528.

⁵ Senaste lydelse 2021:528.

Föräldrar kan enligt 5 kap. 3 § socialtjänstlagen (2001:453) genom samarbetsamtal få hjälp att nå enighet i frågor om vårdnad, boende och umgänge.

I mål om vårdnad, boende eller umgänge får rätten uppdra åt socialnämnden eller något annat organ att i barnets intresse anordna samarbetsamtal i syfte att nå enighet mellan föräldrarna.

Om rätten lämnar uppdrag enligt andra stycket, kan den förklara att målet *skall* vila under en viss tid. Detsamma gäller om samarbetsamtal redan har inletts och fortsatta samtal kan antas vara till nytta. Om det finns särskilda skäl, kan rätten förlänga den utsatta tiden.

Föräldrar kan enligt 13 kap. 6 § socialtjänstlagen (2025:000) genom samarbetsamtal få hjälp att nå enighet i frågor om vårdnad, boende och umgänge.

Om rätten lämnar uppdrag enligt andra stycket, kan den förklara att målet *ska* vila under en viss tid. Detsamma gäller om samarbetsamtal redan har inletts och fortsatta samtal kan antas vara till nytta. Om det finns särskilda skäl, kan rätten förlänga den utsatta tiden.

21 kap.

11 §⁷

Vid hämtning och omhändertagande *skall* någon som kan vara till stöd för barnet närvara. Finns det en sådan kontaktperson för barnet som avses i socialtjänstlagen (2001:453), bör han eller hon anlitas. I brådskande fall får en åtgärd som krävs för skydd av barnet vidtas utan att en person till stöd för barnet är närvarande.

Om det är möjligt *skall* en barnläkare, barnpsykiater eller barnpsykolog medverka vid hämtning och omhändertagande.

Vid hämtning och omhändertagande *ska* någon som kan vara till stöd för barnet närvara. Finns det en sådan kontaktperson för barnet som avses i socialtjänstlagen (2025:000), bör han eller hon anlitas. I brådskande fall får en åtgärd som krävs för skydd av barnet vidtas utan att en person till stöd för barnet är närvarande.

Om det är möjligt *ska* en barnläkare, barnpsykiater eller barnpsykolog medverka vid hämtning och omhändertagande.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.

⁶ Senaste lydelse 2001:456.

⁷ Senaste lydelse 2006:458.

Härigenom föreskrivs att 32 kap. 1 § brottsbalken ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

32 kap.

1 §¹

Den som har begått brott innan han eller hon fyllt arton år får dömas till ungdomsvård om han eller hon har ett särskilt behov av vård eller annan åtgärd enligt socialtjänstlagen (2001:453) eller lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga och sådan vård eller åtgärd kan beredas den unge. Vården och åtgärderna ska syfta till att motverka att den unge utvecklas ogynnsamt. Även den som har begått brott efter det att han eller hon fyllt arton år får dömas till ungdomsvård om det finns särskilda skäl för det. Den som har fyllt tjuogoett år får inte dömas till ungdomsvård.

Ungdomsvård får dömas ut endast om socialtjänstens planerade åtgärder, i förekommande fall i förening med ungdomstjänst eller böter, kan anses tillräckligt ingripande med hänsyn till brottslighetens straffvärde och art samt den unges tidigare brottslighet.

Om åtgärderna ska vidtas med stöd av socialtjänstlagen, ska rätten besluta en föreskrift om att den unge ska följa det ungdomskontrakt som upprättats av socialnämnden. Innehållet i kontraktet ska framgå av domen.

Om åtgärderna ska vidtas med stöd av lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga, ska den vårdplan som upprättats av socialnämnden fogas till domen.

Om skada på egendom har uppkommit genom brottet och det bedöms vara ägnat att främja den unges anpassning i samhället, får rätten, i samband med att den dömer till ungdomsvård, föreskriva att den unge på tid och sätt som anges i domen ska biträda den skadelidande med visst arbete, som syftar till att avhjälpa eller begränsa skadan eller som annars i belysning av brottets och skadans art framstår som lämpligt. Sådan föreskrift får beslutas endast med den skadelidandes samtycke.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.

¹ Senaste lydelse 2021:1103.

Förslag till lag om ändring i socialförsäkringsbalken

Härigenom föreskrivs att 102 kap. 20 § och 107 kap. 5 § socialförsäkringsbalken ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

102 kap.

20 §¹

När den bidragsgrundande inkomsten och reduceringsinkomsten beräknas ska den handläggande myndigheten bortse från sådan förändring i utbetalning av aktivitetersättning, sjukersättning, pensionsförmåner, äldreför-
sörjningsstöd och livränta som föranleds av att den försäkrade

– är häktad,

– är intagen i kriminalvårdsanstalt,

– är intagen i ett hem som avses i 12 § lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga för verkställighet av slutna ungdomsvård, eller

– på grund av skyddstillsyn med särskild behandlingsplan vistas i ett sådant familjehem, stödboende eller hem för vård eller boende som avses i socialtjänstlagen (2001:453).

– på grund av skyddstillsyn med särskild behandlingsplan vistas i ett sådant familjehem, stödboende eller hem för vård eller boende som avses i socialtjänstlagen (2025:000).

107 kap.

5 §

Om någon som har rätt till periodisk ersättning enligt denna balk har fått ekonomiskt bistånd enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453) får retroaktivt beviljad ersättning på begäran av socialnämnden betalas ut till nämnden. Betalning till socialnämnden får göras, till den del den ersättningsberättigade inte har återbetalat biståndet och det återstående beloppet överstiger 1 000 kronor, med det belopp som motsvarar vad socialnämnden sammanlagt har betalat ut till den ersättningsberättigade och dennes familj för eller under den tid som den retroaktiva ersättningen avser.

Det som föreskrivs i första stycket gäller inte barnbidrag och assistansersättning.

Om någon som har rätt till periodisk ersättning enligt denna balk har fått ekonomiskt bistånd enligt 12 kap. 1 § socialtjänstlagen (2025:000) får retroaktivt beviljad ersättning på begäran av socialnämnden betalas ut till nämnden. Betalning till socialnämnden får göras, till den del den ersättningsberättigade inte har återbetalat biståndet och det återstående beloppet överstiger 1 000 kronor, med det belopp som motsvarar vad socialnämnden sammanlagt har betalat ut till den ersättningsberättigade och dennes familj för eller under den tid som den retroaktiva ersättningen avser.

Första stycket gäller inte barnbidrag och assistansersättning.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.

Förslag till lag om ändring i lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare

Härigenom föreskrivs att 11 och 17 §§ lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 §¹

I fråga om den som misstänks för att ha begått brott innan han eller hon fyllt arton år ska åklagaren, innan beslut fattas i åtalsfrågan, inhämta yttrande från socialnämnden i den kommun som enligt socialtjänstlagen (2001:453) har ansvaret för den unge, om denne har erkänt gärningen eller det annars finns skälig misstanke att han eller hon har begått brottet och sådant yttrande inte inhämtats under förundersökningen. Yttrande behöver inte inhämtas om brottet är ringa, om det är uppenbart att det finns förutsättningar för straffvarning eller åtalsunderlåtelse eller om det annars är obehövligt.

I fråga om den som misstänks för att ha begått brott innan han eller hon fyllt arton år ska åklagaren, innan beslut fattas i åtalsfrågan, inhämta yttrande från socialnämnden i den kommun som enligt socialtjänstlagen (2025:000) har ansvaret för den unge, om denne har erkänt gärningen eller det annars finns skälig misstanke att han eller hon har begått brottet och sådant yttrande inte inhämtats under förundersökningen. Yttrande behöver inte inhämtas om brottet är ringa, om det är uppenbart att det finns förutsättningar för straffvarning eller åtalsunderlåtelse eller om det annars är obehövligt.

Om förundersökningen gäller brott på vilket fängelse kan följa, ska, om möjligt, undersökningsledaren begära ett sådant yttrande som avses i första stycket senast i samband med delgivning av brottsmisstanke enligt 23 kap. 18 § första stycket rättegångsbalken.

Ett yttrande ska innehålla en redogörelse för vilka åtgärder som nämnden tidigare har vidtagit i fråga om den unge samt en bedömning av om den unge har ett särskilt behov av åtgärder som syftar till att motverka att han eller hon utvecklas ogynnsamt. Yttrandet ska i förekommande fall även innehålla en redovisning av i vilken utsträckning den unge fullgjort en sådan tidigare utdömd ungdomsvård eller ungdomstjänst som nämnden har uppgift om. Vidare ska yttrandet innehålla en redovisning av de åtgärder som nämnden avser att vidta. Åtgärderna ska redovisas i ett ungdomskontrakt om de vidtas med stöd av socialtjänstlagen och i en vårdplan om de vidtas med stöd av lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga. Arten, omfattningen och varaktigheten av åtgärderna ska framgå av kontraktet eller vårdplanen. Yttrandet ska, om undersökningsledaren eller, i de fall som avses i första stycket, åklagaren begär det eller om nämnden finner det nödvändigt, även innehålla en redogörelse för den unges personliga utveckling och levnadsomständigheter i övrigt. Ett yttrande ska också innehålla en bedömning av om ungdomstjänst är en lämplig påföljd med hänsyn till den unges person och övriga omständigheter.

Nämnden ska även utan samband med yttrande lämna den som har ansvar för att inhämta yttrande de upplysningar som denne begär i fråga om den unge.

Prop. 2024/25:89
Bilaga 12

17 §²

Straffvarning får beslutas, om den unge blir föremål för sådan åtgärd som anges nedan och det med skäl kan antas att därigenom vidtas vad som är lämpligast för den unge:

1. vård eller annan åtgärd enligt socialtjänstlagen (2001:453),
1. vård eller annan åtgärd enligt socialtjänstlagen (2025:000),
2. vård eller annan åtgärd enligt lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga, eller
3. annan åtgärd som innebär att den unge får hjälp eller stöd.

Straffvarning får också beslutas, om det är uppenbart att brottet har skett av okynne eller förhastande.

Vid bedömningen av om straffvarning ska beslutas ska åklagaren utöver vad som följer av första och andra styckena särskilt beakta den unges vilja att ersätta målsäganden för skada som uppkommit genom brottet, att avhjälpa eller begränsa skadan, att på annat sätt gottgöra målsäganden eller att medverka till att medling kommer till stånd enligt lagen (2002:445) om medling med anledning av brott.

Straffvarning får inte beslutas, om något väsentligt allmänt eller enskilt intresse därigenom åsidosätts. Vid bedömningen av om något väsentligt allmänt intresse åsidosätts ska det särskilt beaktas om den unge tidigare har gjort sig skyldig till brott.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.

² Senaste lydelse 2015:81.

Förslag till lag om ändring i arbetsmiljölagen (1977:1160)

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 4 § arbetsmiljölagen (1977:1160)¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

4 §²

För deltagare i arbetsmarknadspolitiska program är denna lag tillämplig i den utsträckning som framgår av 7 § lagen (2000:625) om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten.

För deltagare i praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet som har anvisats av socialnämnd är denna lag tillämplig i den utsträckning som framgår av 4 kap. 6 § socialtjänstlagen (2001:453).

För deltagare i praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet som har anvisats av socialnämnd är denna lag tillämplig i den utsträckning som framgår av 12 kap. 6 § socialtjänstlagen (2025:000).

För dem som Migrationsverket ger sysselsättning enligt 4 § lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. är denna lag tillämplig i den utsträckning som framgår av 5 § lagen om mottagande av asylsökande m.fl.

Att denna lag i vissa fall, utöver vad som framgår av 2 § första stycket andra meningen, gäller även utomlands framgår av 5 § lagen (2010:449) om Försvarsmaktens personal vid internationella militära insatser.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.

¹ Lagen omtryckt 1991:677.

² Senaste lydelse 2020:476.

Förslag till lag om ändring i polislagen (1984:387)

Prop. 2024/25:89

Bilaga 12

Härigenom föreskrivs att 6 § polislagen (1984:387) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 §¹

Polismyndigheten och Säkerhetspolisen ska samarbeta med varandra och med åklagarmyndigheterna.

Polismyndigheten ska fort-
löpande samarbeta med
myndigheterna inom socialtjänsten
och snarast underrätta dessa om
förhållanden som bör föranleda
någon åtgärd av dem.
Bestämmelser om skyldighet att
anmäla till socialnämnden att ett
barn kan behöva nämndens skydd
finns i 14 kap. 1 § socialtjänstlagen
(2001:453).

Polismyndigheten ska fort-
löpande samarbeta med
myndigheterna inom socialtjänsten
och snarast underrätta dessa om
förhållanden som bör föranleda
någon åtgärd av dem.
Bestämmelser om skyldighet att
anmäla till socialnämnden att ett
barn kan behöva nämndens skydd
finns i 19 kap. 1 och 2 §§
socialtjänstlagen (2025:000).

Polismyndigheten och Säkerhetspolisen ska också samarbeta med andra myndigheter och organisationer vilkas verksamhet berör polisverksamheten.

Andra myndigheter ska ge polisen stöd i dess arbete.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.

¹ Senaste lydelse 2014:588.

Förslag till lag om ändring i tandvårdslagen (1985:125)

Härigenom föreskrivs att 3 § tandvårdslagen (1985:125) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §¹

Tandvården ska bedrivas så att den uppfyller kravet på en god tandvård. Detta innebär att den ska

1. vara av god kvalitet med en god hygienisk standard och lägga särskild vikt vid förebyggande åtgärder,
  2. tillgodose patientens behov av trygghet i vården och behandlingen,
  3. vara lätt tillgänglig,
  4. bygga på respekt för patientens självbestämmande och integritet,
  5. främja goda kontakter mellan patienten och tandvårdspersonalen.
- Akuta fall ska behandlas med förtur.

När tandvård ges till barn ska barnets bästa särskilt beaktas.

Bestämmelser om skyldighet att anmäla till socialnämnden att ett barn kan behöva nämndens skydd finns i 14 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453).

Bestämmelser om skyldighet att anmäla till socialnämnden att ett barn kan behöva nämndens skydd finns i 19 kap. 1 och 2 §§ socialtjänstlagen (2025:000).

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.

Förslag till lag om ändring i lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall

Prop. 2024/25:89
Bilaga 12

Härigenom föreskrivs att 1, 2, 4 och 47 §§ lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §¹

De i 1 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453) angivna målen för samhällets socialtjänst *skall* vara vägledande för all vård som syftar till att hjälpa enskilda människor att komma ifrån missbruk av alkohol, narkotika eller flyktiga lösningsmedel. Vården *skall* bygga på respekt för den enskildes självbestämmanderätt och integritet och *skall* så långt det är möjligt utformas och genomföras i samverkan med den enskilde.

De i 2 kap. 1–4 §§ socialtjänstlagen (2025:000) angivna målen för samhällets socialtjänst *ska* vara vägledande för all vård som syftar till att hjälpa enskilda människor att komma ifrån missbruk av alkohol, narkotika eller flyktiga lösningsmedel. Vården *ska* bygga på respekt för den enskildes självbestämmanderätt och integritet och *ska* så långt det är möjligt utformas och genomföras i samverkan med den enskilde.

2 §²

Vård inom socialtjänsten ges en missbrukare i samförstånd med honom eller henne enligt bestämmelserna i socialtjänstlagen (2001:453). En missbrukare *skall* dock beredas vård oberoende av eget samtycke under de förutsättningar som anges i denna lag (tvångsvård).

Vård inom socialtjänsten ges en missbrukare i samförstånd med honom eller henne enligt bestämmelserna i socialtjänstlagen (2025:000). En missbrukare *ska* dock beredas vård oberoende av eget samtycke under de förutsättningar som anges i denna lag (tvångsvård).

För tvångsvårdens innehåll och utformning gäller bestämmelserna i socialtjänstlagen, om inte något annat anges i denna lag.

4 §³

Tvångsvård *skall* beslutas om,

Tvångsvård *ska* beslutas om

1. någon till följd av ett fortgående missbruk av alkohol, narkotika eller flyktiga lösningsmedel är i behov av vård för att komma ifrån sitt missbruk,

2. vårdbehovet inte kan tillgodoses enligt socialtjänstlagen (2001:453) eller på något annat sätt, och

2. vårdbehovet inte kan tillgodoses enligt socialtjänstlagen (2025:000) eller på något annat sätt, och

¹ Senaste lydelse 2005:467.

² Senaste lydelse 2005:467. Ändringen innebär bl.a. att andra stycket tas bort.

³ Senaste lydelse 2005:467.

3. han eller hon till följd av missbruket
- a) utsätter sin fysiska eller psykiska hälsa för allvarlig fara,
  - b) löper en uppenbar risk att förstöra sitt liv, eller
  - c) kan befaras komma att allvarligt skada sig själv eller någon närstående.

Om någon för kortare tid ges vård med stöd av lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård hindrar detta inte ett beslut om tvångsvård enligt denna lag.

47 §⁴

Med socialnämnden avses i denna lag socialnämnden i den kommun som enligt 2 a kap. socialtjänstlagen (2001:453) har ansvaret för att den enskilde får *det stöd och den hjälp* som han eller hon behöver. Att överflyttning av ärenden till en annan socialnämnd kan ske i vissa fall framgår av 2 a kap. 10 och 11 §§ socialtjänstlagen.

Beslut om tvångsvård enligt 5 § och beslut med anledning av omhändertagande enligt 13 § fattas av den förvaltningsrätt inom vars domkrets den ansvariga kommunen är belägen. Den förvaltningsrätt som meddelade beslutet om vård beslutar också i frågor som avses i 44 § första stycket.

Med socialnämnden avses i denna lag socialnämnden i den kommun som enligt 29 kap. socialtjänstlagen (2025:000) har ansvaret för att den enskilde får *de insatser* som han eller hon behöver. Att överflyttning av ärenden till en annan socialnämnd kan ske i vissa fall framgår av 29 kap. 10 och 11 §§ socialtjänstlagen.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.

Förslag till lag om ändring i lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga

Prop. 2024/25:89
Bilaga 12

Härigenom föreskrivs att 1, 10, 13 b, 21 c, 24 och 25 §§ lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §¹

Insatser inom socialtjänsten för barn och ungdom ska göras i samförstånd med den unge och hans eller hennes vårdnadshavare enligt bestämmelserna i socialtjänstlagen (2001:453). Insatserna ska präglas av respekt för den unges människovärde och integritet.

Den som är under 18 år ska dock beredas vård enligt denna lag, om någon av de situationer som anges i 2 eller 3 § föreligger och det kan antas att behövlig vård inte kan ges den unge med samtycke av den eller dem som har vårdnaden om honom eller henne och, när den unge har fyllt 15 år, av honom eller henne själv.

Vård med stöd av 3 § får även beredas den som har fyllt 18 men inte 20 år, om sådan vård med hänsyn till den unges behov och personliga förhållanden i övrigt är lämpligare än någon annan vård och det kan antas att behövlig vård inte kan ges med den unges samtycke.

Vissa andra åtgärder får vidtas utan samtycke enligt 22, 24, 31 a, 32 a och 32 b §§.

Vid beslut enligt denna lag ska vad som är bäst för den unge vara avgörande.

Insatser inom socialtjänsten för barn och ungdom ska göras i samförstånd med den unge och hans eller hennes vårdnadshavare enligt bestämmelserna i socialtjänstlagen (2025:000). Insatserna ska präglas av respekt för den unges människovärde och integritet.

10 §²

Vården *skall* anses påbörjad när den unge på grund av ett beslut om omedelbart omhändertagande eller om vård har placerats utanför sitt eget hem.

För vårdens innehåll och utformning gäller bestämmelserna i socialtjänstlagen (2001:453) och föreskrifterna i 11–20 §§.

Vården *ska* anses påbörjad när den unge på grund av ett beslut om omedelbart omhändertagande eller om vård har placerats utanför sitt eget hem.

13 b §³

När socialnämnden prövar om vård som har beslutats med stöd av denna lag ska upphöra för någon som är under 18 år och som är

När socialnämnden prövar om vård som har beslutats med stöd av denna lag ska upphöra för någon som är under 18 år och som är

¹ Senaste lydelse 2022:664.

² Senaste lydelse 2001:466. Ändringen innebär bl.a. att andra stycket tas bort.

³ Senaste lydelse 2022:664.

placerad i ett hem som avses i 6 kap. 6 § första stycket socialtjänstlagen (2001:453), ska socialnämnden också särskilt överväga om det finns skäl att ansöka om flyttningsförbud enligt 24 §.

placerad i ett hem som avses i 22 kap. 3 § första stycket socialtjänstlagen (2025:000), ska socialnämnden också särskilt överväga om det finns skäl att ansöka om flyttningsförbud enligt 24 §.

21 c §⁴

Vid en uppföljning enligt 21 b § får socialnämnden konsultera sakkunniga samt i övrigt ta de kontakter som behövs. Socialnämnden får samtala med den unge utan vårdnadshavarens samtycke och utan att vårdnadshavaren är närvarande.

När uppföljningen inleds respektive avslutas ska socialnämnden underätta den unge, om den unge har fyllt 15 år, och vårdnadshavare som berörs.

En uppföljning ska avslutas senast sex månader från det att den inleddes. Uppföljningen ska också avslutas om nämnden inleder en utredning enligt 11 kap. 1 § första stycket socialtjänstlagen (2001:453).

En uppföljning ska avslutas senast sex månader från det att den inleddes. Uppföljningen ska också avslutas om nämnden inleder en utredning enligt 14 kap. 2 § första stycket socialtjänstlagen (2025:000).

24 §⁵

Förvaltningsrätten får efter ansökan av socialnämnden för viss tid eller tills vidare förbjuda den som har vårdnaden om en underårig att ta denne från ett hem som avses i 6 kap. 6 § första stycket socialtjänstlagen (2001:453) om det finns en påtaglig risk för att den unges hälsa eller utveckling skadas om han eller hon skiljs från hemmet (flyttningsförbud).

Förvaltningsrätten får efter ansökan av socialnämnden för viss tid eller tills vidare förbjuda den som har vårdnaden om en underårig att ta denne från ett hem som avses i 22 kap. 3 § första stycket socialtjänstlagen (2025:000) om det finns en påtaglig risk för att den unges hälsa eller utveckling skadas om han eller hon skiljs från hemmet (flyttningsförbud).

25 §⁶

Ansökan om flyttningsförbud görs av den socialnämnd som har lämnat medgivande enligt 6 kap. 6 § socialtjänstlagen (2001:453) att ta emot den unge i ett enskilt hem. Samma nämnd beslutar om tillfälligt flyttningsförbud enligt 27 §.

Ansökan om flyttningsförbud görs av den socialnämnd som har lämnat medgivande enligt 22 kap. 3 § socialtjänstlagen (2025:000) att ta emot den unge i ett enskilt hem. Samma nämnd beslutar om tillfälligt flyttningsförbud enligt 27 §.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.

⁴ Senaste lydelse 2022:664.

⁵ Senaste lydelse 2009:804.

⁶ Senaste lydelse 2001:466.

Förslag till lag om ändring i lagen (1990:1402) om övertagande av vissa sjukhem och andra vårdinrättningar

Prop. 2024/25:89
Bilaga 12

Härigenom föreskrivs att 3 § lagen (1990:1402) om övertagande av vissa sjukhem och andra vårdinrättningar ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Sjukhem och andra vårdinrättningar, som övertagits av kommunerna med stöd av denna lag, skall anses som sådana boendeformer som anges i 5 kap. 5 § andra stycket socialtjänstlagen (2001:453).

3 §¹

Sjukhem och andra vårdinrättningar, som övertagits av kommunerna med stöd av denna lag, ska anses som sådana boendeformer som anges i 8 kap. 4 § första stycket socialtjänstlagen (2025:000).

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.

¹ Senaste lydelse 2001:467.

Förslag till lag om ändring i folkbokföringslagen (1991:481)

Härigenom föreskrivs att 15 § folkbokföringslagen (1991:481) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

En vistelse för service och omvårdnad eller för stöd, hjälp och annan lättåtkomlig service i en sådan bostad för äldre människor som avses i 5 kap. 5 § andra och tredje styckena socialtjänstlagen (2001:453) i en annan kommun än den där personen var eller borde ha varit folkbokförd när han eller hon flyttade till den aktuella bostaden, ska inte anses leda till ändrad bosättning om vistelsen har beslutats av den kommun där han eller hon var eller borde ha varit folkbokförd. Om personen inte längre disponerar en bostad på den fastighet där han eller hon förut var eller borde ha varit folkbokförd, anses personen bosatt endast i kommunen eller, om ändrade förhållanden föranleder det, på en annan fastighet.

Första stycket ska även tillämpas på den som vistas i ett hem för äldre som drivs av någon annan än kommunen, om boendet med hänsyn till upplåtelseform och tillgång till vård eller stöd, hjälp och annan lättåtkomlig service kan anses motsvara vistelse som avses i första stycket.

Föreslagen lydelse

15 §¹

En vistelse i en sådan särskild boendeform för äldre personer som avses i 8 kap. 4 § socialtjänstlagen (2025:000) i en annan kommun än den där personen var eller borde ha varit folkbokförd när han eller hon flyttade till den aktuella bostaden, ska inte anses leda till ändrad bosättning om vistelsen har beslutats av den kommun där han eller hon var eller borde ha varit folkbokförd. Om personen inte längre disponerar en bostad på den fastighet där han eller hon förut var eller borde ha varit folkbokförd, anses personen bosatt endast i kommunen eller, om ändrade förhållanden föranleder det, på en annan fastighet.

Första stycket ska även tillämpas på den som vistas i ett hem för äldre personer som drivs av någon annan än kommunen, om boendet med hänsyn till upplåtelseform och tillgång till insatser och andra lättåtkomliga tjänster kan anses motsvara vistelse som avses i första stycket.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.

Förslag till lag om ändring i lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård

Prop. 2024/25:89
Bilaga 12

Härigenom föreskrivs att 31 a § lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

31 a §²

Om en patient önskar att stödpersonens uppdrag ska övergå till ett uppdrag som kontaktperson enligt 3 kap. 6 b § socialtjänstlagen (2001:453) när tvångsvården upphört och stödpersonen samtycker till det, ska den nämnd som avses i 30 § underrätta socialnämnden i den kommun där patienten är folkbokförd om patientens önskemål.

Om en patient önskar att stödpersonens uppdrag ska övergå till ett uppdrag som kontaktperson enligt 13 kap. 7 § socialtjänstlagen (2025:000) när tvångsvården upphört och stödpersonen samtycker till det, ska den nämnd som avses i 30 § underrätta socialnämnden i den kommun där patienten är folkbokförd om patientens önskemål.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.

¹ Lagen omtryckt 2008:415.

² Senaste lydelse 2012:780.

Förslag till lag om ändring i lagen (1991:1137) om rättspsykiatrisk undersökning

Härigenom föreskrivs att 14 och 14 b §§ lagen (1991:1137) om rättspsykiatrisk undersökning ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

14 §¹

Den som bedriver verksamhet där det gäller sekretess enligt 25 kap. 1–5 §§ eller 26 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) eller tystnadsplikt enligt 29 § lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, 15 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453) eller 6 kap. 12 § patientsäkerhetslagen (2010:659) ska trots sekretessen eller tystnadsplikten lämna ut sådana uppgifter om den misstänkte som behövs för en rättspsykiatrisk undersökning.

Detsamma gäller uppgifter om den misstänkte som behövs för ett läkarutlåtande som avses i 4 § andra stycket liksom för ett yttrande av Socialstyrelsen över ett sådant utlåtande eller ett sådant läkarintyg som avses i 4 § första stycket.

14 b §²

Bestämmelser om skyldighet att anmäla till socialnämnden att ett barn kan behöva nämndens skydd finns i 14 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453).

Bestämmelser om skyldighet att anmäla till socialnämnden att ett barn kan behöva nämndens skydd finns i 19 kap. 1 och 2 §§ socialtjänstlagen (2025:000).

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.

¹ Senaste lydelse 2023:282.

² Paragrafen fick sin nuvarande beteckning genom 2023:282.

Förslag till lag om ändring i lagen (1991:2041) om särskild personutredning i brottmål, m.m.

Prop. 2024/25:89
Bilaga 12

Härigenom föreskrivs att 8 § lagen (1991:2041) om särskild personutredning i brottmål, m.m. ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 §¹

Den som bedriver verksamhet där det gäller sekretess enligt 25 kap. 1–5 §§ eller 26 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) eller tystnadsplikt enligt 29 § lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, 15 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453) eller 6 kap. 12 § patientsäkerhetslagen (2010:659) ska trots sekretessen eller tystnadsplikten lämna ut sådana uppgifter om en misstänkt som behövs för ett läkarintyg enligt 7 §.

Den som bedriver verksamhet där det gäller sekretess enligt 25 kap. 1–5 §§ eller 26 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) eller tystnadsplikt enligt 29 § lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, 17 kap. 11 § socialtjänstlagen (2025:000) eller 6 kap. 12 § patientsäkerhetslagen (2010:659) ska trots sekretessen eller tystnadsplikten lämna ut sådana uppgifter om en misstänkt som behövs för ett läkarintyg enligt 7 §.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.

¹ Senaste lydelse 2023:283.

Förslag till lag om ändring i lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade

Härigenom föreskrivs att 16 d och 24 g §§ lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

16 d §¹

En kommun har ansvar enligt denna lag gentemot en person som till följd av ett beslut av kommunen är bosatt i en annan kommun i

1. familjehem, stödboende eller hem för vård eller boende enligt 6 kap. socialtjänstlagen (2001:453),

2. särskild boendeform för äldre människor enligt 5 kap. 5 § andra eller tredje stycket eller 7 kap. 1 § första stycket 2 socialtjänstlagen, eller

3. bostad med särskild service enligt 5 kap. 7 § tredje stycket eller 7 kap. 1 § första stycket 2 socialtjänstlagen.

En kommun har ansvar enligt denna lag även gentemot en person som till följd av ett beslut av kommunen vistas i en annan kommun i ett skyddat boende enligt 6 kap. socialtjänstlagen.

1. familjehem, stödboende eller hem för vård eller boende enligt 9 kap. socialtjänstlagen (2025:000),

2. särskild boendeform för äldre personer enligt 8 kap. 4 § eller 26 kap. 1 § 2 socialtjänstlagen, eller

3. bostad med särskilt stöd för personer med funktionsnedsättning enligt 8 kap. 11 § eller 26 kap. 1 § 2 socialtjänstlagen.

En kommun har ansvar enligt denna lag även gentemot en person som till följd av ett beslut av kommunen vistas i en annan kommun i ett skyddat boende enligt 9 kap. socialtjänstlagen.

24 g §²

Ytterligare bestämmelser om anmälnings- och rapporteringsskyldighet finns i 14 kap. 1 och 3 §§ socialtjänstlagen (2001:453).

Ytterligare bestämmelser om anmälnings- och rapporteringsskyldighet finns i 19 kap. 1 och 2 §§ och 27 kap. 2 § socialtjänstlagen (2025:000).

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.

¹ Senaste lydelse 2024:84.

² Senaste lydelse 2010:430.

Förslag till lag om ändring i lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl.

Prop. 2024/25:89
Bilaga 12

Härigenom föreskrivs att 1 och 3 §§ lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §¹

I denna lag *ges* bestämmelser om sysselsättning för och bistånd till utlänningar som

1. har ansökt om uppehållstillstånd i Sverige som flykting enligt 4 kap. 1 § eller som alternativt skyddsbehövande enligt 4 kap. 2 § utlänningslagen (2005:716) eller motsvarande äldre bestämmelser (asylsökande),

2. har ansökt om eller beviljats uppehållstillstånd med tillfälligt skydd eller uppehållstillstånd efter tillfälligt skydd med stöd av bestämmelserna i 21 kap. 2, 3, 4 eller 6 § utlänningslagen och som inte är folkbokförda här i landet, eller

3. har ansökt om uppehållstillstånd i Sverige och av särskilda skäl medgetts rätt att vistas här medan ansökan prövas.

Den som omfattas av denna lag har inte rätt till *bistånd* enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453) för *förmåner av motsvarande karaktär*. Rätt till bistånd *föreligger* inte heller för bostadskostnader.

I denna lag *finns* bestämmelser om sysselsättning för och bistånd till utlänningar som

Den som omfattas av denna lag har *för förmåner av motsvarande karaktär* inte rätt till *insatser* enligt 11 kap. 1 § eller *ekonomiskt bistånd* enligt 12 kap. 1 § socialtjänstlagen (2025:000). Rätt till *ekonomiskt* bistånd *finns* inte heller för bostadskostnader.

3 §²

Utlänningar som avses i 1 § första stycket 1 och 2 ska av Migrationsverket erbjudas plats på en förläggning. För utlänningar som avses i 1 § första stycket 2 får Migrationsverket även anvisa en kommun som ska ordna boendet.

Första stycket gäller inte ensamkommande barn som avses i 1 § första stycket 1 och 2. För dessa barn ska Migrationsverket i stället anvisa en kommun som ska ordna boendet. När Migrationsverket anvisat en kommun ska det anses att barnet vistas i den kommunen i den mening som avses i 2 a kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453).

Första stycket gäller inte ensamkommande barn som avses i 1 § första stycket 1 och 2. För dessa barn ska Migrationsverket i stället anvisa en kommun som ska ordna boendet. När Migrationsverket anvisat en kommun ska det anses att barnet vistas i den kommunen i den mening som avses i 29 kap. 4 § socialtjänstlagen (2025:000).

En kommun som har anvisats att ta emot ett ensamkommande barn får placera barnet i ett boende i en annan kommun endast om

1. kommunerna har ingått en överenskommelse om placeringen,

¹ Senaste lydelse 2022:1006.

² Senaste lydelse 2022:1006.

Prop. 2024/25:89
Bilaga 12

2. placeringen sker med stöd av lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga eller med stöd av socialtjänstlagen i fråga om barn med motsvarande vårdbehov, eller
  3. det med hänsyn till barnets vårdbehov finns synnerliga skäl.
-

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.

Förslag till lag om ändring i lagen (1997:191) med anledning av Sveriges tillträde till Haagkonventionen om skydd av barn och samarbete vid internationella adoptioner

Prop. 2024/25:89
Bilaga 12

Härigenom föreskrivs att 3 § lagen (1997:191) med anledning av Sveriges tillträde till Haagkonventionen om skydd av barn och samarbete vid internationella adoptioner ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §¹

Ansökningar som avses i artikel 14 i konventionen *skall* göras hos socialnämnden i sökandens eller sökandenas hemkommun.

Socialnämnden *skall*

a) sammanställa rapporter enligt artikel 15.1. i konventionen,

b) pröva frågor om samtycke enligt

c) vidta åtgärder enligt artikel 21 i konventionen.

I 6 kap 12–15 §§ socialtjänstlagen (2001:453) finns bestämmelser om att socialnämnden prövar frågor om medgivande att i adoptionssyfte ta emot barn med hemvist utomlands.

Ansökningar som avses i artikel 14 i konventionen *ska* göras hos socialnämnden i sökandens eller sökandenas hemkommun.

Socialnämnden *ska*

a) sammanställa rapporter enligt artikel 15.1 i konventionen,

artikel 17.c i konventionen,

artikel 21 i konventionen.

I 24 kap. 1–6 §§ socialtjänstlagen (2025:000) finns bestämmelser om att socialnämnden prövar frågor om medgivande att i adoptionssyfte ta emot barn med hemvist utomlands.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.

¹ Senaste lydelse 2001:476.

Förslag till lag om ändring i lagen (1997:192) om internationell adoptionsförmedling

Härigenom föreskrivs att 8 b § lagen (1997:192) om internationell adoptionsförmedling ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 b §¹

En auktoriserad sammanslutning är skyldig att dokumentera förmedlingsverksamheten. Dokumentationen ska utvisa beslut och åtgärder som vidtas i ärenden samt faktiska omständigheter och händelser av betydelse. Dokumentationen ska bevaras så länge den kan antas ha betydelse för den som förmedlats för adoption genom sammanslutningen, eller för honom eller henne närstående personer.

Kopia av handlingar som avser en viss adoption ska skickas till den socialnämnd som avses i 6 kap. 15 § andra stycket socialtjänstlagen (2001:453).

Kopia av handlingar som avser en viss adoption ska skickas till den socialnämnd som avses i 24 kap. 6 § andra stycket socialtjänstlagen (2025:000).

Om sammanslutningen upphör med sin förmedlingsverksamhet, ska dokumentation av förmedlingsverksamheten överlämnas till Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd för förvaring.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.

Förslag till lag om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring

Prop. 2024/25:89
Bilaga 12

Härigenom föreskrivs att 16 § lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

16 §¹

När ramtid ska bestämmas räknas inte den tid då den sökande varit förhindrad att arbeta på grund av

1. styrkt sjukdom,
2. vård av eget barn som inte har fyllt 2 år eller vård av adoptivbarn i 2 år efter barnets ankomst i familjen,
3. vård av närstående när närståendepenning lämnas enligt 47 kap. socialförsäkringsbalken, eller

4. uppdrag av socialnämnden att ta emot barn i ett sådant hem som avses i 6 kap. 6 § första och tredje styckena socialtjänstlagen (2001:453) samt 9 § lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, om uppdraget, på socialnämndens begäran, varit av sådan omfattning att den sökande varit tvungen att helt avstå från förvärvsarbete och mottagandet inte bedrivits yrkesmässigt.

4. uppdrag av socialnämnden att ta emot barn i ett sådant hem som avses i 22 kap. 3 § första stycket och 4 § första stycket socialtjänstlagen (2025:000) samt 9 § lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, om uppdraget, på socialnämndens begäran, varit av sådan omfattning att den sökande varit tvungen att helt avstå från förvärvsarbete och mottagandet inte bedrivits yrkesmässigt.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.

¹ Senaste lydelse 2017:1126.

Förslag till lag om ändring i lagen (1999:332) om ersättning till steriliserade i vissa fall

Härigenom föreskrivs att 3 a § lagen (1999:332) om ersättning till steriliserade i vissa fall ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 a §¹

För den som har fått ersättning enligt denna lag ska tillgångar uppgående till ett belopp om etthundrasjuttiofemtusen (175 000) kr anses som förmögenhet och inte beaktas vid tillämpning av

1. bestämmelserna om bostadsbidrag i 97 kap. 6–10 §§ socialförsäkringsbalken,

2. bestämmelserna om bostadstillägg i 102 kap. 10–13 §§ samma balk,

3. 4 kap. 1 § och 8 kap. 2 § 3. 11 kap. 1 §, 12 kap. 1 § och socialtjänstlagen (2001:453), 32 kap. 1 § socialtjänstlagen (2025:000),

4. 17 kap. 2 och 8 §§ hälso- och sjukvårdslagen (2017:30), och

5. 19 § lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.

Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

Prop. 2024/25:89
Bilaga 12

Härigenom föreskrivs att 8 kap. 11 § inkomstskattelagen (1999:1229)¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 kap.

11 §²

Bistånd enligt socialtjänstlagen (2001:453) och äldreförsörjningsstöd enligt 74 kap. socialförsäkringsbalken och liknande ersättningar är skattefria.

Ekonomiskt bistånd enligt socialtjänstlagen (2025:000) och äldreförsörjningsstöd enligt 74 kap. socialförsäkringsbalken och liknande ersättningar är skattefria.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.

¹ Lagen omtryckt 2008:803.

² Senaste lydelse 2010:1277.

Förslag till lag om ändring i lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 8 a § lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

8 a §¹

En socialnämnd får ha direktåtkomst till uppgifter som avses i 3 § första stycket 1, 4 och 5. Åtkomsten får endast förekomma om uppgifterna behövs i ärende om ekonomiskt bistånd enligt 4 kap. socialtjänstlagen (2001:453) eller i ärende om återkrav *m.m.* av sådant bistånd enligt 9 kap. samma lag. En socialnämnd får ha direktåtkomst först sedan Skatteverket har försäkrat sig om att handläggare hos socialnämnden bara kan ta del av uppgifter om personer som är aktuella i ärenden hos nämnden.

En socialnämnd får ha direktåtkomst till uppgifter som avses i 3 § första stycket 1, 4 och 5. Åtkomsten får endast förekomma om uppgifterna behövs i ärende om ekonomiskt bistånd enligt 12 kap. socialtjänstlagen (2025:000) eller i ärende om återkrav av sådant bistånd enligt 33 kap. samma lag. En socialnämnd får ha direktåtkomst först sedan Skatteverket har försäkrat sig om att handläggare hos socialnämnden bara kan ta del av uppgifter om personer som är aktuella i ärenden hos nämnden.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.

Förslag till lag om ändring i lagen (2001:454) om behandling av personuppgifter inom socialtjänsten

Prop. 2024/25:89
Bilaga 12

Härigenom föreskrivs att 8 och 9 §§ lagen (2001:454) om behandling av personuppgifter inom socialtjänsten ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 §¹

I fråga om utlämnande av personuppgifter som finns inom socialtjänsten gäller de begränsningar som följer av offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), socialtjänstlagen (2001:453) och lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade.

I fråga om utlämnande av personuppgifter som finns inom socialtjänsten gäller de begränsningar som följer av offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), socialtjänstlagen (2025:000) och lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade.

9 §²

Om den digitala teknik som används vid insatser enligt 4 kap. 2 c § socialtjänstlagen (2001:453) har funktioner som möjliggör monitorering, sensorering eller positionering, ska den personuppgiftsansvarige säkerställa att

Om den digitala teknik som används vid insatser enligt 10 kap. 6 § socialtjänstlagen (2025:000) har funktioner som möjliggör monitorering, sensorering eller positionering, ska den personuppgiftsansvarige säkerställa att

1. endast de personuppgifter som är nödvändiga för att uppnå ändamålet med användningen av tekniken behandlas, och

2. insamlade personuppgifter inte sparas under längre tid än vad som är nödvändigt för att uppnå det ändamål för vilket uppgifterna samlades in.

Den personuppgiftsansvarige får endast behandla personuppgifter om den som beviljats en sådan insats som avses i första stycket samtycker till behandlingen. Om insatsen medför behandling av personuppgifter som avser en närstående som stadigvarande sammanbor med den som beviljats insatsen, ska även den närstående samtycka till behandlingen.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.

¹ Senaste lydelse 2009:497.

² Senaste lydelse 2023:821.

Förslag till lag om ändring i lagen (2002:546) om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten

Härigenom föreskrivs att 5 och 10 §§ lagen (2002:546) om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 §¹

Arbetsförmedlingen får behandla personuppgifter för tillhandahållande av information som behövs inom

1. Försäkringskassans, Centrala studiestödsnämndens eller arbetslöshetskassornas verksamhet som underlag för beslut om och kontroll av förmåner, ersättningar och andra stöd,

2. Skatteverkets verksamhet som underlag för beslut om och kontroll av skatt,

3. Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringens verksamhet som avser tillsyn och uppföljning samt utfärdande av intyg enligt 48 § lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring,

4. Kronofogdemyndighetens verksamhet som underlag för bedömning enligt 4 kap. utsökningsbalken av i vilken utsträckning en gäldenär har utmätningsbar egendom,

5. socialnämndernas verksamhet som underlag för beslut om och kontroll av ekonomiskt bistånd enligt 4 kap. socialtjänstlagen (2001:453),

5. socialnämndernas verksamhet som underlag för beslut om och kontroll av ekonomiskt bistånd enligt 12 kap. socialtjänstlagen (2025:000),

6. Migrationsverkets verksamhet som underlag för beslut om bistånd enligt lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl.,

7. leverantörers verksamhet att utföra arbetsmarknadspolitiska insatser på uppdrag av Arbetsförmedlingen, och

8. Utbetalningsmyndighetens verksamhet.

Arbetsförmedlingen får även behandla personuppgifter för att tillhandahålla information till riksdagen eller regeringen eller till någon annan för att fullgöra uppgiftslämnande i enlighet med lag eller förordning.

10 §²

Uppgifter om att den enskilde har vårdats med stöd av socialtjänstlagen (2001:453) eller varit föremål för åtgärd enligt utlänningslagen (2005:716) får behandlas i en databas endast om de har lämnats i ett ärende.

Uppgifter om att den enskilde har vårdats med stöd av socialtjänstlagen (2025:000) eller varit föremål för åtgärd enligt utlänningslagen (2005:716) får behandlas i en databas endast om de har lämnats i ett ärende.

¹ Senaste lydelse 2023:458.

² Senaste lydelse 2013:1171.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.

Förslag till lag om ändring i lagen (2003:192) om gemensam nämnd inom vård- och omsorgsområdet

Härigenom föreskrivs att 1 § lagen (2003:192) om gemensam nämnd inom vård- och omsorgsområdet ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §¹

En region och en eller flera kommuner som ingår i regionen får genom samverkan i en gemensam nämnd gemensamt fullgöra

1. regionens uppgifter

- enligt hälso- och sjukvårdslagen (2017:30),
- enligt tandvårdslagen (1985:125),
- enligt lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård,
- enligt lagen (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård,
- enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade,
- enligt lagen (2017:372) om stöd vid klagomål mot hälso- och sjukvården,
- enligt smittskyddslagen (2004:168), eller
- som i annat fall enligt lag ska skötas av en sådan nämnd som avses i

7 kap. 1 § hälso- och sjukvårdslagen, och

2. kommunens uppgifter

- enligt socialtjänstlagen (2001:453),
- enligt hälso- och sjukvårdslagen,
- enligt lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall,
- enligt lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga,
- enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade,
- enligt lagen om stöd vid klagomål mot hälso- och sjukvården, eller
- som i annat fall enligt lag ska skötas av socialnämnd.

– enligt socialtjänstlagen
(2025:000),

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.

Förslag till lag om ändring i smittskyddslagen (2004:168)

Prop. 2024/25:89
Bilaga 12

Härigenom föreskrivs att 5 kap. 22 § smittskyddslagen (2004:168) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.

22 §¹

Om den isolerade önskar att stödpersonens uppdrag ska övergå till ett uppdrag som kontaktperson enligt 3 kap. 6 b § socialtjänstlagen (2001:453) när isoleringen upphört och stödpersonen samtycker till det, ska den nämnd som avses i 20 § första stycket underrätta socialnämnden i den kommun där den isolerade är folkbokförd om hans eller hennes önskemål.

Om den isolerade önskar att stödpersonens uppdrag ska övergå till ett uppdrag som kontaktperson enligt 13 kap. 7 § socialtjänstlagen (2025:000) när isoleringen upphört och stödpersonen samtycker till det, ska den nämnd som avses i 20 § första stycket underrätta socialnämnden i den kommun där den isolerade är folkbokförd om hans eller hennes önskemål.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.

¹ Senaste lydelse 2012:781.

Förslag till lag om ändring i lagen (2005:466) om beräkning av inkomstprövade social- försäkringsförmåner m.m. för neurosedynskadade

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (2005:466) om beräkning av inkomstprövade socialförsäkringsförmåner m.m. för neurosedynskadade ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §¹

För den som enligt regeringsbeslut fått ersättning för fosterskadador som antas orsakade av de i Sverige sålda läkemedlen Neurosedyn eller Noxodyn ska tillgångar uppgående till ett belopp om femhundrausen (500 000) kronor anses som förmögenhet och inte beaktas vid tillämpningen av

1. 17 kap. 2 och 8 §§ hälso- och sjukvårdslagen (2017:30),
2. 19 § lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade,
3. 97 kap. 6–10 §§ socialförsäkringsbalken,
4. 2 kap. 7 § och 4 kap. 14 § studiestödslagen (1999:1395),
5. 4 kap. 1 § och 8 kap. 2 § 5. 11 kap. 1 §, 12 kap. 1 § och socialtjänstlagen (2001:453), och 32 kap. 1 § socialtjänstlagen (2025:000), och
6. 102 kap. 10–13 §§ socialförsäkringsbalken.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.

Härigenom föreskrivs att 5 kap. 15 c § och 8 kap. 9 § utlänningslagen (2005:716) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.

15 c §¹

Ett tidsbegränsat uppehållstillstånd ska på ansökan av socialnämnden beviljas ett barn som avses bli placerat här i landet enligt 6 kap. 11 a § socialtjänstlagen (2001:453) om uppehållstillstånd behövs för vistelsen. Uppehållstillståndet ska gälla i minst ett år.

Ett tidsbegränsat uppehållstillstånd ska på ansökan av socialnämnden beviljas ett barn som avses bli placerat här i landet enligt 22 kap. 19 § socialtjänstlagen (2025:000) om uppehållstillstånd behövs för vistelsen. Uppehållstillståndet ska gälla i minst ett år.

8 kap.

9 §²

En EES-medborgare eller en familjemedlem till en EES-medborgare får avvisas under de tre första månaderna efter inresan om han eller hon visar sig utgöra en orimlig belastning för biståndssystemet enligt socialtjänstlagen (2001:453).

En EES-medborgare eller en familjemedlem till en EES-medborgare får avvisas under de tre första månaderna efter inresan om han eller hon visar sig utgöra en orimlig belastning för biståndssystemet enligt socialtjänstlagen (2025:000).

En utlänningsansökan som har uppehållsrätt får inte avvisas enligt första stycket.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.

¹ Senaste lydelse 2012:322.

² Senaste lydelse 2014:198.

Förslag till lag om ändring i lagen (2005:807) om ersättning för viss mervärdesskatt för kommuner, regioner, kommunalförbund och samordningsförbund

Härigenom föreskrivs att 4 § lagen (2005:807) om ersättning för viss mervärdesskatt för kommuner, regioner, kommunalförbund och samordningsförbund¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 §²

Vid utbetalning av ersättning enligt 2 § tillämpas bestämmelserna i 13 kap. 16 och 18–27 §§ mervärdesskattelagen (2023:200). Bestämmelsen i 13 kap. 26 § mervärdesskattelagen ska dock inte tillämpas i fråga om

1. boendeformer som anges i 5 kap. 5 § andra och tredje styckena och 7 § tredje stycket socialtjänstlagen (2001:453),	1. <i>särskilda</i> boendeformer och bostäder som anges i 8 kap. 4 och 11 §§ socialtjänstlagen (2025:000),
2. hem för vård eller boende och stödboenden som anges i 6 kap. 2 § socialtjänstlagen, och	2. hem för vård eller boende och stödboenden som anges i 9 kap. 7 § socialtjänstlagen, och
3. boendeformer som anges i 9 § 8 och 9 lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade.	

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.

¹ Lagen omtryckt 2008:909.

Senaste lydelse av lagens rubrik 2019:922.

² Senaste lydelse 2023:207.

Förslag till lag om ändring i lagen (2006:469) om behandling av personuppgifter vid Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen

Prop. 2024/25:89
Bilaga 12

Härigenom föreskrivs att 10 § lagen (2006:469) om behandling av personuppgifter vid Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 §¹

Personuppgifter om lagöverträdelse som innefattar brott, domar i brottmål, straffprocessuella tvångsmedel eller administrativa frihetsberövanden får inte behandlas i statistik- och tillsynsdatenbanken.

Detsamma gäller uppgifter om att den enskilde har vårdats med stöd av socialtjänstlagen (2001:453) eller varit föremål för en åtgärd enligt utlänningslagen (2005:716).

Detsamma gäller uppgifter om att den enskilde har vårdats med stöd av socialtjänstlagen (2025:000) eller varit föremål för en åtgärd enligt utlänningslagen (2005:716).

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.

¹ Senaste lydelse 2018:260.

Förslag till lag om ändring i lagen (2006:546) om utrymning och inkvartering m.m. under höjd beredskap

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 4 § lagen (2006:546) om utrymning och inkvartering m.m. under höjd beredskap ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

4 §¹

Kommuners och regioners skyldighet att ta hand om dem som omfattas av ett utrymningsbeslut och utlänningar som söker skydd i Sverige regleras i socialtjänstlagen (2001:453), hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) och lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl.

Kommuners och regioners skyldighet att ta hand om dem som omfattas av ett utrymningsbeslut och utlänningar som söker skydd i Sverige regleras i socialtjänstlagen (2025:000), hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) och lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.

Förslag till lag om ändring i lagen (2007:171) om registerkontroll av personal vid vissa boenden som tar emot barn

Prop. 2024/25:89
Bilaga 12

Härigenom föreskrivs att 1 och 4 §§ lagen (2007:171) om registerkontroll av personal vid vissa boenden som tar emot barn¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §²

Hem för vård eller boende, stödboenden eller skyddade boenden enligt 6 kap. socialtjänstlagen (2001:453) som tar emot barn får inte anställa någon om inte kontroll gjorts av register som förs enligt lagen (1998:620) om belastningsregister och lagen (1998:621) om misstankeregister avseende honom eller henne. Detsamma ska gälla den som, utan att det innebär anställning, erbjuds uppdrag, praktiktjänstgöring, volontärarbete eller liknande vid ett sådant hem under omständigheter liknande dem som förekommer vid en anställning inom verksamheten.

Hem för vård eller boende, stödboenden eller skyddade boenden enligt 9 kap. socialtjänstlagen (2025:000) som tar emot barn får inte anställa någon om inte kontroll gjorts av register som förs enligt lagen (1998:620) om belastningsregister och lagen (1998:621) om misstankeregister avseende honom eller henne. Detsamma ska gälla den som, utan att det innebär anställning, erbjuds uppdrag, praktiktjänstgöring, volontärarbete eller liknande vid ett sådant hem under omständigheter liknande dem som förekommer vid en anställning inom verksamheten.

Den som erbjuds en anställning, uppdrag, praktiktjänstgöring, volontärarbete eller liknande vid ett sådant hem för vård eller boende, ett sådant stödboende eller ett sådant skyddat boende som sägs i första stycket, ska till den som erbjuder anställningen lämna utdrag ur belastningsregistret och misstankeregistret.

Skyldigheten att lämna utdrag ur register gäller dock inte om den som erbjuder anställningen, uppdraget, praktiktjänstgöringen, volontärarbetet eller liknande själv inhämtar utdraget.

Utdraget ska vara högst sex månader gammalt. I lagen om belastningsregister och lagen om misstankeregister finns bestämmelser om att regeringen får meddela föreskrifter om innehållet i sådana utdrag.

4 §³

I 13 kap. 11 § socialtjänstlagen (2001:453) finns bestämmelser om förbud att driva stödboende, skyddat boende eller hem för vård eller boende på grund av under-

I 28 kap. 12 § socialtjänstlagen (2025:000) finns bestämmelser om förbud att driva stödboende, skyddat boende eller hem för vård eller boende på grund av under-

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 2015:986.

² Senaste lydelse 2024:87.

³ Senaste lydelse 2024:87.

Prop. 2024/25:89
Bilaga 12

låtenhet att göra registerkontroll
enligt 1 §.

låtenhet att göra registerkontroll
enligt 1 §.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.

Förslag till lag om ändring i lagen (2009:47) om vissa kommunala befogenheter

Prop. 2024/25:89
Bilaga 12

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 4 §, 2 kap. 10 § och 3 kap. 1 § lagen (2009:47) om vissa kommunala befogenheter ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

4 §¹

Det som anges i 2 kap. 6–8 och 10 §§ inskränker inte de skyldigheter som kommunen har enligt socialtjänstlagen (2001:453).

Den eller de nämnder som avses i 2 kap. 4 § första stycket socialtjänstlagen ska ha hand om verksamhet enligt 2 kap. 7, 8 och 10 §§.

Det som anges i 2 kap. 6–8 och 10 §§ inskränker inte de skyldigheter som kommunen har enligt socialtjänstlagen (2025:000).

Den eller de nämnder som avses i 4 kap. 2 § första stycket socialtjänstlagen ska ha hand om verksamhet enligt 2 kap. 7, 8 och 10 §§.

2 kap.

10 §²

En kommun får lämna kompensation till en person

– när han eller hon inte har fått *bistånd* enligt 4 kap. 1 eller 2 § socialtjänstlagen (2001:453) inom skälig tid eller i enlighet med ett beslut av socialnämnden eller ett avgörande av en domstol, eller

– när socialnämnden inte har fullgjort en garanti som lämnats till personen att inom en viss tid eller på ett visst sätt tillhandahålla *bistånd* enligt 4 kap. 1 eller 2 § socialtjänstlagen.

En kommun får lämna kompensation till en person

– när han eller hon inte har fått *insatser* enligt 11 kap. 1 eller 4 § eller *ekonomiskt bistånd* enligt 12 kap. 1 eller 2 § socialtjänstlagen (2025:000) inom skälig tid eller i enlighet med ett beslut av socialnämnden eller ett avgörande av en domstol, eller

– när socialnämnden inte har fullgjort en garanti som lämnats till personen att inom en viss tid eller på ett visst sätt tillhandahålla *insatser* enligt 11 kap. 1 eller 4 § eller *ekonomiskt bistånd* enligt 12 kap. 1 eller 2 § socialtjänstlagen.

3 kap.

1 §

Kommuner får bedriva näringsverksamhet i syfte att ge personer med funktionshinder anställning om de inte i tillräcklig omfattning inom kommunen kan få lämpliga anställningar på annat sätt samt under förutsättning att

1. verksamheten är anordnad så att den är särskilt lämpad för sysselsättning av personer med funktionshinder, och

¹ Senaste lydelse 2010:428.

² Senaste lydelse 2010:428.

Prop. 2024/25:89
Bilaga 12

2. anställning i verksamheten sker efter anvisning av Arbetsförmedlingen eller, efter Arbetsförmedlingens medgivande, av den eller de nämnder som avses i 2 kap. 4 § första stycket socialtjänstlagen (2001:453).

2. anställning i verksamheten sker efter anvisning av Arbetsförmedlingen eller, efter Arbetsförmedlingens medgivande, av den eller de nämnder som avses i 4 kap. 2 § första stycket socialtjänstlagen (2025:000).

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.

Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Prop. 2024/25:89
Bilaga 12

Härigenom föreskrivs att 26 kap. 4, 9 a, 9 c, 10, 14 b och 14 c §§ och 44 kap. 3 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

26 kap.

4 §¹

Sekretess gäller i verksamhet som avser omhändertagande av personakt enligt 7 kap. 5 § socialtjänstlagen (2001:453) eller 23 f § lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade för uppgift om en enskilds personliga förhållanden.

Första stycket gäller inte om annat följer av 5, 6 eller 7 §.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst sju år.

Sekretess gäller i verksamhet som avser omhändertagande av personakt enligt 17 kap. 7 och 8 §§ socialtjänstlagen (2025:000) eller 23 f § lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade för uppgift om en enskilds personliga förhållanden.

9 a §²

Sekretessen enligt 1 § hindrar inte att uppgift om att beslut fattats enligt 11 kap. 1 a § andra stycket socialtjänstlagen (2001:453) eller uppgift om att sådan utredning som avses i den bestämmelsen redan pågår lämnas till den som har gjort en anmälan enligt 14 kap. 1 § samma lag, om det med hänsyn till omständigheterna inte är olämpligt att uppgiften lämnas ut.

Sekretessen enligt 1 § hindrar inte att uppgift om att beslut fattats enligt 20 kap. 2 § socialtjänstlagen (2025:000) eller uppgift om att sådan utredning som avses i den bestämmelsen redan pågår lämnas till den som har gjort en anmälan enligt 19 kap. 1 eller 2 § samma lag, om det med hänsyn till omständigheterna inte är olämpligt att uppgiften lämnas ut.

9 c §³

Sekretessen enligt 1 § hindrar inte att uppgift lämnas från en myndighet inom socialtjänsten till en annan sådan myndighet i samma kommun, om det gäller insatser

1. enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453) som avses i 3 kap. 6 § första stycket samma lag och som lämnas till äldre personer eller personer med funktionsnedsättning,

1. enligt 11 kap. 1 § socialtjänstlagen (2025:000) som avses i 8 kap. 1 § samma lag och som lämnas till äldre personer eller personer med funktionsnedsättning,

¹ Senaste lydelse 2018:1157.

² Senaste lydelse 2012:778.

³ Senaste lydelse 2022:916.

2. enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen som avses i 5 kap. 5 och 7 §§ samma lag,

3. enligt 4 kap. 2 a § socialtjänstlagen, eller

4. enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade.

2. enligt 11 kap. 1 § socialtjänstlagen som avses i 8 kap. 3, 4, 10 och 11 §§ samma lag,

3. enligt 11 kap. 5 § socialtjänstlagen och som avser hemtjänst till äldre personer, eller

10 §⁴

Sekretessen enligt 4 § hindrar inte att uppgift i verksamhet som avses i 7 kap. 5 § socialtjänstlagen (2001:453) lämnas till en socialnämnd och uppgift i verksamhet som avses i 23 f § lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade lämnas till en nämnd som avses i 22 § samma lag, om uppgiften behövs för handläggning av ärende eller verkställighet av beslut om stödinsatser, vård eller behandling och det är av synnerlig vikt att uppgiften lämnas.

Sekretessen enligt 4 § hindrar inte att uppgift i verksamhet som avses i 17 kap. 7 och 8 §§ socialtjänstlagen (2025:000) lämnas till en socialnämnd och uppgift i verksamhet som avses i 23 f § lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade lämnas till en nämnd som avses i 22 § samma lag, om uppgiften behövs för handläggning av ärende eller verkställighet av beslut om stödinsatser, vård eller behandling och det är av synnerlig vikt att uppgiften lämnas.

14 b §⁵

Sekretess gäller hos Inspektionen för vård och omsorg för uppgift om adress till ett skyddat boende enligt 6 kap. 1 a § socialtjänstlagen (2001:453), om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att syftet med verksamheten skadas. Detsamma gäller för uppgift om adress till ett sådant hem för vård eller boende enligt 6 kap. 1 § första stycket 2 samma lag som bedriver verksamhet som motsvarar skyddat boende.

Sekretess enligt första stycket gäller även för uppgift om beteckning på fastighet där verksamhet bedrivs i form av sådana boenden som avses i första stycket. Sekretess gäller också för uppgift om tomträtt i fastighet där sådan verksamhet bedrivs.

Sekretessen enligt första och andra styckena gäller även den som ansökt om tillstånd enligt 7 kap. 1 § första stycket socialtjänstlagen men

Sekretess gäller hos Inspektionen för vård och omsorg för uppgift om adress till ett skyddat boende enligt 9 kap. 5 § socialtjänstlagen (2025:000), om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att syftet med verksamheten skadas. Detsamma gäller för uppgift om adress till ett sådant hem för vård eller boende enligt 9 kap. 1 § första stycket samma lag som bedriver verksamhet som motsvarar skyddat boende.

Sekretessen enligt första och andra styckena gäller även den som ansökt om tillstånd enligt 26 kap. 1 § socialtjänstlagen men ännu inte

⁴ Senaste lydelse 2018:1157.

⁵ Senaste lydelse 2024:88.

ännu inte beviljats tillstånd, samt sådan verksamhet som anmälts av en kommun eller region enligt 7 kap. 1 § andra stycket samma lag.

beviljats tillstånd, samt sådan verksamhet som anmälts av en kommun eller region enligt 26 kap. 2 § samma lag.

Prop. 2024/25:89
Bilaga 12

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst sjuttio år.

14 c §⁶

Sekretess gäller hos en kommun eller region för uppgift om adress till ett skyddat boende enligt 6 kap. 1 a § socialtjänstlagen (2001:453), om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att syftet med verksamheten skadas. Detsamma gäller för uppgift om adress till ett sådant hem för vård eller boende enligt 6 kap. 1 § första stycket 2 samma lag som bedriver verksamhet som motsvarar skyddat boende.

Sekretess gäller hos en kommun eller region för uppgift om adress till ett skyddat boende enligt 9 kap. 5 § socialtjänstlagen (2025:000), om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att syftet med verksamheten skadas. Detsamma gäller för uppgift om adress till ett sådant hem för vård eller boende enligt 9 kap. 1 § första stycket samma lag som bedriver verksamhet som motsvarar skyddat boende.

Sekretess enligt första stycket gäller även för uppgift om beteckning på fastighet där verksamhet bedrivs i form av sådana boenden som avses i första stycket. Sekretess gäller också för uppgift om tomträtt i fastighet där sådan verksamhet bedrivs.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst sjuttio år.

44 kap.

3 §⁷

Rätten enligt 1 kap. 1 och 7 §§ tryckfrihetsförordningen och 1 kap. 1 och 10 §§ yttrandefrihetsgrundlagen att meddela och offentliggöra uppgifter inskränks av den tystnadsplikt som följer av

1. 6 kap. 12–14 §§ patientsäkerhetslagen (2010:659), och

2. 15 kap. 2 § socialtjänstlagen (2001:453).

2. 17 kap. 12 § socialtjänstlagen (2025:000).

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.

⁶ Senaste lydelse 2024:88.

⁷ Senaste lydelse 2019:311.

Förslag till lag om ändring i lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk¹

dels att 18–18 c §§ ska upphöra att gälla,

dels att 1 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 18 §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §²

Denna lag innehåller bestämmelser om nationella minoriteter, nationella minoritetsspråk, förvaltningsområden och rätten att använda minoritetsspråk hos förvaltningsmyndigheter och domstolar *samt bestämmelser om äldreomsorg*. Lagen innehåller också bestämmelser om uppföljning av tillämpningen av lagen.

Denna lag innehåller bestämmelser om nationella minoriteter, nationella minoritetsspråk, förvaltningsområden och rätten att använda minoritetsspråk hos förvaltningsmyndigheter och domstolar. Lagen innehåller också bestämmelser om uppföljning av tillämpningen av lagen.

18 §

Rätten för enskilda att i vissa fall erbjudas omvårdnad inom ramen för äldreomsorgen på de nationella minoritetsspråken regleras i 8 kap. 6–9 §§ socialtjänstlagen (2025:000).

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.

¹ Senaste lydelse av

18 § 2018:1367

18 a § 2018:1367

18 b § 2018:1367

18 c § 2018:1367.

² Senaste lydelse 2018:1367.

Härigenom föreskrivs att 11 kap. 3 och 11 §§ fängelselagen (2010:610) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 kap.

3 §

Vårdvistelse innebär att en intagen är placerad i ett sådant hem som avses i 6 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453).

Vårdvistelse innebär att en intagen är placerad i ett sådant hem som avses i 9 kap. 1 § socialtjänstlagen (2025:000).

Vårdvistelse får beviljas en intagen som har behov av vård eller behandling mot missbruk av beroendeframkallande medel eller mot något annat särskilt förhållande som kan antas ha samband med hans eller hennes brottslighet, om det inte finns någon beaktansvärd risk för att den intagne kommer att begå brott, undandra sig straffets fullgörande eller på annat sätt allvarligt missköta sig.

11 §

Den som bedriver ett halvvägshus i enskild regi enligt 10 § eller ett hem för vårdvistelse enligt 6 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453) ska

Den som bedriver ett halvvägshus i enskild regi enligt 10 § eller ett hem för vårdvistelse enligt 9 kap. 1 § socialtjänstlagen (2025:000) ska

1. fortlöpande hålla Kriminalvården underrättad om hur verksamheten fortskrider,

2. samråda med Kriminalvården i frågor av större vikt, och

3. omedelbart anmäla om den intagne inte rättar sig efter de villkor som meddelats eller fullgör de skyldigheter som gäller för utslussningsåtgärden.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.

Förslag till lag om ändring i patientsäkerhetslagen (2010:659)

Härigenom föreskrivs att 6 kap. 5 § patientsäkerhetslagen (2010:659) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 kap.

5 §¹

Hälso- och sjukvårdspersonalen ska i frågor som rör barn som far illa eller riskerar att fara illa samverka med samhällsorgan, organisationer och andra som berörs. I fråga om utlämnande av uppgifter gäller de begränsningar som följer av 12–14 §§ och av offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Hälso- och sjukvårdspersonalen ska särskilt beakta ett barns behov av information, råd och stöd om barnets förälder eller någon annan vuxen som barnet varaktigt bor tillsammans med

1. har en psykisk störning eller en psykisk funktionsnedsättning,
2. har en allvarlig fysisk sjukdom eller skada,
3. är missbrukare av alkohol eller något annat beroendeframkallande medel, eller
4. utsätter eller har utsatt barnet eller en närstående till barnet för våld eller andra övergrepp.

Detsamma gäller om barnets förälder eller någon annan vuxen som barnet varaktigt bor tillsammans med oväntat avlider.

Bestämmelser om skyldighet att anmäla till socialnämnden att ett barn kan behöva nämndens skydd finns i 14 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453).

Bestämmelser om skyldighet att anmäla till socialnämnden att ett barn kan behöva nämndens skydd finns i 19 kap. 1 och 2 §§ socialtjänstlagen (2025:000).

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.

Härigenom föreskrivs att 9 kap. 13 och 15 c §§, 10 kap. 25 och 33 §§, 11 kap. 25 och 32 §§, 16 kap. 43, 49 och 49 a §§, 17 kap. 15 a, 19 och 21 a §§, 18 kap. 31 §, 19 kap. 35, 40 a, 42 och 42 a §§ och 29 kap. 13 § skollagen (2010:800) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 kap.

13 §¹

Ett barn har rätt att bli mottaget i förskoleklass med offentlig huvudman i en annan kommun än den som ska svara för barnets utbildning, om barnet med hänsyn till sina personliga förhållanden har särskilda skäl att få gå i den kommunens förskoleklass. Innan kommunen fattar beslut om att för visst läsår ta emot ett sådant barn, ska den inhämta yttrande från barnets hemkommun.

Ett barn som vistas i ett sådant hem för vård eller boende som avses i 6 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453) eller i ett sådant skyddat boende som avses i 6 kap. 1 a § samma lag har rätt att bli mottaget i en förskoleklass i den kommun där barnet vistas, trots att en annan kommun är den som ska svara för barnets utbildning.

Ett barn som vistas i ett sådant hem för vård eller boende som avses i 9 kap. 1 § socialtjänstlagen (2025:000) eller i ett sådant skyddat boende som avses i 9 kap. 5 § samma lag har rätt att bli mottaget i en förskoleklass i den kommun där barnet vistas, trots att en annan kommun är den som ska svara för barnets utbildning.

Efter önskemål av barnets vårdnadshavare får en kommun även i annat fall i sin förskoleklass ta emot ett barn från en annan kommun.

15 c §²

En elev som med stöd av 13 § första stycket går i en annan kommuns förskoleklass och som på grund av skolgången måste övernatta i den kommunen har rätt till skolskjuts mellan den tillfälliga bostaden och den plats där utbildningen bedrivs under samma förutsättningar som gäller för elever som är hemmahörande i kommunen. Detsamma gäller för en elev som går i en annan kommuns förskoleklass på grund av att eleven har placerats i ett sådant skyddat boende som avses i 6 kap. 1 a § socialtjänstlagen (2001:453).

En elev som med stöd av 13 § första stycket går i en annan kommuns förskoleklass och som på grund av skolgången måste övernatta i den kommunen har rätt till skolskjuts mellan den tillfälliga bostaden och den plats där utbildningen bedrivs under samma förutsättningar som gäller för elever som är hemmahörande i kommunen. Detsamma gäller för en elev som går i en annan kommuns förskoleklass på grund av att eleven har placerats i ett sådant skyddat boende som avses i 9 kap. 5 § socialtjänstlagen (2025:000).

¹ Senaste lydelse 2024:89.

² Senaste lydelse 2024:89.

Den kommun som anordnar utbildningen ansvarar för att skolskjuts anordnas enligt första stycket. Kommunens kostnader för detta ska ersättas av elevens hemkommun.

10 kap.

25 §³

En elev har rätt att bli mottagen i en grundskola som anordnas av en annan kommun än den som ska svara för elevens utbildning, om eleven med hänsyn till sina personliga förhållanden har särskilda skäl att få gå i den kommunens grundskola. Innan kommunen fattar beslut om att för ett visst läsår ta emot en sådan elev ska den inhämta yttrande från elevens hemkommun.

En elev som vistas i ett sådant hem för vård eller boende som avses i 6 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453) eller i ett sådant skyddat boende som avses i 6 kap. 1 a § samma lag har rätt att bli mottagen i en grundskola i den kommun där eleven vistas, trots att en annan kommun är den som ska svara för elevens utbildning.

En elev som vistas i ett sådant hem för vård eller boende som avses i 9 kap. 1 § socialtjänstlagen (2025:000) eller i ett sådant skyddat boende som avses i 9 kap. 5 § samma lag har rätt att bli mottagen i en grundskola i den kommun där eleven vistas, trots att en annan kommun är den som ska svara för elevens utbildning.

33 §⁴

En elev som med stöd av 25 § går i en annan kommuns grundskola och som på grund av skolgången måste övernatta i den kommunen har rätt till skolskjuts mellan den tillfälliga bostaden och den plats där utbildningen bedrivs under samma förutsättningar som gäller för elever som är hemmahörande i kommunen. Detsamma gäller för en elev som går i en annan kommuns grundskola på grund av att eleven har placerats i ett sådant skyddat boende som avses i 6 kap. 1 a § socialtjänstlagen (2001:453).

En elev som med stöd av 25 § går i en annan kommuns grundskola och som på grund av skolgången måste övernatta i den kommunen har rätt till skolskjuts mellan den tillfälliga bostaden och den plats där utbildningen bedrivs under samma förutsättningar som gäller för elever som är hemmahörande i kommunen. Detsamma gäller för en elev som går i en annan kommuns grundskola på grund av att eleven har placerats i ett sådant skyddat boende som avses i 9 kap. 5 § socialtjänstlagen (2025:000).

Den kommun som anordnar utbildningen ska ombesörja att skolskjuts anordnas enligt första stycket. Kommunens kostnader för detta ska ersättas av elevens hemkommun.

³ Senaste lydelse 2024:89.

⁴ Senaste lydelse 2024:89.

11 kap.

25 §⁵

En elev har rätt att bli mottagen i en anpassad grundskola som anordnas av en annan kommun än den som ska svara för elevens utbildning, om eleven med hänsyn till sina personliga förhållanden har särskilda skäl att få gå i den kommunens anpassade grundskola. Innan kommunen fattar beslut om att för ett visst läsår ta emot en sådan elev, ska den inhämta yttrande från elevens hemkommun.

En elev som vistas i ett sådant hem för vård eller boende som avses i 6 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453) eller i ett sådant skyddat boende som avses i 6 kap. 1 a § samma lag har rätt att bli mottagen i en anpassad grundskola i den kommun där eleven vistas, trots att en annan kommun är den som ska svara för elevens utbildning.

En elev som vistas i ett sådant hem för vård eller boende som avses i 9 kap. 1 § socialtjänstlagen (2025:000) eller i ett sådant skyddat boende som avses i 9 kap. 5 § samma lag har rätt att bli mottagen i en anpassad grundskola i den kommun där eleven vistas, trots att en annan kommun är den som ska svara för elevens utbildning.

32 §⁶

En elev som med stöd av 25 § går i en annan kommuns anpassade grundskola och som på grund av skolgången måste övernatta i den kommunen har rätt till skolskjuts mellan den tillfälliga bostaden och den plats där utbildningen bedrivs under samma förutsättningar som gäller för elever som är hemmahörande i kommunen. Detsamma gäller för en elev som går i en annan kommuns anpassade grundskola på grund av att eleven har placerats i ett sådant skyddat boende som avses i 6 kap. 1 a § socialtjänstlagen (2001:453).

En elev som med stöd av 25 § går i en annan kommuns anpassade grundskola och som på grund av skolgången måste övernatta i den kommunen har rätt till skolskjuts mellan den tillfälliga bostaden och den plats där utbildningen bedrivs under samma förutsättningar som gäller för elever som är hemmahörande i kommunen. Detsamma gäller för en elev som går i en annan kommuns anpassade grundskola på grund av att eleven har placerats i ett sådant skyddat boende som avses i 9 kap. 5 § socialtjänstlagen (2025:000).

Den kommun som anordnar utbildningen ska ombesörja att skolskjuts anordnas enligt första stycket. Kommunens kostnader för detta ska ersättas av elevens hemkommun.

16 kap.

43 §⁷

Av de behöriga sökande till ett nationellt program eller till en sådan nationell inriktning, särskild variant eller gymnasial lärlingsutbildning som börjar första läsåret ska huvudmannen i första hand ta emot dem som

⁵ Senaste lydelse 2024:89.

⁶ Senaste lydelse 2024:89.

⁷ Senaste lydelse 2024:89.

är hemmahörande i kommunen eller inom samverkansområdet för utbildningen.

En elev ska vid beslut om mottagande enligt första stycket jämföras med den som är hemmahörande i kommunen eller samverkansområdet för utbildningen, om eleven vistas i kommunen eller samverkansområdet för utbildningen på grund av placering i ett sådant hem för vård eller boende som avses i 6 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453) eller i ett sådant skyddat boende som avses i 6 kap. 1 a § samma lag.

En elev ska vid beslut om mottagande enligt första stycket jämföras med den som är hemmahörande i kommunen eller samverkansområdet för utbildningen, om eleven vistas i kommunen eller samverkansområdet för utbildningen på grund av placering i ett sådant hem för vård eller boende som avses i 9 kap. 1 § socialtjänstlagen (2025:000) eller i ett sådant skyddat boende som avses i 9 kap. 5 § samma lag.

49 §⁸

En elev som har påbörjat ett nationellt program eller en nationell inriktning och som därefter flyttar från kommunen eller samverkansområdet för utbildningen, har rätt att fullfölja utbildningen på det påbörjade programmet eller den påbörjade inriktningen, om den nya hemkommunen erbjuder sådan utbildning.

Erbjuder den nya hemkommunen inte den aktuella utbildningen, har eleven rätt att efter eget val fullfölja sin utbildning i en annan kommun eller en region som anordnar utbildningen.

En elev som har placerats i ett hem för vård eller boende enligt 6 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453) eller i ett skyddat boende enligt 6 kap. 1 a § samma lag, och därför flyttar från kommunen eller samverkansområdet för utbildningen, har rätt att fullfölja utbildningen på det påbörjade programmet eller den påbörjade inriktningen i den kommun där hemmet för vård eller boende eller det skyddade boendet är beläget, om kommunen erbjuder sådan utbildning. Om den inte erbjuder den aktuella utbildningen, har eleven rätt att efter eget val fullfölja sin utbildning i en annan kommun eller en region som anordnar utbildningen, om detta inte hindrar eleven från att vistas i hemmet för vård eller boende eller i det skyddade boendet.

En elev som har placerats i ett hem för vård eller boende enligt 9 kap. 1 § socialtjänstlagen (2025:000) eller i ett skyddat boende enligt 9 kap. 5 § samma lag, och därför flyttar från kommunen eller samverkansområdet för utbildningen, har rätt att fullfölja utbildningen på det påbörjade programmet eller den påbörjade inriktningen i den kommun där hemmet för vård eller boende eller det skyddade boendet är beläget, om kommunen erbjuder sådan utbildning. Om den inte erbjuder den aktuella utbildningen, har eleven rätt att efter eget val fullfölja sin utbildning i en annan kommun eller en region som anordnar utbildningen, om detta inte hindrar eleven från att vistas i hemmet för vård eller boende eller i det skyddade boendet.

49 a §⁹

En elev som har placerats i ett hem för vård eller boende enligt 6 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453) eller i ett skyddat boende enligt 6 kap. 1 a § samma lag och som efter placeringen återvänder till sin hemkommun har rätt att fullfölja en påbörjad utbildning på ett nationellt program eller en nationell inriktning i hemkommunen, om den erbjuder sådan utbildning. Detta gäller oavsett om utbildningen påbörjades i hemkommunen eller samverkansområdet före placeringen eller i den kommun eller det samverkansområde där hemmet för vård eller boende eller det skyddade boendet är beläget.

Erbjuder hemkommunen inte den aktuella utbildningen, har eleven rätt att efter eget val fullfölja sin utbildning i en annan kommun eller en region som anordnar utbildningen.

En elev som har placerats i ett hem för vård eller boende enligt 9 kap. 1 § socialtjänstlagen (2025:000) eller i ett skyddat boende enligt 9 kap. 5 § samma lag och som efter placeringen återvänder till sin hemkommun har rätt att fullfölja en påbörjad utbildning på ett nationellt program eller en nationell inriktning i hemkommunen, om den erbjuder sådan utbildning. Detta gäller oavsett om utbildningen påbörjades i hemkommunen eller samverkansområdet före placeringen eller i den kommun eller det samverkansområde där hemmet för vård eller boende eller det skyddade boendet är beläget.

17 kap.15 a §¹⁰

En elev som har placerats i ett hem för vård eller boende enligt 6 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453) eller i ett skyddat boende enligt 6 kap. 1 a § samma lag, och därför flyttar från kommunen eller samverkansområdet för utbildningen, har rätt att fullfölja utbildningen på ett påbörjat introduktionsprogram eller på ett annat introduktionsprogram i den kommun eller i det samverkansområde där hemmet för vård eller boende eller det skyddade boendet finns. Utbildningen ska i ett sådant fall fullföljas enligt den nya huvudmannens utbildningsplan och en ny individuell studieplan.

Under de förutsättningar som anges i 29 och 30 §§ har eleven rätt att fullfölja utbildningen hos en huvudman för en fristående gymnasieskola enligt den huvudmannens utbildningsplan och en ny individuell studieplan.

En elev som har placerats i ett hem för vård eller boende enligt 9 kap. 1 § socialtjänstlagen (2025:000) eller i ett skyddat boende enligt 9 kap. 5 § samma lag, och därför flyttar från kommunen eller samverkansområdet för utbildningen, har rätt att fullfölja utbildningen på ett påbörjat introduktionsprogram eller på ett annat introduktionsprogram i den kommun eller i det samverkansområde där hemmet för vård eller boende eller det skyddade boendet finns. Utbildningen ska i ett sådant fall fullföljas enligt den nya huvudmannens utbildningsplan och en ny individuell studieplan.

⁹ Senaste lydelse 2024:89.

¹⁰ Senaste lydelse 2024:89.

En elev som påbörjat ett introduktionsprogram hos en huvudman och som efter en avslutad placering i ett hem för vård eller boende eller i ett skyddat boende återvänder till hemkommunen har rätt att fullfölja utbildningen på programmet eller på ett annat introduktionsprogram hos hemkommunen eller i hemkommunens samverkansområde enligt hemkommunens utbildningsplan och en ny individuell studieplan.

19 §¹¹

En kommun eller en region som anordnar programinriktat val som har utformats för en grupp elever eller yrkesintroduktion som har utformats för en grupp elever ska ta emot alla de behöriga sökande till utbildningen som hör hemma i kommunen eller samverkansområdet för utbildningen.

En elev ska vid beslut om mottagande enligt första stycket jämföras med den som är hemmahörande i kommunen eller samverkansområdet för utbildningen, om eleven vistas i kommunen eller samverkansområdet för utbildningen på grund av placering i ett sådant hem för vård eller boende som avses i 6 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453) eller i ett sådant skyddat boende som avses i 6 kap. 1 a § samma lag.

En elev ska vid beslut om mottagande enligt första stycket jämföras med den som är hemmahörande i kommunen eller samverkansområdet för utbildningen, om eleven vistas i kommunen eller samverkansområdet för utbildningen på grund av placering i ett sådant hem för vård eller boende som avses i 9 kap. 1 § socialtjänstlagen (2025:000) eller i ett sådant skyddat boende som avses i 9 kap. 5 § samma lag.

Om det finns platser över på utbildningen, sedan alla sökande som ska tas emot enligt första och andra styckena har antagits, får kommunen eller regionen ta emot andra behöriga sökande till utbildningen.

21 a §¹²

En kommun som anordnar sådan utbildning som avses i 21 § första stycket ska ta emot ungdomar som uppfyller behörighetsvillkoren för respektive utbildning om de vistas i kommunen eller samverkansområdet för utbildningen på grund av placering i ett sådant hem för vård eller boende som avses i 6 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453) eller i ett sådant skyddat boende som avses i 6 kap. 1 a § samma lag. Det gäller också för en region som anordnar sådan utbildning som avses i 21 § andra stycket.

En kommun som anordnar sådan utbildning som avses i 21 § första stycket ska ta emot ungdomar som uppfyller behörighetsvillkoren för respektive utbildning om de vistas i kommunen eller samverkansområdet för utbildningen på grund av placering i ett sådant hem för vård eller boende som avses i 9 kap. 1 § socialtjänstlagen (2025:000) eller i ett sådant skyddat boende som avses i 9 kap. 5 § samma lag. Det gäller också för en region som anordnar sådan utbildning som avses i 21 § andra stycket.

¹¹ Senaste lydelse 2024:89.

¹² Senaste lydelse 2024:89.

18 kap.31 §¹³

En elev som med stöd av 19 kap. 35–37 §§ går i anpassad gymnasieskola i en annan kommun än sin hemkommun och som på grund av skolgången måste övernatta i den kommunen, har rätt till skolskjuts mellan den tillfälliga bostaden och den plats där utbildningen bedrivs under samma förutsättningar som gäller för elever som är hemmahörande i kommunen. Detsamma gäller för en elev som går i en annan kommuns anpassade gymnasieskola på grund av att eleven har placerats i ett sådant skyddat boende som avses i 6 kap. 1 a § socialtjänstlagen (2001:453).

Den kommun som anordnar utbildningen ska ombesörja att skolskjuts anordnas enligt första stycket. Kommunens kostnader för detta ska ersättas av elevens hemkommun.

En elev som med stöd av 19 kap. 35–37 §§ går i anpassad gymnasieskola i en annan kommun än sin hemkommun och som på grund av skolgången måste övernatta i den kommunen, har rätt till skolskjuts mellan den tillfälliga bostaden och den plats där utbildningen bedrivs under samma förutsättningar som gäller för elever som är hemmahörande i kommunen. Detsamma gäller för en elev som går i en annan kommuns anpassade gymnasieskola på grund av att eleven har placerats i ett sådant skyddat boende som avses i 9 kap. 5 § socialtjänstlagen (2025:000).

19 kap.35 §¹⁴

Av de sökande till ett nationellt program eller till en nationell inriktning, särskild variant eller gymnasial lärlingsutbildning som börjar första läsåret ska huvudmannen i första hand ta emot dem som är hemmahörande i kommunen eller inom samverkansområdet för utbildningen.

En elev ska vid beslut om mottagande enligt första stycket jämföras med den som är hemmahörande i kommunen eller samverkansområdet för utbildningen, om eleven vistas i kommunen eller samverkansområdet för utbildningen på grund av placering i ett sådant hem för vård eller boende som avses i 6 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453) eller i ett sådant skyddat boende som avses i 6 kap. 1 a § samma lag.

En elev ska vid beslut om mottagande enligt första stycket jämföras med den som är hemmahörande i kommunen eller samverkansområdet för utbildningen, om eleven vistas i kommunen eller samverkansområdet för utbildningen på grund av placering i ett sådant hem för vård eller boende som avses i 9 kap. 1 § socialtjänstlagen (2025:000) eller i ett sådant skyddat boende som avses i 9 kap. 5 § samma lag.

¹³ Senaste lydelse 2024:89.

¹⁴ Senaste lydelse 2024:89.

En kommun eller en region ska ta emot en elev på ett individuellt program om

1. eleven vistas i kommunen eller samverkansområdet för utbildningen på grund av placering i ett sådant hem för vård eller boende som avses i 6 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453) eller i ett sådant skyddat boende som avses i 6 kap. 1 a § samma lag, och

2. hemkommunen har bedömt att eleven inte kan följa undervisningen på ett nationellt program.

1. eleven vistas i kommunen eller samverkansområdet för utbildningen på grund av placering i ett sådant hem för vård eller boende som avses i 9 kap. 1 § socialtjänstlagen (2025:000) eller i ett sådant skyddat boende som avses i 9 kap. 5 § samma lag, och

42 §¹⁶

En elev som har påbörjat ett nationellt program eller en nationell inriktning och som därefter flyttar från kommunen eller samverkansområdet för utbildningen, har rätt att fullfölja utbildningen på det påbörjade programmet eller den påbörjade inriktningen, om den nya hemkommunen erbjuder sådan utbildning.

Erbjuder den nya hemkommunen inte den aktuella utbildningen, har eleven rätt att efter eget val fullfölja sin utbildning i en annan kommun eller en region som anordnar utbildningen.

En elev som har placerats i ett hem för vård eller boende enligt 6 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453) eller i ett skyddat boende enligt 6 kap. 1 a § samma lag, och därför flyttar från kommunen eller samverkansområdet för utbildningen, har rätt att fullfölja utbildningen på det påbörjade programmet eller den påbörjade inriktningen i den kommun där hemmet för vård eller boende eller det skyddade boendet är beläget, om kommunen erbjuder sådan utbildning. Om den inte erbjuder den aktuella utbildningen, har eleven rätt att efter eget val fullfölja sin utbildning i en annan kommun eller en region som anordnar utbildningen, om detta inte hindrar eleven från att vistas i hemmet för vård eller boende eller det skyddade boendet.

En elev som har placerats i ett hem för vård eller boende enligt 9 kap. 1 § socialtjänstlagen (2025:000) eller i ett skyddat boende enligt 9 kap. 5 § samma lag, och därför flyttar från kommunen eller samverkansområdet för utbildningen, har rätt att fullfölja utbildningen på det påbörjade programmet eller den påbörjade inriktningen i den kommun där hemmet för vård eller boende eller det skyddade boendet är beläget, om kommunen erbjuder sådan utbildning. Om den inte erbjuder den aktuella utbildningen, har eleven rätt att efter eget val fullfölja sin utbildning i en annan kommun eller en region som anordnar utbildningen, om detta inte hindrar eleven från att vistas i hemmet för vård eller boende eller det skyddade boendet.

¹⁵ Senaste lydelse 2024:89.

¹⁶ Senaste lydelse 2024:89.

42 a §¹⁷

En elev som har placerats i ett hem för vård eller boende enligt 6 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453) eller i ett skyddat boende enligt 6 kap. 1 a § samma lag och som efter placeringen återvänder till sin hemkommun har rätt att fullfölja en påbörjad utbildning på ett nationellt program eller en nationell inriktning i hemkommunen, om den erbjuder sådan utbildning. Detta gäller oavsett om utbildningen påbörjades i hemkommunen eller samverkansområdet före placeringen eller i den kommun eller det samverkansområde där hemmet för vård eller boende eller det skyddade boendet är beläget.

Erbjuder hemkommunen inte den aktuella utbildningen, har eleven rätt att efter eget val fullfölja sin utbildning i en annan kommun eller en region som anordnar utbildningen.

En elev som har placerats i ett hem för vård eller boende enligt 9 kap. 1 § socialtjänstlagen (2025:000) eller i ett skyddat boende enligt 9 kap. 5 § samma lag och som efter placeringen återvänder till sin hemkommun har rätt att fullfölja en påbörjad utbildning på ett nationellt program eller en nationell inriktning i hemkommunen, om den erbjuder sådan utbildning. Detta gäller oavsett om utbildningen påbörjades i hemkommunen eller samverkansområdet före placeringen eller i den kommun eller det samverkansområde där hemmet för vård eller boende eller det skyddade boendet är beläget.

29 kap.

13 §

Huvudmannen för verksamhet som avses i denna lag och den som är anställd i sådan verksamhet, ska på socialnämndens initiativ i frågor som rör barn som far illa eller riskerar att fara illa samverka med samhällsorgan, organisationer och andra som berörs. I fråga om utlämnande av uppgifter gäller de begränsningar som följer av 14 § och offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Bestämmelser om skyldighet att anmäla till socialnämnden att ett barn kan behöva nämndens skydd finns i 14 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453).

Bestämmelser om skyldighet att anmäla till socialnämnden att ett barn kan behöva nämndens skydd finns i 19 kap. 1 och 2 §§ socialtjänstlagen (2025:000).

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.

¹⁷ Senaste lydelse 2024:89.

Förslag till lag om ändring i lagen (2010:801) om införande av skollagen (2010:800)

skollagen (2010:800) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Vid tillämpningen av 2 a kap. 9 §
tredje stycket i 1985 års skollag ska
hänvisningen till 16 kap. 1 § social-
tjänstlagen (2001:453) i stället avse
2 a kap. 10 eller 11 § samma lag.

Föreslagen lydelse

4 a §¹

Vid tillämpningen av 2 a kap. 9 §
tredje stycket i 1985 års skollag ska
hänvisningen till 16 kap. 1 § social-
tjänstlagen (2001:453) i stället avse
29 kap. 10 eller 11 § socialtjänst-
lagen (2025:000).

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.

Härigenom föreskrivs att 8 kap. 1 b § alkohollagen (2010:1622) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 kap.

1 b §¹

Serveringstillstånd krävs inte för servering till en boende och besökare till denne *på* sådana särskilda *boenden*

1. som avses i 5 kap. 5 § *andra och tredje styckena* och 7 § *tredje stycket*

socialtjänstlagen (2001:453) och 9 § 9 lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, och

2. vid vilka måltidsservice tillhandahålls.

Den som bedriver alkoholservering enligt första stycket ska utöva särskild kontroll (egenkontroll) över serveringen. För egenkontrollen ska det finnas ett för verksamheten lämpligt program.

Serveringstillstånd krävs inte för servering till en boende och besökare till denne *i* sådana särskilda *boendeformer eller bostäder*

1. som avses i 8 kap. 4 och 11 §§ socialtjänstlagen (2025:000) och 9 § 9 lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, och

---

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.

¹ Senaste lydelse 2018:1726.

Förslag till lag om ändring i lagen (2012:318) om 1996 års Haagkonvention

Härigenom föreskrivs att 3 § lagen (2012:318) om 1996 års Haagkonvention ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §

En fråga om godkännande av en placering av ett barn i Sverige enligt artikel 33 prövas av en nämnd som fullgör uppgifter inom socialtjänsten i den kommun där barnet avses bli placerat. Även samråd enligt den artikeln sker med den nämnden.

I 6 kap. 11 a § socialtjänstlagen (2001:453) anges förutsättningarna för att godkänna en placering.

I 22 kap. 19 § socialtjänstlagen (2025:000) anges förutsättningarna för att godkänna en placering.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.

Förslag till lag om ändring i lagen (2012:663) om ersättning på grund av övergrepp eller försummelser i samhällsvården av barn och unga i vissa fall

Prop. 2024/25:89
Bilaga 12

Härigenom föreskrivs att 16 § lagen (2012:663) om ersättning på grund av övergrepp eller försummelser i samhällsvården av barn och unga i vissa fall ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

16 §¹

För den som har fått ersättning enligt denna lag ska tillgångar uppgående till ett belopp om tvåhundrafemtiotusen (250 000) kronor anses som förmögenhet och inte beaktas vid tillämpning av

1. 97 kap. 6–10 §§ och 102 kap. 10–13 §§ socialförsäkringsbalken,
2. 17 kap. 2 och 8 §§ hälso- och sjukvårdslagen (2017:30),
3. 19 § lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade,
4. 2 kap. 7 § och 4 kap. 14 § studiestödslagen (1999:1395), eller
5. 4 kap. 1 § och 8 kap. 2 § 5. 11 kap. 1 §, 12 kap. 1 § och socialtjänstlagen (2001:453). 32 kap. 1 § socialtjänstlagen (2025:000).

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.

¹ Senaste lydelse 2017:63.

Förslag till lag om ändring i skuldsaneringslagen (2016:675)

Härigenom föreskrivs att 3 § skuldsaneringslagen (2016:675) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

I 5 kap. 12 § första stycket socialtjänstlagen (2001:453) finns bestämmelser om att kommunen ska lämna budget- och skuldrådgivning till skuldsatta fysiska personer.

3 §
I 13 kap. 2 § socialtjänstlagen (2025:000) finns bestämmelser om att kommunen ska lämna budget- och skuldrådgivning till skuldsatta fysiska personer.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.

Förslag till lag om ändring i hälso- och sjukvårdslagen (2017:30)

Prop. 2024/25:89
Bilaga 12

Härigenom föreskrivs att 5 kap. 8 §, 11 kap. 1 §, 12 kap. 1, 2 och 4 §§, 14 kap. 1 §, 16 kap. 1 § och 17 kap. 8 § hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.

8 §

Hälso- och sjukvården ska på socialnämndens initiativ, i frågor som rör barn som far illa eller riskerar att fara illa, samverka med samhällsorgan, organisationer och andra som berörs. I fråga om utlämnande av uppgifter gäller de begränsningar som följer av 6 kap. 12–14 §§ patientsäkerhetslagen (2010:659) och av offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Bestämmelser om skyldighet att anmäla till socialnämnden att ett barn kan behöva nämndens skydd finns i 14 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453).

Bestämmelser om skyldighet att anmäla till socialnämnden att ett barn kan behöva nämndens skydd finns i 19 kap. 1 och 2 §§ socialtjänstlagen (2025:000).

11 kap.

1 §

Ledningen av den kommunala hälso- och sjukvårdsverksamheten ska utövas av den eller de nämnder som kommunfullmäktige enligt 2 kap. 4 § socialtjänstlagen (2001:453) bestämmer. Bestämmelser om gemensam nämnd finns i lagen (2003:192) om gemensam nämnd inom vård- och omsorgsområdet.

Ledningen av den kommunala hälso- och sjukvårdsverksamheten ska utövas av den eller de nämnder som kommunfullmäktige enligt 4 kap. 2 § socialtjänstlagen (2025:000) bestämmer. Bestämmelser om gemensam nämnd finns i lagen (2003:192) om gemensam nämnd inom vård- och omsorgsområdet.

12 kap.

1 §¹

Kommunen ska erbjuda en god hälso- och sjukvård åt den som efter beslut av kommunen bor i en sådan boendeform eller bostad som avses i 5 kap. 5 § *andra stycket*, 5 kap. 7 § *tredje stycket* eller motsvarande tillståndspliktig boendeform eller bostad som avses i 7 kap. 1 § *första stycket* 2 socialtjänstlagen (2001:453). Kommunen ska även i samband med dagverksamhet enligt 3 kap. 6 § samma lag

Kommunen ska erbjuda en god hälso- och sjukvård åt den som efter beslut av kommunen bor i en sådan *särskild* boendeform eller bostad som avses i 8 kap. 4 § *första stycket*, 8 kap. 11 § eller motsvarande tillståndspliktig boendeform eller bostad som avses i 26 kap. 1 § 2 socialtjänstlagen (2025:000). Kommunen ska även i samband med dagverksamhet enligt 8 kap. 1 § samma lag erbjuda

¹ Senaste lydelse 2018:1727.

erbjuda en god hälso- och sjukvård åt den som vistas i dagverksamheten.

en god hälso- och sjukvård åt den som vistas i dagverksamheten.

2 §²

Kommunen får erbjuda den som vistas i kommunen hälso- och sjukvård i hemmet (hemsjukvård) i ordinärt boende och i *sådant särskilt boende* som avses i 5 kap. 5 § tredje stycket socialtjänstlagen (2001:453).

Kommunen får erbjuda den som vistas i kommunen hälso- och sjukvård i hemmet (hemsjukvård) i ordinärt boende och i *sådan särskild boendeform* som avses i 8 kap. 4 § andra stycket socialtjänstlagen (2025:000).

4 §³

Regionen får på framställning av en kommun inom regionen erbjuda läkemedel utan kostnad ur läkemedelsförråd till den som

1. bor i en sådan särskild boendeform som avses i 5 kap. 5 § andra stycket socialtjänstlagen (2001:453), eller

1. bor i en sådan särskild boendeform som avses i 8 kap. 4 § första stycket socialtjänstlagen (2025:000), eller

2. får hemsjukvård genom kommunens försorg.

Regionen svarar för kostnaderna för läkemedel som rekvideras till läkemedelsförråden.

14 kap.

1 §⁴

Regionen får till en kommun inom regionen överlåta skyldigheten att erbjuda hälso- och sjukvård i hemmet (hemsjukvård) i ordinärt boende och i *sådant särskilt boende* som avses i 5 kap. 5 § tredje stycket socialtjänstlagen (2001:453), om regionen och kommunen kommer överens om det. Överenskommelsen får inte avse ansvar för hälso- och sjukvård som ges av läkare. Överenskommelsen får även avse ansvar för sådana förbrukningsartiklar som avses i 8 kap. 9 §.

Regionen får till en kommun inom regionen överlåta skyldigheten att erbjuda hälso- och sjukvård i hemmet (hemsjukvård) i ordinärt boende och i *sådan särskild boendeform* som avses i 8 kap. 4 § andra stycket socialtjänstlagen (2025:000), om regionen och kommunen kommer överens om det. Överenskommelsen får inte avse ansvar för hälso- och sjukvård som ges av läkare. Överenskommelsen får även avse ansvar för sådana förbrukningsartiklar som avses i 8 kap. 9 §.

Regionen får lämna sådant ekonomiskt bidrag till kommunen som motiveras av överlåtelsen.

² Senaste lydelse 2018:1727.

³ Senaste lydelse 2019:973.

⁴ Senaste lydelse 2019:973.

16 kap.1 §⁵

Regionen ska till kommunerna inom regionen avsätta de läkarresurser som behövs för att enskilda ska kunna erbjudas en god hälso- och sjukvård i särskilt boende och i dagverksamhet enligt 12 kap. 1 §. Detsamma gäller hemsjukvård i ordinärt boende och i *sådant särskilt boende* som avses i 5 kap. 5 § tredje stycket socialtjänstlagen (2001:453), om en kommun ansvarar för vården enligt 14 kap. 1 §.

Regionen ska till kommunerna inom regionen avsätta de läkarresurser som behövs för att enskilda ska kunna erbjudas en god hälso- och sjukvård i särskilt boende och i dagverksamhet enligt 12 kap. 1 §. Detsamma gäller hemsjukvård i ordinärt boende och i *sådan särskild boendeform* som avses i 8 kap. 4 § andra stycket socialtjänstlagen (2025:000), om en kommun ansvarar för vården enligt 14 kap. 1 §.

Regionen ska med kommunerna inom regionen sluta avtal om omfattningen av och formerna för läkarmedverkan.

Om regionen inte uppfyller sina skyldigheter enligt avtalet att tillhandahålla läkare, har kommunen rätt att på egen hand anlita läkare och få ersättning för sina kostnader för det från regionen.

17 kap.8 §⁶

För den enskilde får avgifter för följande poster tillsammans per månad uppgå till högst en tolfedel av 0,5392 prisbasbelopp enligt 2 kap. 6 och 7 §§ socialförsäkringsbalken:

1. vård enligt 12 kap. 1 eller 2 § eller 14 kap. 1 §,
2. förbrukningsartiklar enligt 12 kap. 6 §, och
3. hemtjänst och dagverksamhet enligt 8 kap. 5 § socialtjänstlagen (2001:453).
3. hemtjänst och dagverksamhet enligt 32 kap. 6 § socialtjänstlagen (2025:000).

Avgifterna får dock inte uppgå till ett så stort belopp att den enskilde inte förbehålls tillräckliga medel av sitt avgiftsunderlag för sina personliga behov och andra normala levnadskostnader (förbehållsbelopp). När avgifterna fastställs, ska kommunen dessutom försäkra sig om att den enskildes make eller sambo inte drabbas av en oskäligt försämrad ekonomisk situation.

Vid beräkning av avgiftsunderlag och förbehållsbelopp enligt andra stycket ska 8 kap. 3, 4, 7 och 8 §§ socialtjänstlagen tillämpas.

Vid beräkning av avgiftsunderlag och förbehållsbelopp enligt andra stycket ska 32 kap. 4, 5, 8 och 9 §§ socialtjänstlagen tillämpas.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.

⁵ Senaste lydelse 2019:973.

⁶ Senaste lydelse 2017:616.

Förslag till lag om ändring i lagen (2017:151) om meddelarskydd i vissa enskilda verksamheter

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (2017:151) om meddelarskydd i vissa enskilda verksamheter ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

Lagen gäller i yrkesmässigt bedriven enskild verksamhet som till någon del är offentligt finansierad och som

1. tillhör skolväsendet, de särskilda utbildningsformerna eller annan pedagogisk verksamhet enligt 1 kap., 24 kap. eller 25 kap. skollagen (2010:800),

2. utgör hälso- och sjukvård eller tandvård enligt hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) eller tandvårdslagen (1985:125), eller

3. bedrivs enligt socialtjänstlagen (2001:453), lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall, lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga, lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade eller utgör personlig assistans som utförs med assistansersättning enligt 51 kap. socialförsäkringsbalken.

3. bedrivs enligt socialtjänstlagen (2025:000), lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall, lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga, lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade eller utgör personlig assistans som utförs med assistansersättning enligt 51 kap. socialförsäkringsbalken.

Upphör verksamheten att vara en sådan verksamhet som avses i första stycket, gäller skyddet fortfarande i fråga om uppgifter som lämnas om den tidigare verksamheten för offentliggörande.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.

Förslag till lag om ändring i lagen (2017:372) om stöd vid klagomål mot hälso- och sjukvården

Prop. 2024/25:89
Bilaga 12

Härigenom föreskrivs att 1 § lagen (2017:372) om stöd vid klagomål mot hälso- och sjukvården ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §¹

I varje region och kommun ska det finnas en eller flera patientnämnder med uppgift att stödja och hjälpa patienter och deras närstående inom den

1. hälso- och sjukvård enligt hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) som bedrivs av regioner eller enligt avtal med regioner,

2. hälso- och sjukvård enligt hälso- och sjukvårdslagen som bedrivs av kommuner eller enligt avtal med kommuner och den allmänna omvårdnad enligt socialtjänstlagen (2001:453) som ges i samband med sådan hälso- och sjukvård, och

2. hälso- och sjukvård enligt hälso- och sjukvårdslagen som bedrivs av kommuner eller enligt avtal med kommuner och den allmänna omvårdnad enligt socialtjänstlagen (2025:000) som ges i samband med sådan hälso- och sjukvård, och

3. tandvård enligt tandvårdslagen (1985:125) som bedrivs eller helt eller delvis finansieras av regioner.

För patientnämnder gäller vad som är föreskrivet i kommunallagen (2017:725).

Särskilda bestämmelser om gemensam nämnd finns i lagen (2003:192) om gemensam nämnd inom vård- och omsorgsområdet.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.

¹ Senaste lydelse 2019:976.

Förslag till lag om ändring i lagen (2017:612) om samverkan vid utskrivning från sluten hälso- och sjukvård

Härigenom föreskrivs att 4 kap. 2 § och 5 kap. 2 § lagen (2017:612) om samverkan vid utskrivning från sluten hälso- och sjukvård ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap.

2 §

Vid den samordnade individuella planeringen ska enheterna upprätta en individuell plan i enlighet med bestämmelserna i 16 kap. 4 § tredje och fjärde styckena hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) och *2 kap. 7 § andra och tredje styckena socialtjänstlagen (2001:453)*. Planen får upprättas om patienten samtycker till det. Arbetet med planen ska påbörjas utan dröjsmål.

Vid den samordnade individuella planeringen ska enheterna upprätta en individuell plan i enlighet med bestämmelserna i 16 kap. 4 § tredje och fjärde styckena hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) och *10 kap. 8 § andra stycket och 9 § socialtjänstlagen (2025:000)*. Planen får upprättas om patienten samtycker till det. Arbetet med planen ska påbörjas utan dröjsmål.

5 kap.

2 §¹

En kommuns betalningsansvar omfattar patienter som är folkbokförda i kommunen.

Den kommun som har beslutat att en patient ska vistas i en annan kommun i sådan särskild boendeform eller bostad som avses i *5 kap. 5 § andra eller tredje stycket, 5 kap. 7 § tredje stycket eller 7 kap. 1 § första stycket 2 socialtjänstlagen (2001:453)*, har betalningsansvaret för den patienten oavsett var patienten är folkbokförd.

Den kommun som har beslutat att en patient ska vistas i en annan kommun i sådan särskild boendeform eller bostad som avses i *8 kap. 4 eller 11 § eller 26 kap. 1 § 2 socialtjänstlagen (2025:000)*, har betalningsansvaret för den patienten oavsett var patienten är folkbokförd.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.

Härigenom föreskrivs att 12 kap. 3 § kommunallagen (2017:725) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

12 kap.

3 §¹

Revisorernas granskning omfattar inte ärenden som avser myndighetsutövning mot någon enskild i andra fall än

1. när handläggningen av sådana ärenden har vållat kommunen eller regionen ekonomisk förlust,

2. när granskningen gäller hur nämnderna verkställer egna gynnande beslut enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade och socialtjänstlagen (2001:453),

2. när granskningen gäller hur nämnderna verkställer egna gynnande beslut enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade och socialtjänstlagen (2025:000),

3. när granskningen gäller hur nämnderna verkställer avgöranden av allmänna förvaltningsdomstolar, eller

4. när granskningen sker från allmänna synpunkter.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.

¹ Senaste lydelse 2019:835.

Förslag till lag om ändring i lagen (2018:9) om bistånd till enskilda efter evakueringar till Sverige

Härigenom föreskrivs att 2 och 3 §§ lagen (2018:9) om bistånd till enskilda efter evakueringar till Sverige ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

Syftet med lagen är att underlätta för den kommun i Sverige dit de evakuerade ankommer (ankomst-kommunen) att ge *stöd och hjälp* till de evakuerade utifrån kommunens ansvar enligt 2 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453).

Syftet med lagen är att underlätta för den kommun i Sverige dit de evakuerade ankommer (ankomst-kommunen) att ge *insatser* till de evakuerade utifrån kommunens ansvar enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen (2025:000).

3 §

När en kommun ger *stöd och hjälp* utifrån sitt ansvar enligt 2 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453) till evakuerade i samband med ankomsten till Sverige, får kommunen ge bistånd till de evakuerade utan föregående individuell prövning (nödvändigt bistånd). Ett sådant nödvändigt bistånd får inte förenas med villkor om återbetalning.

När en kommun ger *insatser* utifrån sitt ansvar enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen (2025:000) till evakuerade i samband med ankomsten till Sverige, får kommunen ge *ekonomiskt* bistånd *och andra insatser* till de evakuerade utan föregående individuell prövning (nödvändigt bistånd). Ett sådant nödvändigt bistånd får inte förenas med villkor om återbetalning.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.

Förslag till lag om ändring i lagen (2018:162) om statlig ersättning till personer som har fått ändrad könstillhörighet fastställd i vissa fall

Prop. 2024/25:89
Bilaga 12

Härigenom föreskrivs att 10 § lagen (2018:162) om statlig ersättning till personer som har fått ändrad könstillhörighet fastställd i vissa fall ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 §

För den som har fått ersättning enligt denna lag ska tillgångar uppgående till ett belopp om tvåhundraåtjugofemtusen (225 000) kronor anses som förmögenhet och inte beaktas vid tillämpning av

1. 97 kap. 6–10 §§ och 102 kap. 10–13 §§ socialförsäkringsbalken,
2. 17 kap. 2 och 8 §§ hälso- och sjukvårdslagen (2017:30),
3. 19 § lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade,
4. 2 kap. 7 § och 4 kap. 14 § studiestödslagen (1999:1395), eller
5. 4 kap. 1 § och 8 kap. 2 § 5. 11 kap. 1 §, 12 kap. 1 § och socialtjänstlagen (2001:453). 32 kap. 1 § socialtjänstlagen (2025:000).

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.

Förslag till lag om ändring i lagen (2018:222) om bostadsanpassningsbidrag

Härigenom föreskrivs att 6 § lagen (2018:222) om bostadsanpassningsbidrag ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 §

Bostadsanpassningsbidrag lämnas inte för åtgärder i sådana bostäder som avses i 5 kap. 5 § *andra stycket* och 7 § *tredje stycket* socialtjänstlagen (2001:453) och i 9 § 8 och 9 lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade.

Bostadsanpassningsbidrag lämnas inte för åtgärder i sådana *särskilda boendeformer och* bostäder som avses i 8 kap. 4 § *första stycket och 11 §* socialtjänstlagen (2025:000) och i 9 § 8 och 9 lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.

Förslag till lag om ändring i lagen (2018:649) om förbud mot innehav av berusningsmedel m.m. vid hem för vård eller boende

Prop. 2024/25:89
Bilaga 12

Härigenom föreskrivs att 1 § lagen (2018:649) om förbud mot innehav av berusningsmedel m.m. vid hem för vård eller boende ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §¹

Denna lag tillämpas vid hem för vård eller boende som drivs av en kommun eller en region. Lagen tillämpas också i sådan enskild verksamhet i form av hem för vård eller boende som har tillstånd enligt 7 kap. 1 § första stycket 1 socialtjänstlagen (2001:453).

Lagen tillämpas inte vid sådana särskilda boendeformer som avses i 5 kap. 5 § andra stycket eller 5 kap. 7 § tredje stycket socialtjänstlagen. Lagen tillämpas inte heller vid hem för vård eller boende som Statens institutionsstyrelse driver eller med stöd av 6 kap. 3 § andra stycket socialtjänstlagen uppdragit åt en kommun eller en region att driva.

Denna lag tillämpas vid hem för vård eller boende som drivs av en kommun eller en region. Lagen tillämpas också i sådan enskild verksamhet i form av hem för vård eller boende som har tillstånd enligt 26 kap. 1 § 1 socialtjänstlagen (2025:000).

Lagen tillämpas inte vid sådana särskilda boendeformer som avses i 8 kap. 4 § första stycket eller 8 kap. 11 § socialtjänstlagen. Lagen tillämpas inte heller vid hem för vård eller boende som Statens institutionsstyrelse driver eller med stöd av 9 kap. 9 § andra stycket socialtjänstlagen uppdragit åt en kommun eller en region att driva.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.

¹ Senaste lydelse 2019:987.

Förslag till lag om ändring i lagen (2018:1937) om tillgänglighet till digital offentlig service

Härigenom föreskrivs att 4 § lagen (2018:1937) om tillgänglighet till digital offentlig service ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 §¹

Med offentlig aktör avses en statlig eller kommunal myndighet eller en beslutande församling i en kommun eller en region.

Vid tillämpningen av denna lag ska med offentlig aktör jämföras

1. ett sådant offentligt styrt organ som avses i 5 §,
2. en sammanslutning som inrättats särskilt för att tillgodose behov i det allmännas intresse, under förutsättning att behovet inte är av industriell eller kommersiell karaktär, och som består av
  - a) en eller flera myndigheter eller församlingar enligt första stycket, eller
  - b) ett eller flera organ enligt 1,
  3. privata aktörer som yrkesmässigt bedriver verksamhet som till någon del är offentligt finansierad och som
    - a) aktören bedriver i egenskap av enskild huvudman inom skolväsendet eller huvudman för en sådan internationell skola som avses i 24 kap. skollagen (2010:800),
    - b) utgör hälso- och sjukvård enligt hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) eller tandvård enligt tandvårdslagen (1985:125), eller
    - c) bedrivs enligt socialtjänstlagen (2001:453), lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall, lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga, lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade eller utgör personlig assistans som utförs med assistansersättning enligt 51 kap. socialförsäkringsbalken, och
    - c) bedrivs enligt socialtjänstlagen (2025:000), lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall, lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga, lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade eller utgör personlig assistans som utförs med assistansersättning enligt 51 kap. socialförsäkringsbalken, och
  4. enskilda utbildningsanordnare med tillstånd att utfärda examina enligt lagen (1993:792) om tillstånd att utfärda vissa examina, och som till största delen har statsbidrag som finansiering av högskoleutbildning på grundnivå eller avancerad nivå eller för utbildning på forskarnivå.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.

Förslag till lag om ändring i lagen (2020:62) om hemlig dataavläsning

Prop. 2024/25:89
Bilaga 12

Härigenom föreskrivs att 11 och 13 §§ lagen (2020:62) om hemlig dataavläsning ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 §

Ett tillstånd till hemlig dataavläsning får inte avse ett avläsningsbart informationssystem som stadigvarande används eller är särskilt avsett att användas

1. i verksamhet där tystnadsplikt gäller enligt 3 kap. 3 § tryckfrihetsförordningen eller 2 kap. 3 § yttrandefrihetsgrundlagen,

2. i verksamhet som bedrivs av advokater, läkare, tandläkare, barnmorskor, sjuksköterskor, psykologer, psykoterapeuter eller familjerådgivare enligt socialtjänstlagen (2001:453), eller

2. i verksamhet som bedrivs av advokater, läkare, tandläkare, barnmorskor, sjuksköterskor, psykologer, psykoterapeuter eller familjerådgivare enligt socialtjänstlagen (2025:000), eller

3. av präster inom trossamfund eller av dem som har motsvarande ställning inom sådana samfund, i verksamhet för bikt eller enskild själavård.

13 §

Ett tillträdestillstånd enligt 12 § får inte avse en plats som stadigvarande används eller är särskilt avsedd att användas

1. för verksamhet där tystnadsplikt gäller enligt 3 kap. 3 § tryckfrihetsförordningen eller 2 kap. 3 § yttrandefrihetsgrundlagen,

2. för verksamhet som bedrivs av advokater, läkare, tandläkare, barnmorskor, sjuksköterskor, psykologer, psykoterapeuter eller familjerådgivare enligt socialtjänstlagen (2001:453), eller

2. för verksamhet som bedrivs av advokater, läkare, tandläkare, barnmorskor, sjuksköterskor, psykologer, psykoterapeuter eller familjerådgivare enligt socialtjänstlagen (2025:000), eller

3. av präster inom trossamfund eller av dem som har motsvarande ställning inom sådana samfund, för bikt eller enskild själavård.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.

Förslag till lag om ändring i lagen (2020:616) om verkställighet av ungdomsövervakning

Härigenom föreskrivs att 9, 12 och 16 §§ lagen (2020:616) om verkställighet av ungdomsövervakning ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 §

Socialnämnden i den kommun som enligt socialtjänstlagen (2001:453) har ansvar för den dömde ska utse en särskild handläggare för honom eller henne under verkställigheten.

Socialnämnden i den kommun som enligt socialtjänstlagen (2025:000) har ansvar för den dömde ska utse en särskild handläggare för honom eller henne under verkställigheten.

12 §

Vid verkställighetsplaneringen ska samverkan ske med socialnämnden i den kommun som enligt socialtjänstlagen (2001:453) har ansvar för den dömde och vid behov även med andra berörda myndigheter och aktörer.

Vid verkställighetsplaneringen ska samverkan ske med socialnämnden i den kommun som enligt socialtjänstlagen (2025:000) har ansvar för den dömde och vid behov även med andra berörda myndigheter och aktörer.

16 §

Kriminalvården ska följa upp verkställighetsplanen under verkställigheten. Uppföljningen ska ske minst var åttonde vecka. Vid behov ska verkställighetsplanen ändras.

Vid uppföljningen ska samverkan ske med socialnämnden i den kommun som enligt socialtjänstlagen (2001:453) har ansvar för den dömde och vid behov även med andra berörda myndigheter och aktörer.

Vid uppföljningen ska samverkan ske med socialnämnden i den kommun som enligt socialtjänstlagen (2025:000) har ansvar för den dömde och vid behov även med andra berörda myndigheter och aktörer.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.

Förslag till lag om ändring i lagen (2020:914) om tystnadsplikt vid utkontraktering av teknisk bearbetning eller lagring av uppgifter

Prop. 2024/25:89
Bilaga 12

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (2020:914) om tystnadsplikt vid utkontraktering av teknisk bearbetning eller lagring av uppgifter ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

Vid tillämpningen av denna lag ska med myndigheter jämföras

1. sådana aktieföretag, handelsbolag, ekonomiska föreningar och stiftelser där kommuner, regioner eller kommunalförbund utövar ett rättsligt bestämmande inflytande enligt 2 kap. 3 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), och

2. de organ som anges i bilagan till offentlighets- och sekretesslagen i fråga om de verksamheter som anges där.

Med en myndighet ska också jämföras yrkesmässigt bedrivna enskilda verksamheter som till någon del är offentligt finansierade och som

1. tillhör skolväsendet, de särskilda utbildningsformerna eller annan pedagogisk verksamhet enligt 1 kap., 24 kap. eller 25 kap. skollagen (2010:800),

2. utgör hälso- och sjukvård eller tandvård enligt hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) eller tandvårdslagen (1985:125), eller

3. bedrivs enligt socialtjänstlagen (2001:453), lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall, lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga, lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade eller utgör personlig assistans som utförs med assistansersättning enligt 51 kap. socialförsäkringsbalken.

3. bedrivs enligt socialtjänstlagen (2025:000), lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall, lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga, lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade eller utgör personlig assistans som utförs med assistansersättning enligt 51 kap. socialförsäkringsbalken.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.

Förslag till lag om ändring i lagen (2021:530) om informationssamtal

Härigenom föreskrivs att 1 och 7 §§ lagen (2021:530) om informationssamtal ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Denna lag gäller för sådana informationssamtal som avses i 5 kap. 3 a § socialtjänstlagen (2001:453) och som hålls med föräldrar som inte är överens i frågor om vårdnad, boende eller umgänge.

Om en förälder begär informationssamtal, ska socialnämnden erbjuda föräldrarna samtal.

Denna lag gäller för sådana informationssamtal som avses i 13 kap. 5 § socialtjänstlagen (2025:000) och som hålls med föräldrar som inte är överens i frågor om vårdnad, boende eller umgänge.

7 §

I informationssamtalen ska föräldrarna få relevant information som syftar till att de ska hitta den lösning som är bäst för barnet i frågor om vårdnad, boende och umgänge. Föräldrarna ska också erbjudas samarbetsamtal enligt 5 kap. 3 § första stycket 1 socialtjänstlagen (2001:453), om det inte är olämpligt, och efter behov erbjudas eller vägledas till *stöd och hjälp* i annan form.

I informationssamtalen ska föräldrarna få relevant information som syftar till att de ska hitta den lösning som är bäst för barnet i frågor om vårdnad, boende och umgänge. Föräldrarna ska också erbjudas samarbetsamtal enligt 13 kap. 6 § första stycket socialtjänstlagen (2025:000), om det inte är olämpligt, och efter behov erbjudas eller vägledas till *insatser* i annan form.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.

Förslag till lag om ändring i lagen (2022:913) om sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation

Prop. 2024/25:89
Bilaga 12

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 3 § lagen (2022:913) om sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

3 §

Bestämmelserna i denna lag får tillämpas på vårdgivares behandling av personuppgifter enligt patientdatalagen (2008:355).

Bestämmelserna i denna lag får också tillämpas på omsorgsgivares behandling av omsorgsmottagares personuppgifter enligt lagen (2001:454) om behandling av personuppgifter inom socialtjänsten för dokumentation

1. enligt 11 kap. 5 § socialtjänstlagen (2001:453), eller

2. enligt 21 a § lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade.

Andra stycket gäller dock bara om dokumentationen förs för varje omsorgsmottagare för sig.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.

Förslag till lag om ändring i lagen (2022:948) med kompletterande bestämmelser till Bryssel II-förordningen

Härigenom föreskrivs att 13 § lagen (2022:948) med kompletterande bestämmelser till Bryssel II-förordningen ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

13 §

En fråga om godkännande av en placering av ett barn i Sverige enligt artikel 82 i Bryssel II-förordningen prövas av socialnämnden i den kommun där barnet avses bli placerat.

I 6 kap. 11 a § socialtjänstlagen (2001:453) anges förutsättningarna för att godkänna en placering i Sverige.

I 22 kap. 19 § socialtjänstlagen (2025:000) anges förutsättningarna för att godkänna en placering i Sverige.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.

Förslag till lag om ändring i lagen (2023:704) om auktorisationssystem i fråga om tjänster för elektronisk identifiering och för digital post

Prop. 2024/25:89
Bilaga 12

Härigenom föreskrivs att 4 § lagen (2023:704) om auktorisationssystem i fråga om tjänster för elektronisk identifiering och för digital post ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 §

Med en *offentlig aktör* avses i denna lag

1. en statlig eller kommunal myndighet,
2. en beslutande församling i en kommun eller region,
3. en sammanslutning som inrättats särskilt för att tillgodose behov i det allmännas intresse, under förutsättning att behovet inte är av industriell eller kommersiell karaktär, och som består av
  - a) en eller flera myndigheter eller församlingar som anges i 1 och 2, eller
  - b) ett eller flera organ enligt andra stycket,
4. en privat aktör som yrkesmässigt bedriver verksamhet som till någon del är offentligt finansierad och som
  - a) aktören bedriver i egenskap av enskild huvudman inom skolväsendet eller huvudman för en sådan internationell skola som avses i 24 kap. skollagen (2010:800),
  - b) utgör hälso- och sjukvård enligt hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) eller tandvård enligt tandvårdslagen (1985:125),
  - c) bedrivs enligt socialtjänstlagen (2001:453), lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall, lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga eller lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, eller
  - c) bedrivs enligt socialtjänstlagen (2025:000), lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall, lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga eller lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, eller
- d) utgör personlig assistans som utförs med assistansersättning enligt 51 kap. socialförsäkringsbalken, eller
5. en enskild utbildningsanordnare med tillstånd att utfärda examina enligt lagen (1993:792) om tillstånd att utfärda vissa examina, och som till största delen har statsbidrag som finansiering av högskoleutbildning på grundnivå eller avancerad nivå eller av utbildning på forskarnivå.

Med en offentlig aktör avses i denna lag även en sådan juridisk person som tillgodoser behov i det allmännas intresse, under förutsättning att behovet inte är av industriell eller kommersiell karaktär, och

- a) som till största delen är finansierad av staten, en kommun, en region eller någon av de offentliga aktörer som avses i första stycket 1–4,
- b) vars verksamhet står under kontroll av staten, en kommun, en region eller någon av de offentliga aktörer som avses i första stycket 1–4, eller
- c) i vars styrelse eller motsvarande ledningsorgan mer än halva antalet ledamöter är utsedda av staten, en kommun, en region eller någon av de offentliga aktörer som avses i första stycket 1–4.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.

Förslag till lag om ändring i lagen (2024:79) om placering av barn i skyddat boende

Prop. 2024/25:89
Bilaga 12

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 1 §, 3 kap. 1 §, 5 kap. 2 § och 6 kap. 1 § lagen (2024:79) om placering av barn i skyddat boende ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

1 §

I denna lag finns bestämmelser om förutsättningarna och förfarandet för att bevilja ett barn skyddat boende tillsammans med en vårdnadshavare, när barnet har två vårdnadshavare och den andra vårdnadshavaren inte samtycker till insatsen.

I 6 kap. 6 d § socialtjänstlagen (2001:453) finns bestämmelser om att ett barn får beviljas en sådan insats om vårdnadshavarna samtycker till det.

I 22 kap. 5 § socialtjänstlagen (2025:000) finns bestämmelser om att ett barn får beviljas en sådan insats om vårdnadshavarna samtycker till det.

3 kap.

1 §

Om en vårdnadshavare beviljas skyddat boende enligt socialtjänstlagen (2001:453) och det finns en direkt eller indirekt risk för att barnets säkerhet äventyras eller hälsa skadas, får även barnet beviljas en sådan insats för placering tillsammans med vårdnadshavaren, trots att det inte finns samtycke från den andra vårdnadshavaren.

Om en vårdnadshavare beviljas skyddat boende enligt socialtjänstlagen (2025:000) och det finns en direkt eller indirekt risk för att barnets säkerhet äventyras eller hälsa skadas, får även barnet beviljas en sådan insats för placering tillsammans med vårdnadshavaren, trots att det inte finns samtycke från den andra vårdnadshavaren.

5 kap.

2 §¹

Placeringen ska anses påbörjad när barnet har kommit till ett skyddat boende efter ett beslut om insatsen enligt 3 kap. eller ett beslut om en omedelbar sådan insats enligt 4 kap.

För placeringens innehåll och utformning gäller bestämmelserna i detta kapitel och i socialtjänstlagen (2001:453).

¹ Ändringen innebär att andra stycket tas bort.

6 kap.

1 §

När ett barn har beviljats skyddat boende enligt 3 kap. eller en omedelbar sådan insats enligt 4 kap. får den vårdnadshavare som barnet placeras tillsammans med ensam bestämma om

1. en hälsoundersökning enligt lagen (2017:209) om hälsoundersökning av barn och unga som vårdas utanför det egna hemmet,

2. insatser i öppna former enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453) med anledning av insatsen skyddat boende, och

2. insatser i öppna former enligt 11 kap. 1 § socialtjänstlagen (2025:000) med anledning av insatsen skyddat boende, och

3. val och byte av skolenhet eller förskoleenhet med anledning av placeringen.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.’

Förslag till lag om ändring i lagen (2024:246) om ändring i lagen (2022:913) om sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation

Prop. 2024/25:89
Bilaga 12

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 1 § lagen (2022:913) om sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation i stället för lydelsen enligt lagen (2024:246) om ändring i den lagen ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt SFS 2024:246

1 kap.

1 §

I denna lag används följande uttryck med nedan angiven betydelse.

Uttryck

Betydelse

EU:s
dataskyddsförordning

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning).

Hälso- och sjukvård

Verksamhet som avses i hälso- och sjukvårdslagen (2017:30), tandvårdslagen (1985:125), lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård, lagen (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård, smittskyddslagen (2004:168), lagen (2006:351) om genetisk integritet m.m., lagen (2019:1297) om koordineringsinsatser för sjukskrivna patienter, lagen (2024:237) om vissa kirurgiska ingrepp i könsorganen, den upphävda lagen (1944:133) om kastrering samt den upphävda lagen (1972:119) om fastställande av könstillhörighet i vissa fall.

Insatser för äldre personer eller personer med funktionsnedsättning

Insatser

1. enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453) som avses i 3 kap. 6 § första stycket samma lag och som lämnas till äldre personer eller personer med funktionsnedsättning,

2. enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen som avses i 5 kap. 5 och 7 §§ samma lag,

3. enligt 4 kap. 2 a § socialtjänstlagen, eller

4. enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade.

Omsorgsgivare	Myndighet i kommun eller region som har ansvar för eller utför insatser för äldre personer eller personer med funktionsnedsättning samt annan juridisk person eller enskild näringsidkare som utför sådana insatser.
Omsorgsmottagare	Person som fått eller får insatser för äldre personer eller personer med funktionsnedsättning eller som fått eller får behovet av sådana insatser bedömda.
Patient	Person som fått, får eller är registrerad för att få hälso- och sjukvård.
Sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation	Ett elektroniskt system som gör det möjligt för en vårdgivare eller omsorgsgivare att ge eller få tillgång, genom direktåtkomst eller annat elektroniskt utlämnande, till personuppgifter hos andra vårdgivare eller omsorgsgivare.
Vårdgivare	Statlig myndighet, region och kommun i fråga om sådan hälso- och sjukvård som myndigheten, regionen eller kommunen har ansvar för samt annan juridisk person eller enskild näringsidkare som bedriver hälso- och sjukvård.

Föreslagen lydelse

1 kap.

1 §

I denna lag används följande uttryck med nedan angiven betydelse.

Uttryck	Betydelse
EU:s dataskyddsförordning	Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning).
Hälso- och sjukvård	Verksamhet som avses i hälso- och sjukvårdslagen (2017:30), tandvårdslagen (1985:125), lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård, lagen (1991:1129) om

rättspsykiatrisk vård, smittskyddslagen (2004:168), lagen (2006:351) om genetisk integritet m.m., lagen (2019:1297) om koordineringsinsatser för sjukskrivna patienter, lagen (2024:237) om vissa kirurgiska ingrepp i könsorganen, den upphävda lagen (1944:133) om kastrering samt den upphävda lagen (1972:119) om fastställande av könstillhörighet i vissa fall.

Insatser för äldre personer eller personer med funktionsnedsättning

Insatser

1. enligt *11 kap. 1 §* socialtjänstlagen (2025:000) som avses i *8 kap. 1 §* samma lag och som lämnas till äldre personer eller personer med funktionsnedsättning,

2. enligt *11 kap. 1 §* socialtjänstlagen som avses i *8 kap. 3, 4, 10 och 11 §§* samma lag,

3. enligt *11 kap. 5 §* socialtjänstlagen och som avser *hemtjänst till äldre personer*, eller

4. enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade.

Omsorgsgivare

Myndighet i kommun eller region som har ansvar för eller utför insatser för äldre personer eller personer med funktionsnedsättning samt annan juridisk person eller enskild näringsidkare som utför sådana insatser.

Omsorgsmottagare

Person som fått eller får insatser för äldre personer eller personer med funktionsnedsättning eller som fått eller får behovet av sådana insatser bedömda.

Patient

Person som fått, får eller är registrerad för att få hälso- och sjukvård.

Sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation

Ett elektroniskt system som gör det möjligt för en vårdgivare eller omsorgsgivare att ge eller få tillgång, genom direktåtkomst eller annat elektroniskt utlämnande, till personuppgifter hos andra vårdgivare eller omsorgsgivare.

Vårdgivare

Statlig myndighet, region och kommun i fråga om sådan hälso- och sjukvård som myndigheten, regionen eller kommunen har ansvar för samt annan juridisk person eller enskild näringsidkare som bedriver hälso- och sjukvård.

Förslag till lag om ändring i lagen (2024:506) om arbetslöshetsförsäkring

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 15 § lagen (2024:506) om arbetslöshetsförsäkring ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

15 §

En månad ska räknas som överhoppningsbar tid om sökanden under månaden inte har haft den minsta inkomst av förvärvsarbete per månad som krävs för att uppfylla ett inkomstvillkor och månaden till övervägande del innehåller tid då sökanden har

1. varit förhindrad att arbeta på grund av styrkt sjukdom,
2. vårdat eget barn som inte har fyllt två år eller vårdat adoptivbarn i två år efter barnets ankomst i familjen,
3. fått graviditetspenning enligt socialförsäkringsbalken,
4. fått föräldrapenningsförmån enligt socialförsäkringsbalken,
5. fått närståendepening enligt socialförsäkringsbalken,
6. genomgått militär utbildning som rekryt inom Försvarmakten,
7. tjänstgjort enligt lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt,
8. haft uppdrag av socialnämnden att ta emot barn i ett sådant hem som avses i 6 kap. 6 § första och tredje styckena socialtjänstlagen (2001:453) samt 9 § lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, om uppdraget, på socialnämndens begäran, har varit av sådan omfattning att sökanden har varit tvungen att helt avstå från arbete och mottagandet inte har bedrivits yrkesmässigt,
9. haft biståndsarbete utomlands som Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida) eller någon annan statlig myndighet har stått för lönekostnaderna för,
10. haft arbete som arbetsgivaren har finansierat med särskilt anställningsstöd,
11. varit förhindrad att arbeta på grund av ett beslut enligt smittskyddslagen (2004:168) eller livsmedelslagen (2006:804) eller föreskrifter som har meddelats med stöd av livsmedelslagen, dock inte när det är fråga om hälsokontroll vid inresa enligt 3 kap. 8 § smittskyddslagen eller avspärning enligt 3 kap. 10 § smittskyddslagen,
12. tvångsvårdats enligt lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall,
13. varit förhindrad att arbeta på grund av frihetsberövande inom kriminalvårdens område, eller

14. vistats utomlands när sökanden har följt med sin make, maka eller sambo vid dennes arbete i utlandet, under förutsättning att makens, makans eller sambons arbetsgivare har sitt säte i Sverige och att lönen betalas ut från Sverige.

Prop. 2024/25:89
Bilaga 12

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.

Förslag till lag om ändring i lagen (2024:515) om ändring i lagen (2002:546) om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten

Härigenom föreskrivs att 5 § lagen (2002:546) om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten i stället för lydelsen enligt lagen (2024:515) om ändring i den lagen ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt SFS 2024:515

Föreslagen lydelse

5 §

Arbetsförmedlingen får behandla personuppgifter för tillhandahållande av information som behövs inom

1. Försäkringskassans, Centrala studiestödsnämndens eller arbetslöshetskassornas verksamhet som underlag för beslut om och kontroll av förmåner, ersättningar och andra stöd,

2. Skatteverkets verksamhet som underlag för beslut om och kontroll av skatt,

3. Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringens verksamhet som avser tillsyn och uppföljning samt utfärdande av sådana intyg som visar rätten att med bibehållen arbetslöshetsersättning söka arbete i något annat land,

4. Kronofogdemyndighetens verksamhet som underlag för bedömning enligt 4 kap. utsökningsbalken av i vilken utsträckning en gäldenär har utmätningsbar egendom,

5. socialnämndernas verksamhet som underlag för beslut om och kontroll av ekonomiskt bistånd enligt 4 kap. socialtjänstlagen (2001:453),

5. socialnämndernas verksamhet som underlag för beslut om och kontroll av ekonomiskt bistånd enligt 12 kap. socialtjänstlagen (2025:000),

6. Migrationsverkets verksamhet som underlag för beslut om bistånd enligt lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl.,

7. leverantörers verksamhet att utföra arbetsmarknadspolitiska insatser på uppdrag av Arbetsförmedlingen, och

8. Utbetalningsmyndighetens verksamhet.

Arbetsförmedlingen får även behandla personuppgifter för att tillhandahålla information till riksdagen eller regeringen eller till någon annan för att fullgöra uppgiftslämnande i enlighet med lag eller förordning.

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2024-09-30

Närvarande: F.d. justitieråden Karin Almgren och Sten Andersson samt justitierådet Linda Haggren

En förebyggande socialtjänstlag – för ökade rättigheter, skyldigheter och möjligheter

Enligt en lagrådsremiss den 4 juli 2024 har regeringen (Socialdepartementet) beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. socialtjänstlag,
2. lag om ändring i rättegångsbalken,
3. lag om ändring i föräldrabalken,
4. lag om ändring i brottsbalken,
5. lag om ändring i socialförsäkringsbalken,
6. lag om ändring i lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare,
7. lag om ändring i arbetsmiljölagen (1977:1160),
8. lag om ändring i polislagen (1984:387),
9. lag om ändring i tandvårdslagen (1985:125),
10. lag om ändring i lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall,
11. lag om ändring i lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga,
12. lag om ändring i lagen (1990:1402) om övertagande av vissa sjukhem och andra vårdinrättningar,
13. lag om ändring i folkbokföringslagen (1991:481),
14. lag om ändring i lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård,
15. lag om ändring i lagen (1991:1137) om rättspsykiatrisk undersökning,
16. lag om ändring i lagen (1991:2041) om särskild personutredning i brottmål, m.m.,
17. lag om ändring i lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade,
18. lag om ändring i lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl.,
19. lag om ändring i lagen (1997:191) med anledning av Sveriges tillträde till Haagkonventionen om skydd av barn och samarbete vid internationella adoptioner,
20. lag om ändring i lagen (1997:192) om internationell adoptionsförmedling,
21. lag om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring,
22. lag om ändring i lagen (1999:332) om ersättning till steriliserade i vissa fall,
23. lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229),
24. lag om ändring i lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet,
25. lag om ändring i lagen (2001:454) om behandling av personuppgifter inom socialtjänsten,

26. lag om ändring i lagen (2002:546) om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten,
27. lag om ändring i lagen (2003:192) om gemensam nämnd inom vård- och omsorgsområdet,
28. lag om ändring i smittskyddslagen (2004:168),
29. lag om ändring i lagen (2005:466) om beräkning av inkomstprövade socialförsäkringsförmåner m.m. för neurosedynskadade,
30. lag om ändring i utlänningslagen (2005:716),
31. lag om ändring i lagen (2005:807) om ersättning för viss mervärdesskatt för kommuner, regioner, kommunalförbund och samordningsförbund,
32. lag om ändring i lagen (2006:469) om behandling av personuppgifter vid Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen,
33. lag om ändring i lagen (2006:546) om utrymning och inkvartering m.m. under höjd beredskap,
34. lag om ändring i lagen (2007:171) om registerkontroll av personal vid vissa boenden som tar emot barn,
35. lag om ändring i lagen (2009:47) om vissa kommunala befogenheter,
36. lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400),
37. lag om ändring i lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk,
38. lag om ändring i fängelselagen (2010:610),
39. lag om ändring i patientsäkerhetslagen (2010:659),
40. lag om ändring i skollagen (2010:800),
41. lag om ändring i lagen (2010:801) om införande av skollagen (2010:800),
42. lag om ändring i alkohollagen (2010:1622),
43. lag om ändring i lagen (2012:318) om 1996 års Haagkonvention,
44. lag om ändring i lagen (2012:663) om ersättning på grund av övergrepp eller försummelser i samhällsvården av barn och unga i vissa fall,
45. lag om ändring i skuldsaneringslagen (2016:675),
46. lag om ändring i hälso- och sjukvårdslagen (2017:30),
47. lag om ändring i lagen (2017:151) om meddelarskydd i vissa enskilda verksamheter,
48. lag om ändring i lagen (2017:372) om stöd vid klagomål mot hälso- och sjukvården,
49. lag om ändring i lagen (2017:612) om samverkan vid utskrivning från sluten hälso- och sjukvård,
50. lag om ändring i kommunallagen (2017:725),
51. lag om ändring i lagen (2018:9) om bistånd till enskilda efter evakueringar till Sverige,
52. lag om ändring i lagen (2018:162) om statlig ersättning till personer som har fått ändrad könstillhörighet fastställd i vissa fall,
53. lag om ändring i lagen (2018:222) om bostadsanpassningsbidrag,
54. lag om ändring i lagen (2018:649) om förbud mot innehav av berusningsmedel m.m. vid hem för vård eller boende,
55. lag om ändring i lagen (2018:1937) om tillgänglighet till digital offentlig service,
56. lag om ändring i lagen (2020:62) om hemlig dataavläsning,
57. lag om ändring i lagen (2020:616) om verkställighet av ungdoms-övervakning,

58. lag om ändring i lagen (2020:914) om tystnadsplikt vid utkontraktering av teknisk bearbetning eller lagring av uppgifter,
59. lag om ändring i lagen (2021:530) om informationssamtal,
60. lag om ändring i lagen (2022:913) om sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation,
61. lag om ändring i lagen (2022:948) med kompletterande bestämmelser till Bryssel II-förordningen,
62. lag om ändring i lagen (2023:704) om auktorisationssystem i fråga om tjänster för elektronisk identifiering och för digital post,
63. lag om ändring i lagen (2024:79) om placering av barn i skyddat boende,
64. lag om ändring i lagen (2024:246) om ändring i lagen (2022:913) om sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation,
65. lag om ändring i lagen (2024:506) om arbetslöshetsförsäkring,
66. lag om ändring i lagen (2024:515) om ändring i lagen (2002:546) om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten.

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av kansliråden Linda Celander och Monica Johansson samt departementssekreteraren Lizette Harletun, biträdda av ämnesrådet Karin Hjelmer och departementssekreteraren Emilia Danielsson.

Inledning

Lagrådsremissen innehåller förslag till en ny socialtjänstlag som ska ersätta den nuvarande socialtjänstlagen (2001:453) och ett stort antal följdändringar i annan lagstiftning som den nya lagen nödvändiggör.

Den nuvarande lagen har varit föremål för frekventa ändringar och tillägg. Detta har inneburit ett lapptäcke av regler utan övergripande struktur och med bristande enhetlighet vad gäller begrepps-användning. Behovet av en översyn av regelverket har därför varit stort.

Lagrådet välkomnar den översyn som gjorts. Den redaktionella moderniseringen med fler kapitel och en avdelningsindelning innebär att lagen blivit mer överskådlig och därmed lättare att orientera sig i. Långa paragrafer har delats upp. En innehållsförteckning i början av lagen och ett stort antal rubriker bidrar till överskådligheten. En ambition har också varit att göra begrepps-användningen mer stringent.

Till nyheterna i lagen hör bl.a. en definition av begreppet socialtjänst, socialnämndens befogenhet att erbjuda vissa insatser utan individuell behovsprövning, att orosanmälningar för barn

ska registreras i en personakt och därmed bli sökbara och att socialnämndens verksamhet ska bedrivas i enlighet med vetenskap och beprövad erfarenhet.

Flertalet bestämmelser har emellertid i sak oförändrade överförts till den nya lagen med enbart språkliga uppdateringar. En del av Lagrådets arbete har därför bestått i att kontrollera att omstruktureringen och nya ordval inte har inneburit ofrivilliga lagändringar.

Enligt Lagrådets mening behöver lagtextförslagen i remissen justeras i ett flertal hänseenden i en kommande proposition. Om en överarbetning

av texterna sker i linje med Lagrådets synpunkter ser Lagrådet inte något hinder mot att förslagen i remissen leder till lagstiftning.

Förslaget till socialtjänstlag

1 kap. 1 §

I paragrafen införs bl.a. en ny definition av begreppet socialtjänst som ska gälla i den nya lagen. Begreppet definieras inte i den nuvarande lagen. Paragrafen är placerad under rubriken Lagens innehåll och tillämpningsområde och underrubriken Definition av socialtjänst. Paragrafens första stycke innehåller dock en portalbestämmelse som inte har med definitionen att göra och som med fördel skulle kunna placeras i en egen paragraf med en ny underrubrik; Lagens innehåll. Definitionen, som återfinns i paragrafens andra och tredje stycken, skulle därmed kunna placeras i en ny 2 §.

Definitionen i paragrafens andra stycke innehåller en bestämmelse i femte punkten som anger att med socialtjänst avses verksamhet som bedrivs av en socialnämnd eller av Statens institutionsstyrelse enligt någon annan lag eller förordning. Av författningskommentaren framgår att bestämmelsen syftar på verksamhet som en socialnämnd eller Statens institutionsstyrelse är skyldig att bedriva enligt annan lagstiftning. Att detta har varit avsikten har också bekräftats vid föredragningen. Enligt Lagrådet bör detta i så fall framgå av lagtexten. Lagrådet föreslår sammanfattningsvis att paragrafen delas upp i två paragrafer och justeras enligt följande.

Lagens innehåll

1 §

Denna lag innehåller bestämmelser om samhällets socialtjänst.

Definition av socialtjänst

2 §

Med socialtjänst avses i den här lagen
verksamhet som bedrivs med stöd av denna lag,
verksamhet som bedrivs med stöd av lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall,
verksamhet som bedrivs med stöd av lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga,
verksamhet som bedrivs med stöd av lagen (2024:79) om placering av barn i skyddat boende, eller
verksamhet som en socialnämnd eller Statens institutionsstyrelse är skyldig att bedriva enligt någon annan lag eller förordning.

Verksamhet som Statens institutionsstyrelse bedriver med stöd av skollagen (2010:800) är inte socialtjänst. Tillsyn eller andra uppgifter som Inspektionen för vård och omsorg utför med stöd av den här lagen är inte heller socialtjänst.

I paragrafen behandlas hur och när ett barn ska informeras om åtgärder som rör barnet. Paragrafens första mening ersätter

11 kap. 10 § första stycket första meningen i den nuvarande socialtjänstlagen. I den föreslagna lydelsen görs ett tillägg som ska tydliggöra att informationen ska ges kontinuerligt. Därutöver har uttrycket ”relevant information” ersatts med bara ”information”. Lagrådet konstaterar att förslaget medför en otydlig breddning av den information som ska ges till barnet. Det framgår inte att detta har varit avsikten. Ordet relevant bör därför läggas till i paragrafens första mening. Lagrådet föreslår därutöver en språklig justering och förordar att paragrafens första mening ges följande lydelse.

Barnet ska kontinuerligt få relevant information vid en åtgärd som rör barnet.

4 kap. 2 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om vad som avses med socialnämnd. I första stycket anges att kommunfullmäktige bestämmer vilken eller vilka nämnder som ska fullgöra kommunens uppgifter inom socialtjänsten. I andra stycket anges att med socialnämnd i denna lag eller annan författning avses en nämnd som fullgör uppgifter inom socialtjänsten. För att förtydliga att bestämmelsen endast syftar på nämnder som fullgör uppgifter inom social-tjänsten efter beslut från kommunfullmäktige bör en hänvisning till första stycket läggas till i andra stycket.

5 kap. 3 §

I paragrafen föreskrivs att personal som utför uppgifter inom socialtjänsten ska ha lämplig utbildning och erfarenhet. Enligt paragrafens andra mening ska personalen medverka till att den verksamhet som bedrivs och de insatser som genomförs är av god kvalitet.

Paragrafen väcker frågan om vad som i dessa sammanhang avses med ”personal” och om begreppet är avsett att omfatta andra än de som är anställda inom socialtjänsten, exempelvis ledamöter i socialnämnden. Lagrådet noterar att kravet på utbildning och erfarenhet går tillbaka på 3 kap. 3 § andra stycket i den nuvarande socialtjänstlagen. Där talas om personal ”för utförande av uppgifter inom socialtjänsten”. Kravet på att personalen ska medverka till god kvalitet motsvarar däremot närmast 14 kap. 2 § i den nuvarande lagen. Den paragrafen riktar sig till ”var och en som fullgör uppgifter inom socialtjänsten eller vid Statens institutionsstyrelse”, något som kan uppfattas så att bestämmelsen avser en vidare krets av personer än bestämmelsen i 3 kap. 3 §.

Enligt Lagrådets mening bör det i det fortsatta lagstiftningsarbetet klargöras vad som i dessa sammanhang avses med ”personal”. Om avsikten är att bestämmelsen i andra meningen ska gälla en vidare krets än enbart de anställda, t.ex. anlitade uppdragstagare eller ledamöter i socialnämnden, finns det anledning att överväga om den inte bör utformas så att den, liksom hittills, riktar sig till ”var och en”.

Under alla förhållanden finns det skäl att ifrågasätta om de båda bestämmelserna bör vara placerade i en och samma paragraf. Det är fråga om två skilda bestämmelser med delvis olika adressater, i det ena fallet den arbetsledning som ansvarar för rekrytering och kompetensutveckling av personalen och i det andra fallet varje enskild tjänsteman (eller motsvarande) inom socialtjänsten. Lagrådet förordar att bestämmelsen i paragrafens andra mening flyttas till 5 kap. 1 § – som innehåller lagens portalparagraf angående god kvalitet – och där får utgöra ett eget andra stycke.

6 kap. 3 och 4 §§

Paragraferna behandlar socialnämndens ansvar för uppsökande verksamhet respektive nämndens skyldighet att medverka i samhällsplaneringen. I båda paragraferna sägs att nämnden ska samverka med andra samhällsorgan och ”med organisationer och andra föreningar”. I samhällsplaneringsfrågor ska nämnden även samverka med ”enskilda”.

Begreppet ”organisationer och andra föreningar” går tillbaka på nuvarande lagstiftning. Uttryckssättet är förvirrande, eftersom det ger den felaktiga bilden av att ”organisationer” utgör en särskild typ av föreningar. Lagrådet föreställer sig att avsikten är att begreppet ska inkludera alla slag av privaträttsliga organ som har något att tillföra i ärendet och därmed – utöver ideella föreningar – också ekonomiska föreningar, bolag och stiftelser, dvs. en vidare krets av juridiska personer än den som begreppet ”föreningar” omfattar.

Begreppet ”enskilda” (alternativt ”enskilda personer” eller ”enskilda individer”) förekommer på ett stort antal ställen i lagrådsremissens förslag. Ibland syftar det på den som socialtjänstens verksamhet riktar sig till, i andra fall används uttrycket för att markera att en viss aktör är något annat än ett offentligrättsligt rättssubjekt och i ytterligare andra fall synes begreppet vara tänkt att träffa fysiska (men inte juridiska) personer. I 4 § förefaller begreppet vara avsett att ha den sistnämnda innebörden. Det blir tydligare om ”fysiska personer” skrivs ut i lagtexten.

Lagrådet föreslår därför att uttrycket ”organisationer och andra föreningar” i 3 § byts ut mot ”enskilda organisationer” och att orden ”organisationer, föreningar och enskilda” i 4 § byts ut mot ”enskilda organisationer och fysiska personer”.

6 kap. 5 §

Enligt paragrafen ska socialnämnden ta initiativ till och bevaka att åtgärder vidtas för att skapa en god samhällsmiljö och goda förhållanden för vissa grupper som är i behov av samhällets särskilda stöd. I paragrafen används begreppet närstående för första gången i den nya lagen. Begreppet närstående används även i följande paragrafer: 7 kap. 2 §, 9 kap.10 §, 10 kap. 9 §, 13 kap. 1, 8 och 9 §§, 15 kap. 3 §, 18 kap. 6 §, 22 kap. 2, 9, 11 och 14 §§ samt 31 kap. 1 §.

Begreppet närstående används således på flera ställen i lagen. Det har dock inte införts någon gemensam definition av uttrycket. I jämförelse med den nuvarande socialtjänstlagen har på flera ställen begreppet ”anhöriga och andra närstående” ersatts av bara ”närstående”. Ändringen

motiveras med att närstående är ett bredare begrepp som inkluderar anhöriga. Av lagrådsremissens författnings-kommentar framgår dock att begreppet närstående inte alltid ska tolkas på samma sätt. I 13 kap. regleras t.ex. insatser mot brottsoffer och dennes närstående. I kommentaren till 1 § anges att med närstående avses personer inom familj- och släktkretsen. Det sägs vidare att det kan handla om en make, sambo, pojk- eller flickvän, men även t.ex. ett syskon eller en faster. Vad gäller 22 kap., som behandlar vård av barn och unga utanför det egna hemmet, anges dock i författningskommentaren till 2 § en annan tolkning av begreppet. Där anges att närstående omfattar både personer inom familje- eller släktkretsen och andra personer som den enskilde har en nära relation till.

Begreppen anhörig och närstående används i flera författningar utan att de särskilt definieras. Begreppen anses vedertagna och används ofta med motsvarande innebörd. I vissa lagar definieras dock begreppen uttryckligen, se t.ex. 17 kap. 2 § föräldrabalken. I andra lagar används begreppet ”nära anhörig” för att definiera en mer begränsad krets, se t.ex. 106 kap. 18 § socialförsäkringsbalken eller 4 kap. 8 § och 5 kap. 3 a § utlänningslagen (2005:716).

Om avsikten är att begreppet närstående ska ha olika betydelse i olika kapitel bör enligt Lagrådets mening inte samma begrepp användas. Det räcker inte att definiera begreppen i författnings-kommentaren. Om samma begrepp ska användas bör de olika innebörderna definieras i respektive kapitel. Valet av begreppet närstående bör därför övervägas ytterligare och innebörden bör förtydligas i det fortsatta lagstiftningsarbetet.

6 kap. 6 §

Enligt paragrafen ska socialnämnden arbeta för att förebygga och motverka skadligt bruk och beroende av alkohol och andra beroendeframkallande medel samt skadligt bruk och beroende av spel om pengar. I 7 kap. 2 §, 13 kap. 10 §, 18 kap. 3 § och 32 kap. 2 § finns andra bestämmelser som i olika hänseenden refererar till skadligt bruk eller beroende av bl.a. alkohol och andra beroendeframkallande medel och i de flesta fall också spel om pengar. Vad som innefattas i skadligt bruk eller beroende i de olika lagrummen varierar. I remissen ges inte någon förklaring till skillnaderna i ordval. I det fortsatta lagstiftningsarbetet bör det undersökas om de olika uttryckssätten är motiverade. I annat fall bör uttryckssätten göras enhetliga.

8 kap. 3 §

Enligt paragrafen ska socialnämnden arbeta för att äldre personer får goda bostäder och tillgång till lättåtkomliga tjänster. Därutöver ska nämnden – enligt paragrafens andra mening – ge äldre som behöver det insatser i hemmet. Enligt förslaget ska det således ske en behovsprövning av insatser i hemmet men inte vad gäller tillgången till lättåtkomliga tjänster. Enligt författningskommentaren är någon ändring i sak inte avsedd.

Paragrafen ersätter 5 kap. 5 § första stycket i den nuvarande socialtjänstlagen. Enligt den bestämmelsen ska det ske en behovsprövning både vad gäller ”stöd och hjälp i hemmet” och ”annan lättåtkomlig

service”. Om avsikten är att det inte ska vara någon ändring i sak bör den nu föreslagna paragrafen formuleras om. Det stämmer också bättre överens med 8 kap. 4 § andra stycket i förslaget. Lagrådet föreslår att 3 § ges följande lydelse.

Socialnämnden ska arbeta för att äldre personer får goda bostäder. Nämnden ska därutöver ge äldre som behöver det insatser i hemmet och tillgång till andra lättåtkomliga tjänster.

9 kap. 3, 4 och 6 §§

Paragraferna innehåller definitioner av begreppen ”stödboende”, ”hem för vård eller boende” och ”skyddat boende”. I samtliga fall förutsätter definitionen att verksamheten sker inom socialtjänsten. Dessutom krävs, för det fall att den aktuella verksamheten ”drivs av ett bolag, en förening, en samfällighet, en stiftelse eller en enskild individ”, att verksamheten bedrivs yrkesmässigt. Regleringen synes bygga på tanken att verksamhet av de aktuella slagen som utgångspunkt bedrivs i offentligt rättsliga former men att det ska vara möjligt att överlämna den faktiska driften av verksamheten till privaträttsliga organ, dock endast till sådana som bedriver verksamheten yrkesmässigt.

Lagrådet har för sin del svårt att se att det i praktiken skulle kunna bli aktuellt att driva ett stödboende, hem för vård eller boende eller skyddat boende inom ramen för en samfällighet. Å andra sidan kan det inte uteslutas att verksamhet av de slag som regleras i paragraferna någon gång kan komma att bedrivas i juridiska verksamhetsformer som inte omnämns i lagtexten. Mot den bakgrunden är det enligt Lagrådets mening mindre välbetänkt att i lagtexten specificera vilka olika verksamhetsformer som bestämmelserna ska tillämpas på. Lagrådet förordar därför att orden ”ett bolag, en förening, en samfällighet, en stiftelse eller en enskild individ” i var och en av paragraferna byts ut mot ”ett privaträttsligt organ eller en fysisk person”.

9 kap. 13 §

Paragrafen innehåller en yttersta tidsgräns då en vårdplan senast ska revideras och också en regel om att revidering av planen ska göras vid behov. Den motsvarar i huvudsak 11 kap. 3 § andra stycket i den nuvarande socialtjänstlagen. Paragrafen kan läsas så att den revidering av vårdplanen som ska göras vid behov kommer i fråga först efter det att den revidering som ska göras senast när barnet varit placerat i två år har genomförts. Detta har uppenbarligen inte varit avsikten (se bet. 2020/21:SoU5 s. 23 f.). För att få det avsedda innehållet bör paragrafen formuleras på följande sätt.

En vårdplan som gäller ett barn ska revideras vid behov. Den första revideringen ska ske senast när barnet har varit placerat i två år. Om det inte finns särskilda skäl mot det, ska vårdplanen vid revideringen särskilt ta upp frågan om barnets långsiktiga boende. Om en vårdplan revideras, ska även genomförandeplanen ses över.

10 kap. 2 §

Enligt 10 kap. 1 § ska socialnämnden erbjuda insatser i form av rådgivning, omsorg, vård, stöd och annan hjälp till enskilda som behöver det. Vilka dessa insatser är konkretiseras i bl.a. 11 och

12 kap. I 1 § andra stycket förslaget till lag om ändring i lagen om mottagande av asylsökande m.fl. föreskrivs att utlänningar som omfattas av den lagen i vissa fall inte har rätt till insatser och ekonomiskt bistånd enligt 11 kap. 1 § respektive 12 kap. 1 § socialtjänstlagen. I 10 kap. 2 § har det tagits in en erinran om dessa begränsningar i rätten till insatser.

Lagrådsremissens förslag bygger på den principen att vid en konflikt mellan en bestämmelse i socialtjänstlagen och en bestämmelse i annan lag ska socialtjänstlagens bestämmelse ha företräde. Detta kommer indirekt till uttryck i 1 kap. 2 § som ger uttryck för den motsatta principen men begränsar denna till sådan verksamhet som avses i 1 kap. 1 § andra stycket 2–5. Den valda lagstiftnings-strukturen innebär således att föreskrifter i andra lagar, exempelvis lagen om mottagande av asylsökande m.fl., inte ska ha företräde framför föreskrifter i socialtjänstlagen.

Enligt Lagrådets mening bör därför den bestämmelse som i förslaget finns i 1 § andra stycket lagen om mottagande av asylsökande m.fl. tas in i 10 kap. 2 § socialtjänstlagen och utformas enligt följande.

Den som omfattas av lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. har inte rätt till sådana insatser enligt 11 kap. 1 § denna lag eller sådant ekonomiskt bistånd enligt 12 kap. 1 § denna lag som motsvarar förmåner enligt lagen om mottagande av asylsökande m.fl. Han eller hon har inte heller rätt till ekonomiskt bistånd för bostadskostnader.

10 kap. 3 §

Enligt paragrafen ska insatser utformas och genomföras tillsammans med den enskilde och vid behov i samverkan med ”andra samhälls-organ, organisationer och andra föreningar”.

Såsom Lagrådet har varit inne på i anslutning till 6 kap. 3 och 4 §§ är uttrycket ”organisationer och andra föreningar” mindre lämpligt. Lagrådet förordar att paragrafen avslutas ”/.../ i samverkan med andra samhällsorgan och enskilda organisationer”.

11 kap. 2 §

Paragrafen innehåller en bestämmelse om att socialnämnden, när den prövar behovet av sådana insatser som är förenade med en rätt för kommunen att ta ut avgifter, inte får ta hänsyn till den enskildes ekonomiska förhållanden. Förståelsen av paragrafen kan enligt Lagrådets mening underlättas om bestämmelsen formuleras om och ges följande lydelse.

Socialnämnden får inte ta hänsyn till en persons ekonomiska förhållanden när nämnden prövar om den enskilde behöver insatser för att tillförsäkras skäliga levnadsförhållanden och behovet gäller sådana insatser där rätten att ta ut avgifter för insatsen regleras i 32 kap.

Enligt paragrafens första stycke ska socialnämnden erbjuda brottsofferstöd. Det anges särskilt att en sådan insats kan riktas både till den som har utsatts för brott och till dennes närstående.

I paragrafens andra stycke sägs att socialnämnden ska vara särskilt uppmärksam på att kvinnor som är eller har varit utsatta för våld eller andra övergrepp av en närstående man, och andra personer som är eller har varit utsatta för våld eller andra övergrepp av någon närstående kan vara i behov av insatser för att förändra sin situation. Enligt lagtexten gäller detsamma personer som är eller har varit utsatta för våld eller förtryck som syftar till att bevara eller åter-upprätta en persons eller familjs, släkts eller annan liknande grups heder.

Av författningskommentaren framgår att bestämmelsen i andra stycket är avsedd att synliggöra de skyldigheter som åvilar socialnämnden. Det anges även att bestämmelsen inte är någon rättighetsbestämmelse och att enskilda inte ska beviljas insatser med stöd av den. Tanken är i stället, enligt allmänmotiven, att särskilt påminna om socialtjänstens ansvar att ge stöd till personer som utsatts för våld i nära relationer. Samtidigt synes syftet inte vara att socialnämnden ska prioritera brottsofferstöd som avser våld i nära relationer framför annat brottsofferstöd.

Lagrådet konstaterar att den som läser paragrafens andra stycke har anledning att uppfatta texten som en självständig föreskrift med en egen rättslig innebörd. Så förefaller emellertid inte vara avsikten. Syftet är inte att ålägga socialnämnden någon skyldighet utöver den som följer redan av paragrafens första stycke, dvs. att erbjuda brottsofferstöd. Syftet är inte ens att ålägga socialnämnden att prioritera de brottsoffer som anges i andra stycket framför andra brottsoffer. Andra stycket är med andra ord, trots att ordalydelsen möjligen – genom orden ”vara särskilt uppmärksam” – indikerar något annat, endast tänkt att utgöra en påminnelse om några av de skilda situationer då paragrafens första stycke kan aktualiseras. Det slaget av påminnelse kan fylla en funktion i en författningskommentar eller en handbok. Att föra in en sådan påminnelse i lagtext är däremot förvirrande, eftersom den rättsliga valören av uttalandet blir oklar. Någon gång kan det givetvis accepteras att det i lagtext tas in en exemplifiering av de rekvisit som en viss regel innefattar men lagtexten bör då utformas så att det framgår att det är fråga om en exemplifiering. Den nu aktuella lagtexten är inte utformad på det sättet.

Lagrådet anser därför att andra stycket bör utgå. I den utsträckning det finns ett behov av ett uttalande av det aktuella slaget kan detta tillgodoses genom uttalanden i författningskommentaren.

I paragrafen föreskrivs att socialnämnden ska erbjuda familje-rådgivning till den som begär det. Paragrafen motsvarar i huvudsak 5 kap. 3 § andra stycket i den nuvarande socialtjänstlagen. Jämfört med den bestämmelsen anges det inte längre att familjerådgivning kan erbjudas också genom lämplig yrkesmässig rådgivning. I författningskommentaren till

paragrafen anges att det redan av 4 kap. 3 § följer att en kommun får ingå avtal med andra att utföra kommunens uppgifter inom socialtjänsten.

Lagrådet konstaterar att det i 4 kap. 3 § inte uppställs något krav på att verksamheten ska bedrivas yrkesmässigt för att kommunen ska kunna ingå avtal om att andra ska utföra kommunens uppgifter. Av remissen framgår att någon ändring i sak inte är avsedd. För att upprätthålla det nuvarande kravet på att rådgivning, som inte sker genom socialnämndens försorg, ska ske yrkesmässigt bör paragrafen därför ges följande lydelse.

Socialnämnden ska erbjuda par och familjer som begär det familjerådgivning i form av samtal i syfte att hjälpa dem att bearbeta samlevnadskonflikter. Annan familjerådgivning än sådan som sker genom kommunens försorg ska ske i yrkesmässigt bedriven verksamhet.

13 kap. 10 §

Paragrafen ålägger socialnämnden att ”aktivt erbjuda” insatser till den som behöver stöd eller vård för att komma ifrån ett skadligt bruk av alkohol m.m. Detta ska jämföras med exempelvis det som uttalas i 13 kap. 6 §, där det sägs att socialnämnden ska ”erbjuda” samarbetsamtal i vårdnads-, boende- och umgängesfrågor, dock utan något krav på att detta ska ske ”aktivt”.

Det är enligt Lagrådets mening inte alldeles lätt att se skillnaden mellan en skyldighet att ”erbjuda” och en skyldighet att ”aktivt erbjuda”. Om en skillnad är avsedd, bör denna uttryckas tydligare, såväl i lagtexten som i författningskommentaren. Är avsikten att socialnämnden i sitt arbete enligt 13 kap. 10 § ska vara skyldig att arbeta på ett mera förebyggande och proaktivt sätt, genom att ta egna initiativ och bedriva uppsökande verksamhet, bör detta återspeglas i lagtexten (exempelvis genom ett tillägg ”Nämnden ska ta de initiativ som krävs för att sådana insatser kan erbjudas dem som har behov av insatser”).

14 kap. 2 §

Enligt paragrafens första stycke ska socialnämnden inleda en utredning om nämnden får information om något som skulle kunna leda till en åtgärd av nämnden. Andra meningen i stycket, som upplyser om att nämnden kan ha fått informationen genom en ansökan, en anmälan eller på annat sätt, tillför inget till bestämmelsen och bör strykas. Om det bedöms nödvändigt kan upplysningen i stället placeras i författningskommentaren.

14 kap. 4 och 5 §§

Paragraferna innehåller undantag från skyldigheten att dokumentera uppgifter om enskildas personliga förhållanden vid rådgivning och vid genomförande av en insats utan individuell behovsprövning.

Avsikten med undantagen är att den enskilde ska kunna vara anonym vid kontakt med socialtjänsten för rådgivning eller för att ta del av insatser utan individuell behovsprövning. På så sätt avses trösklarna för kontakt

med socialtjänsten kunna sänkas och socialtjänstens verksamhet nå ut till en vidare krets.

Vad som avses med personliga förhållanden får enligt lagråds-remissen bestämmas utifrån vanligt språkbruk. Som exempel anges, förutom namn, personnummer eller adress, också uppgifter om försörjningsförmåga, psykiskt mående, skadligt bruk eller beroende. Lagrådet uppfattar att det centrala är att uppgifterna inte kan knytas till en viss person. Uppgifter som visserligen rör förhållanden som kan uppfattas som känsliga men som inte kan härledas till den enskilde bör kunna dokumenteras. Lagrådet föreslår därför att paragraferna ges följande lydelse.

4 §

Skyldigheten att dokumentera gäller inte uppgifter vid rådgivning som kan röja den enskildes identitet.

5 §

Socialnämnden får, om det finns särskilda skäl, besluta att uppgifter som kan röja den enskildes identitet inte ska dokumenteras vid genomförande av en insats utan individuell behovsprövning enligt 11 kap. 5 §.

14 kap. 9 §

I paragrafens första mening föreslås en bestämmelse om att socialnämnden får ändra ett beslut om en insats som gäller tills vidare när förhållandena för den enskilde väsentligen har förändrats. Bestämmelsen ska enligt andra meningen gälla vid sidan av bestämmelserna i 37 § andra stycket förvaltningslagen (2017:900) om när en myndighet får ändra beslut som till sin karaktär är gynnande. Avsikten är att det rättsläge som gällde innan förvaltningslagen trädde i kraft därigenom ska återställas.

Enligt rubriken behandlar paragrafen ändring av gynnande beslut. Någon sådan begränsning finns dock inte i bestämmelsen och är inte heller nödvändig. I stället bör det i paragrafen och rubriken anges att paragrafen reglerar förutsättningarna för att ändra ett beslut till den enskildes nackdel.

Upplysningen om de bestämmelser om ändring av beslut som finns i förvaltningslagen bör lämpligen placeras i ett nytt andra stycke. Det innebär att hänvisningen till 14 kap. 9 § i punkt 3 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna bör begränsas till paragrafens första stycke. Paragrafen och rubriken närmast före paragrafen får med detta följande utseende.

När ett beslut får ändras till den enskildes nackdel

9 §

Socialnämnden får ändra ett beslut om en insats som gäller tills vidare till den enskildes nackdel om förhållandena för den enskilde har förändrats väsentligt.

15 kap. 2 §

Enligt paragrafen ska socialnämnden lämna personuppgifter till Socialstyrelsen för angelägna statistiska ändamål. En liknande bestämmelse finns i 12 kap. 5 § i den nuvarande socialtjänstlagen. Till den bestämmelsen anknyter ett bemyndigande som ger regeringen möjlighet att meddela föreskrifter om skyldigheten att lämna uppgifter. I lagrådsremissens förslag har flertalet bemyndiganden samlats i 31 kap. och det bemyndigande som anknyter till 15 kap. 2 § har placerats i 31 kap. 5 §.

Enligt Lagrådets mening kan det ifrågasättas om lagförslaget i denna del har fått en lämplig struktur. Det som sägs i 15 kap. 2 § har inget självständigt informationsvärde; i vilken utsträckning socialnämnden kommer att vara skyldig att lämna personuppgifter till Socialstyrelsen blir helt beroende av innehållet i de föreskrifter som regeringen meddelar. Betydelsen av 15 kap. 2 § ligger i stället däri att den sätter gränserna för vilka föreskrifter som regeringen får meddela. Mot den bakgrunden bör, enligt Lagrådets mening, de båda bestämmelserna placeras tillsammans, lämpligen på så sätt att 31 kap. 5 § får utgå och att det i stället i 15 kap. 2 § införs ett andra stycke av följande lydelse.

Regeringen får meddela föreskrifter om socialnämndens skyldighet enligt första stycket.

15 kap. 5 §

I paragrafen har det tagits in en bestämmelse om skyldighet för socialnämnden att i vissa fall underrätta åklagare om förhållanden avseende personer som har dömts till ungdomsvård eller ungdomstjänst eller som har ungdomstjänst på grund av ett godkänt strafföreläggande. Underrättelseskyldigheten inträder när det kan antas att det finns förutsättningar att meddela personen en varning enligt 30 b § lagen med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare eller att undanröja påföljden enligt 32 kap. 4 § brottsbalken.

Paragrafen har enligt Lagrådets uppfattning blivit svåräst. Lagrådet har följande förslag till lagtext.

Om en person har dömts till ungdomsvård eller ungdomstjänst eller om ungdomstjänst har beslutats genom ett godkänt strafföreläggande, är socialnämnden skyldig att underrätta åklagaren när det kan antas att det finns förutsättningar

1. att meddela personen en varning enligt 30 b § lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare, eller
2. att undanröja påföljden enligt 32 kap. 4 § brottsbalken.

15 kap. 7 §

Enligt författningskommentaren innehåller paragrafen en skyldighet för socialnämnden att lämna uppgifter till vissa myndigheter. Detta framgår

dock inte klart av paragrafen. Enligt Lagrådets mening bör den ges en struktur som närmare ansluter till hur övriga bestämmelser om uppgiftsskyldighet i kapitlet är utformade. Paragrafen kan, med några språkliga justeringar, ges följande lydelse.

Socialnämnden ska lämna

1. uppgifter om huruvida någon vistas i ett familjehem, stödboende, skyddat boende eller hem för vård eller boende, om uppgifterna för ett särskilt fall begärs av en domstol, Åklagarmyndigheten, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Kronofogdemyndigheten eller Skatteverket,
2. uppgifter som behövs i ett ärende hos Skatteverket om skyddad folkbokföring enligt 16 § folkbokföringslagen (1991:481), eller
3. uppgifter om en studerande, om uppgifterna behövs för prövning av ett ärende om att avskilja denne från högskoleutbildning eller polisprogrammet.

15 kap. 10–12 §§

I 10 § finns bestämmelser om att socialnämnden har rätt att ta del av vissa uppgifter hos Centrala studiestödsnämnden, Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten och arbetslöshetskassorna samt att respektive myndighet eller arbetslöshetskassa när det finns skäl för det ska lämna uppgifter på eget initiativ. Av 11 § följer att socialnämnden även har rätt att ta del av uppgifter hos Arbetsförmedlingen samt att Arbetsförmedlingen om det finns skäl för det ska lämna uppgifter till socialnämnden på eget initiativ. 12 § innehåller liknande regler som ger socialnämnden rätt att ta del av vissa uppgifter hos Skatteverket.

Paragraferna motsvarar 11 kap. 11–11 b §§ i den nuvarande socialtjänstlagen. Dessa paragrafer innehåller även bemyndiganden för regeringen att meddela ytterligare föreskrifter om vilka uppgifter som ska lämnas ut. Sådana bemyndiganden finns också i lagrådsremissens förslag men har där placerats i 31 kap. 6 §.

Det som sägs i 15 kap. 10–12 §§ i lagrådsremissens förslag ger intrycket av att de berörda myndigheterna och arbetslöshetskassorna har en mycket långtgående uppgiftsskyldighet gentemot socialnämnden. Såvitt Lagrådet förstår är avsikten emellertid att uppgiftsskyldigheten ska avgränsas genom de föreskrifter som regeringen får meddela enligt 31 kap. 6 §. Den begränsning i uppgiftsskyldigheten enligt 15 kap. 10–12 §§ som får antas vara avsedd blir tydligare om bemyndigandena i 31 kap. 6 § tas in som ett andra stycke i 15 kap. 10, 11 respektive 12 §.

17 kap. 4, 5 och 8 §§

I 16 kap. regleras socialnämndens gallringsskyldighet och när gallring inte ska ske. Kapitlet framstår som uttömmande. Av 17 kap. – som reglerar gallringsskyldigheten i enskild verksamhet – framgår dock att socialnämnden även ska bevara vissa handlingar som ska överlämnas från

enskild verksamhet till socialnämnden (4 och 5 §§). Av 8 § framgår det vidare att personakter som har tagits om hand av Inspektionen för vård och omsorg ska förvaras hos arkivmyndigheten i den kommun där akterna har omhändertagits. Personakterna ska i dessa fall bevaras i minst två år från det att de kom in till arkiv-myndigheten och handlingar som avses i 4 § får inte gallras.

Lagrådet anser att det bör införas en erinran om dessa bestämmelser i 16 kap., t.ex. i en ny 5 §. En sådan erinran skulle kunna formuleras enligt följande.

Ytterligare bestämmelser om undantag från gallringsskyldigheten finns i 17 kap. 4, 5 och 8 §§.

18 kap. 3 och 5 §§

Lagrådsremissen innehåller ett flertal bestämmelser om att socialnämnden ska ”arbeta” för att uppnå vissa angivna mål. Bestämmelserna kan knappast förstås på annat sätt än att nämnderna är skyldiga att utöva viss aktivitet. I ett par paragrafer sägs emellertid särskilt att socialnämnden ska arbeta ”aktivt”. Det gäller dels i fråga om arbete för att förebygga och motverka skadligt bruk och beroende bland barn och unga (18 kap. 3 §), dels i fråga om arbete för att åstadkomma samverkan i frågor som rör barn som far illa eller riskerar att fara illa (18 kap. 5 §).

Lagrådet har i anslutning till 13 kap. 10 § konstaterat att det inte är alldeles lätt att se skillnaden mellan ”erbjuda” och ”aktivt erbjuda”. Det förhåller sig på motsvarande sätt med ”arbeta” och ”aktivt arbeta”. Om en skillnad är avsedd, bör den uttryckas tydligare i lagtexten. I annat fall bör ordet ”aktivt” utgå.

18 kap. 9 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om det ansvar som socialnämnden har för barn och unga sedan bl.a. vård, omsorg och uppfostran utanför det egna hemmet har upphört. Detta uttrycks tydligare om ”vård, omsorg och uppfostran utanför hemmet” ersätts med ”placering utanför hemmet”. Paragrafen bör med några ytterligare språkliga justeringar formuleras på följande sätt.

Socialnämnden ska tillgodose de särskilda behov av insatser som barn och unga kan ha sedan

– ett mål eller ärende om vårdnad, boende, umgänge eller adoption har avgjorts,

– placering utanför det egna hemmet har upphört, eller

– verkställighet av sluten ungdomsvård enligt lagen (1998:603) om verkställighet av sluten ungdomsvård har upphört.

Enligt 1 § är vissa myndigheter och yrkesverksamma vid dessa myndigheter skyldiga att genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om eller misstänker att ett barn far illa. Detsamma gäller dem som är verksamma inom yrkesmässigt bedriven enskild verksamhet och bl.a. fullgör uppgifter som berör barn och unga eller uppgifter på socialtjänstens område. I 2 § finns en regel som enbart tar sikte på dem som är verksamma inom familjerådgivning. Dessa är skyldiga att genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om att ett barn utnyttjas sexuellt eller utsätts för fysisk eller psykisk misshandel i hemmet.

Familjerådgivning bedrivs, förutom av kommuner, också i yrkesmässigt bedriven verksamhet. Den som är verksam inom familjerådgivning omfattas alltså också av skyldigheten att lämna oros-anmälan enligt 1 §. Avsikten tycks dock vara att anmälnings-skyldigheten i detta fall ska begränsas till de situationer som anges i 2 §. Lagrådet föreslår därför att det i ett nytt andra stycke i 1 § införs ett undantag från tillämpningen av 1 § i fråga om verksamma inom familjerådgivning. Stycket kan ges följande lydelse.

För verksamma inom familjerådgivning gäller, i stället för vad som sägs i första stycket, bestämmelserna i 2 §.

19 kap. 5 §

I 19 kap. finns vissa bestämmelser om hur socialnämnden ska agera sedan en orosanmälan som avser barn eller unga har gjorts. 20 kap. innehåller bestämmelser som ålägger socialnämnden att – sedan en orosanmälan har gjorts – göra en s.k. omedelbar skyddsbedömning (1 §) och en s.k. förhandsbedömning (2 §). Vid förhandsbedömningen ska socialnämnden fatta beslut om huruvida en utredning ska inledas eller ej. I 20 kap. 3–7 §§ finns vissa bestämmelser om den utredning som förhandsbedömningen kan utmynna i.

I 19 kap. 5 §, i anslutning till bestämmelserna om orosanmälningar, finns en bestämmelse om att myndigheter, anställda och vissa yrkesverksamma är skyldiga att ge socialnämnden alla uppgifter som kan vara av betydelse för utredning av ett barns behov av skydd och stöd. Bestämmelsens placering antyder att den långtgående uppgiftsskyldighet som följer av bestämmelsen inträder så snart det har gjorts en orosanmälan. Vid lagrådsföredragningen har emellertid upplysts att uppgiftsskyldigheten är avsedd att gälla först sedan socialnämnden har företagit en förhandsbedömning och därvid har beslutat att inleda en utredning.

Mot denna bakgrund föreslår Lagrådet att bestämmelsen i 19 kap. 5 § i stället tas in i 20 kap., i anslutning till bestämmelserna om socialnämndens utredning, lämpligen som en ny 20 kap. 4 §. På så vis klargörs att den uppgiftsskyldighet som avses i den föreslagna 19 kap. 5 § inträder först sedan socialnämnden har inlett en utredning. Lagrådet har följande förslag till lagtext.

När socialnämnden har beslutat om en utredning om ett barns behov av skydd eller stöd, är myndigheter, anställda och yrkesverksamma som anges i 19 kap. 1 § skyldiga att lämna socialnämnden alla uppgifter som kan vara av betydelse för utredningen.

20 kap. 4 och 6 §§

I 20 kap. 4 § har, under rubriken Proportionalitet, införts en bestämmelse om att en utredning av ett barns behov av skydd eller stöd ska bedrivas så att ingen utsätts för skada eller besvär utöver vad som är nödvändigt och att utredningen inte ska göras mer omfattande än nödvändigt. Bestämmelsen är i den nuvarande socialtjänstlagen kopplad till den bestämmelse som i remissen finns i 6 § om socialnämndens möjligheter att bl.a. konsultera sakkunniga.

Lagrådet har i och för sig inget emot att en regel om proportionalitet införs i socialtjänstlagen. Men en sådan borde då inte inskränkas

till utredningar av barns behov av insatser utan ha ett vidare tillämpningsområde. I avvaktan på en sådan mer allmängiltig proportionalitetsregel bör nuvarande ordning behållas. Detta innebär att 4 § och rubriken närmast före 4 § bör slopas och att innehållet i den bestämmelsen i stället bör flyttas till 6 § (som därmed får beteckningen 5 §) som ett andra stycke. Paragrafen och rubriken närmast före paragrafen får då följande lydelse.

Utredningens bedrivande

5 §

Socialnämnden får ta hjälp av sakkunniga i en utredning av ett barns behov av skydd eller stöd och i övrigt ta de kontakter som behövs för att bedöma behovet av insatser.

Utredningen ska bedrivas så att ingen utsätts för skada eller besvär utöver vad som är nödvändigt. Den ska inte göras mer omfattande än vad som är motiverat av omständigheterna i ärendet.

21 kap. 1 och 2 §§

21 kap. har rubriken ”Insatser till barn utan vårdnadshavarens samtycke”.

I 1 § behandlas socialnämndens möjligheter att vidta insatser för att tillgodose personliga behov utan vårdnadshavarens samtycke. Av paragrafens tredje stycke framgår att vårdnadshavarens samtycke alltid krävs för vård i ett familjehem, jourhem, stödboende eller hem för vård eller boende. I vilken utsträckning andra slag av insatser

får vidtas utan vårdnadshavarens samtycke är, enligt förslaget, beroende av barnets ålder. När det gäller barn som har fyllt 15 år får nämnden besluta om insatser för att tillgodose personliga behov utan vårdnadshavarens samtycke, om ”det är lämpligt och barnet begär eller samtycker till det”. För barn i åldern 12–14 år gäller i stället att insatser får beslutas utan vårdnadshavarens samtycke om ”det är lämpligt och barnet samtycker till det”. I lagtexten anges inte vad som gäller i fråga om barn som är under

12 år; avsikten synes dock vara att insatser för att tillgodose personliga behov hos den som inte har fyllt 12 år alltid förutsätter ett samtycke från vårdnadshavaren.

2 § reglerar på motsvarande sätt i vilken utsträckning socialnämnden kan utse en kontaktperson eller en särskilt kvalificerad kontaktperson för ett barn utan vårdnadshavarens samtycke. I paragrafens tredje stycke anges uttryckligen att vårdnadshavarens samtycke krävs, om barnet inte har fyllt 12 år. När det är fråga om barn i åldern 12–14 år gäller att kontaktperson eller särskilt kvalificerad kontaktperson får utses utan vårdnadshavarens samtycke, om ”det är lämpligt och barnet samtycker till att en sådan kontaktperson utses”. För barn som har fyllt 15 år gäller i stället att kontaktperson får utses utan vårdnadshavarens samtycke, om ”det är lämpligt och barnet begär eller samtycker till att en sådan kontaktperson utses”.

Även socialnämndens beslut att utse en kontaktperson utgör, såvitt Lagrådet kan förstå, en ”insats för personligt behov” i lagförslaget mening. Det är mot den bakgrunden svårt att förstå varför ”insatser för personligt behov” (jfr 1 §) och utseende av kontaktperson (jfr 2 §) behöver regleras parallellt. En sådan parallell reglering riskerar enbart att leda till osäkerhet om vad som i detta sammanhang

avses med insatser för personliga behov. Mot den bakgrunden förordar Lagrådet att de båda paragraferna arbetas samman till en gemensam paragraf som reglerar i vilken utsträckning insatser för personliga behov kan företas utan vårdnadshavarens samtycke.

I 2 § anges uttryckligen att vårdnadshavarens samtycke fordras för att socialnämnden ska kunna utse en kontaktperson för ett barn under 12 år. Även om 1 § inte innehåller någon motsvarande bestämmelse torde, som Lagrådet redan har noterat, avsikten vara att detsamma ska gälla i fråga om andra insatser för personliga behov. Lagrådet förordar att detta, i klarhetens intresse, får komma till uttryck i paragrafen, i ett inledande stycke.

När det sedan gäller ålderskategorierna 12–14 år respektive 15–17 år innehåller de båda paragraferna enbart en mindre skillnad; i det förra fallet krävs det att barnet ”samtycker till” åtgärden, i det andra fallet att barnet ”begär eller samtycker till” åtgärden. Lagrådet har svårt att se att detta i praktiken innebär någon skillnad. Den åtskillnad som i lagförslaget görs mellan de båda ålderskategorierna leder därmed enbart till onödiga tolkningsproblem.

Lagrrådet förordar därför att bestämmelser för de båda ålderskategorierna arbetas samman.

Lagrådsremissens förslag innebär att vissa boendeinsatser alltid kräver vårdnadshavarens samtycke (se 1 § tredje stycket). Förslaget omnämner i det sammanhanget inte boende i bostäder med särskilt stöd, dvs. boende för personer som möter betydande svårigheter i sin livsföring av fysiska, psykiska eller andra skäl (jfr 8 kap. 11 § i förslaget). Lagrådet förutsätter att även denna typ av insats ska kunna ges enbart med vårdnadshavarens samtycke. Det bör klargöras i det fortsatta lagstiftningsarbetet.

1 och 2 §§ i lagrådsremissens förslag skulle, om Lagrådets synpunkter godtas, kunna ersättas med en enda paragraf enligt följande.

Om ett barn inte har fyllt 12 år, får socialnämnden besluta om insatser för att tillgodose barnets personliga behov endast om vårdnadshavaren samtycker till det.

För ett barn som har fyllt 12 år får socialnämnden besluta om insatser för att tillgodose barnets personliga behov utan vårdnadshavarens samtycke, om det är lämpligt och barnet samtycker till det. Vårdnadshavarens samtycke krävs dock alltid för insatser i form av vård i ett familjehem, jourhem, stödboende eller hem för vård eller boende [ev. och för insatser i form av boende i bostäder med särskilt stöd].

21 kap. 3 §

I paragrafen regleras socialnämndens möjligheter att tillhandahålla barn insatser utan individuell behovsprövning.

Lagrådet har ingen erinran mot vad som föreslås i paragrafen men anser att den bör utformas enligt följande.

Socialnämnden får inte utan vårdnadshavarens samtycke tillhandahålla ett barn insatser som lämnas utan individuell behovsprövning. Nämnden får dock tillhandahålla ett barn sådana insatser, om barnet har fyllt 15 år och det är lämpligt att insatsen tillhandahålls på det sättet.

22 kap. 1 §

I paragrafen finns en erinran om att det i lagen om mottagande av asylsökande m.fl. finns särskilda bestämmelser om placering av barn som omfattas av den lagen.

Det är oklart varför denna erinran har tagits in i lagen. Om avsikten är att bestämmelserna i lagen om mottagande av asylsökande m.fl. ska tillämpas i stället för en eller flera bestämmelser i socialtjänstlagen, bör socialtjänstlagen kompletteras med en bestämmelse där detta anges (jfr vad Lagrådet har anfört i anslutning till 10 kap. 2 §). I annat fall kan paragrafen utgå.

22 kap. 7 §

Lagrådet anser att lydelsen av paragrafens första stycke bör ses över. Lagrådet har följande förslag till lagtext.

När sådan vård av barn eller unga i åldern 18–20 år som ska ske utanför det egna hemmet inleds, ska socialnämnden underrätta regionen om att barnet eller den unge ska erbjudas en hälsoundersökning enligt lagen (2017:209) om hälsoundersökning av barn och unga som vårdas utanför det egna hemmet. Någon underrättelse behöver dock inte lämnas om det är obehövligt.

Enligt 16 § ska socialnämnden i samband med beslut om placering i familjehem ingå avtal med familjehemmet. Av 17 § framgår att socialnämnden ska tillhandahålla den utbildning som behövs för dem som nämnden avser att anlita för vård av barn i familjehem eller jourhem.

Placering i familjehem regleras i 3 §. Enligt Lagrådets mening blir lagstiftningen mer överskådlig om 16 § och de delar av 17 § som avser familjehem flyttas och placeras efter 3 § som en ny 4 §. De delar av 17 § som avser jourhem bör placeras som ett nytt tredje stycke i den paragraf som reglerar placering i jourhem som med Lagrådets förslag blir en ny 5 §.

Ett familjehem är inte någon juridisk person. Avtal torde ingås med de fysiska personer som förestår familjehemmet. Dessa kan med det begrepp som används i 14 § benämnas familjehemsföräldrar.

Enligt Lagrådets mening bör rubriken Avtal och utbildning samt fortsatt stöd när vårdnaden har flyttats över slopas. Nya 4 § och rubriken närmast före paragrafen får med Lagrådets förslag följande lydelse.

Avtal med familjehemsföräldrar

4 §

Socialnämnden ska i samband med beslut om placering i ett familjehem ingå avtal med familjehemsföräldrarna. Av avtalet ska nämndens och familjehemsföräldrarnas åtaganden som avser barnets behov av skydd och stöd under placeringen framgå.

Socialnämnden ska tillhandahålla den utbildning som behövs för dem som nämnden avser att anlita för vård av barn i familjehem.

22 kap. 18 §

Paragrafen behandlar ersättning, råd och stöd när vårdnaden flyttats över till familjehemsföräldrarna. I 14 § finns bestämmelser om de överväganden som socialnämnden ska göra angående en överflyttning av vårdnaden. Enligt Lagrådets mening bör 18 § och rubriken närmast före paragrafen lämpligen placeras efter 14 § som en ny 15 §.

22 kap. 22 §

I paragrafen anges att ”enskilda personer eller sammanslutningar” inte får bedriva verksamhet som syftar till att förmedla barn till familjehem, jourhem eller andra enskilda hem som avses i 3 och 4 §§. Paragrafen överensstämmer, med mindre språkliga justeringar, med 6 kap. 10 § i den nuvarande socialtjänstlagen.

Såvitt Lagrådet kan bedöma är avsikten med paragrafen att uppställa ett generellt förbud mot verksamhet som innebär förmedling av familjehems- eller jourhemsboende i andra former än de som socialtjänstlagen anvisar.

Förbudet omfattar också verksamhet som innebär förmedling av barns boende i enskilt hem.

Lagrådet noterar att bestämmelsen är straffsanktionerad (se 22 kap. 23 § i förslaget) och därför bör tolkas restriktivt. Med hänsyn till det kan uttrycket ”enskilda personer eller samman-slutningar” inte anses vara så heltäckande som sannolikt har varit avsikten (så kan exempelvis en stiftelse inte anses falla in under begreppet ”sammanslutning”).

Enligt Lagrådets mening bör innebörden tydliggöras. En möjlighet är att lagtexten formuleras på följande sätt.

Ingen får, utan stöd av denna lag, bedriva verksamhet som syftar till att förmedla barn till familjehem, jourhem eller andra enskilda hem som avses i 3 och 4 §§.

23 kap. 1 och 2 §§

I 1 § sägs att socialnämnden ”även när samtycke saknas” får besluta om uppföljning av ett barns situation när en utredning som gäller barnets behov av skydd eller stöd har avslutats utan beslut om insats. Det uppställs dock ett villkor; ”om barnet bedöms vara i särskilt behov av nämndens skydd eller stöd utan att förhållandena är sådana som sägs i lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga”. I 2 § första stycket finns en motsvarande möjlighet, med motsvarande villkor, för socialnämnden att ”även när samtycke saknas” besluta om uppföljning efter det att ett barns placering i bl.a. familjehem har upphört.

Lagtexten anger inte vems samtycke som lagtexten syftar på. Av förarbetena till motsvarande bestämmelser i den nuvarande socialtjänst-lagen (se prop. 2012/13:10 s. 64 f., 133 och 134) framgår att vad som avses är samtycke från vårdnadshavaren och barnet. Detta bör enligt Lagrådets uppfattning klargöras i lagtexten.

Såsom paragraferna har utformats får de närmast förstås så att det uppställda villkoret (”om barnet bedöms vara i särskilt behov...”) måste vara uppfyllt för att socialnämnden över huvud taget ska kunna besluta om uppföljning samt att ett sådant beslut kan fattas även utan vårdnadshavarens eller barnets samtycke. Vid föredragningen har emellertid upplysts att avsikten är att reglera enbart när ett sådant beslut kan fattas utan vårdnadshavarens eller barnets samtycke. Det innebär att om samtycke föreligger behöver socialnämnden inte gå in på någon prövning av om barnet har ett sådant särskilt behov som sägs i paragraferna.

För att detta ska framgå tydligare föreslår Lagrådet att 1 § och 2 § första stycket ges följande lydelse.

1 §

När en utredning som gäller ett barns behov av skydd eller stöd har avslutats utan beslut om insats, kan socialnämnden besluta om uppföljning av barnets situation. Ett sådant beslut får fattas utan vårdnadshavarens och barnets samtycke, om barnet bedöms vara i särskilt behov av nämndens skydd eller stöd utan att förhållandena är

sådana som avses i lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga.

2 §

När placeringen av ett barn i ett familjehem, skyddat boende eller hem för vård eller boende har upphört, kan socialnämnden besluta om uppföljning av barnets situation. Ett sådant beslut får fattas utan vårdnadshavarens eller barnets samtycke, om barnet bedöms vara i särskilt behov av nämndens skydd eller stöd utan att förhållandena är sådana som avses i lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga.

25 kap. 1 §

Paragrafen reglerar de uppgifter inom socialtjänsten som endast får utföras av den som har en svensk socionomexamen, eller annan relevant examen på minst grundnivå i högskolan. I paragrafens första stycke andra punkten används begreppet ”insatser eller andra åtgärder”.

Enligt Lagrådets bedömning är det i detta sammanhang oklart vad som avses med ”andra åtgärder”. Begreppet insatser har i den nya lagen förtydligats och omfattar nu även rådgivning, omsorg, vård, stöd och annan hjälp (10 kap. 1 §). Tillägget andra åtgärder borde därför kunna strykas.

26 kap. 1 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om när ”ett bolag, en förening, en samfällighet, en stiftelse och en enskild individ” behöver ha tillstånd för att bedriva vissa slag av verksamheter.

Såsom Lagrådet har noterat i anslutning till 9 kap. 3, 4 och 6 §§ är det mindre välbetänkt att i lagtexten specificera vilka olika verksamhetsformer som en bestämmelse ska tillämpas på. Lagrådet förutsätter att avsikten är att den här bestämmelsen är avsedd att gälla för samtliga juridiska personer utom offentligrättsliga organ. Lagrådet utgår vidare från att uttrycket ”enskild individ” syftar på fysiska personer. Enligt Lagrådets mening bör därför orden ”ett bolag, en förening, en samfällighet, en stiftelse och en enskild individ” bytas ut mot ”ett privaträttsligt organ eller en fysisk person”.

Vilka verksamheter som är tillståndspliktiga preciseras i sex punkter. Enligt fjärde punkten är en verksamhet i form av hem eller öppen verksamhet för vård under en begränsad del av dygnet tillståndspliktig, oavsett var verksamheten bedrivs.

Uppräkningen av vilka verksamheter som är tillståndspliktiga motsvarar 7 kap. 1 § första stycket i den nuvarande socialtjänstlagen. Uttrycket ”oavsett var verksamheten bedrivs” infördes genom prop. 2006/07:129 i syfte att förtydliga lagtexten för att komma till rätta med vissa tolkningssvårigheter som hade orsakats av ett äldre förarbets-uttalande (a. prop. 52 f.).

När det nu föreslås en helt ny socialtjänstlag kan tillägget enligt Lagrådet med fördel utgå. Tillägget skapar snarare en otydlighet kring vad som gäller för övriga punkter i paragrafen eftersom det inte preciseras var dessa verksamheter ska bedrivas.

Lagrådet anser vidare att bestämmelsen om att det är Inspektionen för vård och omsorg som meddelar tillstånd bör brytas ut till ett nytt andra stycke. Paragrafen bör därmed kunna ges följande lydelse.

Ett privaträttsligt organ eller en fysisk person får inte utan tillstånd yrkesmässigt bedriva

1. verksamhet i form av stödboende, skyddat boende eller hem för vård eller boende som avses i 9 kap.,

2. verksamhet i form av boende för äldre personer och för personer med funktionsnedsättning som motsvarar dem som avses i 8 kap. 4 eller 11 §,

3. verksamhet i form av hem för viss annan heldygnsvård,

4. verksamhet i form av hem eller öppen verksamhet för vård under en begränsad del av dygnet,

5. verksamhet som har till uppgift att till socialnämnden föreslå familjehem och jourhem till barn samt som lämnar stöd och handledning till sådana hem som tar emot barn, eller

6. verksamhet i form av hemtjänst.

Tillstånd enligt första stycket meddelas av Inspektionen för vård och omsorg.

26 kap. 3 §

Enligt paragrafen får Inspektionen för vård och omsorg bevilja en enskild person tillstånd att bedriva sådan verksamhet som avses i 1 § endast under vissa i paragrafen angivna förutsättningar.

Användningen av begreppet ”enskild person” indikerar i detta sammanhang att paragrafen enbart tar sikte på förutsättningarna för att en fysisk person ska beviljas tillstånd (jfr vad Lagrådet har uttalat i anslutning till 6 kap. 3 och 4 §§). I den motsvarande paragrafen i 7 kap. 2 § i den nuvarande socialtjänstlagen används emellertid uttrycket ”den”, vilket innebär att den paragrafen är tillämplig på såväl fysiska som juridiska personer. Lagrådet föreställer sig att avsikten är att även lagrådsremissens förslag ska ha denna innebörd.

Lagrådet noterar att det redan av 1 § framgår att tillstånd meddelas av Inspektionen för vård och omsorg. Detta behöver därför inte upprepas i förevarande paragraf.

Lagrådet föreslår mot denna bakgrund att uttrycket ”enskild person” stryks och att paragrafens inledning formuleras på följande sätt.

/.../

Vidare bör, i andra stycket, ordet ”personens” bytas ut mot ”sökandens”.

26 kap. 4 §

Paragrafen behandlar de särskilda krav som ska vara uppfyllda för att en juridisk person ska kunna beviljas tillstånd enligt 1 §. Enligt paragrafen måste då vissa personer med anknytning till den juridiska personen ha tillräcklig insikt i de föreskrifter som gäller för verksamheten. Det gäller bl.a., enligt första stycket första punkten, den verkställande direktören och andra som genom en ledande ställning eller på annat sätt har ett bestämmande inflytande över verksamheten.

Enligt Lagrådets mening finns det anledning att i det fortsatta lagstiftningsarbetet se över avgränsningen av den personkrets som avses i punkten 1 och tydliggöra vilka befattningshavare som avses. Lagrådet noterar att uttrycket ”bestämmande inflytande” i associationsrättsliga sammanhang inte brukar vara knutet till innehavet av en viss befattning i ett företag.

27 kap. 2 §

Paragrafen innehåller en skyldighet för den som fullgör uppgifter inom socialtjänsten att rapportera missförhållanden. Bestämmelsen infördes 1999 och kallades vid införandet för den s.k. lex Sarah-bestämmelsen (prop. 2009/10:131). En motsvarande bestämmelse infördes 2005 i lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade. Benämningen lex Sarah föreslås nu föras in i både lagtexten och rubriken före den aktuella paragrafen i den nya socialtjänstlagen.

Det är inte helt ovanligt att olika bestämmelser får kortnamn i media eller i litteraturen. Ofta refererar kortnamnen till en specifik person eller ett specifikt företag som har bidragit till lagrummets tillkomst. Lagrådet avråder dock starkt från att en sådan benämning ges legitimitet genom att den förs in i författning, oavsett om det sker i lagtext eller i rubrik. I förevarande fall innehåller kortnamnet dessutom en referens till en specifik person, dvs. det innehåller en personuppgift, vilket gör användandet särskilt betänkligt.

27 kap. 3 §

Paragrafen reglerar skyldigheten för den som ska ta emot rapporter om missförhållanden att informera om rapporterings- och medverkansskyldigheten. För att underlätta läsbarheten föreslår Lagrådet att paragrafen och rubriken närmast före paragrafen ges följande lydelse (med beaktande av Lagrådets förslag i anslutning till 5 kap. 3 §).

Information om skyldighet att rapportera och medverka

Den som enligt 2 § ska ta emot rapporter om missförhållanden eller påtaglig risk för missförhållanden ska informera den som fullgör uppgifter inom respektive verksamhet om

1. rapporteringsskyldigheten enligt 2 §, och
2. skyldigheten att medverka till god kvalitet enligt 5 kap. 1 § andra stycket.

28 kap. 1 §

I 1 § andra stycket anges i vilka fall Inspektionen för vård och omsorg utövar tillsyn över enskild verksamhet. Så är fallet när det är fråga om verksamhet för vilken det krävs tillstånd enligt 26 kap. 1 § (punkten 1), verksamhet där en kommun genom ett avtal enligt 4 kap. 3 § första stycket har överlämnat till en enskild att utföra kommunens uppgifter inom socialtjänsten (punkten 2) och annan enskild verksamhet som kommunen upphandlar tjänster från för att fullgöra skyldigheter enligt socialtjänstlagen (punkten 3). Den som står under tillsyn är, enligt vad som framgår av andra paragrafer i 28 kap., skyldig att bl.a. tillhandahålla Inspektionen för vård och omsorg vissa handlingar och ge inspektionen tillträde till lokaler. Inspektionen kan också rikta olika slag av förelägganden mot den som står under tillsyn och kan även förbjuda fortsatt verksamhet. Det är mot den bakgrunden angeläget att kretsen av dem som står under tillsyn är noggrant avgränsad.

Enligt Lagrådets mening framstår det som oklart vad som avses med ”annan enskild verksamhet som kommunen upphandlar tjänster från för att fullgöra skyldigheter enligt denna lag” i punkten 3. Läst efter bokstaven kan uttrycket tolkas så att det syftar på varje verksamhet som anlitas av kommunen inom ramen för socialtjänstens verksamhet. Därmed skulle även exempelvis företag som tillhanda-håller matleveranser till eller städning på ett äldreboende kunna omfattas av bestämmelserna om tillsyn. Lagrådet utgår från att detta inte har varit avsikten. En annan möjlighet är att uttrycket enbart syftar på tjänster som i sig innebär ett fullgörande av de skyldigheter som kommunen har enligt lagen, t.ex. tillhandahållande av äldre-boende. Även ett sådant tillhandahållande – också när det sker efter upphandling – grundas emellertid på ett avtal och borde därför falla in redan under punkten 2.

Att punkten 3 har en så oklar utformning medför att det område där Inspektionen för vård och omsorg ska utöva tillsyn inte är tillfredsställande avgränsat. Enligt Lagrådets mening bör 1 § därför bli föremål för fortsatta överväganden.

28 kap. 5 och 8 §§

I paragrafen behandlas skyldigheten för den som står under tillsyn att bl.a. lämna över handlingar och annat material till tillsyns-myndigheten. Paragrafens andra stycke innehåller bestämmelser om myndighetens

möjligheter att använda sig av föreläggande och vite i syfte att få in handlingar och upplysningar rörande verksamheten. Stycket har i förhållande till vad som gäller enligt nuvarande lag fått ett oklart tillämpningsområde.

I 8 § finns ytterligare bestämmelser om tillsynsmyndighetens möjligheter att använda sig av förelägganden. Enligt Lagrådets mening bör regleringen av föreläggandemöjligheterna samlas. Det andra stycket i 5 § bör därför flyttas och placeras i anslutning till övriga bestämmelser om förelägganden, lämpligen som en ny 8 § med en ny rubrik, och också justeras för att behålla sitt nuvarande tillämpningsområde.

Det kan noteras att 35 kap. 2 § första stycket 3, som gäller vilka beslut av Inspektionen för vård och omsorg som får överklagas, påverkas av att ytterligare en paragraf införs i 28 kap.

Lagrådet föreslår att den nya 28 kap. 8 § och rubriken närmast före paragrafen ges följande lydelse.

Lämna handlingar eller upplysningar

8 §

Inspektionen för vård och omsorg får förelägga den som bedriver verksamhet som står under tillsyn enligt denna lag att lämna över handlingar eller annat material som rör verksamheten samt att lämna de upplysningar om verksamheten som myndigheten behöver för sin tillsyn. Ett beslut om föreläggande får förenas med vite.

29 kap. 10 §

Paragrafen behandlar, tillsammans med 11 och 12 §§, överflyttning av ärenden från en kommun till en annan. I 10 § första stycket sägs att ett ärende som avser individuellt behovsprövade insatser eller andra åtgärder får flyttas över till en annan kommun. Bestämmelsen ersätter 2 a kap. 10 § första stycket i den nuvarande socialtjänst-lagen, där det sägs att ett ärende som avser vård eller annan åtgärd som avser en enskild person kan flyttas över till en annan kommun. Syftet med den förändrade lydelsen synes inte vara annat än att anpassa lagtexten till de nya bestämmelserna om insatser utan individuell behovsprövning.

Såsom det föreslagna första stycket har utformats kommer det att omfatta i princip alla typer av åtgärder, även sådana som inte är riktade mot en viss individ. Detta torde inte vara avsikten. Lagrådet föreslår mot denna bakgrund att stycket i stället utformas enligt följande.

Ett ärende som avser individuellt behovsprövade insatser eller andra åtgärder som gäller en enskild individ får flyttas över till en annan kommun.

30 kap. 1 §

I paragrafens andra stycke har det införts undantag från den begränsning av möjligheten att delegera beslutanderätt som finns i 6 kap. 38 § 3

kommunallagen. Beslutanderätten får därmed delegeras i sådana ärenden som anges i 5–8 §§ och för sådana uppgifter som anges i 9 § även om ärendena eller uppgifterna rör myndighetsutövning mot enskilda och är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt.

Lagrådet föreslår att paragrafens första stycke formuleras enligt följande.

För en socialnämnd gäller bestämmelserna om nämnder i kommunallagen (2017:725) om inte annat följer av detta kapitel.

Enligt Lagrådets mening passar andra stycket bättre under rubriken Ärenden där beslutanderätten får delegeras till ett utskott. Bestämmelsen i det andra stycket bör därför placeras i en ny 5 § och ges följande lydelse.

Bestämmelsen i 6 kap. 38 § 3 kommunallagen om begränsning av rätten att delegera beslutanderätt ska inte tillämpas vid delegering av beslutanderätt i sådana ärenden som anges i [5–8 §§] och för sådana uppgifter som anges i [9 §].

Godtas Lagrådets förslag, bör 5–11 §§ betecknas 6–12 §§.

30 kap. 5 §

Paragrafen reglerar när socialnämnden får delegera beslutanderätten i vissa ärenden enligt socialtjänstlagen till ett utskott. I de följande paragraferna anges när socialnämnden får delegera beslutanderätten i vissa ärenden enligt lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga (6 §), lagen om placering av barn i skyddat boende (7 §) respektive lagen om vård av missbrukare i vissa fall (8 §). Därefter anges, i 9 §, i vilka fall socialnämnden får delegera uppgifter enligt föräldrabalken. I samtliga paragrafer anges att beslutanderätten får delegeras ”endast” i vissa angivna ärenden respektive för vissa angivna uppgifter, dvs. paragraferna är utformade som begränsningar i möjligheten till delegering. De rubriker, angivna i fetstil, som föregår 5–8 §§ respektive 9 § är trots detta utformade på olika sätt. 5–8 §§ föregås av rubriken ”Ärenden där beslutanderätten får delegeras till ett utskott”, medan rubriken före 9 § är ”Begränsning av möjligheten att delegera beslutanderätt”.

Skillnaden i rubriksättningen är enligt Lagrådets mening mindre lyckad, eftersom det i samtliga fall rör sig om begränsningar i möjligheten till delegation. Lämpligen bör i stället samtliga paragrafer omfattas av en gemensam rubrik, angiven i fetstil, t.ex. ”Delegering av ärenden och uppgifter”. Rubriken före 9 § kan då lämpligen ersättas med en rubrik, angiven i kursivstil, t.ex. ”Delegering av uppgifter enligt föräldrabalken”.

I 5 § regleras bl.a. socialnämndens möjlighet att delegera beslutanderätten i ärenden som gäller ”övervägande av fortsatt vård...” och ”övervägande av flyttningsförbud...” (första stycket andra och tredje punkterna).

Lagrådet konstaterar att utövande av en beslutanderätt alltid sker efter överväganden. Omnämmande av övervägande i lagtexten blir därför förvirrande. Enligt Lagrådets mening bör orden ”övervägande av” strykas.

30 kap. 6 §

Paragrafen behandlar socialnämndens möjligheter att delegera beslutanderätten i frågor som rör lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga. Det sker genom en uppräknig av tolv punkter som samtliga avslutas med orden ”den lagen”.

För att undvika upprepning av orden ”den lagen” kan det redan i paragrafens inledning tydliggöras att det i respektive punkt nämnda lagrummet avser lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga. Inledningen kan förslagsvis formuleras på följande sätt.

I fråga om lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga får socialnämnden endast delegera beslutanderätten till ett utskott i ärenden som anges i följande bestämmelser i den lagen:

Orden ”övervägande av” bör strykas i punkterna 5 och 10 (jfr vad Lagrådet anfört i anslutning till 30 kap. 5 §).

Vid föredragningen av lagrådsremissen har uppmärksammats att inte samtliga de möjligheter till delegering som paragrafen har varit avsedd att ge har införts i lagförslaget. Lagrådet utgår från att paragrafen i propositionen kompletteras med de saknade bestämmelserna.

30 kap. 7 §

Paragrafen behandlar socialnämndens möjligheter att delegera beslutanderätten i frågor som rör lagen om placering av barn i skyddat boende. Även i denna paragraf sker det genom en uppräknig av ett flertal punkter som samtliga avslutas med orden ”den lagen”.

För att undvika upprepning av orden ”den lagen” kan det redan i paragrafens inledning tydliggöras att det i respektive punkt nämnda lagrummet avser lagen om placering av barn i skyddat boende. Inledningen kan förslagsvis formuleras på följande sätt.

I fråga om lagen (2024:79) om placering av barn i skyddat boende får socialnämnden endast delegera beslutanderätten till ett utskott i ärenden som anges i följande bestämmelser i den lagen:

Orden ”överväganden om” bör strykas i punkterna 4 och 5 (jfr vad Lagrådet anfört i anslutning till 30 kap. 5 §).

Även i fråga om denna paragraf har det vid föredragningen av lagrådsremissen uppmärksammats att inte samtliga de möjligheter till delegering som paragrafen har varit tänkt att ge har införts i lagförslaget (jfr vad Lagrådet noterat i anslutning till 30 kap. 6 §). Lagrådet utgår från att paragrafen kompletteras i den kommande propositionen.

30 kap. 9 §

Paragrafen behandlar socialnämndens möjligheter att delegera beslutanderätten i frågor som rör föräldrabalken. Möjligheten till delegering preciseras genom att det i paragrafens första stycke, i tio olika punkter, hänvisas till skilda paragrafer i föräldrabalken.

Upprepningen av ”föräldrabalken” i samtliga punkter kan enligt Lagrådets mening undvikas genom att paragrafens inledning formuleras på följande sätt.

Prop. 2024/25:89
Bilaga 13

I fråga om föräldrabalken får beslutanderätten endast delegeras för utgifter som anges i följande bestämmelser i den balken:

31 kap. 4 §

Paragrafen innehåller ett bemyndigande för regeringen att meddela särskilda föreskrifter om socialtjänsten, om landet kommer i krig eller krigsfara eller om det råder sådana utomordentliga förhållanden som är orsakade av krig eller krigsfara som landet har befunnit sig i.

Lagrådet förordar att ordet ”utomordentliga” byts ut mot ”extraordinära”. Uttrycket ”utomordentliga förhållanden” förekommer i och för sig i en rad författningar och har då den innebörd som får antas vara avsedd i paragrafen (”förhållanden som går utöver det vanliga”). I modern svenska torde det dock sällan användas med denna innebörd. I bestämmelserna i 15 kap. 6 och 12 §§ regeringsformen, som behandlar regeringens och kommunernas befogenheter i krig och krigsfara och när det råder förhållanden som är föranledda av krig som landet har befunnit sig i, används i stället uttrycket ”extraordinära”.

32 kap. 3 §

Paragrafen reglerar när föräldrar är skyldiga att i skäligen utsträckning bidra till kommunens utgifter för barn som får vård i annat hem än det egna. I andra meningen i första stycket anges att socialnämnden i sådana fall får ta emot underhållsbidrag som avser barnet.

Regler om föräldrars underhållsskyldighet och skyldigheten att i vissa fall fullgöra underhållsskyldigheten genom att betala underhållsbidrag finns i 7 kap. föräldrabalken. Underhållsbidrag betalas till barnet och ska fastställas genom dom eller avtal (2 §). I 7 § anges hur underhållsbidrag ska betalas. Av fjärde stycket framgår att betalning i strid med den paragrafen inte medför befrielse från skyldigheten att betala underhållsbidrag på föreskrivet sätt.

Lagrådet anser – mot bakgrund av bestämmelserna i föräldrabalken – att det är svårt att förstå innebörden av paragrafens första stycke andra meningen. Det framgår inte om bidraget ska sparas för barnets räkning eller om det ska avräknas mot kommunens utgifter för barnet. Tillägget kan knappast medföra att en förälder kan betala underhållsbidraget till socialnämnden med befriande verkan. Meningen har hämtats från 8 kap. 1 § andra stycket i den nuvarande socialtjänstlagen. Äldre förarbeten ger inte ledning om hur bestämmelsen ska tolkas i dag (bet. 1979/80:SoU44 s. 86). Lagrådet anser att meningen bör övervägas ytterligare i det fortsatta lagstiftningsarbetet.

32 kap. 8 §

I 32 kap. 7 § finns bestämmelser om ett s.k. förbehållsbelopp som ska garantera att den enskilde vid bestämmandet av avgifter förbehålls tillräckliga medel för sina personliga behov och andra normala levnadsomkostnader. I 8 § anges hur förbehållsbeloppet ska beräknas. Vid beräkningen ska det fastställas ett visst minimibelopp. Av andra stycket framgår att minimibeloppet ”alltid” per månad ska utgöra lägst en tolfedel av, såvitt gäller ensamstående, 1,4789 prisbasbelopp. Vid lagrådsföredragningen har inte kunnat utrönas vad ordet ”alltid” tillför. Lagrådet förordar att ordet stryks.

33 kap. 3 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om återkrav av ekonomiskt bistånd som har lämnats enligt 12 kap. 2 §. Bestämmelserna har inte ändrats sedan de 1998 infördes i 1980 års socialtjänstlag.

För att sådant bistånd ska kunna krävas tillbaka ställs i paragrafen upp vissa krav på beslutet om bistånd. Samtliga krav måste vara uppfyllda för att återkrav ska komma i fråga (prop. 1996/97:124 s. 179). Enligt Lagrådets mening blir paragrafen mer lättläst om förutsättningarna för återkrav ställs upp i punktform och en enhetlig tempusform används. Paragrafen får då följande lydelse.

Socialnämnden får kräva tillbaka ekonomiskt bistånd som har lämnats enligt 12 kap. 2 § om beslutet om bistånd

1. har getts under villkor om återbetalning,
2. har meddelats genom ett skriftligt beslut som har delgetts den enskilde, och
3. har innehållit uppgifter om den eller de omständigheter enligt 2 § som utgör grund för återbetalningsskyldighet.

33 kap. 4 och 5 §§

Paragraferna behandlar enligt paragrafrubrikerna talan om återkrav och i vilka fall socialnämnden får avstå från krav på återbetalning. I 4 § första stycket regleras emellertid inte enbart återkrav utan också krav på ersättning för sådana utgifter som kommunen har haft enligt 32 kap. 2 § första stycket eller 3 § första stycket. Detta bör på ett tydligare sätt framgå av paragrafen. Enligt Lagrådets mening blir regleringen mera överskådlig om bestämmelserna vid vilken domstol talan ska väckas bryts ut och placeras i en egen paragraf. Detta innebär att den paragraf som reglerar när socialnämnden får avstå från krav får beteckningen 6 §. Lagrådet föreslår att paragraferna och rubrikerna ges följande lydelse.

4 §

Socialnämnden får väcka talan hos förvaltningsrätten om den enskilde inte frivilligt

1. betalar tillbaka ekonomiskt bistånd i enlighet med 1–3 §§, eller
2. ersätter kommunen för sådana utgifter som kommunen har haft enligt 32 kap. 2 § första stycket eller 3 § första stycket.

5 §

Talan enligt 4 § väcks vid den förvaltningsrätt inom vars domkrets den enskilde är bosatt och inom tre år från det att kommunens kostnader uppkom.

Talan får inte bifallas, om den enskilde därigenom kan antas komma att sakna medel för att klara sin försörjning eller sina dagliga levnadskostnader eller om det annars finns synnerliga skäl.

Socialnämnden får avstå från krav

6 §

Socialnämnden får besluta att helt eller delvis avstå från ett krav på ersättning enligt 1–3 §§ eller 32 kap. 2 § första stycket eller 3 § första stycket.

34 kap. 9 §

I paragrafen anges att om en kommun fortfarande inte tillhandahåller en insats – efter att en särskild avgift har dömts ut – får en ny särskild avgift enligt 5 § första eller andra stycket dömas ut.

Enligt Lagrådet framstår det som märkligt att bestämmelsen inte ska omfatta hela 5 §, dvs. även situationen när en vistelsekommun ska verkställa ett beslut. Lagrådet anser att det i det fortsatta lagstiftningsarbetet bör övervägas om inte hänvisningen i bestämmelsen ska vara till hela 5 §.

35 kap. 1 och 2 §§

Kapitlet behandlar vad som gäller vid överklaganden. Enligt 1 § första stycket får socialnämndens beslut i ett antal uppräknade frågor överklagas till förvaltningsdomstol. I paragrafens andra stycke anges att beslut gäller omedelbart om inte domstol beslutar annat.

Även i 2 §, som behandlar överklagbarheten av beslut av Inspektionen för vård och omsorg, finns en bestämmelse i fjärde stycket som anger att även vissa beslut som den myndigheten fattar gäller omedelbart. Den

bestämmelsen reglerar dock uttryckligen att både beslut av myndigheten och av domstol gäller omedelbart. Bestämmelserna i de angivna styckena bör formuleras på samma sätt. Eftersom bestämmelserna inte behandlar överklagbarhet skulle de enligt Lagrådet med fördel kunna flyttas till en gemensam paragraf sist i kapitlet. Paragrafen kan då placeras under en ny rubrik med beteckningen Verkställighet.

Även bestämmelsen i 1 § tredje stycket bör placeras i den nya paragrafen eftersom även den behandlar en verkställighetsfråga. Lagrådet föreslår att den nya paragrafen ges följande lydelse.

Verkställighet

5 §

Beslut av socialnämnd och av domstol i frågor som avses i 1 § första stycket gäller omedelbart. En förvaltningsrätt eller kammarrätt får dock bestämma att beslutet ska verkställas först sedan det har fått laga kraft.

Beslut av Inspektionen för vård och omsorg och av domstol i frågor som avses i 2 § första stycket 1, 3 och 4 gäller omedelbart.

På begäran av sökanden får verkställandet av beslut om insatser enligt 11 kap. 1 § senareläggas om verkställandet sker inom ett valfrihetssystem enligt lagen (2008:962) om valfrihetssystem.

Förslaget till lag om ändring i lagen om mottagande av asylsökande m.fl.

1 §

Enligt paragrafens andra stycke första meningen har den som omfattas av lagen inte rätt till insatser eller ekonomiskt bistånd enligt 11 kap. 1 § respektive 12 kap. 1 § socialtjänstlagen för förmåner av motsvarande slag. I andra meningen anges att rätt till bistånd inte heller finns för bostadskostnader.

Lagradsremissens förslag till ny socialtjänstlag innehåller, i 10 kap. 2 §, en erinran om dessa bestämmelser. Av skäl som Lagrådet har redovisat i anslutning till den paragrafen bör emellertid bestämmelserna i förevarande paragrafs andra stycke tas in direkt i socialtjänstlagen. I så fall kan lagtexten i det stycket ersättas med en erinran om bestämmelserna i 10 kap. 2 § socialtjänstlagen enligt följande.

I 10 kap. 2 § socialtjänstlagen (2025:000) finns bestämmelser som innebär att den som omfattas av denna lag i vissa fall inte har rätt till insatser eller ekonomiskt bistånd enligt den lagen.

Förslaget till lag om ändring i lagen om ersättning till steriliserade i vissa fall

3 a §

Paragrafen innehåller en bestämmelse om att när ersättning har utgått enligt lagen om ersättning för steriliserade i vissa fall, så ska tillgångar till ett belopp om 175 000 kr inte beaktas vid bestämmandet av vissa slag av bidrag eller avgifter. Det gäller bl.a. vid bestämmandet av sådana avgifter som den enskilde ska betala enligt 32 kap. 1 § socialtjänstlagen.

Bestämmelserna i 32 kap. i förslaget till ny socialtjänstlag om hur avgifter ska bestämmas anknyter, såvitt Lagrådet har kunnat finna, enbart till den avgiftsskyldiges inkomster, inte till förmögenhetsvärdet av hans eller hennes tillgångar. Det framstår mot den bakgrunden som oklart vilken praktisk betydelse förevarande paragraf får, såvitt gäller beräkningen av avgifter enligt 32 kap. 1 §. Frågan bör klargöras i det fortsatta lagstiftningsarbetet.

Vad som nu har sagts gäller också bestämmelserna av motsvarande slag i följande lagförslag

- förslaget till lag om ändring i lagen om beräkning av inkomstprövade socialförsäkringsförmåner m.m. för neurosedynskadade,
- förslaget till lag om ändring i lagen om ersättning på grund av övergrepp eller försummelser i samhällsvården av barn och unga i vissa fall, och
- förslaget till lag om ändring i lagen om statlig ersättning till personer som har fått ändrad könstillhörighet fastställd i vissa fall.

Förslaget till lag om ändring i lagen om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet

2 kap. 8 a §

Paragrafen behandlar socialnämndens direktåtkomst till vissa uppgifter i beskattningsdatabasen. Enligt paragrafens nuvarande lydelse begränsas socialnämndens direktåtkomst till vissa uppgifter som behövs i ärende om ekonomiskt bistånd enligt 4 kap. nuvarande socialtjänstlag eller ”i ärende om återkrav m.m.” av sådant bistånd enligt 9 kap. samma lag. Vad som avses med ”ärende om återkrav m.m.” är inte tydligt men kan enligt Lagrådets mening inte tolkas på annat sätt än att även en kommuns krav på ersättning för sådana utgifter som kommunen har haft enligt 32 kap. 2 § första stycket eller 3 § första stycket socialtjänstlagen ska omfattas. Lagrådet föreslår därför att paragrafen formuleras på följande sätt.

En socialnämnd får ha direktåtkomst till uppgifter som avses i 3 § första stycket 1, 4 och 5. Åtkomsten får endast förekomma om uppgifterna behövs i ett ärende om ekonomiskt bistånd enligt 12 kap. socialtjänstlagen (2025:000) eller i ett ärende om betalningsskyldighet enligt 33 kap. samma lag. En socialnämnd får ha direktåtkomst först sedan Skatteverket har försäkrat sig om att handläggare hos socialnämnden bara kan ta del av uppgifter om personer som är aktuella i ärenden hos nämnden.

Prop. 2024/25:89
Bilaga 13

Övriga lagförslag

Med undantag för det som anges under förslaget till lag om ändring i lagen om ersättning till steriliserade i vissa fall lämnas övriga lagförslag utan erinran.

Lagrådsremissen Ett förtydligt brottsförebyggande ansvar för socialnämndens lagförslag

Prop. 2024/25:89
Bilaga 14

Förslag till lag om ändring i socialtjänstlagen (2025:000)

Härigenom föreskrivs i fråga om socialtjänstlagen (2025:000)

dels att nuvarande 18 kap. 4–11 §§ ska betecknas 18 kap. 5–12 §§,

dels att rubrikerna närmast före 18 kap. 4–11 §§ ska sättas närmast före de nya 18 kap. 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11 respektive 12 §,

dels att det ska införas två nya paragrafer, 6 kap. 8 § och 18 kap. 4 §, och närmast före 6 kap. 8 § och 18 kap. 4 § nya rubriker av följande lydelse.

Lydelse enligt lagrådsremiss En Föreslagen lydelse
förebyggande socialtjänstlag – för
ökade rättigheter, skyldigheter och
möjligheter

6 kap.

Förebyggande arbete mot brottslighet

8 §

*Socialnämnden ska arbeta för att
förebygga och motverka brotts-
lighet.*

18 kap.

Förebygga och motverka brottslighet bland barn och unga

4 §

*Socialnämnden ska aktivt arbeta
för att förebygga och motverka
brottslighet bland barn och unga.*

Lagrådets yttrande

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2024-11-22

Närvarande: F.d. justitieråden Eskil Nord och Sten Andersson samt justitierådet Marie Jönsson

Ett stärkt brottsförebyggande ansvar för socialnämnden

Enligt en lagrådsremiss den 14 november 2024 har regeringen (Socialdepartementet) beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till lag om ändring i socialtjänstlagen (2025:000).

Förslaget har inför Lagrådet föredragits av kanslirådet Linda Celander, biträdd av ämnesrådet Karin Hjelm.

Förslaget föranleder följande yttrande.

Förslaget är avsett att komplettera det förslag till ny socialtjänstlag som regeringen har lagt fram i den tidigare lagrådsremissen En förebyggande socialtjänstlag – för ökade rättigheter, skyldigheter och möjligheter, beslutad den 4 juli 2024. Det nya förslaget syftar till att tydliggöra att socialnämnden ska arbeta för att förebygga och motverka brottslighet.

Förslaget innehåller två paragrafer. I den ena, 6 kap. 8 §, sägs att socialnämnden ska arbeta för att förebygga och motverka brottslighet. Paragrafen är av generell karaktär och får därmed betydelse över socialnämndens hela ansvarsområde. Den är alltså tillämplig även i sådan verksamhet som socialnämnden bedriver i fråga om barn och unga. Enligt den andra paragrafen, 18 kap. 4 §, ska socialnämnden aktivt arbeta för att förebygga och motverka brottslighet bland barn och unga. Bestämmelsen skiljer sig från bestämmelsen i 6 kap. 8 § på två sätt; dels är den inriktad på brottslighet bland barn och unga, dels använder den uttrycket ”aktivt arbeta” i stället för ”arbeta”.

Lagrådet konstaterar att båda paragraferna är mycket allmänt hållna och att ingen av dem ger någon vägledning om vilka konkreta åtgärder som det åligger socialnämnden att vidta. Även i fortsättningen kommer det därför att vara upp till socialnämnden att avgöra vilka brottsförebyggande åtgärder som bör vidtas. Bestämmelserna markerar emellertid att den brottsförebyggande aspekten ska finnas med i socialnämndens verksamhet. De får därför anses fylla en viss funktion i en lagstiftning som, liksom socialtjänstlagen, har ramlagskaraktär.

Lagrådet har därför ingen invändning mot att bestämmelser med den angivna inriktningen tas in i den nya socialtjänstlagen.

I detta fall föreslås emellertid två parallella bestämmelser som i vart fall till viss del synes överlappa varandra. Även om det i och för sig kan godtas att bestämmelserna utformas förhållandevis allmänt måste det krävas att det framgår hur de förhåller sig till varandra. Enligt Lagrådets mening tillgodoser inte lagrådsremissens förslag detta krav.

Även i den förra lagrådsremissen används uttrycken ”arbeta” respektive ”aktivt arbeta”. I Lagrådets yttrande över förslagen i den lagrådsremissen, daterat den 30 september 2024, kritiserar denna terminologi. Enligt Lagrådet borde, om en skillnad är avsedd, denna uttryckas tydligare i

lagtexten; i annat fall borde ordet ”aktivt” utgå. (Se särskilt s. 24 f. i yttrandet.)

Mot bakgrund av Lagrådets tidigare uttalande är det något förvånande att det i den nya lagrådsremissen inte på något vis lämnas vägledning om vilken skillnad som eventuellt är avsedd mellan 6 kap. 8 § och 18 kap. 4 § (frånsett att den senare paragrafen enligt sin lydelse särskilt avser enbart förebyggande av brottslighet bland barn och unga). I stället är författningskommentarerna till de båda nya paragraferna nästan helt likalydande, något som normalt ger anledning att tolka paragraferna så att de har exakt samma innebörd.

Om någon skillnad inte är avsedd, fyller 18 kap. 4 § ingen funktion och bör utgå; den norm som paragrafen ger uttryck för följer ju redan av 6 kap. 8 §.

Det ligger i och för sig nära till hands att anta att ordet ”aktivt” är avsett att signalera att det arbete som socialnämnden ska bedriva enligt 18 kap. 4 § ska ha något slag av högre ambitionsnivå. Samtidigt synes lagrådsremissens allmänmotivering inte ge något uttryckligt stöd för en sådan tolkning.

Om 18 kap. 4 § ändå är avsedd att ge uttryck för en högre ambitionsnivå, är under alla förhållanden tillägget av ”aktivt” i lagtexten knappast något ändamålsenligt sätt att tydliggöra detta. Dels framstår uttrycket ”aktivt arbeta” i sig som otydligt. Dels är den parallella användningen av begreppen ”ska arbeta” och ”ska aktivt arbeta” ägnad att förvirra; läsaren måste fråga sig vad det är för arbete som avses i 6 kap. 8 §, i och med att detta – till skillnad från arbete enligt 18 kap. 4 § – inte synes behöva utövas aktivt.

Om en skillnad är avsedd, behöver denna alltså uttryckas klarare.

Är tanken exempelvis att socialnämnden i förhållande till barn och unga ska arbeta på ett mera proaktivt sätt, ta flera egna initiativ och bedriva en mera utpräglat uppsökande verksamhet eller ge det brottsförebyggande arbetet bland barn och unga särskild prioritet bör 18 kap. 4 § avspegla detta. En bestämmelse med den inriktningen skulle möjligen kunna ges följande utformning.

18 kap. 4 §

I det arbete som socialnämnden bedriver enligt 6 kap. 8 § ska nämnden fästa särskilt avseende vid behovet av att förebygga och motverka brottslighet bland barn och unga och vidta de särskilda åtgärder som är motiverade.

Om förslaget till en särskild bestämmelse i 18 kap. 4 § vidhålls, behöver alltså lagtexten förtydligas, bl.a. genom att uttrycket ”aktivt arbeta” utmönstras. Det är också nödvändigt att utforma författningskommentarerna så att de klargör skillnaden mellan de båda paragraferna.

Jämförelsetabell mellan socialtjänstlagen (2001:453) och förslaget till socialtjänstlag

Jämförelsetabellen anger för varje paragraf i socialtjänstlagen (2001:453) vilken eller vilka bestämmelser i den föreslagna nya socialtjänstlagen som den helt eller delvis motsvaras av.

I de fall det inte finns en motsvarande bestämmelse i den nya socialtjänstlagen, t.ex. för att en bestämmelse slopas eller har blivit överflödig, markeras detta med ett streck. I de fall en bestämmelse i socialtjänstlagen är upphävd sedan tidigare anges detta i tabellen.

Socialtjänstlag (2001:453)	Förslag till ny socialtjänstlag
1 kap. 1 § första stycket	2 kap. 1 § första stycket (delvis)
1 kap. 1 § andra stycket	2 kap. 2 §
1 kap. 1 § tredje stycket	2 kap. 1 § andra stycket
1 kap. 2 §	3 kap. 1 § (delvis)
1 kap. 3 §	–
1 kap. 4 §	–
2 kap. 1 § första och andra styckena	4 kap. 1 §
2 kap. 1 § tredje stycket	–
2 kap. 2 §	(upphävd)
2 kap. 3 §	(upphävd)
2 kap. 4 § första stycket första meningen	4 kap. 2 § första stycket
2 kap. 4 § första stycket andra meningen	–
2 kap. 4 § andra stycket	4 kap. 2 § andra stycket
2 kap. 5 §	4 kap. 3 § första stycket
2 kap. 6 §	7 kap. 3 §
2 kap. 7 § första stycket	10 kap. 8 § första stycket
2 kap. 7 § andra stycket	10 kap. 9 §
2 kap. 7 § tredje stycket	10 kap. 8 § andra stycket
2 a kap. 1 §	29 kap. 4 § andra stycket (delvis)
2 a kap. 2 §	29 kap. 4 § första stycket (delvis)
2 a kap. 3 §	29 kap. 1 § (delvis)
2 a kap. 4 §	29 kap. 2 §
2 a kap. 5 §	29 kap. 3 §
2 a kap. 6 §	29 kap. 5 §
2 a kap. 7 §	29 kap. 6 §
2 a kap. 8 §	29 kap. 7 §
2 a kap. 9 §	29 kap. 8 §
2 a kap. 10 §	29 kap. 10 §
2 a kap. 11 §	29 kap. 11 §
2 a kap. 12 §	29 kap. 12 §
3 kap. 1 § första strecksatsen	6 kap. 1 §
3 kap. 1 § andra strecksatsen	6 kap. 4 § första stycket

3 kap. 1 § tredje strecksatsen	6 kap. 2 §
3 kap. 1 § fjärde strecksatsen	6 kap. 3 § första stycket
3 kap. 1 § femte strecksatsen	10 kap. 1 §
3 kap. 2 § första stycket	6 kap. 4 § andra stycket
3 kap. 2 § andra stycket	6 kap. 5 §
3 kap. 3 § första stycket	5 kap. 1 § första stycket första meningen
3 kap. 3 § andra stycket	5 kap. 3 §
3 kap. 3 § tredje stycket	25 kap. 4 § första stycket
3 kap. 3 § fjärde stycket	5 kap. 2 § (delvis)
3 kap. 3 a § första stycket	27 kap. 1 § (delvis)
3 kap. 3 a § andra och tredje styckena	25 kap. 1 §
3 kap. 3 b §	25 kap. 2 §
3 kap. 3 c §	25 kap. 3 §
3 kap. 3 d §	25 kap. 4 § andra stycket
3 kap. 4 §	6 kap. 3 § andra stycket
3 kap. 5 §	10 kap. 3 §
3 kap. 6 § första stycket	8 kap. 1 §
3 kap. 6 § andra stycket	–
3 kap. 6 a § första stycket	–
3 kap. 6 a § andra stycket	21 kap. 1 § första stycket
3 kap. 6 a § tredje stycket	21 kap. 1 § andra stycket
3 kap. 6 b § första och andra styckena	13 kap. 7 §
3 kap. 6 b § tredje stycket	–
3 kap. 6 c §	23 kap. 6 §
3 kap. 7 § första stycket	6 kap. 6 §
3 kap. 7 § andra stycket	6 kap. 7 §
4 kap. 1 § första stycket	11 kap. 1 § första stycket och 12 kap. 1 § första stycket
4 kap. 1 § andra stycket	12 kap. 3 §
4 kap. 1 § tredje stycket	11 kap. 2 §
4 kap. 1 § fjärde stycket första meningen	11 kap. 1 § andra stycket och 12 kap. 1 § andra stycket
4 kap. 1 § fjärde stycket andra meningen	10 kap. 5 § (delvis)
4 kap. 1 a §	12 kap. 9 §
4 kap. 1 b §	12 kap. 8 §
4 kap. 1 c §	11 kap. 3 §
4 kap. 2 §	11 kap. 4 § och 12 kap. 2 §
4 kap. 2 a §	–
4 kap. 2 b §	10 kap. 7 §
4 kap. 2 c §	10 kap. 6 §
4 kap. 3 §	12 kap. 7 §
4 kap. 4 §	12 kap. 4 §

4 kap. 5 §	12 kap. 5 §
4 kap. 6 §	12 kap. 6 §
5 kap. 1 § 1 och 2	18 kap. 1 §
5 kap. 1 § 3–6	18 kap. 2 och 3 §§
5 kap. 1 § 7 och 8	18 kap. 5 §
5 kap. 1 § 9 och 10	18 kap. 10 §
5 kap. 1 a §	18 kap. 6 §
5 kap. 1 b §	18 kap. 8 §
5 kap. 1 c §	18 kap. 9 §
5 kap. 1 d §	7 kap. 2 §
5 kap. 2 §	18 kap. 11 §
5 kap. 3 § första stycket	13 kap. 6 §
5 kap. 3 § andra och tredje styckena	13 kap. 4 § (delvis)
5 kap. 3 a §	13 kap. 5 §
5 kap. 4 § första stycket	2 kap. 3 § (delvis)
5 kap. 4 § andra stycket	8 kap. 2 §
5 kap. 5 § första stycket	8 kap. 3 §
5 kap. 5 § andra och tredje styckena	8 kap. 4 §
5 kap. 5 § fjärde stycket	10 kap. 4 § (delvis)
5 kap. 6 § första stycket	–
5 kap. 6 § andra stycket	7 kap. 1 § (delvis)
5 kap. 6 § tredje stycket	8 kap. 5 §
5 kap. 7 § första och andra styckena	8 kap. 10 §
5 kap. 7 § tredje stycket	8 kap. 11 §
5 kap. 8 § första stycket	–
5 kap. 8 § andra stycket	7 kap. 1 § (delvis)
5 kap. 8 a §	7 kap. 2 §
5 kap. 9 §	13 kap. 10 §
5 kap. 9 a §	7 kap. 2 §
5 kap. 10 §	13 kap. 9 §
5 kap. 11 § första stycket	13 kap. 1 § första stycket
5 kap. 11 § andra stycket	13 kap. 1 § andra stycket (delvis)
5 kap. 11 § tredje och fjärde styckena	18 kap. 7 §
5 kap. 11 a §	13 kap. 8 §
5 kap. 12 § första stycket	13 kap. 2 §
5 kap. 12 § andra stycket	13 kap. 3 §
6 kap. 1 § första och andra styckena	9 kap. 1 §
6 kap. 1 § tredje och fjärde styckena	9 kap. 10 §
6 kap. 1 a §	9 kap. 5 §
6 kap. 2 §	9 kap. 7 §
6 kap. 3 § första stycket första meningen	9 kap. 8 § första stycket
6 kap. 3 § första stycket andra och tredje meningarna	9 kap. 9 § första stycket

6 kap. 3 § andra stycket	9 kap. 9 § andra stycket
6 kap. 3 § tredje stycket	9 kap. 8 § andra stycket
6 kap. 4 §	9 kap. 11 §
6 kap. 5 §	22 kap. 1 §
6 kap. 6 § första och andra styckena	22 kap. 2 §
6 kap. 6 § tredje stycket	22 kap. 4 § första stycket
6 kap. 6 § fjärde stycket	22 kap. 4 § andra stycket
6 kap. 6 a §	22 kap. 6 §
6 kap. 6 b §	22 kap. 3 § första stycket
6 kap. 6 c §	22 kap. 3 § andra stycket (delvis) och 22 kap. 4 § tredje stycket (delvis)
6 kap. 6 d §	22 kap. 5 §
6 kap. 7 § 1–3	22 kap. 8 §
6 kap. 7 § 4	22 kap. 10 § första stycket
6 kap. 7 a §	22 kap. 10 § andra stycket
6 kap. 7 b §	22 kap. 11 § (delvis)
6 kap. 7 c §	22 kap. 12 §
6 kap. 8 §	22 kap. 13 §
6 kap. 8 a §	22 kap. 16 §
6 kap. 8 b §	22 kap. 14 §
6 kap. 9 §	22 kap. 19 §
6 kap. 10 §	22 kap. 20 §
6 kap. 11 §	22 kap. 15 §
6 kap. 11 a §	22 kap. 17 § (delvis)
6 kap. 11 b §	22 kap. 18 § (delvis)
6 kap. 12 § första–tredje styckena	24 kap. 1 §
6 kap. 12 § fjärde stycket	24 kap. 2 §
6 kap. 12 a §	24 kap. 3 §
6 kap. 13 §	24 kap. 4 §
6 kap. 14 §	24 kap. 5 §
6 kap. 15 §	24 kap. 6 §
6 kap. 16 §	24 kap. 7 §
7 kap. 1 § första stycket	26 kap. 1 §
7 kap. 1 § andra stycket	26 kap. 2 §
7 kap. 2 § första–fjärde styckena	26 kap. 3 § (delvis) och 26 kap. 4 § (delvis)
7 kap. 2 § femte stycket	26 kap. 5 §
7 kap. 2 § sjätte stycket	26 kap. 6 §
7 kap. 2 a §	26 kap. 7 §
7 kap. 2 b §	26 kap. 8 §
7 kap. 3 § första stycket första meningen	17 kap. 1 §
7 kap. 3 § första stycket andra och tredje meningarna samt andra och tredje styckena	17 kap. 2 §

7 kap. 3 § fjärde stycket	17 kap. 3 §
7 kap. 3 a § första stycket	17 kap. 4 §
7 kap. 3 a § andra stycket	17 kap. 5 §
7 kap. 4 §	17 kap. 6 §
7 kap. 5 § första och andra styckena	17 kap. 7 §
7 kap. 5 § tredje stycket	17 kap. 8 §
7 kap. 6 §	17 kap. 10 §
8 kap. 1 §	31 kap. 3 § (delvis) och 32 kap. 2 och 3 §§ (delvis)
8 kap. 2 §	32 kap. 1 §
8 kap. 3 §	32 kap. 4 §
8 kap. 4 §	32 kap. 5 §
8 kap. 5 §	32 kap. 6 §
8 kap. 6 §	32 kap. 7 §
8 kap. 7 §	32 kap. 8 §
8 kap. 8 §	32 kap. 9 §
8 kap. 9 §	32 kap. 10 §
9 kap. 1 §	33 kap. 1 §
9 kap. 2 § första stycket	33 kap. 2 §
9 kap. 2 § andra stycket	33 kap. 3 §
9 kap. 3 § första stycket	33 kap. 4 § (delvis) och 33 kap. 5 § första stycket (delvis)
9 kap. 3 § andra stycket	33 kap. 5 § andra stycket
9 kap. 4 §	33 kap. 6 §
10 kap. 1 §	30 kap. 1 §
10 kap. 2 §	30 kap. 2 §
10 kap. 3 § första stycket	30 kap. 3 §
10 kap. 3 § andra stycket	30 kap. 4 §
10 kap. 4 §	30 kap. 6–9 §§ (delvis)
10 kap. 5 § första stycket	30 kap. 10 § (delvis)
10 kap. 5 § andra stycket	30 kap. 11 §
10 kap. 6 §	30 kap. 12 §
11 kap. 1 §	14 kap. 2 § (delvis)
11 kap. 1 a § första stycket	20 kap. 1 § (delvis)
11 kap. 1 a § andra stycket	20 kap. 2 §
11 kap. 2 § första stycket	20 kap. 5 §
11 kap. 2 § andra stycket	20 kap. 3 §
11 kap. 2 § tredje stycket	20 kap. 4 §
11 kap. 3 § första, tredje och fjärde styckena	9 kap. 12 §
11 kap. 3 § andra stycket	9 kap. 13 § (delvis)
11 kap. 3 a §	22 kap. 7 §
11 kap. 4 §	29 kap. 9 § (delvis)
11 kap. 4 a §	23 kap. 1 §

11 kap. 4 b §	23 kap. 2 §
11 kap. 4 c § första stycket	23 kap. 4 §
11 kap. 4 c § andra stycket	23 kap. 5 § (delvis)
11 kap. 4 c § tredje stycket	23 kap. 3 §
11 kap. 5 § första stycket	14 kap. 3 § (delvis)
11 kap. 5 § andra stycket	14 kap. 7 §
11 kap. 6 §	14 kap. 6 §
11 kap. 7 §	14 kap. 11 §
11 kap. 8 § första stycket	14 kap. 10 § första stycket (delvis)
11 kap. 8 § andra stycket	–
11 kap. 8 § tredje stycket	14 kap. 10 § andra stycket (delvis)
11 kap. 9 § första stycket	14 kap. 8 § första stycket (delvis)
11 kap. 9 § andra stycket	14 kap. 8 § andra stycket
11 kap. 10 § första stycket första meningen	3 kap. 3 § första meningen (delvis)
11 kap. 10 § första stycket andra meningen	3 kap. 2 § första meningen
11 kap. 10 § första stycket tredje meningen	–
11 kap. 10 § första stycket fjärde meningen	3 kap. 2 § andra meningen
11 kap. 10 § andra stycket	3 kap. 4 §
11 kap. 10 § tredje stycket	20 kap. 7 §
11 kap. 11 §	15 kap. 10 §
11 kap. 11 a §	15 kap. 11 §
11 kap. 11 b §	15 kap. 12 §
11 kap. 11 c §	(upphävd)
11 kap. 12 §	14 kap. 12 §
12 kap. 1 §	16 kap. 1 §
12 kap. 2 § första stycket	16 kap. 2 §
12 kap. 2 § andra stycket	16 kap. 3 §
12 kap. 2 § tredje stycket	16 kap. 4 §
12 kap. 3 §	(upphävd)
12 kap. 4 §	(upphävd)
12 kap. 5 §	15 kap. 2 §
12 kap. 6 §	15 kap. 3 §
12 kap. 7 § första stycket	15 kap. 4 §
12 kap. 7 § andra och tredje styckena	15 kap. 8 §
12 kap. 8 §	15 kap. 5 §
12 kap. 9 §	15 kap. 6 §
12 kap. 10 § första och andra styckena	–
12 kap. 10 § tredje stycket	15 kap. 7 §
13 kap. 1 §	28 kap. 1 §
13 kap. 2 § första stycket	28 kap. 2 § (delvis)
13 kap. 2 § andra stycket	–
13 kap. 3 §	28 kap. 3 §
13 kap. 4 §	28 kap. 4 §

13 kap. 5 § första stycket	28 kap. 5 §
13 kap. 5 § andra stycket	28 kap. 8 §
13 kap. 6 §	28 kap. 6 §
13 kap. 7 §	28 kap. 7 §
13 kap. 8 § första stycket	28 kap. 9 §
13 kap. 8 § andra stycket	28 kap. 10 §
13 kap. 9 §	28 kap. 11 §
13 kap. 10 §	28 kap. 12 §
13 kap. 11 §	28 kap. 13 §
14 kap. 1 § första stycket	19 kap. 1 §
14 kap. 1 § andra stycket	19 kap. 2 §
14 kap. 1 § tredje stycket	20 kap. 6 §
14 kap. 1 § fjärde stycket	19 kap. 3 §
14 kap. 1 a §	19 kap. 5 §
14 kap. 1 b §	19 kap. 6 §
14 kap. 1 c §	19 kap. 4 §
14 kap. 2 §	5 kap. 1 § andra stycket
14 kap. 3 §	27 kap. 2 § (delvis)
14 kap. 4 §	27 kap. 3 §
14 kap. 5 §	27 kap. 4 §
14 kap. 6 §	27 kap. 5 §
14 kap. 7 §	27 kap. 6 §
15 kap. 1 §	17 kap. 11 §
15 kap. 2 §	17 kap. 12 §
15 kap. 3 §	–
16 kap. 1 §	(upphävd)
16 kap. 2 §	(upphävd)
16 kap. 3 § första stycket	35 kap. 1 §
16 kap. 3 § andra och tredje styckena	35 kap. 5 § första och tredje styckena
16 kap. 4 § första–tredje styckena	35 kap. 2 §
16 kap. 4 § fjärde stycket	35 kap. 3 §
16 kap. 4 § femte stycket	35 kap. 5 § andra stycket
16 kap. 4 a §	17 kap. 9 §
16 kap. 5 §	35 kap. 4 §
16 kap. 6 § första stycket 1	25 kap. 5 §
16 kap. 6 § första stycket 2	18 kap. 12 § första stycket
16 kap. 6 § första stycket 3	22 kap. 21 § första stycket och 24 kap. 8 § första stycket
16 kap. 6 § första stycket 4 och 5	28 kap. 14 § första stycket
16 kap. 6 § andra stycket	18 kap. 12 § andra stycket, 22 kap. 21 § andra stycket och 24 kap. 8 § andra stycket
16 kap. 6 § tredje stycket	28 kap. 14 § andra stycket

16 kap. 6 a §	34 kap. 5 och 6 §§	Prop. 2024/25:89 Bilaga 16
16 kap. 6 b §	34 kap. 7 §	
16 kap. 6 c §	34 kap. 8 §	
16 kap. 6 d §	34 kap. 9 §	
16 kap. 6 e §	34 kap. 10 §	
16 kap. 6 f §	34 kap. 1 §	
16 kap. 6 g §	34 kap. 2 §	
16 kap. 6 h §	34 kap. 3 §	
16 kap. 6 i §	34 kap. 4 §	
16 kap. 7 §	(upphävd)	
16 kap. 8 §	4 kap. 4 §	
16 kap. 9 §	31 kap. 4 §	
16 kap. 10 §	31 kap. 1 §	
16 kap. 10 a §	31 kap. 2 §	
16 kap. 11 §	28 kap. 14 §	

Jämförelsetabell mellan förslaget till socialtjänstlag och socialtjänstlagen (2001:453)

Jämförelsetabellen anger för varje paragraf i den föreslagna nya socialtjänstlagen, vilken eller vilka bestämmelser i socialtjänstlagen (2001:453), den helt eller delvis motsvaras av.

I de fall det saknas en motsvarande bestämmelse i socialtjänstlagen för att bestämmelsen är ny, anges detta i tabellen. I de fall en motsvarande bestämmelse finns i en annan författning än socialtjänstlagen anges detta också i tabellen.

Lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk anges med förkortningen SFS 2009:724. Lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. anges med förkortningen SFS 1994:137. Socialtjänstförordningen (2001:937) anges med förkortningen SFS 2001:937.

Förslag till ny socialtjänstlag	Socialtjänstlag (2001:453)
1 kap. 1 §	(ny)
1 kap. 2 §	(ny)
1 kap. 3 §	(ny)
1 kap. 4 §	(ny)
1 kap. 5 §	(ny)
2 kap. 1 § första stycket	1 kap. 1 § första stycket (delvis)
2 kap. 1 § andra stycket	1 kap. 1 § tredje stycket
2 kap. 2 §	1 kap. 1 § andra stycket
2 kap. 3 §	5 kap. 4 § (delvis)
2 kap. 4 §	(ny)
3 kap. 1 §	1 kap. 2 § (delvis)
3 kap. 2 §	11 kap. 10 § första stycket (delvis)
3 kap. 3 §	11 kap. 10 § första stycket (delvis)
3 kap. 4 §	11 kap. 10 § andra stycket
4 kap. 1 §	2 kap. 1 § första och andra styckena
4 kap. 2 §	2 kap. 4 § (delvis)
4 kap. 3 § första stycket	2 kap. 5 §
4 kap. 3 § andra stycket	(ny)
4 kap. 4 §	16 kap. 8 §
5 kap. 1 § första stycket	3 kap. 3 § första stycket (delvis)
5 kap. 1 § andra stycket	14 kap. 2 §
5 kap. 2 §	3 kap. 3 § fjärde stycket (delvis)
5 kap. 3 §	3 kap. 3 § andra stycket
6 kap. 1 §	3 kap. 1 § första strecksatsen
6 kap. 2 §	3 kap. 1 § tredje strecksatsen
6 kap. 3 §	3 kap. 1 § fjärde strecksatsen och 3 kap. 4 §

6 kap. 4 §	3 kap. 1 § andra strecksatsen och 3 kap. 2 § första stycket
6 kap. 5 §	3 kap. 2 § andra stycket
6 kap. 6 §	3 kap. 7 § första stycket
6 kap. 7 §	3 kap. 7 § andra stycket
6 kap. 8 §	(ny)
7 kap. 1 §	5 kap. 6 andra stycket (delvis) och 5 kap. 8 § andra stycket (delvis)
7 kap. 2 §	5 kap. 1 d §, 5 kap. 8 a § och 5 kap. 9 a §
7 kap. 3 §	2 kap. 6 §
8 kap. 1 §	3 kap. 6 § första stycket
8 kap. 2 §	5 kap. 4 § andra stycket
8 kap. 3 §	5 kap. 5 § första stycket
8 kap. 4 §	5 kap. 5 § andra och tredje styckena
8 kap. 5 §	5 kap. 6 § tredje stycket
8 kap. 6 §	(18 § SFS 2009:724)
8 kap. 7 §	(18 a § SFS 2009:724)
8 kap. 8 §	(18 b § SFS 2009:724)
8 kap. 9 §	(18 c § SFS 2009:724)
8 kap. 10 §	5 kap. 7 § första och andra styckena
8 kap. 11	5 kap. 7 § tredje stycket
9 kap. 1 §	6 kap. 1 § första och andra styckena
9 kap. 2 §	(3 kap. 2 § SFS 2001:937)
9 kap. 3 §	(3 kap. 1 a § SFS 2001:937)
9 kap. 4 §	(3 kap. 1 § SFS 2001:937)
9 kap. 5 §	6 kap. 1 a §
9 kap. 6 §	(3 kap. 1 b § SFS 2001:937)
9 kap. 7 §	6 kap. 2 §
9 kap. 8 §	6 kap. 3 § första stycket första meningen och tredje stycket
9 kap. 9 §	6 kap. 3 § första stycket andra och tredje meningarna och andra stycket
9 kap. 10 §	6 kap. 1 § tredje och fjärde styckena
9 kap. 11 §	6 kap. 4 §
9 kap. 12 §	11 kap. 3 § första, tredje och fjärde styckena
9 kap. 13 §	11 kap. 3 § andra stycket (delvis)
10 kap. 1 §	3 kap. 1 § femte strecksatsen
10 kap. 2 §	(1 § andra stycket SFS 1994:137)
10 kap. 3 §	3 kap. 5 §
10 kap. 4 §	5 kap. 5 § fjärde stycket (delvis)
10 kap. 5 §	4 kap. 1 § fjärde stycket andra meningen (delvis)

10 kap. 6 §	4 kap. 2 c §
10 kap. 7 §	4 kap. 2 b §
10 kap. 8 §	2 kap. 7 § första och tredje styckena
10 kap. 9 §	2 kap. 7 § andra stycket
11 kap. 1 § första stycket	4 kap. 1 § första stycket (delvis)
11 kap. 1 § andra stycket	4 kap. 1 § fjärde stycket första meningen (delvis)
11 kap. 2 §	4 kap. 1 § tredje stycket
11 kap. 3 §	4 kap. 1 c §
11 kap. 4 §	4 kap. 2 § (delvis)
11 kap. 5 §	(ny)
11 kap. 6 §	(ny)
12 kap. 1 § första stycket	4 kap. 1 § första stycket (delvis)
12 kap. 1 § andra stycket	4 kap. 1 § fjärde stycket första meningen (delvis)
12 kap. 2 §	4 kap. 2 § (delvis)
12 kap. 3 §	4 kap. 1 § andra stycket
12 kap. 4 §	4 kap. 4 §
12 kap. 5 §	4 kap. 5 §
12 kap. 6 §	4 kap. 6 §
12 kap. 7 §	4 kap. 3 §
12 kap. 8 §	4 kap. 1 b §
12 kap. 9 §	4 kap. 1 a §
13 kap. 1 § första stycket	5 kap. 11 § första stycket
13 kap. 1 § andra stycket	5 kap. 11 § andra stycket (delvis)
13 kap. 2 §	5 kap. 12 § första stycket
13 kap. 3 §	5 kap. 12 § andra stycket
13 kap. 4 §	5 kap. 3 § andra och tredje styckena (delvis)
13 kap. 5 §	5 kap. 3 a §
13 kap. 6 §	5 kap. 3 § första stycket
13 kap. 7 §	3 kap. 6 b § första och andra styckena
13 kap. 8 §	5 kap. 11 a §
13 kap. 9 §	5 kap. 10 §
13 kap. 10 §	5 kap. 9 §
14 kap. 1 §	(ny)
14 kap. 2 §	11 kap. 1 § (delvis)
14 kap. 3 §	11 kap. 5 § första stycket (delvis)
14 kap. 4 §	(ny)
14 kap. 5 §	(ny)
14 kap. 6 §	11 kap. 6 §
14 kap. 7 §	11 kap. 5 § andra stycket
14 kap. 8 § första stycket	11 kap. 9 § första stycket (delvis)

14 kap. 8 § andra stycket	11 kap. 9 § andra stycket
14 kap. 9 §	(ny)
14 kap. 10 §	11 kap. 8 § (delvis)
14 kap. 11 §	11 kap. 7 §
14 kap. 12 §	11 kap. 12 §
15 kap. 1 §	(ny)
15 kap. 2 §	12 kap. 5 §
15 kap. 3 §	12 kap. 6 §
15 kap. 4 §	12 kap. 7 § första stycket
15 kap. 5 §	12 kap. 8 §
15 kap. 6 §	12 kap. 9 §
15 kap. 7 §	12 kap. 10 § tredje stycket
15 kap. 8 §	12 kap. 7 § andra och tredje styckena
15 kap. 9 §	(ny)
15 kap. 10 §	11 kap. 11 §
15 kap. 11 §	11 kap. 11 a §
15 kap. 12 §	11 kap. 11 b §
16 kap. 1 §	12 kap. 1 §
16 kap. 2 §	12 kap. 2 § första stycket
16 kap. 3 §	12 kap. 2 § andra stycket
16 kap. 4 §	12 kap. 2 § tredje stycket
16 kap. 5 §	(ny)
17 kap. 1 §	7 kap. 3 § första stycket första meningen
17 kap. 2 §	7 kap. 3 § första stycket andra och tredje meningarna samt andra och tredje styckena
17 kap. 3 §	7 kap. 3 § fjärde stycket
17 kap. 4 §	7 kap. 3 a § första stycket
17 kap. 5 §	7 kap. 3 a § andra stycket
17 kap. 6 §	7 kap. 4 §
17 kap. 7 §	7 kap. 5 § första och andra styckena
17 kap. 8 §	7 kap. 5 § tredje stycket
17 kap. 9 §	16 kap. 4 a §
17 kap. 10 §	7 kap. 6 §
17 kap. 11 §	15 kap. 1 §
17 kap. 12 §	15 kap. 2 §
18 kap. 1 §	5 kap. 1 § 1 och 2
18 kap. 2 §	5 kap. 1 § 3 och 6
18 kap. 3 §	5 kap. 1 § 4 och 5
18 kap. 4 §	(ny)
18 kap. 5 §	5 kap. 1 § 7 och 8
18 kap. 6 §	5 kap. 1 a §

18 kap. 7 §	5 kap. 11 § tredje och fjärde styckena
18 kap. 8 §	5 kap. 1 b §
18 kap. 9 §	5 kap. 1 c §
18 kap. 10 §	5 kap. 1 § 9 och 10
18 kap. 11 §	5 kap. 2 §
18 kap. 12 §	16 kap. 6 § första stycket 2 och andra stycket (delvis)
19 kap. 1 §	14 kap. 1 § första stycket
19 kap. 2 §	14 kap. 1 § andra stycket
19 kap. 3 §	14 kap. 1 § fjärde stycket
19 kap. 4 §	14 kap. 1 c §
19 kap. 5 §	14 kap. 1 a §
19 kap. 6 §	14 kap. 1 b §
20 kap. 1 § första stycket	11 kap. 1 a § första stycket första meningen
20 kap. 1 § andra stycket	11 kap. 1 a § första stycket andra meningen (delvis)
20 kap. 2 §	11 kap. 1 a § andra stycket
20 kap. 3 §	11 kap. 2 § andra stycket
20 kap. 4 §	11 kap. 2 § tredje stycket
20 kap. 5 §	11 kap. 2 § första stycket
20 kap. 6 §	14 kap. 1 § tredje stycket
20 kap. 7 §	11 kap. 10 § tredje stycket
21 kap. 1 § första stycket	3 kap. 6 a § andra stycket
21 kap. 1 § andra stycket	3 kap. 6 a § tredje stycket
21 kap. 1 § tredje stycket	(ny)
21 kap. 2 §	(ny)
22 kap. 1 §	6 kap. 5 §
22 kap. 2 §	6 kap. 6 § första och andra styckena
22 kap. 3 § första stycket	6 kap. 6 b §
22 kap. 3 § andra stycket	6 kap. 6 c § (delvis)
22 kap. 4 § första stycket	6 kap. 6 § tredje stycket
22 kap. 4 § andra stycket	6 kap. 6 § fjärde stycket
22 kap. 4 § tredje stycket	6 kap. 6 c § (delvis)
22 kap. 5 §	6 kap. 6 d §
22 kap. 6 §	6 kap. 6 a §
22 kap. 7 §	11 kap. 3 a §
22 kap. 8 §	6 kap. 7 § 1–3
22 kap. 9 §	(ny)
22 kap. 10 §	6 kap. 7 § 4 och 7 a §
22 kap. 11 §	6 kap. 7 b § (delvis)
22 kap. 12 §	6 kap. 7 c §
22 kap. 13 §	6 kap. 8 §

22 kap. 14 §	6 kap. 8 b §
22 kap. 15 §	6 kap. 11 §
22 kap. 16 §	6 kap. 8 a §
22 kap. 17 §	6 kap. 11 a § (delvis)
22 kap. 18 §	6 kap. 11 b § (delvis)
22 kap. 19 §	6 kap. 9 §
22 kap. 20 §	6 kap. 10 §
22 kap. 21 §	16 kap. 6 § första stycket 3 och andra stycket (delvis)
23 kap. 1 §	11 kap. 4 a §
23 kap. 2 §	11 kap. 4 b §
23 kap. 3 §	11 kap. 4 c § tredje stycket
23 kap. 4 §	11 kap. 4 c § första stycket
23 kap. 5 §	11 kap. 4 c § andra stycket (delvis)
23 kap. 6 §	3 kap. 6 c §
24 kap. 1 §	6 kap. 12 § första–tredje styckena
24 kap. 2 §	6 kap. 12 § fjärde stycket
24 kap. 3 §	6 kap. 12 a §
24 kap. 4 §	6 kap. 13 §
24 kap. 5 §	6 kap. 14 §
24 kap. 6 §	6 kap. 15 §
24 kap. 7 §	6 kap. 16 §
24 kap. 8 §	16 kap. 6 § första stycket 3 och andra stycket (delvis)
25 kap. 1 §	3 kap. 3 a § andra och tredje styckena
25 kap. 2 §	3 kap. 3 b §
25 kap. 3 §	3 kap. 3 c §
25 kap. 4 §	3 kap. 3 § tredje stycket och 3 kap. 3 d §
25 kap. 5 §	16 kap. 6 § första stycket 1
26 kap. 1 §	7 kap. 1 § första stycket
26 kap. 2 §	7 kap. 1 § andra stycket
26 kap. 3 §	7 kap. 2 § första–fjärde styckena (delvis)
26 kap. 4 §	7 kap. 2 § andra och tredje styckena (delvis)
26 kap. 5 §	7 kap. 2 § femte stycket
26 kap. 6 §	7 kap. 2 § sjätte stycket
26 kap. 7 §	7 kap. 2 a §
26 kap. 8 §	7 kap. 2 b §
27 kap. 1 §	3 kap. 3 a § första stycket (delvis)
27 kap. 2 §	14 kap. 3 § (delvis)
27 kap. 3 §	14 kap. 4 §
27 kap. 4 §	14 kap. 5 §

27 kap. 5 §	14 kap. 6 §
27 kap. 6 §	14 kap. 7 §
28 kap. 1 §	13 kap. 1 §
28 kap. 2 §	13 kap. 2 § första stycket (delvis)
28 kap. 3 §	13 kap. 3 §
28 kap. 4 §	13 kap. 4 §
28 kap. 5 §	13 kap. 5 § första stycket
28 kap. 6 §	13 kap. 6 §
28 kap. 7 §	13 kap. 7 §
28 kap. 8 §	13 kap. 5 § andra stycket
28 kap. 9 §	13 kap. 8 § första stycket
28 kap. 10 §	13 kap. 8 § andra stycket
28 kap. 11 §	13 kap. 9 §
28 kap. 12 §	13 kap. 10 §
28 kap. 13 §	13 kap. 11 §
28 kap. 14 §	16 kap. 6 § första stycket 4 och 5 och tredje stycket
28 kap. 15 §	16 kap. 11 §
29 kap. 1 §	2 a kap. 3 § (delvis)
29 kap. 2 §	2 a kap. 4 §
29 kap. 3 §	2 a kap. 5 §
29 kap. 4 §	2 a kap. 1 och 2 §§ (delvis)
29 kap. 5 §	2 a kap. 6 §
29 kap. 6 §	2 a kap. 7 §
29 kap. 7 §	2 a kap. 8 §
29 kap. 8 §	2 a kap. 9 §
29 kap. 9 §	11 kap. 4 § (delvis)
29 kap. 10 §	2 a kap. 10 §
29 kap. 11 §	2 a kap. 11 §
29 kap. 12 §	2 a kap. 12 §
30 kap. 1 §	10 kap. 1 §
30 kap. 2 §	10 kap. 2 §
30 kap. 3 §	10 kap. 3 § första stycket
30 kap. 4 §	10 kap. 3 § andra stycket
30 kap. 5 §	(ny)
30 kap. 6 §	10 kap. 4 § första stycket (delvis) och andra stycket
30 kap. 7 §	10 kap. 4 § första stycket (delvis)
30 kap. 8 §	10 kap. 4 § första stycket (delvis)
30 kap. 9 §	10 kap. 4 § första stycket (delvis)
30 kap. 10 §	10 kap. 5 § första stycket (delvis)
30 kap. 11 §	10 kap. 5 § andra stycket
30 kap. 12 §	10 kap. 6 §

31 kap. 1 §	16 kap. 10 §
31 kap. 2 §	16 kap. 10 a §
31 kap. 3 §	8 kap. 1 § första och andra styckena (delvis)
31 kap. 4 §	16 kap. 9 §
32 kap. 1 §	8 kap. 2 §
32 kap. 2 §	8 kap. 1 § första och tredje styckena (delvis)
32 kap. 3 §	8 kap. 1 § andra och fjärde styckena (delvis)
32 kap. 4 §	8 kap. 3 §
32 kap. 5 §	8 kap. 4 §
32 kap. 6 §	8 kap. 5 §
32 kap. 7 §	8 kap. 6 §
32 kap. 8 §	8 kap. 7 §
32 kap. 9 §	8 kap. 8 §
32 kap. 10 §	8 kap. 9 §
33 kap. 1 §	9 kap. 1 §
33 kap. 2 §	9 kap. 2 § första stycket
33 kap. 3 §	9 kap. 2 § andra stycket
33 kap. 4 §	9 kap. 3 § första stycket (delvis)
33 kap. 5 §	9 kap. 3 § första stycket (delvis) och andra stycket
33 kap. 6 §	9 kap. 4 §
34 kap. 1 §	16 kap. 6 f §
34 kap. 2 §	16 kap. 6 g §
34 kap. 3 §	16 kap. 6 h §
34 kap. 4 §	16 kap. 6 i §
34 kap. 5 §	16 kap. 6 a § första, andra, fjärde och femte styckena
34 kap. 6 §	16 kap. 6 a § tredje stycket
34 kap. 7 §	16 kap. 6 b §
34 kap. 8 §	16 kap. 6 c §
34 kap. 9 §	16 kap. 6 d §
34 kap. 10 §	16 kap. 6 e §
35 kap. 1 §	16 kap. 3 § första stycket
35 kap. 2 §	16 kap. 4 § första–tredje styckena
35 kap. 3 §	16 kap. 4 § fjärde stycket
35 kap. 4 §	16 kap. 5 §
35 kap. 5 §	16 kap. 3 § andra och tredje styckena samt 16 kap. 4 § femte stycket

Socialdepartementet

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 23 januari 2025

Närvarande: statsminister Kristersson, ordförande, och statsråden Ankarberg Johansson, Edholm, J Pehrson, Waltersson Grönvall, Jonson, Strömmer, Forssmed, Tenje, Forssell, Slottnér, M Persson, Wykman, Malmer Stenergard, Kullgren, Liljestränd, Brandberg, Bohlin, Carlson, Pourmokhtari, Rosencrantz, Dousa

Föredragande: statsrådet Camilla Waltersson Grönvall

Regeringen beslutar proposition En förebyggande socialtjänstlag – för ökade rättigheter, skyldigheter och möjligheter